

"...KERTOKAA
LASTEN LAPSILLE
LAULUIN, HIM-
METÄ EI MUIS-
TOT KOSKAAN
SAA!"

YHDESSÄ VAIKEINA VUOSINA

YHDESSÄ VAIKEINA VUOSINA

Pulkkilan veteraanit

Everstiluutnantti Raimo Sevónille

Kiittäen

2.10.2011

Pulkkilan Rintamaveteraanit r.y.

Kaarlo Jormalainen Pirrus Jormalainen

PULKKILAN
VETERAANIT
1918, 1939-1945

Kustantaja:
Pulkkilan Rintamamiesveteraanit ry. 1995

Matrikelitoimikunta, henkilöt takarivissä vasemmalta oikealle Eino Rönkä, Urho Aamuvuori, Pekka Lämsä, Ensio Säisä, Paavo Konola. Eturivissä vasemmalta oikealle Liisa Halmetoja, Maila Himanka, Mirjam Pietiläinen, Kirsti Junno, Anni Halmetoja.

KL-Paino 1995
ISBN 952-90-6449-7

Sisällysluettelo

1. Esipuhe, Pekka Lämsä.....	5
2. Veteraanin perintö, Timo Pietiläinen	7
3. Sotien muistot, Ensio Säisä	9
4. Tervehdys veteraanimatrikkeliin, kunnanjohtaja Tuomo Haapalahti ...	10
5. Pulkkilan seurakunnan tervehdys, kirkkoherra Markku Korpela	11
6. Vapaussota/kansalaissota	
6.1. Vapaussodan tausta	12
6.2. Vapaussoturit 1918	15
6.3. Vapaussodassa kaatuneet 1918	21
6.4. Kertomus Pulkkilan miesten yhteisistä sotilaallisista harjoituksista, Tellervo Koivisto	22
7. Talvisota	
7.1. Talvisodan tausta	23
7.2. Kaatuneet 1939-1944	28
7.3. Rohkeat miehet, Raili Niilekselä	40
7.4. Talvisotaa Raatteen tiellä, Jaakko Moilanen	42
7.5. Sota-ajan naisten elämää ja kokemuksia, Aili Haapaniemi	44
7.6. Eräs saunamuisto talvisodasta, Matti Soukka.....	47
7.7. Ilona Hyytisen evakkotaival, Ilona Hyytinen ja Mirjam Pietiläinen	48
7.8. Muistoja kotirintamalta sota-ajalta, Matti ja Anja Piippo	51
7.9. Sotaorvoksi jääneen muistikuvia lapsuudesta ja sota-ajalta, Reijo Kitti	51
7.10. Junno Veikko Vilho Anselmi muistelee talvisodan tapahtumia	54
8. Jatkosota, sodan tausta	57
9. Veteraanit 1939-1944	60
10. Lotta Svärd - naisten armeijakunta	124
11. Rintamalotat	126
12. Kotirintamalotat	129
13. Lapinsota	130
14. Sota-aikaan liittyviä tapahtumia	132
14.1. Muistelmia lottatyöstä Pulkkilassa ennen talvisotaa, Aune Junno.....	132
14.2. Sananen Pulkkilan suojeluskunnan ja lottien toiminnasta, Ahti Iso-Junno	134
14.3. Ikäluokkani armeijaan lähtö, Oiva Hyytinen	136
14.4. Kaukopartioreissu, Paavo Konola	138
14.5. Muistelmia talvi- ja jatkosodan ajoilta, Liisa Halmetoja	141
14.6. Hörhiläinen, Oiva Hyytinen	143

14.7. Tiedustelupartiossa, Ensio Säisä.....	145
14.8. Kalle Mäkelän kirjeet äidilleen Riika Mäkelälle	146
14.9. Ilmoitus Reino Haapalan julistamisesta kuolleeksi sekä pastori Olavi Toivosen kirje Juho Haapalalle	148-149
14.10. Erään matkan pää, Leevi Aho	150
14.11. Vuosilta 1941-1944, Aimo Jarva	151
14.12. Tapahtui Petroskoissa, Viljo Hyytinen	157
14.13. Arvo Kyöstilän päiväkirjamerkintöjä jatkosodasta	159
14.14. Muistoja sota-ajalta, Ahti Verkkoperä	162
14.15. Lea Piipon kirje tädilleen sotaorvon joulusta ja elämästä ...	164
14.16. Ahti Isojunnan puhe sankarivainajien nimiläätöjen paljastus- tilaisuudessa 20.5.1984.....	165
14.17. Kenttäpostiromansseja, Oiva Hyytinen	168
15. Veteraanitoiminta	
15.1. Kokemuksiani Pulkkilan seurakunnan ja veteraanien välisestä yhteistyöstä, Esko Visuri	169
15.2 Haja-ajatuksia Sotainvalidien Veljesliiton Pulkkilan osaston toiminnasta, Niilo Hassinen	171
15.3. Rintamamiesveteraanit ry, Aimo Karjalaisen kokoamia tietoja	173
15.4. Puhe veteraanien muistokiven paljastustilaisuudessa Pulkki- lassa 15.9.1991, Timo E. Pietiläinen	177
15.5. Lähdeluettelo	180

Esipuhe

Pulkkilan veteraanit aloittivat veteraanimatrikkelin tekemisen alkutalvella 1993. Kirjaa on tehty yhteistyönä, jossa mukana ovat olleet veteraanien lisäksi heidän puolisonsa, seurakunnan edustajat ja Pulkkilan kunta. Oulaisten Sotilastoimistolta on saatu kaikki se sotilaiden henkilöhistoriaan liittyvä materiaali, mikä on ollut käytettävissä. Kirjan tekeminen aloitettiin viime hetkellä, sillä moni veteraani on jo jättänyt nämä maiset tantereet.

Viime sotien ajat ja myös sodan jälkeiset ajat olivat talkootyön kukoistusaikaa. Samanlainen talkoohenki on ollut myös tämän kirjan tekemiselle leimallista. Kirjan aiheet ja aineisto on kerätty suoraan niiltä henkilöiltä, jotka ovat olleet sota-ajan tapahtumissa mukana. Käytännön keräystyö on järjestetty niin että kullekin kylälle on nimetty omat tietojen kerääjät, jotka ovat talolta kiertäen hankkineet tarvittavan aineiston.

Kirja etenee aikajärjestyksessä v. 1918 sodan tapahtumista Lapin sotaan. Sotien syistä on lyhyet esitykset ikään kuin johdantona. Teoksen runkona ovat henkilötiedot. Niiden lomassa on veteraanien ja myös siviilien kirjoituksia sota-ajalta. Kirjassa tuodaan esille myös vapaaehtoisjärjestöjen, kuten suojeluskuntajärjestön ja lottajärjestön arvokas maanpuolustustyö. Samoin kerrotaan kotirintaman tapahtumista kotikylällä. Paikallisuus näkyy kirjan teksteissä mm. "Pulkkilan murteessa" ja sen omissa ilmaisuissa. Tältä kannalta katsottuna kirja on osa paikallishistoriaa. Henkilötietojen keräämiseen on panostettu runsaasti aikaa ja energiaa, mutta siitä huolimatta joitakin sotilaita koskevat tiedot ovat puutteelliset ja yksinkertaisesti siitä syystä, että tietoja ei ole mistään saatavissa.

Pulkkilan veteraanimatrikkeli on ennenkaikkea kunnianosoitus sotiemme veteraaneille - v. 1918 sodan valkoisille ja punaisille sekä talvi- ja jatkosodan sotilaille. Se on myös kunnianosoitus lotille ja sotilaitten taustavoimille, kotijoukoille, jotka eivät useinkaan olleet välittömässä hengenvaarassa, mutta joutuivat kuitenkin kantamaan sodan armottomasta taakasta toisen puolen - puutteen, nälän, pelon, surun ja epätoivon.

Matrikkelitoimikunnan puolesta kiitän kaikkia kirjan tekemisessä avustaneita yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjä. Erityisen kiitoksen ansaitsevat Pulkkilan rintamamiesveteraanien puheenjohtaja ja naisjaoston uutterat jäsenet, jotka ovat olleet tämän teoksen laatimisen kantavana voimana. Irma Nikumatti on tehnyt suuren työn kirjan henkilötietojen järjestelyissä ja tekstin puhtaaksi-kirjoittamisessa. Pulkkilan seurakunta on suhtautunut hyvin myönteisesti lukuisiin henkilötietojen tarkistuspyyntöihin. Rovasti Esko Visuri on suunnitellut kirjan kansilehden. Heille kaikille lausun parhaat kiitokset.

Lopuksi ote marsalkka Mannerheimin päiväkäskystä 14.3.1940 talvisodan päätyttyä. Se kertoo tiivistetysti sen mikä tämänkin kirjan sanoma on.

”Sotilaat!

Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole vielä nähnyt vertaisianne sotureita. Olen ylpeä Teistä kuin olisitte omia lapsiani, yhtä ylpeä tunturien miehistä Pohjolassa, kuin Pohjanmaan lakeuksien, Karjalan metsien, Savon kumpujen, Hämeen ja Satakunnan viljavien vainioiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen lauhojen lehtojen pojista”.¹⁾

Pekka Lämsä
kirjan toimittaja

Veteraanin perintö

Historia on läsnä nykyhetkessä enemmän kuin huomaammekaan. Jokainen menneisyyden tapahtuma jättää kansakunnan muistiin jäljen, jonka vaikutus säilyy pitkään eikä koskaan täysin katoa.

Suomen historiaa leimaavat sodat, jotka ovat pitkälti johtuneet Suomen asemasta idän ja lännen rajamaana. Rajalinjat ovat vuosisatojen kuluessa useasti muuttuneet. Isoviha, pikkuviha, Suomen sota, vapaussota, talvisota ja jatkosota ovat käsitteitä, joihin törmää Suomen historiaa tutkiessa: kun maan kimp-puun on väkivalloin hyökätty, on ollut pakko nousta sitä puolustamaan.

Joskus on mietitty, mitä merkitsevät historia ja menneisyys nuoremman sukupolven edustajalle. Ovatko talvi- ja jatkosota vain tapahtumia ja vuosilukuja paperilla? Ehkä joskus on tuntunut siltä. Mutta jossain vaiheessa, silloin kun isovanhemmat ovat kertoneet omia sota-ajan kokemuksiaan, on saatettu oivaltaa: isovanhemmille sotakokemukset ovat todellisuutta, elettyä elämää. Menneisyys ei olekaan niin kaukana kuin luulisi. Uusi polvi tajuaa, kuinka paljon vanhemman sukupolven uhraukset vaikuttavat vielä tänäkin päivänä - missä olisi nykyinen itsenäisyytemme ja hyvinvointimme ilman heidän työtään ja taisteluaan?

Noiden uhrausten suuruuden ymmärtää, kun koettaa eläytyä sodan kokeneen sukupolven osaan: millaista on uhrata nuoruuden parhaat vuodet, terveys, jopa oma henki isänmaan puolesta? Millaista on menettää oma puoliso, poika, veli tai isä, kärsiä vuosien ajan pelkoa, huolta ja puutetta, ja sodan päätyttyäkin kantaa sodan jättämiä arpia sielussaan? Uhrin arvo on käsittämättömän suuri. Siksi on kiitollisina muistettu vanhemman sukupolven taistelua ja toivottu, että tulevat sukupolvet saisivat elää rauhassa.

On tärkeää, että sotakokemukset eivät unohdu. Veteraaneilla ja kotirintamalla taistelleilla on muistissaan arvokasta tietoa kansakunnan vaikeista ajoista, kuinka ne koettiin, kuinka taisteltiin ja tehtiin työtä isänmaan hyväksi, kuinka ahdistuksenkin keskellä jaksettiin uskoa tulevaisuuteen ja Korkeimman johdatukseen - eikä turhaan.

Veteraanien rivit harvenevat - tähän kirjaan on kerätty heidän ja muiden sodan kokeneiden pulkkilalaisten muistikuvia, jotka muuten katoaisivat heidän kuollessaan. Näin vuosienkin kuluttua lukija voi ottaa kirjan käteensä, lukea sitä ja eläytyä isien osaan, heidän tekemäänsä työhön.

Kirjaan on kerätty tietoja Pulkkilan ja osin naapurikuntienkin sotaveteraaneilta, invalideilta, lotilta ja kotirintamalla työskennelleiltä. Näistä syntyy elävä kuva rauhallisesta, työteliästä ja vaurastuvasta kunnasta, jonka elämään sota äkkiä voimakkaasti puuttui. Sodan kokenut sukupolvi ei menettänyt toivoaan äärimmäisen vaikeassakaan tilanteessa. Suomen kansa ”löysi” itsensä ja ryhtyi taistelemaan oman maan ja kansan, sen itsenäisyyden puolesta ja sen ar-

vomaailman puolesta, johon se oli syvästi juurtunut - ja voitti. Tämän itsenäisyyden turvissa maamme on noussut hyvinvointiin, ja jos ajat joskus tuntuvat vaikeilta, voidaan kohdistaa katse menneisyyteen ja huomata: vaikeampaakin on koettu, toivoa ei pidä koskaan menettää. Veteraanien esimerkki kannustaa uusia sukupolvia rakentamaan isänmaata ja uskomaan tulevaisuuteen.

Timo Pietiläinen

Pulkkilan sankarivainajien muistomerkki Rukoileva perhe.

Sotien muistot

Kun kulkee Pulkkilan kirkkomaalla pääkäytävää kohden kirkkoa, niin ennen kirkkoa menee käytävä oikealle. Ensimmäisenä sieltä löytyy v. 1918 muistomerkki, joka on hyvin hoidettu. Sen luona lepäävien sotilaiden, joita on yhteensä 7, nimet ja kuolinpäivät ovat hyvin ja asiallisesti merkitty muistiin. Se on helppoa historian lukua. Näiden miesten uhrien avulla saatiin Suomi itsenäiseksi. Aivan tämän muistomerkin vieressä on toinen vieläkin vaikuttavampi muistomerkki, joka on Suomen kohtalon vuosilta 1939-1945. Merkkiin liittyy jokaiselle uhrinsa antaneelle oma laatta, jossa on henkilön nimi sekä syntymä- ja kuolinpäivä. Tämä jälkimmäinen muistomerkki on niiden miesten muistoksi, jotka järkkymättä puolustivat v. 1917 hankittua itsenäisyyttä.

Pienen matkan päässä kirkkomaalla, vähän niin kuin autiolla paikalla, herättää huomiota muita korkeampi puinen risti. Tämä risti on v. 1808 Ruotsin, johon Suomikin kuului, ja Venäjän välisen sodan kaatuneiden, haavoihin sekä tauteihin kuolleiden sotilaiden joukkohauta. Tällä haudalla ei ole kuolinpäiviä, ei nimiä, eikä myöskään syntymäaikaa. On vain hatara tieto siitä, että useita kymmeniä maanpuolustajia lepää myös siinä.

Siitä sodasta saadut tiedot ovat hyvin hataria. Aika on tasoitellut ne tapahtumat, niin että Vänrikki Stoolin tarinat ovat parasta tietoa. Myös näistä meidän ajan tapahtumista on jo aikaa niin kauan, että pitäisi kiireellä kerätä se tieto talteen, mikä vielä on saatavissa. 10 vuottakin on jo liian pitkä aika tämän asian viivyttämiseksi.

Se on huomattakin lähes kaikissa pitäjissä. Oulun läänin alueella on veteraanijärjestöjen toimesta herätty keräämään kuntien alueelta saatavaa paikallista tietoa ja laatimaan sitä haastattelun avulla ja veteraanien kokemusten mukaisesti veteraanikirjaksi. On myöskin pyritty etsimään vapaaehtoisjärjestöjen kuten suojeluskunnan ja lottajärjestön tekemää ja maanpuolustuksen kannalta suuriarvoista maanpuolustustyötä. Näiden veteraanikirjojen toimitustapa on kaikissa näissä ympäristökunnissa suunnilleen samanlainen. Aiheet ja aineisto on kerätty talkootyönä ja ne ovat suoraan niiltä henkilöiltä, jotka ovat henkilökohtaisesti olleet tapahtumassa mukana. On mainittava, että Rintamamiesveteraanien Naisjaoston naiset ovat olleet erittäin tehokkaasti mukana tämän kirjan tietojen hankkimisessa.

Tämän kirjan pääasiallisena tarkoituksena on se, että saataisiin tietoon ja näköksälle se väestön osa mahdollisimman tarkoin, joka oli ase kädessä vastamassa maanpuolustuksesta.

Ensio Säisä

Tervehdys veteraanimatrikkeliin

Käsissämme on Pulkkilan veteraanikirja - kunnianosoitus niille ainutkertaisille uhrauksille, joita pulkkilalaiset ovat kansallisen itsenäisyytemme saavuttamiseksi ja kotiseutumme puolustamiseksi tehneet.

Tämän kirjan arvoa lisää vielä se, että tämä on suurimmalta osin juuri veteraanipolven aikaansaannos.

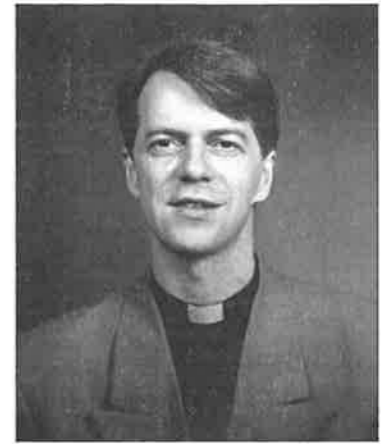
Kansamme todella vaikeat ajat tulevat kirjan sivuilla pulkkilalaisesta näkökulmasta ja siten meitä kaikkia lähemmäksi. Kiitolliset ja nöyrät ajatukset sota-ajan sukupolvea kohtaan täyttää mielemme.

Annettujen uhrauksien, omaisten tuskan ja kotirintaman ponnistelujen suuruutta emme pysty koko mitassaan ymmärtämään. Kirjaa lukiessa kuitenkin erityisesti meille nuoremmille tulee kirkkaampi kuva siitä, mitä kaikkea vapautemme eteen on annettu ja kestäetty.

Voimme olla vaikeat ajat kokeneen sukupolven työstä terveellä tavalla ylpeitä muistaen, että sama sukupolvi on ollut rakentamassa suomalaista yhteiskuntaa sellaiseksi, että se edelleen, vaikeuksista huolimatta, on ihmiselle yksi parhaimmista.

Esitän tämän kirjan toimitustyössä mukana olleille Pulkkilan kunnan lämpimät kiitokset. Tästä kirjasta tulee yksi kotiemme arvokkaimmista teoksista.

Tuomo Haapalahti
kunnanjohtaja

Seurakunnan tervehdys

Tämä kirja on kunnianosoitus niille miehille ja naisille, jotka joutuivat vastuunkantajiksi kansamme vaikeina vuosina. Pulkkilan kirkon vieressä oleva sankarivainajien hautarivistö ja keskuudessamme elävät sotiemme veteraanit muistuttavat meitä jälkipolvia vaikeista ajoista ja kalliista uhrista isänmaamme puolesta.

Kirkko on elänyt mukana kansamme kohtalon hetkissä. Kirkon julistus ja sielunhoito on pyrkinyt palvelemaan seurakuntalaisia, olivatpa he sitten rintamalla tai kotona. Vaikeina aikoina on ammennettu Jumalan ehtymättömästä sanasta voimaa, elämää ja kuolemaa varten.

Näin kirkko on elänyt kansamme keskuudessa ennen, ja näin kirkossa halutaan yhä edelleen elää ja toimia. Tästä hyvänä esimerkkinä on mm. seurakunnan ja veteraanien lämmin yhteistyö. Seurakunnassa ja sen työntekijöiden parissa on suuri kunnioitus veteraaneja kohtaan. Mielellämme palvelemme Teitä seurakunnassa, Jumalan Sanalla ja sakramenteilla. Periaatteenamme olkoon tässä pyhässä palvelustehtävässä se periaate, joka Teilläkin aikanaan oli toisianne kohtaan: ”veljeä ei jätetä”. Näin haluamme seurakunnassa elää kansanne loppuun asti, aina sinne viimeiseen iltahuutoon saakka.

Saamme yhdessä kokoontua seurakunnan keskelle kiittämään isänmaan vapaudesta ja rukoilemaan rauhaa ja vapautta kaikille maailman kansoille.

Kirkkoherra
Markku Korpela

Vapaussodan tausta

Suomi itsenäistyi 6.12.1917. Vajaata kolmea kuukautta myöhemmin, tarkemmin sanoen 28.1.1918 maassa syttyi sisällissota.

Itsenäistymisprosesseihin liittyy miltei säännönomaisesti sisäinen taistelu vallasta. Aseisiin tartutaan heti sen jälkeen, kun itsenäisyys on saavutettu ja pitää ratkaista, miten syntynyt valtatyhjiö täytetään eli kuka, miten ja - jos kyse on pienestä maasta - mihin ulkovaltaan nojautuen hallitsee maata. Tavallisimmin vallasta kamppailevat rikkaat ja köyhät, etuoikeutetut ja oikeudettomat. Vallan kohtaloa ei voida ratkaista rauhanomaisesti, koska toimintakykyisiä valtioelimiä ei siihen tehtävään ole käytettävissä. Venäjän imperiumista irronneet alueet eivät tehneet näistä säännöistä poikkeusta. Kun Venäjän keisarikunta sortui vallankumousten pyörteisiin 1917, imperiumi hajosi myös valtiojärjestelmänä. Hajoaminen vaikutti olennaisesti Baltian maiden, Puolan ja Suomen historiaan. Ne itsenäistyivät samalla, kun kaikissa niissä seurasi sisäisiä kamppailuja.

Keisarin (Suomen suuriruhtinaan) mahdin häviämisestä seurasi, että upseeriston, poliisin ja vieläpä valtiollisen virkamiehistönkin asema romahti, ne kun kaikki olivat nojanneet hallitsijan tukeen, saaneet auktoriteettinsa keisarilta ja palvelleet keisaria. Ei edes Suomen eduskunta kestänyt. Sekin oli loppujen lopuksi vain edistänyt keisarin tahdon toteutumista. Näin oli asian laita huolimatta siitä, että vuodesta 1907 alkaen yleisen, yhtäläisen ja salaisen äänioikeuden nojalla koottu parlamentti ilmensi muodollisesti demokraattisinta edustuslaitosta Euroopassa. Todellisuus oli toista. Milloin parlamentin tahto kävi itsevaltiaan tahtoa vastaan, edellinen hävisi ja jälkimmäinen voitti. Keisarin veto tai keisarin hajotuskäsky tekivät sen toimet tyhjäksi. Vain silloin, kun sen tahto myötäili keisarin tahtoa, se päti.

Tsaarinvallasta ei kuitenkaan dominoinut koko yhteiskuntaa. Löytyi muutakin valtaa kuin yksin keisarillista itsevaltaa. Juuri tuo muu valta loi perustan uuden valtiojärjestelmän rakentamiselle. Kunnissa (pitäjissä ja kaupungeissa) sekä kansalaisten vapaissa yhteenliittymissä, kuten puolueissa, yhdistyksissä jne. käyteltiin valtaa, joka nojautui alhaalta kansasta, ei ylhäältä keisarista kumpuavaan oikeutukseen. Se ei horjunut, vaikka huipulla myrskysikin. Kuntiin vain syntyi spontaanisti organisaatioita, jotka ylläpitivät järjestystä, korvasivat murentuneen valtiollisen järjestyksenpidon. Myöhemmin ne lohkoutuivat suojeluskunniksi ja punakaarteiksi riippuen siitä, jäikö valta kunnassa vasemmiston vai oikeiston käsiin. Puolueen perustaso osoittautui siis vahvimmaksi kehityksen suuntaa hahmottavaksi voimaksi. Sisällissodan aattona 423 kunnassa toimi suojeluskunta ja 375 kunnassa työnväenkaarti. Siinä olivat sodan todelliset organisatoriset osapuolet huolimatta siitä, että ne alunperin suostuivat täsmälleen samaa tehtävää synnyinseuduillaan: ylläpitivät yleistä järjestystä.

On vaikea näin jälkepäinkään nähdä, miten tammikuussa 1918 puhjennut kapina olisi voitu välttää. Venäjän keisarikunta ei näet luhistunut vain valta-

valtiojärjestelmänä, vaan se tuhoutui myös taloudellisesti. Talouden kantokyvyn katkeaminen merkitsi suuria vaikeuksia imperiumin ekonomiaan mukautuneille Suomen kaltaisille alueille. Venäjän sotatarviketilausten, viljatoimistusten ja linnoitustöiden loppuminen aiheuttivat yhtä-äkillisen kuin syvän laman Suomessa. Heilahdettiin yltäkylläisyydestä niukkuuteen. Seurasi työttömyyttä, jopa vakavaa pulaa elintarvikkeista. Kaiken lisäksi kuiva ja hallainen kesä antoi huonon viljavuoden. Kun viljatuonnilla Venäjältä oli peitetty noin puolet Suomen viljan tarpeesta ja tuonti putosi nyt runsaaseen kymmenekseen vuoden 1913 tasosta ja kun vielä huikea inflaatio korotti hintoja, köyhä väki joutui sananmukaisesti elämään kädestä suuhun. Vatsa ei kauan odottele. Yhteiskuntaan ilmaantui lyhytjännitteistä räjähdysalttiutta.

Vapaussotureita lähdössä rintamalle Oulusta.

Suomen vuoden 1918 sisällissodan syyksi esitetään tavallisesti kolme asiaa: Venäjän vallankumoukset, jotka luhistivat järjestyksestä vastaavat organisaatiot Suomessakin, venäläisten bolshevikkien kiihotukset sekä Suomen ra-

dikaalisosialistien pyrkimykset punakaartien ja venäläisen sotaväen avulla valtaan. Näistä syistä syntyi kapina laillista hallintovaltaa eli ”maailman kansanvaltaisinta eduskuntaa” ja sen luottamusta nauttivaa senaattia vastaan. Nämä kaikki selitykset pätevätkin kukin kohdaltansa, mutta silti ne kaikki onnahtavat eräässä oleellisessa suhteessa. Ne jättävät avoimeksi, minkä vuoksi kapina puhkesi vain osassa Suomea, nimittäin Etelä-Suomen kartano- ja teollistuneella alueella. Tämän yhtenäisen alueen työläiset nostivat kapinalipun oman alueensa yläluokkaa vastaan. Kuvattua tosiasiaa ei voi selittää muuten kuin lähtemällä siitä, että kapinalla oli myös kotimainen työntövoimansa; se kasvoi maaperästä, jota luonnehtivat suuret sosiaaliset ja varallisuuserot, köyhyys, oikeudettomuus ja ahdinko. Ne olivat tuottaneet epäkohtia, joita Suomessa vallalla ollut poliittinen ja sosiaalinen järjestelmä ei voinut taikka ei halunnut purkaa rauhanomaista tietä. Tässä katsannossa kapina oli muhinut Suomen maaperässä jo kauan. Se oli vain odottanut otollista tilaisuutta puhjetakseen.

Sota alkoi tammisunnuntaina 27.1. Silloin punaiset antoivat määräykset Etelä-Suomen kaupunkien miehittämisestä ja valkoiset ryhtyivät ylipäällikköksi valitun kenraaliluutnantti C.G.E. Mannerheimin johdolla riisumaan Pohjanmaan venäläisiä varuskuntia aseista. ”Tilanteen kärjistyneisyyttä osoittaa sekä valkoisten että punaisten ensimmäisten iskujen osuminen toisistaan suorastaan riippumatta samaan ajankohtaan tammisunnuntaina 1918”.²⁾

VAPAUSSOTURIT 1918

Aho Antti Adolf
s. 15.08.1893
Pulkkila k. 22.06.
1961. Osanotto
taisteluihin: Tam-
pereen valtaus.

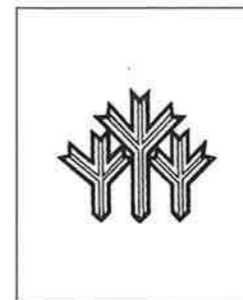
**Hankonen Aape-
li** sotamies s.
02.01.1894 Pul-
kila k. 04.02.
1957. Puoliso:
Kaisa o.s. Jokela
Lapsia: 4. Osanot-
to taisteluihin:
Lempäälä, Tam-
pere, Viipuri.

**Erkinharju Ju-
ho Aapeli** jääkäri
s. 21.06.1893
Piippola k. 18.12.
1962. Puoliso:
Reeta o.s. Rantala
Lapsia: 3. Osanot-
to taisteluihin:
Tampere, Lem-
päälä, Viipuri.

Hyytinen Erkki
s. 26.09.1887
Lappajärvi k. 25.
05.1961. Puoliso:
Alina o.s. Rinne
Lapsia: 11. Jouk-
ko-osasto: Lappa-
järven suojelus-
kunta. Osanotto
taisteluihin: Tam-
pereen tienoilla.

**Haapaniemi
Aappo** s. 08. 05.
1878 Rantsila k.
25.03.1948. Puo-
liso: Maria Emi-
lia o.s. Kangas
Lapsia: 7. Jouk-
ko-osasto: vahti-
palveluksessa
Oulussa.

**Isojunno Fred-
rik Ilmari** s. 18.
07.1887 Pulkkila
k. 05.10. 1957.
Puoliso: Liisa o.s.
Haaraniemi.

Junno Juho Vilho s. 07.11.1889 k. 27.11. 1975. Puoliso: I Kaisa Fredrika o.s. Leiviskä, II Reeta Kaisa o.s. Mannermaa Lapsia: 4. Joukko-osasto: ryhmän kouluttajana Oulussa.

Junttola Heimo Alfred sotamies s. 18.02.1896 Pulkkila k. 04.06. 1933. Joukko-osasto: Pulkkilan suojeluskunta, Oulun I rintamakomennuskunta. Osanotto taisteluihin: Oulun vapauttaminen. Satakunnan ja Hämeen lohkoilla. Kankaanpään, Ahlaisten, Porin, Lavian, Suodenniemen, Mouhijärven, Karkun, Vesilahden, Lempäälän ja Tampereen taisteluihin.

Junttola Olli Armas väepeli s. 31.07.1898 Pulkkila k. 09.09. 1961. Puoliso: Fanni Sofia o.s. Prokkola Lapsia: 2. Joukko-osasto: Pulkkilan suojeluskunta, Oulun I rintamakomennuskunta, Jääkäriyksiköstä Osanotto taisteluihin: Oulun vapauttaminen. Satakunnan lohkoilla, mm. Kankaanpää, Tampereen valtaus. Nk. heimosodassa Aunuksen retkeen osallistuminen. Talvisodassa huoltojoukoissa, jatkosodassa alkuaikoina taistelujoukoissa.

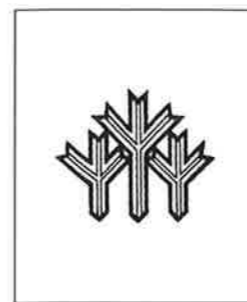
Junttola Väinö Heikki s. 14. 01. 1881 Pulkkila k. 13.02. 1932 Puoliso: I Hinni Charlotta o.s. Hepoaho, II Fanni Maria ent. Kokko, o.s. Pikkarainen Lapsia: 6. Joukko-osasto: Pulkkilan suojeluskunta. Osanotto taisteluihin: Oulun valtaus.

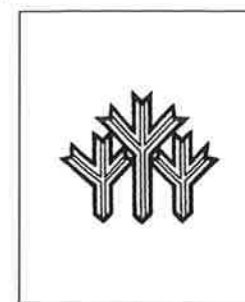
Junttola Yrjö Antti alikersantti s. 26.08. 1892 Pulkkila k. 30.10. 1982. Puoliso: Elli Irene o.s. Kauranen Lapsia: 4. Joukko-osasto: Pulkkilan suojeluskunta, Oulun I rintamakomennuskunta, Tampereen suojeluskunta. Osanotto taisteluihin: Oulun vapauttaminen. Satakunnan ja Hämeen lohkoilla. Kankaanpään, Ahlaisten, Porin, Lavian, Suodenniemen, Mouhijärven, Karkun, Vesilahden, Lempäälän ja Tampereen taisteluihin.

Kaikkonen Samppa s. 08.05. 1890 Pyhäjärvi k. 19.03.1960 Puoliso: Anna-Liisa o.s. Ylioja Lapsia: 5.

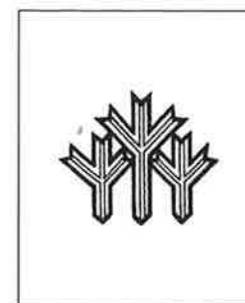
Karjalainen Kale Vihtori s. 12.09.1884 Pulkkila k. 06. 10. 1938.

Launonen Kaarlo Heikki s.31.05. 1888 Pulkkila k. 07. 09.1959 Puoliso: Jenny os. Leiviskä. Lapsia 3.

Keränen Antti s. 25.12.1886 Pulkkila k. 16. 11. 1947 Puoliso: Kaisa Armiida o.s. Törmi. Lapsia: 12. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

Lehtosaari Aappon s. 11. 02.1894 k.10.07.1974 Puoliso: Hanna Maria o.s. Seppälä. Lapsia: 9.

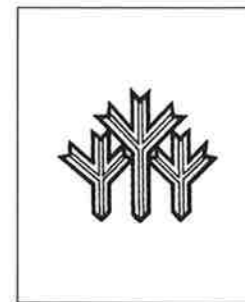
Koukkari Mikko Iisakki s. 14. 11. 1896 Rantsila k. 31.12.1961 Puoliso: Lyyli Mirjami o.s. Tuomaala. Lapsia: 3.

Lehtosaari Matti korpraali s. 10. 02. 1897 Pulkkila k. 19. 09. 1968. Puoliso: Sofia Elisabet o.s. Lindh. Lapsia: 6. Osanotto taisteluihin: osallistunut vapaussodan 1918 lisäksi myös talvi- ja jatkosotiin.

Laakko Iikka s. 10.02.1889 k. 21. 01.1953 Puoliso: Sofia o.s. Aho Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

Leiviskä Iikka s. 18.11.1890 Kestilä k. 28.02. 1962 Puoliso: Jenny Katariina. Lapsia: 4.

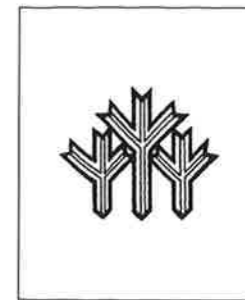
Leskisenoja Aappo s. 29 .01. 1887. 17.06.1963. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

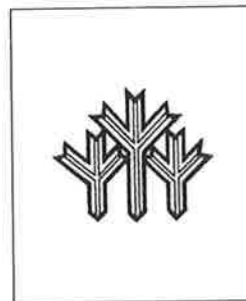
Mämmi Vilho Aukusti s. 21. 07. 1883 k. 22. 04. 1969. Puoliso: Leena o.s. Launonen Lapsia: 13. Joukko-osasto: koulutuksessa Oulussa.

Rantonen Oskari s. 03.07. 1892 Nilsia k. 12.05. 1963. Joukko-osasto: Helsingissä.

Stjerna Vilhelm s. 25.04.1885 k. 20.02.1970. Osanotto taisteluihin: osallistui vuoden 1918 so-taan.

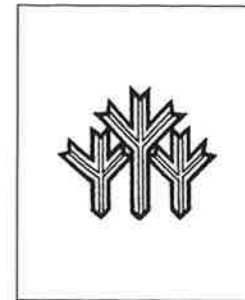
Leskisenoja Matti s. 26.07. 1891 k. 04. 07. 1925 Puoliso: Maria o.s. Nivala. Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

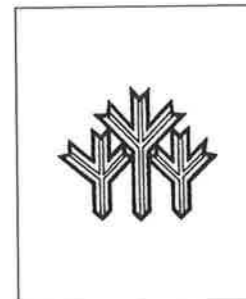
Nurkkala Iikka Vilho s. 12. 04. 1887 Pulkkila k. 07.07.1933.

Saarikoski Antti s. 12.09. 1891 k. 13.08. 1977 Puoliso: Anna-Liisa o.s. Sippari. Lapsia: 9.

Stång Antti s. 22.03.1894 k. 17. 12.1941. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

Martikainen Juho s. 07.09. 1885 Lapinlahti k. 01. 09.1960 Puoliso: I puoliso Tilda o.s. Laukka. Lapsia: 8. II puoliso Hilma o.s. Peltonen. Osanotto taisteluihin: Tampereen valtaus.

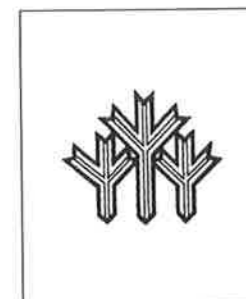
Ojanlatva Antti Aamos jääkäri-väpeli s. 31.03. 1881 Pulkkila k. 26.01.1957. Puoliso: I Lilia Sofia o.s. Kirstinä, II Saimi o.s. Järvinen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 27. Jääkäripataljoonan 3.K, 5. Jääkärirykmentin Täyd.P:n I.K, 5. Jääkärirykmentin 9.K, III P:n esik. Osanotto taisteluihin: Misse-joen, Riianlahden ja Aa-joen taistelut Kunniamerkit: Vm1, Mm, Jm, Saks.Mskr.

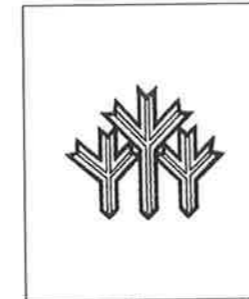
Simojoki Niilo Väinö sotamies s. 10.11.1885 USA. Puoliso: Ida o.s. Tuokkola. Lapsia: 4 Joukko-osasto: Pulkkilan suoje-luskunta. Osanotto taisteluihin: Tampereen valloitus.

Säisä Yrjö Vilho s. 20.06.1893 k. 07.08.1947. Osanotto taisteluihin: Tamperreella ja Vilppu-lassa.

Mäläskä Eero s. 19.05.1893 k. 09. 01.1987. Puoliso: Anna o.s. Tuomaala.

Rantanen Oskari s. 11.08. 1874 Urjala.

Stjerna Herman s. 01.04. 1889 k. 16.12. 1971 Puoliso: Olga o.s. Naukkarinen. Osanotto taisteluihin: osallistui vuoden 1918 so-taan.

Uusitalo Heikki Arvid s. 06.09.1892 Haapavesi k. 14.09.1966 Puoliso: Helga Sofia o.s. Kallinen. Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: Tampere ja Vie nan Kemi.

Visuri Heikki s. 15.05.1892 Pulkkila k. 05.10.1975. Puoliso: I Hilja o.s. Kankaa-la, II Anna o.s. Leppäluoto. Lapsia: 6. Osanotto taisteluihin: osallistui vapaus-sotaan.

VAPAUSSODASSA KAATUNEET 1918

Järfors Heikki sotamies s. 21.05.1894 k. 28.03.1918 Tampere. Osanotto taisteluihin: Tampereen valloitus.

Ojanlatva Arvid s. 27.12.1897 Pulkkila k. 04.04.1918.

Kujanperä Lauri s. 19.08.1894 Pulkkila k. 05.04.1918.

Saarela Robert s. 19.05.1889 k. 03.04.1918.

Kärki Antti s. 30.10.1897 Pulkkila k. 30.03.1918.

Viio Kustaa s. 17.10.1894 k. 04.04.1918.

Niemi Heimo s. 26.12.1895 Pulkkila k. 21.04.1918 Oulu.

Vapaus sodan muistomerkki.

Kertomus Pulkkilan miesten yhteisistä sotilaallisista harjoituksista

Suomi julistautui itsenäiseksi v. 1917. Maahamme jäi kuitenkin venäläistä sotaväkeä, mikä aiheutti niin suurta levottomuutta, että jopa Pulkkilassakin miehiä kokoontui pohtimaan tilannetta. He päättivät, että aloitetaan sotilaallinen koulutus, jos sitä vaikka tarvittaisiin venäläisten sotilaiden pakottamiseksi takaisin Venäjälle. Tämä päätös oli niin yksimielinen, että harjoituksiin osallistui miehiä laidasta laitaan, poliittisiin puolueisiin katsomatta, kaikki yhdessä.

Hankaluutena oli se, että paikkakunnalla ei ollut sotilaskoulutukseen tottunutta henkilöä eikä aseita. Kouluttaja-asia ratkesi kuitenkin onnellisesti, sillä Pulkkilasta löytyi yksi sellainen mies, joka oli ollut useita vuosia Venäjän armeijassa ja sen jälkeen veturinkuljettajana Muurmanskin radalla. Hänen nimensä oli Ville Jokilehto. Hän osasi ”äkseerata”, komentaa miesjoukkoa. Harjoitusaseiksi valmistettiin puiset venäläisen kiväärin pituiset tukevat kepit. Joillakin oli metsästysaseita.

Ville Jokilehto oli oppinut venäjänkielellä komentosanat ja hän käytti niitä, mutta näytti lisäksi havaintoesimerkein, mitä mikin tarkoittaa. Harjoitusajat sovittiin etukäteen ja päämäärä kaikilla oli sama - venäläiset sotilaat pois Suomesta. Kunnes eräänä päivänä, kun harjoitusten piti taas alkaa, niin Ville Jokilehto ei tullutkaan ja useita muitakin miehiä jäi tulematta. Alettiin selvittää, mikä oli johtanut tähän tilanteeseen. Selvityksen tulos oli vallan yllättävä. Pulkkilaan oli tuotu salaa venäläisiä aseita ja jaettu niitä miehille. Aseita saaneet miehet hävisivät jonnekin eivätkä näyttäneet. Siihen päättyivät Pulkkilan miesten sotilaalliset yhteisharjoitukset. Ei ollut kouluttajaa, ei aseitaakaan. Isäni muisteli, että valkoiset Pulkkilassa saivat ensimmäiset aseensa Piippolan miehiltä.

Tiedotus siihen aikaan ei toiminut kunnolla, jos ollenkaan. Pulkkilan miehilläkin, kun he lähtivät vapaaehtoisesti vapaussotaan, oli vahvasti se mielipide, että he lähtevät pakottamaan venäläiset sotilaat maasta pois. Oli järkytys, kun Limingassa ja Oulun valtauksessa heille selvisi, että siellähän olikin joukossa suomalaisia miehiä. Isäni sanoi, että tämä oli aivan hirveä isku heille kaikille. Kysyttiin, kuinka nyt näin on käynyt ja että voiko ollenkaan alkaa ampua oman maan kansalaisia. Mutta sota on julmaa, ellei olisi ampunut, niin koko asia olisi jäänyt hoitamatta ja maan itsenäisyys saavuttamatta, sillä venäläisiä aseita ja sotilaita tuotiin lisää Suomeen. Oulun seudulla antautuneet sotilaat kuljetettiin perheineen rajalle. Heitä ei otettu vangeiksi. Kuljetus suoritettiin hevoskyydillä. Se tapahtui niin, että taloista määrättiin hevosia ja reet, jotka piti varustaa heinillä lämpöiseksi ja mukaan vällyjä sekä raanuja peitok-

si. Hevosia vaihdettiin välillä. Matkalla antautuneille tarjottiin lämmintä ruokaa ja heitä kohdeltiin hyvin.

Asiat muistiin merkitsi Tellervo Koivisto isänsä Yrjö Antti Junttolan kertomuksen mukaan.

TALVISODAN TAUSTA

1930-luvun puolivälissä syntyi se poliittinen asetelma, jossa talvisodan diplomaattiseen taustaan kuuluvat tärkeimmät tekijät jo ovat nähtävissä. Tähän asetelmaan kuuluu kansallissosialistisen Saksan alkava varustautuminen neuvostovastaisten tunnusten alla. Samaan ajanjaksoon liittyvät Neuvostoliiton pyrkimykset päästä kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän avulla patoamaan uudessa muodossaan henkiin heräävä saksalainen imperialismi. Sen jälkeen kun Neuvostoliitolle kävi selväksi, että se ei todennäköisesti tule onnistumaan kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän luomisessa, se ei jättänyt luoteisrajansa pikkuvaltioita epä tietoiseksi siitä, mitä vaihtoehtoja niillä oli edessään.

Hitlerin valtaannousu Saksassa tammikuussa 1933 merkitsee eurooppalaisessa politiikassa selvää taitekohtaa, josta poliittinen kolmekymmentäluku

Konekiväärimehet toiminnassa, SA-kuva.

vasta varsinaisesti alkaa. Euroopan kansainvälispoliittiselle kehitykselle oli tämän jälkeen tunnusomaista, että tilanteen muutoksiin johtaneet ärsykkeet lähtivät kansallissosialistisen Saksan taholta.

Saksan uudet vallanpitäjät antoivat pian provosoivia lausuntoja, joissa avoimesti vaadittiin maalle uutta elintilaa idästä. Lokakuussa 1933 Saksa erosi Kansainliitosta ja vetäytyi samalla aseistariisuntakonferenssin työstä. Kansallissosialistisen ideologian avoin kommunismin- ja neuvostovastaisuus otettiin Moskovassa alusta lähtien vakavasti, mikä pakotti arvioimaan uudelleen kapitalismin leirissä vallitsevan tilanteen. Saksa, jonka kanssa vielä 1920-luvulla oli oltu yhteistyössä, luokiteltiin nyt aggressiivisimmaksi rauhanviholliseksi Euroopassa.

Koska Saksalla ja Neuvostoliitolla ei ollut yhteistä rajaa, toi Saksan Neuvostoliittoon kohdistuva hyökkäysuhka vaaravyöhykkeeseen myös niiden väliin jäävän vyöhykkeen valtiot. Neuvostodiplomatian kannalta hyvin keskeinen ongelma oli nyt, miten tämän välivyöhykkeen valtiot voitaisiin kytkeä kollektiivisen turvallisuuden järjestelmään. Suomi ei tällöin Neuvostoliiton kannalta ollut mikään ulkopoliittinen erillisolgelma, vaan yksi osakysymys Neuvostoliiton pyrkiessä luoteisrajansa turvaamiseen.

Suomi piti puolustussuunnitelmissaan todennäköisimpänä vihollisenaan Neuvostoliittoa ja Neuvostoliitto taas Saksaa. Suomi oli myös puolustuspoliittiset näkökohdat huomioon ottaen valinnut ulkopoliittiseksi linjakseen pohjoismaisen puolueettomuuden, kun taas Neuvostoliitto korosti kollektiivista turvallisuutta ja Kansainliiton pakotepykälän ehdotonta sitovuutta, jotta se tarvittaessa voisi sotilaallisesti kontrolloida strategista etumaastoaan. Suomen ja Neuvostoliiton turvallisuuspoliittiset peruskatsomukset olivat näin ollen siinä määrin erilaisia, että niistä kiinni pitäen oli vaikea saada syntymään mitään hedelmällistä ajatuksenvaihtoa.

Mitä ilmeisimmäksi suurvaltojen välisen konfliktin enteet kävivät, sitä ponnekkaammin pohjoismaat muiden pikkuvaltioiden tapaan korostivat puolueettomuuttaan ja haluan pysytellä suurvaltaselkkausten ulkopuolella.

Saksa ja Neuvostoliitto solmivat hyökkäämättömyyssopimuksen 24. 8.1939. Saksan ja Neuvostoliiton etupiirirajat määriteltiin hyökkäämättömyyssopimukseen liittyvässä salaisessa lisäpöytäkirjassa. ”Alueellisen ja poliittisen uudelleen järjestelyn varalta” luettiin Suomi, Viro, Latvia ja Puolan itäosa (Narev - San - Veiksel -jokilinjaa pitkin) Neuvostoliiton ja Liettua sekä Puolan länsiosa Saksan etupiiriin kuuluviksi. Lisäksi Neuvostoliiton etupiiriin hyväksyttiin Romanian kuuluva Bessarabia. Liettuen intressit Vilnan alueeseen tunnustettiin.

Saksan armeija aloitti hyökkäyksensä Puolaan 1.9. Avunantositoumustensa mukaisesti Englanti ja Ranska julistivat Saksalle sodan kahta päivää myöhemmin. Puolan selkkaus laajeni toiseksi maailmansodaksi. Itsestään selvää on, että Suomi heti sodan puhjettua antoi puolueettomuusjulistuksen. Myös pohjoismaisessa pää- ja ulkoministerikonferenssissa Kööpenhaminassa 18.-19. syyskuuta päädyttiin yhteisen puolueettomuusjulistuksen antamiseen. Puolueettomuusvartioiden tehostamiseksi oli Suomen puolustusvoimissa an-

nettu yleinen lomakielto ja kutsuttu erityisesti merivoimiin 7500 erikoistehtäviin koulutettua miestä kertausharjoituksiin.

Puolan vastarinta murtui nopeasti. Sen jälkeen kun Puolan luhistuminen oli käynyt ilmeiseksi, aloitti puna-armeija 17.9. lähtien Itä-Puolan miehityksen. Puolan neljäs jako oli tosiasia.

Neuvostoliitto oli välittömästi 17.9. ilmoittanut noudattavansa puolueettomuutta Neuvostoliiton ja Suomen välisissä suhteissa. Virallisesti ulkoministeri Erkki ilmaisi tyytyväisyytensä Neuvostoliiton antamaan selitykseen, mutta ulkoministeriö - kuten julkinen mielipidekin - oivalsi oitis, että Suomen asema oli käynyt paljon arkaluontoisemmaksi, koska sen lähinaapuri nyt oli sodassa. Neuvostoliitto jätti Suomelle 14.10.1939 muistion, jonka johdannossa Neuvostoliiton esityksiä perusteltiin paitsi Leningradin turvallisuuden vahvistamisella myös sillä poliittisella perusteella, että Neuvostoliitto halusi varmistua siitä, että ”Suomi ystävällisten suhteiden pohjalla tulee olemaan lujassa yhteydessä Neuvostoliiton kanssa”. Leningradin turvallisuuden varmistamiseksi Neuvostoliitto halusi vuokrata Hangon tukikohdan 30 vuodeksi Suomenlahden suulta, jotta Suomenlahden sulkeminen tykistötulella olisi mahdollista. Tukikohdassa Neuvostoliitto halusi ylläpitää 5000 miehen varuskuntaa. Lisäksi vaadittiin, että Neuvostoliiton laivastolla olisi oikeus käyttää ankuripaikkanaan Lappohjan lahtea. Aluekorvausta vastaan vaadittiin luovutet-

Korsussa tykistökeskityksen aikana, SA-kuva.

tavaksi Suursaari, Seiskari, Lavansaari, Tytärsaari ja Koivisto sekä osa Karjalan kannasta Lipolan kylästä Koiviston kaupungin eteläiseen reunaan sekä Petsamossa Kalastajasaarenon läntiset osat yhteensä 2761 km². Korvauksena Neuvostoliitto tarjosi Repolan ja Porajärven piiristä 5529 km².

Lisäksi edellytettiin molemminpuolisesti Karjalan kannaksella olevien linoitettujen vyöhykkeiden hävittämistä. Poliittisluontoisena on pidettävä vaatimusta hyökkäämättömyyssopimuksen lujittamista lisäämällä siihen kohta, jonka mukaan ”sopimuspuolet sitoutuvat olemaan liittymättä sellaisiin valtojen ryhmyksiin tai liittoihin, jotka suoraan tai välillisesti ovat vihamielisiä toiselle tai toiselle sopimuspuolelle”. Aiheellista lienee huomauttaa, että vastaavansisältöinen artikla sisältyi Neuvostoliiton Baltian maiden kanssa solmiin avunantosopimuksiin.

Moskovassa käytiin Neuvostoliiton vaatimuksista neuvotteluja kolme kertaa. Neuvotteluosapuolet tekivät molemminpuolin tarkistettuja esityksiä ja myönnytyksiä, mutta sopimukseen ei päästy.

Vaikka neuvottelut olivat katkenneet, vallitsi silti varsin yleisesti käsitys, ettei välitöntä sodan vaaraa ollut olemassa. Suurin osa eduskunnan jäsenistä ei vakavissaan uskonut Neuvostoliiton hyökkäykseen.

26.11.1939 Neuvostoliiton ulkoasiain kansankomissaari Molotov oli Moskovassa jättänyt Suomelle nootin, jossa väitettiin, että itärajalla Mainilan kylän luona oli ammuttu tykinlaukauksia Neuvostoliiton puolelle, jolloin neljä henkilöä oli saanut surmansa. Neuvostohallitus esitti tämän johdosta jyrkän vastalauseensa ja vaati Suomea viipymättä vetämään joukkonsa 20-25 kilometrin päähän rajasta. Neuvostoliitto ryhtyi näin - saatettuaan valmistelut sotilaallisella ja poliittisella tasolla päätökseen - suurvallalle tyypilliseen tapaan provosoimaan avointa selkkausta. Suomen vastausnootissa 27.11. viitattiin hallituksen kiireellisesti toimittamaan tutkimukseen, joka osoitti, että Neuvostoliiton puolella oli suoritettu ammuntaa. Nootissa todisteltiin myös, etteivät laukaukset voineet tulla Suomen puolelta, koska rajan läheisyydessä ei edes ollut tykistöä. Suomen hallitus ehdotti kuitenkin neuvotteluja molemminpuolisesta joukkojen siirrosta.

Tapahtumat näyttivät nyt kiihtyvällä vauhdilla kulkevan kohti ennalta määrättyä lopputulosta. Molotov vastasi Suomelle 28.11. uudella nootilla. Suomen edellisenä päivänä jättämä nootti oli Molotovin mukaan todistuksena ”Suomen hallituksen syvästä vihamielisyydestä Neuvostoliittoa kohtaan, mikä saattoi johtaa vain molempien valtioiden välisten suhteiden äärimmäiseen kärjistymiseen”. Moitteet olivat tarkoitetut perusteeksi seuranneelle ilmoitukselle, jonka mukaan neuvostohallitus katsoi vuoden 1932 hyökkäämättömyyssopimuksen rauenneen - Suomen Moskovan-lähettiläs Yrjö-Koskinen kyllä huomautti, ettei sopimus ollut irtisanottavissa ennen vuotta 1945, mutta Molotov ei pitänyt vastaamista aiheellisena.

Helsingissäkin uskottiin nyt, että tosi oli kysymyksessä. Suomen vastauksessa ehdotettiin hyökkäämättömyyssopimuksen edellyttämän sovittelulautakunnan koolle kutsumista tai riidan asettamista ulkopuoliseen välitykseen, vastauksessa sen sijaan kiistettiin Neuvostoliiton oikeus hyökkäämättömyys-

sopimuksen irtisanomiseen. Sitä paitsi Suomi ilmoitti olevansa valmis vetämään joukkonsa raja- ja tullivartiojoukkoja lukuun ottamatta sellaiselle etäisyydelle Leningradista, ettei niiden enää voitu väittää uhkaavan kaupungin turvallisuutta.

Nootti toimitettiin Suomen Moskovan lähetystöön 29.11. klo 18 puhelimitse. Lähettiläällä ei kuitenkaan ollut oikeutta jättää vastausta, ennen kuin täydentävä salasähke olisi saapunut. Sitä odotellessaan Yrjö-Koskinen sai klo 22 kutsun Narkomindeliin varaulkoministeri Potemkinin luo, joka ilmoitti neuvostohallituksen päättäneen suomalaisten rajaloukkausten johdosta katkaista diplomaattisuhteet Suomeen. Kun lähettiläs oli ihmeissään neuvostohallituksen kiirehtimisestä tilanteesta, jossa Suomen myönteinen vastaus oli tulossa, Potemkin tyytyi vain toteamaan, että päätös oli jo tehty. Suomen vastauksen sisältö oli tästä syystä merkityksetön.

Puolen yön aikaan Molotov piti radiopuheen, jossa hän ilmoitti hallituksensa antaneen puna-armeijan ja -laivaston johdolle määräyksen valmistautua kaikkien mahdollisuuksien varalta ja ryhtyä heti toimenpiteisiin valtakunnan ulkonaisen turvallisuuden varmistamiseksi. ”Suomalaisten militaristien hyökkäilyjä Leningradia vastaan ei voitu enää suvaita.” Marraskuun 30. päivän aamun koittaessa Neuvostoliiton maa-, meri- ja ilmavoimat aloittivat sotatoimet Suomea vastaan.³⁾

Talvisodan taistelijoita, SA-kuva.

ISÄNMAAN PUOLESTA		ISÄNMAAN PUOLESTA	
1939 - 1944		1939 - 1944	
STM	AMO AAMUVUORI	A	30.12.1919
ALIK	TOIVO AHO	A	15.11.1919
ALIK	VILJO AROLA	A	25.7.1913
ALIK	HEIMO EBERHARDT	A	5.7.1902
KORPP	KARLO FLINK	A	9.12.1910
KORPP	ELIINE HAAPAKORVA	A	11.3.1913
KORPP	REINO HAAPALA	A	9.3.1924
STM	ERMO HAAPANIEMI	A	3.10.1925
KORPP	LAURI HAUKONEN	A	23.1.1910
STM	HEIMO HAKOLA	A	19.9.1922
ALIK	ERMO HARTIKKA	A	13.3.1915
ALIK	OLAVI HARTIKKA	A	23.12.1918
STM	OHNI HAUTALA	A	28.3.1925
STM	OLAVI HEIKKINEN	A	28.4.1912
STM	KARLO HEIKKINEN	A	8.12.1918
STM	ARVO HYVONEN	A	25.2.1918
ALIK	LAURI HYVONEN	A	24.7.1919
STM	ALVAR JARVA	A	10.11.1921
STM	ELMI JUNNO	A	13.3.1924
JAAK	JOHANNES JUNNO	A	7.6.1929
KORPP	OLLU JUNNO	A	12.3.1929
STM	TAIMO JUNNONMÄKI	A	12.3.1929
STM	UMMO JUNNONMÄKI	A	30.4.1931
STM	YRJO JYLIÄMMISKA	A	14.4.1918
KORPP	ARVI KANKKALA	A	21.3.1928
JAAK	EATE KARIHTALA	A	12.4.1918
STM	HEIMO KARIHTALA	A	8.9.1914
KORPP	VILJO KARIHTALA	A	22.7.1917
STM	LAURI KARPANEN	A	13.12.1920
STM	HEIMO KERÄNEN	A	30.3.1923
ALIK	YRJO KERÄNEN	A	27.6.1920
ALIK	AARNE KESTI	A	5.9.1921
STM	TAIMO KOSKENKORVA	A	23.10.1923
STM	ARMAS KOTISAARI	A	7.5.1910
STM	KARLO KOUKKARI	A	11.3.1910
KORPP	MILLO KOUKKARI	A	16.12.1914
ALIK	VILJO KUJAMPERA	A	24.7.1917
STM	EINO KARKKAINEN	A	20.2.1918
STM	MILLO LAAKO	A	14.7.1930
KORPP	PENTTI LAAKO	A	9.8.1918
STM	MILLO LAITINEN	A	23.9.1910
OPPL	MARTTI LAUTAJA	A	10.11.1922
STM	VILHO LEHTO	A	9.4.1922
STM	HEIMO LEHTOSAARI	A	14.1.1905
STM	VERNER LUSTIG	A	5.8.1910
ALIK	HEIMO LYTINEN	A	30.11.1917
ALIK	YRJO MAIKKOLA	A	7.6.1912
STM	VEIKKO MARJOLA	A	11.8.1918
KORPP	JOSEPPI MERILAINEN	A	11.9.1908
STM	JOHANNES MYLLY	A	4.11.1912
ALIK	KARLO NAKELA	A	9.4.1921
STM	HEIMO OJAMÄKI	A	4.8.1924
STM	JOHAN OJAMÄKI	A	14.9.1901
LUUTN	AARO OJAVAINEN	A	5.8.1913
STM	YRJO ORAVAKANGAS	A	16.12.1917
ALIK	SULO PELKONEN	A	22.11.1913
STM	VEIKKO PELKONEN	A	7.11.1909
STM	ANTTURI PIHLAJAINEN	A	20.10.1913
STM	OITO PIIPPO	A	23.2.1925
RAJAJ	REINO PITKANHO	A	12.7.1914
STM	EINARI RAINEVAARA	A	9.11.1922
STM	UMMO RIIKOLA	A	7.18.1923
STM	MILLO SAARANEN	A	2.18.1904
STM	ERMO SEPPÄLÄ	A	23.8.1914
STM	VILJO SEPPÄLÄ	A	11.11.1914
KORPP	TOIVO SÄISKÄ	A	19.8.1915
STM	JOHAN TARBOLA	A	24.11.1924
LOTTA	IRENE TURUNEN	A	10.3.1921
STM	VILJO TURUNEN	A	30.5.1922
STM	HEIKKI VHO	A	8.11.1923
STM	TAIMO VIITANEN	A	9.2.1903
STM	KALLE VIRKKUNEN	A	1.10.1916
STM	JUHO VAISSINEN	A	12.7.1904
STM	JOHAN VILJOJA	A	7.4.1908
1918 KAATUNEET			
	HEIKKI JÄRMÖS	A	21.3.1894
	LAURI KUJAMPERA	A	9.8.1894
	AMITI RÄMÄ	A	30.10.1897
	HEIMO NIEMI	A	26.12.1895
	ARVID OJALATVA	A	27.7.1897
	ROBERTO SAKKILA	A	17.10.1894
	RUSTAA VHO	A	17.10.1894

Pulkkilan sankarivainajien muistolaatta seurakuntatalolla.

KAATUNEET 1939-1944

Aamuvuori Aimo Anselmi sotamies 30.12.1919 Pulkkila k. 03.05.1946 kotonaan sodassa saamaansa sairauteen, haudattu Pulkkilan sankarihautaan. Puoliso: Kirsti o.s. Junno. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Pp. Koulutusk.n:o 1, 1/I/KIR 14. Osanotto taisteluihin: Paanajärven rajakahakat, Oulanka, Jyväskylän suunnan taistelut, Vuonisjärvi, Hiisjärven puolustustaistelut 29.05.

Aho Toivo Eemeli alikersantti s. 15.11.1919 k. 27.03.1944 Vian kanava. Joukko-osasto: E/JR 54 Osanotto taisteluihin: Vuojärvi, Alakurtti, Keski-Vilmajoki, Ala-Vilmajoki

1942-22.09.1943. Kotiuttamis pvm: 29.11.1944

Haapakorva Aarne kersantti s. 11.08.1912 Pulkkila k. 05.05.1942 Kiestingin pohjoispuolella. Joukko-osasto: Oulun T/Rykm., Koti-Hev.S 3. Osanotto taisteluihin: Kiestinki.

Flink Kaarlo Sanfrid korpraali s. 09.12.1910 k. 06.10.1944 Tornio, Kemintien suunta. Puoliso: Anna o.s. Myllyoja Joukko-osasto: E/JR 32. Osanotto taisteluihin: Vasovaara - Latvajärvi, Vuokkiniemi - Ponkalahti, Vuoninen - Pistojoeki, Korpivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, Jyväskylän suunta, Kemintien suunta-Kunniamerkit: Vm2.

Eberhardt Heimo Abraham alikersantti s. 05.07.1902 Pulkkila k. 02.02.1940. Puoliso: Eeva o.s. Nevala. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi - Kuhmo.

Arola Viljo Hemminki alikersantti s. 22.05.1913 Pulkkila k. 08.12.1939 Kuhmo. Joukko-osasto: Pr. 5. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Haapala Reino Arvid sotamies s. 09.03.1924 Pulkkila k. kadonnut Muurilassa 17.06.1944 taistelun aikana pataljoonan ollessa vetäytymisvaiheessa, julistettu kuolleeksi 17.09.1946, siunattu Pulkkilan sankarihautaan. Joukko-osasto: Rv. Koulutusk., JP 6, 2/JP 1. Osanotto taisteluihin: Lempaalanjärvi, Mainila, Lahdenperä, Muurila.

Haapaniemi Eino Aaprami sotamies s. 03.01.1925 Pulkkila k. 24.06.1944 Tuulos, vaikeiden olosuhteiden takia ei voitu evakuoida. Joukko-osasto: 8/Rv. Koulutuskesk., P4. Osanotto taisteluihin: Tuulojoen sillanpään taistelut.

Haikonen Lauri Olavi reservikorporaali s. 25.01.1914 k. 04.02.1940 Kuhmo. Puoliso: Kerttu Annikki o.s. Tahvola. Joukko-osasto: kantakortissa merkintä, että on palvellut vuosina 1939-1940, ei merkintää paikoista. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Hakola Reino Olavi sotamies s. 19.09.1922 Pulkila k. 21.06.1944 Syväri. Joukko-osasto: 5/Jv.Koulutusk.16, 1/ErP 15/5. Osanotto taisteluihin: Lotinpellon lohko, Syväri.

Hartikka Eino Iisakki alikersantti s. 05.03.1915 Muhos k. 22.02.1940 Muola. Joukko-osasto: rajavartion kantahenkilökunta. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannaksella, missä kaatui ja jäi kentälle Muolaassa.

Hartikka Olavi alikersantti s. 08.12.1918 Pyhäjärvi k. 03.12.1939 Valkjärvi Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, missä kaatui ja jäi kentälle Valkjärvellä

Hautala Onni Artturi sotamies s. 23.02.1922 Pulkila k. 31.01.1944 (kaatui) kuoli korsiun Uhtuala. Osanotto taisteluihin: Uhtua.

Heikkinen Olavi sotamies s. 25.05.1925 Pulkila k. 09.10.1943 sotasairaalassa.

Helenius Kaarlo (Kalle) sotamies s. 18.04.1912 Pulkila k. 01.02.1940 Kuhmon Saunajärvellä Kilpelänkankaalla. Puoliso: Anna o.s. Karjalainen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25 Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon taisteluissa.

Hyvönen Arvo Matti vänrikki s. 06.10.1920 Heinola k. 16.08.1941 haavoihinsa sairaalassa. Joukko-osasto: vap.eht. Aut./Huolt.koulutusk., 4AKK/JSPSt. tyk.K/4.Pr, 7/III/4P. Osanotto taisteluihin: Vuoksenranta.

Hyytinen Lauri alikersantti s. 25.02.1918 Lappajärvi k. 24.02.1940 Kannas, Summa, Perojoki. Osanotto taisteluihin: Kannaksen taistelut.

Jarva Alvar sotamies s. 24.09.1919 Pulkilassa k. 21.08.1941 Maaselän kannas. Osanotto taisteluihin: Maaselän kannaksella.

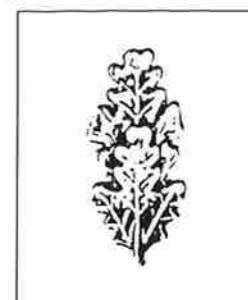
Junno Eemil Olavi sotamies s. 18.11.1921 Pulkila k. 04.07.1944 Salmi, Käämselän kylä. Joukko-osasto: Haapajärven koul. keskus, siirretty Stalinin kanavalle linjoihin. Osanotto taisteluihin: Syväri, Salmi.

Junno Johannes Benjam jääkäri s. 15.05.1924 Pulkila k. 04.07.1944 Viipurin saaristo. Joukko-osasto: JP/6, Ahvenanmaalle merivartioon. Osanotto taisteluihin: Kannaksella, Viipuri, Terijoen tiensuunnan puolustus.

Junno Olli Armas korpraali s. 07.06.1909 Pulkila k. 20.12.1939 Kuhmo. Puoliso: Aune o.s. Laukka. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Junnonaho Tauno Matias sotamies s. 16.06.1923 Pulkila k. katosi 9.06.1944, siunattu poissaolevana Pulkilan sankarihautaan. Joukko-osasto: Jv. Koulutusk.16 määr. 8 K. Osanotto taisteluihin: Itä-Karjala: Kemi. Kunniamerkit: Vm2.

Junnonaho Urho sotamies s. 12.03.1909 Pulkila k. 04.02.1940 Kuhmo. Joukko-osasto: KHK:ssa kiv. - mies. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Jylhänniska Yrjö Johannes sotamies s. 30.04.1911 Pulkila k. 17.07.1943 Röhö Uhtuan luoteispuolella. Puoliso: Salli. Joukko-osasto: Jv.Koul. K.5, 12/JR 32. Osanotto taisteluihin: Latvajärvi, Ajuanlahti, Vuoninen, Kiskisjärvi, Uhtuan pohjoispuolen taistelut.

Kankaala Arvi Edvard sotamies s. 03.06.1921 Rantsila k. 04.06.1946 sodassa saamaansa sairautteen ja on haudattu Pulkilan sankarihautaan. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.16. Osanotto taisteluihin: Vaarusjärvi.

Karihtala Aate korpraali s. 16.04.1918 Pulkkila k. 05.10.1944 Tornio. Joukko-osasto: B/12.KS, 7/JR 53. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, 3 D:n torjuntataistelut Noskuan - Vuoksen lohkolla 22.06.-26.08.1944, 3 D:n puolustustaistelut Vakkilan kylässä 27.08.-04.09.1944, Tornion taistelut.

Karihtala Heimo Ilmari jääkäri s. 02.05.1920 Pulkkila k. 10.07.1941 Sallan Kieristelemävaara. Joukko-osasto: PpKoul. - Kesk.1, 18/Pp. Koulutus., PPK/12, 11 Kev.os.3. Osanotto taisteluihin: Paanajärvi, Kelsinkäinen.

Karjalainen Vilho Eino Einari sotamies s. 12.04.1910 Pulkkila k. 10.08.1941 Uhtua Joukko-osasto: Jv. Koul.Kesk.5, JR 25, 4.KKK/10 Pr. Osanotto taisteluihin: Ranta, Kiskisjärvi, Uhtua.

Karppinen Lauri Henrik korpraali s. 08.09.1914 Pulkkila k. 06.10.1944 Alatornio-Puoliso: Eeva-Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5 Osanotto taisteluihin: Kuhmassa Pr.

W:n mukana. Kev.os.5:n mukana Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoliset taistelut. 3 D:n torjuntataistelut 10.06.-16.06.1944 VT-linjalla (Kivennapa). 3 D:n viivytystaistelut Länsikannaksella Kivennapa - Muolaa - Heinjoki suunnassa 17.06.-19.06.1944, 3 D:n torjuntataistelut Noskuan - Vuoksen lohkolla 20.06.-16.07.1944, Vuosalmen puolustustaistelut 17.07.-29.07.1944, (Sintola) Tornio. Kunniamerkit: Vm2.

Kauppila Lauri Hannes sotamies s. 22.07.1917 Himanka k. 30.07.1941 Eldankajärvi. Puoliso: Rauha. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Kev.os.5. KKK. Osanotto taisteluihin: Raate, Teirivaara.

Keränen Heimo Henrik sotamies s. 15.12.1920 Pulkkila k. 12.02.1943 sotasairaalassa. Joukko-osasto: Jv.KK/3, JR 45. Osanotto taisteluihin: Maaselkä, Laatokan Syväri.

Keränen Pentti Antero korpraali s. 30.03.1923 Pulkkila k. 20.09.1951. Joukko-osasto: Jv.KK 16, 2KK/JR 12. Osanotto taisteluihin: 1941-1944 Äänisniemi, Vienan kanava, Hiisjärvi, Karjalan kannas, Inhantala.

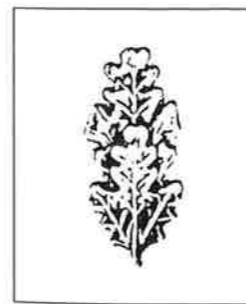
Keränen Yrjö Iisak alikersantti s. 03.05.1914 Paltaamo k. 04.02.1940 Kuhmon Saunajärvi. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

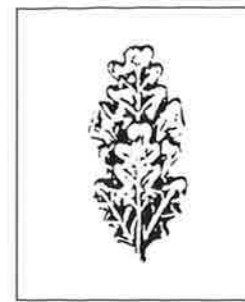
Kesti Arne Johannes alikersantti s. 27.06.1920 Pulkkila k. 20.08.1941 Salla, Isoselänlaki. Joukko-osasto: 1/ Kev.os.3. Osanotto taisteluihin: Paanajärven kaakka, Kelsinkäinen, Nenäpalo.

Koljonen Emil sotamies s. 15.03.1918 Pihtipudas k. 04.08.1941. Ontrosenvaara, haudattu Pihtiputaan sankarihautaan. Puoliso: I Kaisa o.s. Vainio, II Elsa. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 3/JR 31. Osanotto taisteluihin: Kolvasjärvi, Repola, Ontrosenvaara.

Korpela Tauno Arvi sotamies s. 05.09.1921 Pulkkila k. 02.07.1944 haavoihinsa 3 K.-So:aan. Joukko-osasto: Jv.Koul.-K.13, 6/JR 45. Osanotto taisteluihin: Maaselkä, Laatokan Syväri.

Koskenkorva Niilo Ilmari sotamies s. 22.10.1923 Pulkkila k. 08.07.1944 Ihantala. Joukko-osasto: 8/JR 12. Osanotto taisteluihin: Äänisniemi, Vienan kanava, Heisjärvi, Ihantala.

Kotisaari Armas Albert jääkäri s. 07.05.1916 Pulkkila k. 08.02.1940 Summa. Joukko-osasto: JP 3. Osanotto taisteluihin: Kannaksen taistelut.

Koukkari Kaarlo Aapeli sotamies s.11.03.1910 k. 20.08.1941 Uhtua, haudattu sankarihautaan 19.12.1941 Puoliso: Salli o.s. Keränen Lapsia: 1.

Koukkari Vilho Niilo korpraalis. 16.12.1914 Pulkkila k. 04.10.1944 loppusodassa Torniossa. Puoliso: Rauha o.s. Lehtosaari. Lapsia: 2. Osanotto taisteluihin: Tornio.

Kujanperä Viljo Matias alikersantti s. 24.02.1917 Pulkkila k. 25.02.1940 Kämärä. Joukko-osasto: 7/III/3 Pr. Osanotto taisteluihin: Kämärä.

Kärenaho Eino Ilmari sotamies s. 20.02.1910 Pulkkila k. 08.11.1944 Kolarin Sieppijärvellä. Puoliso: Lahja o.s. Vähäkoski. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Kev. os.5. Osanotto taisteluihin: 3 D viivytystaistelut Liutula - Kivennavan maastossa, Suulajärvi etelä-, länsi- ja pohjoispuoli, Muolaa, Heinijoki, Noskua Vuoksen lohkolla, Tornio, Rovaniemi, Kittilä.

Laakko Niilo Veikko Ensio sotamies s. 14.07.1920 Pulkkila k. 24.11.1942 Uhtuan edustalla (Kiestingissä) Joukko-osasto: 11 Tyk. K/III. Osanotto taisteluihin: Sohjana, Nokkosalmi, Kiestinki, Kapustanjoki, Maantie km 23 Louhen torjuntataistelut

Laakko Pentti J. korpraali s. 09.08.1916 Kestilä k. 11.03.1940 Vila-joki.

Laitinen Niilo Johannes sotamies s. 25.09.1910 Pulkkila k. 30.01.1940 Kuhmo. Puoliso: Eila. Joukko-osasto: KHK Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Lautaoja Martti Veli Antero RAUK:n oppilas s. 10.11.1922 Pulkkila k. 07.05.1942 kenttäsaaralassa. Osanotto taisteluihin: Kiestingin suunnalla.

Lehto Vilho Matti Johannes sotamies s. 08.04.1922 Pulkkila k. 14.06.1944 Kuuterselkä. Osanotto taisteluihin: Uhtua, Jyväskylä, Kuittijärvi, Hevoskenkä, Kuuterselkä.

Lehtosaari Heimo Arvi res. korpraali s. 14.01.1905 Pulkkila k. 05.03.1940 Vilajoki, kadonnut siunattiin Pulkkilan sankarihautaan. Puoliso: Maikki o.s. Väyrynen. Lapsia: 6. Osanotto taisteluihin: Vilajoki.

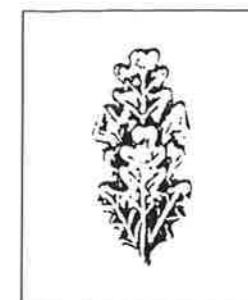
Leinonen Kaarlo Henrik sotamies s. 23.02.1919 Paanajärvi k. 17.11.1943 Kiestinki, haudattu Kuusamon sankarihautaan. Puoliso: Aune. Osanotto taisteluihin: Kiestinki.

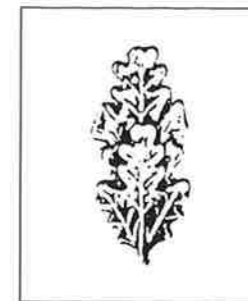
Lustig Petteri Aapeli alikersantti. 14.01.1916 Pulkkila k. 03.08.1941 Kananainen, haudattu Kempeleen sankarihautaan Puoliso: Elma o.s. Niemi-Lapsia: 1. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Pr W:n mukana Kuhmassa, Sohjanajoella.

Lustig Verner Vilho sotamies s. 05.06.1910 USA k. 04.08.1941 Sohjana. Puoliso: Helvi o.s. Jylhänniska. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR 26. Osanotto taisteluihin: Kyyrölä, Muolaanjärvi, Vuoksela

Lyytinen Heimo Henrik sotamies s. 30.11.1917 Pulkkila k. 09.08.1941 Kiskijärvi. Joukko-osasto: JR/64. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta.

Maikkola (Ammunet) Yrjö Antero alikersantti s. 02.06.1912 Pulkkila k. 04.11.1941 kenttäs. Joukko-osasto: Pion.P 34. Osanotto taisteluihin: Latvajärvi, Vuokkiniemen valtaus, Vuonisen, Pistojoen ja Uhtuan linjan taistelut.

Marjomaa Veikko Artturi sotamies s. 01.08.1912 Pulkkila k. 04.10.1944 Tornio. Puoliso: Laina o.s. Ålander-Lapsia: 2. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, Vuosalmen puolustustaistelut, Ihantalan Harjulan lohko puolustustaistelut, Uhtuan suunta, Tornio.

Meriläinen Joo-seppi (Juuso) korpraali s. 11.09.1908 Pulkkila k. 03.01.1940 Kuhmo, Saunlampi. Puoliso: Helga o.s. Keränen (k. 10.02.1939). Lapsia: 4.

Joukko-osasto: Kev.os.9 Pp-kompp.
Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Kylyvaara,
Saunalampi.

Mylly Eino Johannes sotamies
s. 04.11.1912
Pulkkila k. 6.10.
1944 Tornio. Joukko-osasto: 5/ JR
25, Kev.os 5.
Osanotto taisteluihin: Pr.W:n mukana
Kuhmossa, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, Kivennapa, Liikola, Kuuterselkä, Muolaa, Kannas ja Alanoskua, Ajuanlah-
ti, Kiskisjärvi. Kunniamerkit: Vm2.

Mäkelä Kaarlo Kustaa Olavi alikersantti s. 09.04.
1921 Pulkkila k.
13.06.1944. Joukko-osasto: JR 7.
Osanotto taisteluihin: Vuosalmi, Äyräpää, Siiranmäki, Suursaaren valtaus 1942.

Ojanaho Heimo Alfred sotamies s.
04.06.1904 Pulkkila k. 03.01.1940
Kuhmo Mouruvaara. Joukko-osasto: 5/JR 25.
Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Ojanaho Johan Adolf jääkäri s.
14.09.1901 Pulkkila k. 17.12.1939
Pelkosenniemi. Puoliso: Hilda o.s.
Kallinen. Lapsia: vaimo kuoli synnytykseen, jossa myös lapsi menehtyi.

Oravainen Aaro Johannes reserviluutnantti s. 05.
08.1913 Pulkkila k. 12.08.1941
Kiestinki. Puoliso: Eila o.s. Järvinen. Lapsia: 1.
Osanotto taisteluihin: talvisodassa

Kuhmossa; jatkosodan aikana Uhtuan suunnalla, Kiestingissä

Oravakangas Yrjö Matias sotamies s. 16.12.
1917 Pulkkila k.
26.06.1944 Joukko-osasto: JR 64.
Osanotto taisteluihin: Kev.os. 5:n mukana Kuhmossa, Suomussalmen, Raatteen ja Pitkärannan taistelut.

Pelkonen Sulo Jaakoppi alikersantti s. 22.11.
1913 Pulkkila k.
04.08.1942 Tsinijärvi. Joukko-osasto: KKK/
Kev.os.5, JR 11.
Osanotto taisteluihin: Vasovaara,

Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti,

Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli
Kunniamerkit: Vm2.

Pelkonen Veikko Verner sotamies
s. 07.11.1909
Pulkkila k. 05. 08.
1941 Kiskisjärvi.
Joukko-osasto: Kev.os.5 KKK, 3
Er.KK. Osanotto taisteluihin: Syskyjärvi, Mitro, Koirinoja, Pitkäranta.

Pihlajaniemi Artturi sotamies
s. 20.10.1913 Pulkkila k. 05.08.1941
Munakukkula. Osanotto taisteluihin: Munakukkula.

Piippo Otto Henrik sotamies s.
23.02.1925 Pulkkila k. 07.07.1944
Kannas, Juustila. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.25. Osanotto taisteluihin: Kannas, Juustila.

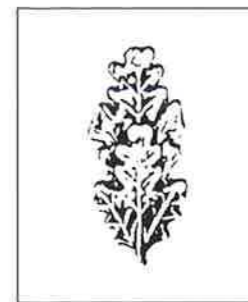
Pitkäaho Reino rajajääkäri s. 12.
07.1914 k. 06.03.
1943, lepää synnyinmaan mullassa Pulkkilassa sankarivainajain haudassa.

Rainevaara Antti Einari sotamies
s. 08.11.1922
Pulkkila k. 20.06.
1944 Karjalan kannas. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas.

Riikola Urho Johannes sotamies
s. 07.10.1924
Pulkkila k. 27.07.
1944 Tolvajärvi Joukko-osasto: Jv.Koul.Kesk.15.
Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta.

Saaranen Niilo Evert sotamies s.
02.10.1904 Pulkkila k. 12.09.1941
sotasairaala. Puoliso: Aili. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.15, 1
KKK/JR 25.
Osanotto taisteluihin: Venäjän Uhtualla.

Seppälä Ensio sotamies s. 23.06.
1914 k. 05.08.
1941.

Sippari Vilho sotamies s. 04.11.1904 Pulkkila k. 07.09.1941 Vienan Karjala, Voittojoki. Puoliso: I Vieno o.s. Kinnunen, II Maria o.s. Laukka. Lapsia: 3. Joukko-osasto:

Jv.Koul.Kesk.3 1/KKK. Osanotto taisteluihin: Kuorekevaara, Koivumetsikkö, Enjantunturi, Tuntsa, Voittojoki.

Säisä Toivo Henrikki korpraali s. 29.08.1915 Pulkkila k. katosi 23.11.1942 Kuittijärvellä partiomatkalla. Joukko-osasto: KKK/ Kev. os.5, 5/JR 25, III JR 11. Osanotto

taisteluihin: Pr. W:n mukana Kuhmossa 1939-1940, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetri-vaara, Uhtuan länsipuolen taistelut.

Tahvola Johan Eerik sotamies s. 21.07.1909 Pulkkila k. 04.02.1940 Kuhmo. Puoliso: Hanna Alina o.s. Kangas. Lapsia: 4. Joukko-osasto: JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Turunen Viljo Anselmi sotamies s. 20.05.1921 Pulkkila k. 17.03.1947 sodassa saamaansa sairautteen. Joukko-osasto: JP 2, 4/JR 46. Osanotto taisteluihin: 1941-

1944 Luttojoki Suomenlahden lohko, Valkeasaari, Peräkuokkala, Rajajoki, Lempaala.

Viio Heikki Johannes sotamies s. 30.01.1922 Pulkkila k. 06.10.1944 Tornion Kyläjoki. Joukko-osasto: 3/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoli, 3 D:n tor-

juntataistelut VT-linjalla (Kivennapa) Länsikannaksella, Muolaa, Heinjoki, Noskuan - Vuoksen lohkolla, Vuosalmen puolustustaistelut (Sintola)

Viitanen Tauno Samuli sotamies s. 08.11.1925 Pulkkila k. 22.07.1944 Ägläjärvi. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla.

Virkkunen Kalle sotamies s. 09.02.1905 Pulkkila k. 05.08.1941 Kiskisjärvi. Puoliso: Iines Maria o.s. Huttunen. Lapsia: 8. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Savukoskella ja

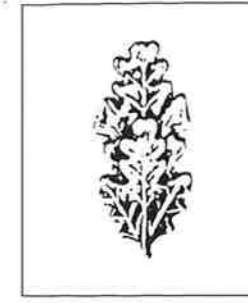
loppuvaiheessa Kannaksella. Jatkosodassa Uhtuan suunnalla, kaatui Kiskisjärven taistelussa 05.08.1941 ja haudattiin väliaikaisesti Pistojoelle. 14.12.1941 haudattiin kotikunnan sankarihautaan 5 muun kanssa.

Vähäkoski Toivo sotamies s. 01.10.1918 Pulkkila k. 29.02.1940 Kuhmo. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.5. Osanotto taisteluihin: Kuhmon rintamalla.

Väisänen Johan Henrik (Juho) sotamies s. 12.02.1904 Lapinlahti k. 18.12.1939 Pelkosenniemi. Puoliso: Hanna o.s. Kurkinen. Lapsia: 1 Joukko-osasto: II/PSR 2 k.k komp.

Ylioja Johan sotamies s. 07.04.1908 k. 04.01.1945. Joukko-osasto: 9/JR 67, Jv.Koul.K.19. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kannaksella, Ylä-Sammee, Ylä-Säiniö, Tamminen

Rakkaamme,
res. korpraali, maanviljelijä

Heimo Lehtosaari

Pulkkilasta, synt. 14. 1. 1905, sai Jumalan kutsun isänmaan sankarina Virolahdella 6. 3. 1940. Sankarivainajaamme kanssamme syvästi kaivaten ja muistoaan siunaten isä, siskot ja veljet perheineen sekä uskonveljet ja -sisaret.

MAIKKI LEHTOSAARI
o.s. Väyrynen
*Railli, Esko, Ritva, Mirja,
Siiri ja Pentti.*

*Kevätkentillä kautkana kulkee jo, ja yllänsä Jumalan valo.
Nyt kaiken hän saa, mihin kirkkotti sielunsa kaipio,
mitä heijasti henki jalo.*

Sanomalehden kuolinilmoitus talvisodan ajalta

Rohkeat miehet

He olivat juuri tarttuneet
elämään!
- nuoret, salskeat miehet.
Pystyssä päin,
tulevaisuuteen suunnatuin
silmin,
edessään kaikkien
mahdollisuuksien
vetonarut.

Ja sillä hetkellä
heidät kutsuttiin riviin,
annettiin tehtävä
velvoittava - vaativa
puolusta maata
ja kansaa!

He lähtivät,
katosivat korpiin
kauaksi omista kylistä
mukanaan vain aavistus siitä,
mitä pitäisi sisällään
tuo yksi ainoa sana
- sota

He seisoivat rinta rinnan
- Nämä rohkeat miehet
valmiina antamaan kaiken
katsoivat silmiin kuolemaa
joka päivä
aamusta iltaan.
Ja korsujen pimennöissä
näkivät unia kodista - rakkaistaan.

Katselen heitä kaukaa
- toisesta ajasta.
Näen sydämen pohjalla pelkoa,

kauhua, ahdistusta,
kun viereltä kaatuu ystävä
ja toiselta puolelta toinen.
Velvollisuus on täytettävä
taipumatta
ja kasvot eivät kerro,
mitä sydän tuntee.
Tuskan näyttää
vain pimeään
yksin itketty kyynel.

Kodeissa
rintaman takana
odottivat ne rohkeimmat naiset
miehiänsä - poikiensa.
Kysymys huulilla
alati toistuva
- Elääkö hän?
- Tuleeko vielä?

He odottivat
tuskan kuivaamin kasvoin
ja työn kovettamat sormet
taipuivat nöyrästi
rukoukseen.

Monen näistä miehistä
täytyi jäädä.
Antaa elämänsä
kaatua lippunsa viereen.
Toiset tulivat takaisin
kaikkensa antaneina
kuitenkin uskoen
huomiseen
he tarttuivat lapioon,
kirveeseen
rakensivat uudelleen
tämän poltetun maan

ja kasvattivat
uuden sukupolven.

Se uusi sukupolvi
kasvoi elämänsä
vaurastuvassa maassa
isiensä raataessa.
Ja elämänsä kiivaissa
pyörteissä,
hyvinvoinnin kierteessä
se uusi sukupolvi
unohti
nämä rohkeat miehet.

On aika kääntää kunnioittava
katse
näihin naisiin ja miehiin
ja muistaa
- Ilman heitä
meiltä puuttuisi elämä
- ja tunnustaa
Heihin katsotaan ylöspäin.

Tuo kova, kaukainen aika
vei teidät yhteen
ja liitti kohtalon toiseen
Tänään kohtaatte
joukossa ystävien.
Saa toiminta mainetta
- kunniaa
ja te itse kauniita sanoja
kukkasten keralla.
Niihin sanoihin liitän omani
- yhden
se nousee pohjalta sydämen
se on sana mi kattaa kaiken.
- Kiitos!

Kirjoitettu Pulkkilan Rintama-
miesveteraanien 20-vuotisjuhlaan
14.9.1986 Raili Niilekselä

Suomalainen konekivääriryhmä etenee Viipurin Papulan sillalla 29.8.1941, SA-kuva.

Talvisotaa Raateen tiellä

Kerron erään tapahtuman Suomussalmen sankareista talvisodan ajalta Raateen tiellä, olen yksi mukana olleista.

Oli tammikuun alku v. 1940. Raateen tielle tuli venäläinen divisioona 44, vahvuus 17500 sotilasta, ja lisäksi tuhatkunta hevosta, jotka vetivät nelipyörä-vankkureita ja kenttäkeittiöitä. Pitkä oli kolonna tulossa Ouluun.

Minä olin Kontulan komppaniassa kuormastolähetinä. Tehtävääni kuului huolehtia, että huolto pojille pelaa, niissäkin olosuhteissa. Sijaintimme oli Kuomasjokilinja, joka on Kuivasjärven ja Kuomasjärven välinen joki. Meitä oli tällä jokilinjalla n. 300 miestä, tehtävänä puolustaa ja estää vihollisen pääsy eteenpäin. Toisten osastojen tehtävä oli saartoliikkeet ja sivustahyökkäykset. Meillä oli sillä kertaa kenttävartio Haukilan länsipuolella metsäkankaalla. Muonakuski vei sinne ruokaa ja sieltä palatessaan hän näki, että venäläisiä oli motista karannut. Sanoi olevan aika leveän polun. Kun tämän kuulin, niin minussa heräsi omatoimisesti ajatus, että nehän pitää ottaa kiinni ja vangita.

Aloin heti kuuluvalla äänellä kysellä, löytyykö viisi vapaaehtoista katsomaan, minne ne on menossa. Meillä oli aseina kaksi konepistoolia ja kiväärit. Hiihdimme sille polulle, jonka soppakuski oli nähnyt. Meidän ei tarvinnut pitkään jäljittää, kun olimme jo näköetäisyydessä. Venäläiset olivat ylittämässä aavaa suota. Minä siinä jaoin pojille toimintaohjeet, että erotaan kahteen ryhmään ja hiihdetään metsän reunaan lähes sivulle ja sitten huudetaan ja ammutaan ilmaan - näin yllätetään. Ja niin me onnistuneesti teimmekin. Minulle sattui hyvä maastokohta. Nousin kunnaalle, jossa oli myrskynkaataman petäjän juurakko, joka oli hyvä näkö- ja luotisuoja. Siinä minä aloin huutaa melua ja ampua ilmaan. Samoin tekivät toiset. Tämä aiheutti hetkeksi venäläisissä sekasortoisen tilanteen, osa asettui ampuma-asentoon, ja toiset nostivat kätensä ylös antautumisen merkiksi. Syntyi kova meteli ja viimein he kaikki syytivät aseensa lumeen. Minä huusin että hyvä tulee, he antautuvat, ja seuraavan huutoni osoitin venäläisille, ”Itisutai taavaris”, ja niin ne lähtivät kädet ylhäällä tulemaan.

Joukkueen johtaja luutnantti kulki ensimmäisenä. Kun hän tuli minun luo, hän antoi minulle karttalaukkunsa ja kellonsa lunnaiksi, että saisi pitää henkensä. Ja niin me toimme tämän saaliin yksikköömme, josta vankeja lähdettiin viemään Hyrynsalmeen. Heitä oli n. 30 miestä.

Tämän partioretken arvioivat yksikön herrat sen arvoiseksi, että Moilaselle annettaisiin alikersantin arvo ja toisen luokan vapauden mitali. Ja näin he tekivät esityksen ylempiin portaisiin, ja esitykset hyväksyttiin aikanaan. Nyt olen kersantti.

Näinä viikkoina tapahtui Suomussalmella yli-inhimillisiä asioita, kun niin valtavaa ylivoimaa vastaan taisteltaessa voitettiin. Venäläisten muistoissa elää vielä Balkanin vuorilla taistelleet hakkapeliitat. Venäläiset luulevat ja pelkäävät, että me olemme niiden jälkeläisiä. Venäläinen lähetti erikoisvarustein divisioonan 44, vahvuus 17500 miestä, uskoen pääsevänsä läpi Suomen Ouluun. Mutta nämä joukot kohtasi täydellinen tuho Suomussalmen ja Raateen taisteluissa. Juntusrannan kautta tulleen toisen divisioonan, no 163, vahvuus oli 16000 miestä.

Oli siinä tehtävää kerraksi estää näitä joukkoja miehittämästä maataamme. Esim. Puolan miehittivät kahdessa viikossa, vaikka maan väkiluku oli 35 miljoonaa.

Jaakko Moilanen, Pulkkila
ent. suomussalmelainen

Raateen tietä taistelujen jälkeen tammikuussa 1940, SA-kuva.

Sota-ajan naisten elämää ja muistoja

Kun näin monien kymmenien vuosien jälkeen muistelimme sota-aikaa ja sitä valtavaa työmäärää, mikä kotiväen kannettavaksi jäi, tuntuu aivan ihmeeltä, että siitä selvisimme. Kotonahan olivat vain naiset, lapset ja vanhukset. Maataloissa monet raskaat työt jäivät käsin ja hartiavoimin tehtäväksi. Työpaineet olivat erilaiset kaikilla elinkeinoaloilla, yhteistä oli kaikilla raskas henkinen paine. Ainoa hyvä puoli kestävyyskannalta oli se, että olimme vielä nuoria. Pieniä vaivoja ei ollut aikaa eikä varaa sairastella.

Sähköä ei ollut kovin monilla kylillä ja valaisuaineista oli puutetta. Vinttien kätköistä löydettiin maailmansodan ajalla hankittuja karbidilamppuja, joita kunnostettiin. Karbidilamppu on sellainen, jossa poltetaan kalsiumkarbidin ja veden yhdistyessä muodostuvaa asetyleenikaasua. Kunnossa olevassa lamputta on kirkas ja näyttävä tuli, mutta epäkuntoinen lamppu poksatelee ja saattaa kehittää äkkiä pitkän liekin. Monesti se tällaisena täytyi kiidättää ulos ja siellä sammuttaa. Se tekikin naisihmisen jalat suorastaan hyytelöksi, pelosta tietenkin. Nämä päästöt koettiin suoranaiseksi tuhlaukseksi, kun karbidin oli säännösteltyä ja suurella liekillä sitä kului enemmän. Ja vaikka valaistus oli vaillaista, pimennyksistä piti huolehtia, ettei tultu muistuttamaan.

Kun kaikkea oli niukasti ja oli puutetta monenlaisista ruokatarvikkeista, omatoimisuus ja kekseliäisyys olivat hyvänä apuna. Siirappia keitettiin juustonherasta, joka jäi sivutuotteena leipäjuustoa valmistettaessa. Apteekista sai myös joitakin aineita. Näistä molemmista syntyi siirappi pitkän keittämisen tuloksena. Molemmat olivat myös herkkiä kuohumaan, niin että tarkka ja huolellinen oli oltava. Myös perunajauhota tehtiin kotona. Meillä oli sellainen kahden hengen voimalla pyörítettävä perunajauhomylly, jota naapuritkin lainasivat. Sivutuotteena saatiin perunaryynejä - niistä tuli herkullista puuroa.

Radioita ei ollut kuin muutamissa harvoissa taloissa ja ne olivat niitä anodin ja akun voimalla toimivia. Vihollinen suoritti häirintää varsinkin uutislähetysten aikana. Piti olla tarkasti nappuloita säätelemässä saadakseen jotakin irti tärkeimmistä tapahtumista. Monesti kyläläiset kokoontuivat uutisten ajaksi sellaisiin pirtteihin, joissa kuului parhaiten.

Yhteys ihmisten välillä oli tärkeä. Meitä yhdisti samat asiat, huoli rintamalla olevista, suru menetetyistä, kaatuneista omaisista ja huoli isänmaan kohtalosta. Kirkonmenoihin osallistuttiin säännöllisesti, oli Sanan nälkää. Ja vaikka kulkuneuvot ja -yhteydet olivat huonot, ne eivät estäneet yhteyksien hoitamista. Lomille rintamalla olevat pääsivät harvoin. Ne olivat etupäässä sellaisia työlomia ja nämä muutamat lomapäivät kuuluivat vuodenaikaan kuuluvissa ja kulloinkin meneillään olevissa ulkotöissä.

"Tämännäköisiä olivat hevostmiehet kotirintamalla."

Sattui kerran sellainen tapaus, että eräässä Vornan talossa oli leipomispäivänä laitettu tuli pirtin uuniin. Oli kuiva aika ja tuli tarttui rakennuksen vanhaan pärekattoon. Asukkaat talon sisällä eivät tienneet tapahtumasta mitään, vaan alkoivat ihmetellä nähdessään sotilaiden juoksevan taloa kohti. Sattui niin onnellisesti, että tien toisella puolella olevan postitoimiston eteen oli juuri postiauto pysähtynyt ja siinä oli paljon lomalle meneviä sotilaita, jotka huomasivat tulipalon alun. Äkkiähän nuoret miehet saivat palon sammumaan, kun karjakeittiön säiliössä oli vettä tarpeeksi ja naisväki oli mukana säiliöstä vettä ammentamassa. Varmaan hyvällä mielellä sotilaat jatkoivat matkaansa kotilomille, kun saivat olla apuna täparässä tilanteessa.

Kirjeenvaihto rintamalla olevien kanssa oli kiinteää, kirjeen tai muun viestin saatuaan jaksoi taas jatkaa eteenpäin. Mutta se mustatakkinen pappismies oli pelätty, suorastaan ei toivottu vieras. Seurakunnan kirkkoherrahan se suruviestin toi omaisille kaatuneesta. Vornan siltaa vartioitiin aina silloin, kun jokin merkittävä kuljetus nelostiellä oli meneillään. Vornan silta oli huomattu tärkeäksi kulkuväyläksi ja kun pelättiin desanttien käyvän laittamassa räjähteitä sillan alle, niin kirkolta kävi käsky sillan vartioinnista. Tukikohta oli Yli-vornan talossa, siellä keitettiin teetä ja jotakin ruokaakin laitettiin. Jotkut vartijoista toivat eväät kotoaan. Muonittajina oli nuoria emäntiä ja tyttöjä. Van-

himmista vartiomiehistä muistetaan Erkki Mäläskä ja Yrjö Pelkonen. Oli myös joitakin nuoria poikia, jotka eivät olleet vielä armeijan hommissa. Kerran lämpimään vuodenaikaan sattui, että vartiovuorossa ollut Erkki Mäläskää oli lämmin auringonpaiste ruvennut raukaisemaan ja hän oli torkahtanut sillan eteläpäähän, oli vielä vetänyt päällystakkinsa auringon suojaksi. Olipa siihen sattunut tulemaan tunnettu huumorimies, Halosen Jussi, sen ajan Vornan mylläri. Oli arvellut, että siihenpä on desantilta nahka tipahtanut. Paikalle oli sitten kertynyt muitakin vornalaisia ja vielä joku kulkumieskin reppu selässä. Kulkumiehestä tehtiin ilmoitus poliisille, mutta kun poliisi oli löytänyt miehen repusta vain kuivaneen ruispullan kannan, oli mies saanut jatkaa matkaansa.

Evakkolehmiäkin kuljetettiin ja niiden tulosta ilmoitettiin hyvissä ajoin. Niille piti järjestää aitaus ja vettä, myös heiniä piti olla, lisäksi ne piti lypsää illalla tullessa ja aamulla lähtiessä. Sattui sellainenkin lehmä, joka oli vasta-poikunut ternimaidossa oleva. Tällä olikin sitten niin suuret vetimet ja oli muutenkin niin "kiinteä" lypsää, että siitä ei saanut kukaan muu maitoa irtomaan kuin Kalliopellon emäntä Kerttu Mämmi. Hän oli karjanhoitokoulun käyneenä oppinut oikeat otteet, ja niin tuli asia hoidetuksi.

Pitojen laittaminen oli hoidettava suhteilla tai vaihtelemalla lapsiperheiltä joko rahalla tai jollakin elintarvikkeella. Lapsiperheillä kun oli niitä tärkeitä kuponkeja enemmän.

Kun taloissa teurastettiin sika, siitä oli luovutettava määrätty osa. Vornan kylän arviomies oli Pekka Heiskanen, "Pöllö-Pekka". Hän nähtävästi oli luovuttajan puolella, sillä tullessaan punnitsemaan hän neuvoi leikkaamaan pään pieneksi - näin luovutusmääräkin jäi varsin kohtuulliseksi. Olikohan se jotain 10 %:n luokkaa se luovutettava osuus, kun pää punnittiin, ja siitä arvioitiin.

Mielellään olisi ostanut kesäkengät, mutta saatavilla oli vain puupohjaisia paperinarupäällysteisiä kenkiä. Jostakin saattoi saada kengät, joissa päälliset oli kudottu kestävämmästä niininarusta ja silloin voitiinkin olla huippuhienona.

Kumisaappaista ei voinut edes uneksia navettasaappaiksi. Luvan kautta saatiin kerran nahkanilkkureita, joissa oli aivan kankea puupohja. Eihän ne oikein asiallisia navettajalkineita olleet, mutta kuitenkin tyhjää paremmat. Olen sellaisilla kengillä laskenut "kuivan kosken" vintin portaissa. Mustelmathan paranivat aikanaan, mutta kun kädessäni olevasta lyhdystä särkyi lasi, niin se olikin vakavampi asia, lyhty kun oli appiukon eikä lyhdynlasejakaan ollut kau-poissa. Paljonhan sitä puuttui elämisestä tarpeellista, mutta kaikkein tärkeimpänä oli ajatus: kun tuo kurja sota loppuisi ja miehet pääsisivät kotiin. Myös miesten hartain toive oli päästä kotihommiin. Eivätpä tulleet silloin vielä nuoret miehet ajatelleeksi, että tulevat sukupolvet eivät arvosta niitä parhaassa miehuudessa menetettyjä vuosia, uhrattuina maan ja kansan parhaaksi.

Aili Haapaniemi
Vorna

Eräs saunamuisto talvisodasta

Oltiin marssimassa pakenevan vihollisen perässä Pelkosenniemeltä Savukoskea kohti. Joshäntä nyt marssimiseksi voi sanoa, kun kahlata töherrettiin puolisääreen ulottuvassa lumessa aseitten ja pakkausten kanssa. Tultiin eräseen Lapin kylään, jossa pidettiin taukoa. Tienvieressä oli sauna, jonka takana oli pino kuivia halkoja. No siinä ei kauan neuvoteltu, kun saunasta alkoi savu nousta. Olishan se mukava virutella hikeä seljästään, ajateltiin.

Taivaslaella kierteli kaksi lentokonetta, joita tiirailimme. "Omia koneita taitavat olla", arvelimme, ja niin työntyivät kylpijät saunaan. Kun ensimmäiset löylyjen höyryt pullahtelivat oven raosta, niin silloin tulivat terveiset noilta omiksi luulemiltamme koneilta. Saunan takana jysähti ja hetken aikaa kuului kauheaa halkojen rominaa, kun pommin taivaalle sinkoama halkopino satoi maahan. Ällistyneinä katsoimme saunan suuntaan. Siellä ovi lensi auki ja alastomat kylpijät syöksyivät ulos noituen kamalasti. Jos he saunaan mennessään olivat olleet likaisia, olivat he nyt suorastaan mustia, sillä kaikki noki, mikä suinkin irti lähti, oli varissut heidän niskaansa. Haanpään Penttikin, luonnostaan tumma mies, oli niin musta, ettei muuta valkoista näkynyt kuin suuret silmämunat, jotka pyörähtelivät päässä. Mutta hymy oli kaikesta huolimatta

Lepotauko rintamalla v. 1940

yhtä leveä kuin ennenkin, kun hän pyyhiskeli märkää nokea naamastaan ja käsivarsistaan.

Kun tarkastelimme saunaa, huomasimme, että saunan läpi oli mennyt useita sirpaleita. Ihmettelimme, kun kukaan kylpijöistä ei ollut saanut naarmuaakaan. Pojat kehuivat, että joka hirrenraosta päivä näkyi, kun pommi jysähti.

Matti Soukka

Ilona Hyytisen evakkotaival

Pieni Lumivaaran pitäjän Kumolan kylä Laatokan kupeessa. Siellä synnyin ja kasvoin nelitoistavuotiaaksi asti. Kotimme ei ollut maallisilta mitoiltaan suuren suuri. Meitä oli äiti, isä, poika ja kolme tytärtä. Isä kuoli nuorena. Äiti jäi pienten lasten kanssa huolehtimaan toimeentulostamme. Lapsena hyppelin Laatokan kallioilla ja vietin varhaisnuoruuteni mustikkametsissä ja mansikka-ahoilla. Omenapuita kasvoi joka kodin pihalla. Ruoasta ei ollut puutetta. Karjalanpiirakat ja -paisti osattiin.

Vuosi 1939 oli enteellinen. Emme asuneet ihan rajalla, mutta koko Suomea pelottavat kaiut itäisestä naapurista koskettivat meitäkin. Olin nelitoistavuotias. Karjalasta ja kodista poislähdöstä alkoi kuulua ensin huhuja ja lopuksi jo vaativimpiakin ohjeita. Sota syttyi 30. marraskuuta. Silloin alkoivat pommitukset. Odotimme seurauksia ja tulivathan ne. Muuttovalmius oli oltava. Joka kodissa piti pakata aivan välttämättömät tavarat otettavaksi mukaan. Koko talvisodan ajan kuului ammuntaa Laatokan molemmilta puolilta. Elimme odottaen lähtövalmiina, mutta saimme asua kotona koko talvisodan ajan. Yöllisiä koputteluja oli ovilla. Oman pitäjän teitten ja ympäristön valvojat pysyivät vain päästä pakkasesta sisälle lämmittelemään. Kahvit keitettiin ja keskusteltiin tapahtumista.

Sitten se tapahtui. Vuoden 1940 maaliskuun 13:n päivän aikainen aamu n. klo 1 tavallista lujemmat lyönnit oveen herättivät koko perheen. Viestin tuojat. Matkaan ja nopeasti, vain valmiiksi pakatut tavarat mukaan. Valamon kohdalla on rintama murtunut. Hevonen odottaa. Siihen oli otettava mukaan myös naapurin lapset sekä naapurin vanha ja sairas pappi, josta meidän oli huolehdittava. Muu väki kuljetti karjaa, vaikka paljon sitä oli jo teurastettukin. ensimmäinen kokoamispaikka oli koulu, jonne oli saavuttava klo 3:een mennessä.

Evakoita huolletaan, SA-kuva.

sä. Näin alkoi evakkomatkeni. On aivan turha selittää tunteita ja tuntemuksia, joita siinä tilanteessa näki ja koki.

Koko taival oli niin monivaiheinen, että on vaikea muistaa tarkalleen, millä pelillä milloinkin kuljettiin ja missä milloinkin yövyttiin. Matkaa tehtiin hevosella, auton lavalla, junalla jne. Yövyttiin kouluilla, tehtaiden saleissa, kirkkoissa, pienissä kahvilahuoneissa ja yksityisissä kodeissa. Matka 14-vuotiaana ei tietenkään ollut niin vaikea kuin se oli vanhoille ja sairaille, äideille pienine sylväuvoinen ja lapsille. Minulle se oli jopa seikkailua. Matka kesti 3 viikkoa. Kuitenkin oli helpotus, kun saavuimme sijoituspaikkaamme Ruotsin rajalle Karungin Kukkolaan. Vastaanotto oli ystävällinen. Meitä oli odotettu. Kaikki näytti olevan valmiina asunnot, ruuat ja tarpeelliset vaatteet. Perheemme sai asuttavakseen siistin ja lämpimän mökin. Ja erikoisesti jo silloin panin merkille siisteyden. Se oli yleistä koko kylässä. Pian saimme siirtolaisavusta aivan erinomaisia pitovaatteita. Meidän perheemme koki tämän päätepaikan ystävällisyyden ja auliuden vilpittömänä. Saimme olla kuin kotona.

Minun evakkotaipaleeni jatkui Helsinkiin tätini luo. Sain työpaikankin ja vietin siellä vuosia. Lopuksi minut johdatettiin Pulkkilan Laakkolaan, jossa perustin perheen. Olisinkohan ilman evakkomatkaa täällä vai Karjalassa? Ikävä Karjalaan ei ole pahemmin vaivannut. Kuitenkin ajatukseni viipyvät usein synnyinseudullani, siellä Laatokan kallioilla. Karjalassa vietin lapsuuteni ja varhaisnuoruuteni. Siellä ovat juureni. 50 vuoden jälkeen kävin kotini raunioidella tyttäreni kanssa. Sain kävellä kotikallioilla, kuunnella käen kukuntaa. Ei se käki kuku missään niin soinnukkaasti kuin Karjalassa. Sai kuulla Laatokan laineiden liplatuksen, nähdä ja aistia koko keväisen luonnon, tuntea kotikylän lämpöisen tuulen hyväilyn. Kotini on nyt täällä Pulkkilan Laakkolassa, mutta juureni ovat Karjalassa synnyinseudullani Lumivaaran Kumolan kylässä.

Näin muisteli Ilona Hyytinen
Kuuntelijana ja muistiin merkitsijänä Mirjam Pietiläinen

Evakkotaipaleella, SA-kuva.

Muistoja kotirintamalta sota-ajalta

Lähetän ohessa sepustukseni sota-ajan palvelukokemuksistani, jotka koskivat sota-aikana monenlaisia töitä. Talvisodan alettua me vasta koulun päättäneet pojat ja miksei tytötkin seurasimme, kun evakoita tuli kylälle. Koululle oli majoitettu suuri joukko. Samoin evakkolehmiä tuli, joista yksi haettiin Hyytisen ajoneuvovarastosta Piipon navettaan. Ja kävi niin onnettomasti, että siinä lehmässä oli suu- ja sorkkatauti. Meidän oma lehmä kuoli, mutta evakkolehmä säilyi hengissä ja oli hyvässä kunnossa, kun keväällä niitä lähdettiin vieämään kotiseuduilleen.

Siltavartio oli Junnonojan sillalla öiseen aikaan. Vartiokoppina oli meijerin pannuhuone. Me pojat nimitettiin Iso-Anttia vartiopäälliköksi, koska hän majaili siellä usein. Erikoinen tapaus sattui, kun Haapaveden suunnasta käveli iso omituisesti pukeutunut mies. "Nyt tämä varmaan on vakooja", me kaikki ajattelimme ja riensimme kiireesti ilmoittamaan Juho Martikaiselle, sillä tiedettiin hänen olevan koululla. Siellä oli evakoille tuloseurat. Martikainen saatiin mukaan ja "vakooja" otettiin kiinni Ollilan kaupan tienoilla ja vietiin meijerille. Martikainen soitti Pulkkilaan. Sieltä vastattiin, että tuokaa vakooja tänne. Hevoskyyti hänelle järjestettiin. Kuulustelujen jälkeen hänet todettiin vanhaksi suomalaiseksi reissumieheksi. Tarkkana me pojat oltiin.

Joskus tammikuulla talvisodan aikana tuli tieto, että tyhjiä viinapulloilla on kysyntää. Veli Viljon kanssa lastasimme yli sata pulloa kelkkaan. Meijerin pihalla oli vastaanottoaika, jonne ne veimme. Äiti oli hyvillään, kun pääsi eroon pulloista, joita olimme nuorisoseurantalon ympäristöstä keränneet.

Tässä on muisteluita talvisodan ajalta. Jatkosota, johon allekirjoittanutkin ylimääräisiin kertausharjoituksiin 17-vuotiaana osallistui, on jo eri juttu.

Matti ja Anja Piippo

Sotaorvoksi jääneen muistikuvia lapsuudesta ja sota-ajalta

Syntynyt olen Tervolassa vuonna 1937 tammikuussa, tarkemmin sanottuna Paakkola-nimisessä kylässä, josta ovat myös ensimmäiset muistikuvani. Siinähen aikaan meitä lapsia oli kolme, minua toista vuotta vanhempi sisko ja parisen vuotta nuorempi veli. Pulkkilaan muutimme joskus touko-kesäkuun vaihteessa 1941. Tulomatkasta muistan, kun junan ikkunasta katselimme ulos ja näimme radan varrella lehmiä laitumilla. Junalla tulimme Vihantiin, siellä

meitä oli vastassa äidin Ville-veli hevosella ja niin sanotuilla kolirattailla. Sekin sellaisella kyytipelillä oli aika pitkä matka, noin neljäkymmentä kilometriä Latvankylälle, tarkemmin Linjanperälle Anttila-nimiseen äidin senaikaiseen kotimökkiin. Juhannuksen aikoihin samana vuonna meidän perheeseen syntyi vielä yksi poikalapsi lisää. Heinäkuun loppupuolella isä oli saanut loma ja tuli katsomaan kuopusta ja perhettään. Ehti se isä olla muutaman päivän heinätoissa. Muistan, kun minunkin piti päästä niitylle mukaan. Siihen aikaan kerättiin nevaniityiltäkin heinät tarkkaan. Tämä niittyreissuni oli Lahnasjärvellä, joka oli paremminkin sellainen vetinen hyllyvä suoniitty, noin kolmen kilometrin päässä asuinpaikastamme. Olin silloin neljän ja puolen vuoden ikäinen.

Sitten muistan sen vuoden syyskuun, kun menin noin sadan metrin päässä asuinpaikastamme olevasta postinjakopaikasta siskon kanssa hakemaan postia ja siellä oli musta kirjekuori. Minulla tuli sen kanssa kova kiire kotiin ja ylittäessäni maantieravia kompastuin vauhdissa sen verran pahasti, että olkapääni lähti sijoiltaan. Tuo musta kirjekuori oli kuoleman merkkikuori. Sen sisältä löytyi tieto isämme kaatumisesta jossain Sallan rintamalla. Meitä jäi siis neljä lasta sotaorvoiksi ja äidin yksinhuollettaviksi, joista vanhin kuusi vuotta ja nuorin kolme kuukautta. Siinä oli varmasti äidillä miettimistä ja ajattelemista, miten tulla toimeen ilman omaa asuntoa ja lähes rahattomana. Yhden lehmän äiti oli jotenkin saanut hankittua itselleen sen kesän aikana.

Muistissani on vieläkin, kun äiti lähti Tervolaan asti hautajaisiin siskoni ja kolmen kuukauden ikäisen veljeni kanssa. Matka oli varmasti siihen aikaan rankka, kun ensin oli hevosella mentävä ne neljäkymmentä kilometriä Vihantiin ja sieltä sitten junalla Tervolaan. Sen matkan jälkeen minun tietäkseni äiti ei pitkän elämänsä aikana käynyt Oulua pohjoisempana, jonkun kerran kylläkin Helsingissä kyläilemässä meidän lasten tai tarkemmin sanottuna poikansa tykönä.

Sodanaikaisia muistikuvia on kertynyt kaikenlaisia. Kortteeritalossamme oli noin kolme-neljävuotias hurja hevonen, nimeltään se oli luontonsa mukainen, kun sitä sanottiin Hurraksi. Mutta sinne sotahommiin ne veivät senkin eikä sitä takaisin tuotu. Vieläkin äidin nuorempi sisko Impi sitä muistelee, että kun jouduttiin ainoa hevonenkin sinne sotatantereelle luovuttamaan. Muistan, kuinka talven aikana piti lähimmistä ladoista ja suovista heinät vetää kelkalla navettalatoon; me kakarat kun jouduimme isommasta päästä siinä touhussa myöskin olemaan mukana. Hevosta ei saatu isoimmistakaan taloista niin vähäpätöisiin hommiin. Kaukaisimmilta suoniityiltä kävi Taavalan Ilmari pienellä pippurisella hevosellaan ajamassa heinät pois. Sen takia sanon sitä hevosta pippuriseksi, kun se jotenkin vaan pääsi eteenpäin, vaikka lunta oli sen vatsanpohjaa myöten.

Ruokaa joutui lähes kerjäämään isoimmista taloista. Kerran lähdin siskoni kanssa hakemaan eräästä talosta voita. Kun isäntä oli antanut meille sen voikokkareen, niin siskoni aukasi kämmenensä, siinäkun oli vähän rahaa, ja kysyi mitä se maksaa. Isäntä pisti toisen silmänsä kiinni ja toisen käden sormella kaivoi nokkaansa ja sanoi, että pitäiskö tuosta markka seitsemänkymmentä-

viisi penniä ottaa. No, se tietenkin ehti jotenkin laskea siskon kämmenellä olleet rahat, sillä niitä oli juuri se määrä. Jotenkin minulla jäi sellainen mielikuva, että isäntää vähän hävetti niitä ottaa, mutta rahanhimo sitten kuitenkin voitti.

Yhden kerran me jouduttiin lähtemään sieltä kortteeritalostamme yön selkään metsään. Se tapaus on jotenkin jäänyt hyvin selvästi mieleeni. Siinä samassa huushollissa kun asui myös äitini nuorempi sisko, joka hermostui meidän kakaroitten mekkalointiin pahemman kerran. Se johti taas äidin ja sen siskon kanssa senverran rajuun riitaan, että äiti hermostui ja otti lehmän ja meidät kakarat sekä jotakin tavaroita ja astioita mukaan ja lähdettiin suunnistamaan suoraan metsän läpi kohti Hatusen mökkiä, joka oli ollut aikoinaan äidin äidin kotimökki. Aamuyöstä me sinne selvisimme. Jossakin heinäladon tapaisessa vai oliko sitten riihi, jossa me yritimme nukkua. Aamulla kuitenkin äidin sisko ja mummo tulivat hakemaan meitä sieltä pois. Olivat arvanneet mihin me olimme suunnistaneet. Äiti ja hänen siskonsa sopivat riitansa ja siinä sivussa jäi meidän kakaroittenkin mekkaloinnit paljon vähemmälle. Jatkosodan alkuvaiheessa naapuriin muutti tai paremminkin rakensi pienen mökin, sellainen Amerikan Antti; sanottiin sitä myös Jääkäri Antiksi. Se oli melkein jokailtainen vieras kortteerissamme. Ja toinen vieras oli äidin veljen Tyne-emäntä, joka pelkäsi pimeällä desantteja ja kummituksia; jopa niin paljon, että minun noin viisi-kuusivuotiaan pojannulikan piti lähteä syyspimeällä illalla myöhään saattamaan hänet noin puolentoista kilometrin päässä olevaan mökkiinsä ja sitten minun piti yksinään kuitenkin uskaltaa pimeässä pois tulla. Oli se sota-aikana kummallista, kun aikuinen ihminen pelkäsi pimeää ja pikkuiselta kakaralta ei edes kysytty, että pelkäätkö sinä?

Kortteerimme lähimpänä naapurina oli Korpela-niminen pieni mökki, jota isännöi Heimo-niminen sotahommista vapautettu kova ja ahkera korttimies. Sillä oli puolenkymmentä kakaraa. Suurin osa pahasuisia tyttöjä, joille se oli opettanut tekemänsä pienen kronikan meidän perheen kakaroista. Meidän nimet kun olivat Raili, Reijo, Aatos ja Taisto. Se runonpätkä jäi minulle ikuisesti mieleeni, ja se kuului näin:

Rako, rako ramppeli, Reko, reko remppeli,
Atokkara matokkara, Lapatossun paikkari
tako, tako tamppeli, Anttilan vinkkelin
viisas mies.

No tako tammepelistä tuli aikanaan teologian maisteri ja vihittiin hänet pappisikin. Nykyisin hän on lukion ja yläasteen rehtorina Mäntyharjulla. Ollut jo yli kaksikymmentä vuotta. Myöhemmin olen kuullut samaisen naapurin Heimon kouluttaneen yhden työstään ylioppilaaksi.

Sodan loppupuolelta olisi jo paljonkin kaikenlaisista pikkutapahtumista kirjoittamista. Pistän kuitenkin sota-ajalta tähän enää yhden mieleeni jääneen tapauksen. Muistan, kun äidin veli tuli lomille. Ei ollut mitään ilmoitellut eikä

kirjoitellut, että oli haavoittunut. Hän kuului johonkin ratsumiesporukkaan ja sen ryhmä oli joutunut pommituksen uhriksi, niin että tämä äidin veli oli ainoa, joka oli jäänyt henkiin. Kun hän näytti sirpaleitten osumakohtia, niin niitä oli selässä, takapuolella sekä jaloissa. Ja mummu itki ja hoki, että ethän sinä pysty edes niittyhommiin, kun on tuollaisia haavoja. Sattui nimittäin olemaan justiinsa heinänkorjuuaikaa. Kyllä hän kuitenkin muistini mukaan vielä viikatteta heilutti samalla reissulla ja välillä makaili mahallaan.

Kirjoitan tähän vielä muutaman rivin sodan jälkeisistä tapahtumistamme. Äiti osti Hiukaperältä Toivola-nimisen mökin, koko oli 35 m². Maatakin oli peräti 32 aaria. Olihan siinä vanha laho navetta ja pieni sauna sekä hyvä kaivo. Kyllä siinä vähän ahdistakin tahtoi välillä olla. Sitten varsinkin, kun äiti meni uudestaan avioliittoon ja mökissä asuessamme ehti syntyä vielä kolme lasta lisää. Saimme sitten niitä niin sanottuja kylmiä tiloja, johon rakensimme jo vähän isomman mökin 63 m². Sinne muutimme vuonna 1951. Perheen kokokin lisääntyi vielä kahdella.

Ennen minun ammattikouluun lähtöäni vuonna 1953 ehdimme raivata, kuokkia sekä ojittaa peltoa lähes seitsemän hehtaaria. Olin viisitoistavuotias v. 1952, kun yksinään kaivoin kahden hehtaarin alueelle pellon ojat. Päivää kohti tuli kaivettua noin 100 m kyseistä sarkaojitusta. Se vaati pitkiä työpäiviä. Ammattikouluni kävin Järvenpäässä. Siellä siksi, että se oli siihen aikaan so-taorvoille ilmainen.

Lieneekö sitten sota-ajan lapsuus ja sen jälkeiset kovat ja köyhät ajat tehneet tehtävänsä, kun jouduin työkyvyttömyyseläkkeelle jo neljäkymmentävuotiaana. Muut sisarukset ovat vielä työelämässä; tako, takosta jo kerroinkin, Atokkara, matokkara on Helsingissä Sisulla auton moottoriasentajana ja Rako ramppele Oulussa siivoushommissa.

Reijo Kitti

Junno Veikko Vilho Anselmi muistelee talvisodan tapahtumia

Haavotuin talvisodassa 1.2.1940 Kuhmon Saunajärvellä Kilpelänkankaalla, jota sanottiin silloin Römpsäkankaaksikin. Joukkueenjohtajana oli Ahti Isojunno Pulkkilasta ja komppanianpäällikkönä Ville Taskila.

Olin lähetti. Eräänä aamupäivänä olimme keskityksessä kahden tulen välissä. Kranaatin sirpale tuli kasvoihin niinkuin takaapäin, vasemman korvan

Haavoittunutta kuljetetaan, SA-kuva.

alapuolelta ja leukaluun välistä. Sirpale repäisi vasemman posken rikki ja kasvot suoraan sanoen palasiksi.

Mieleen välähti tunne, että nyt tuli lähtö. Ilmoitin sen Ahdille, mutta samalla ajattelin, että ei ehkä sittenkään. Veljeni Toivo Matias oli lääkintämies. Toivo antoi ensiapua, satoi päätä nyytyyn.

Omin voimin piti lähteä hiihtämään ja pitkästi. Meni iltaan ennen kuin oltiin jsp:llä Nurmeksessa. Siellä oltiin yksi yö, jonka jälkeen matka jatkui Varkauteen sotasairaalaan.

Sairaalassa olin viisi viikkoa - aina välirauhan tulopäivään saakka. Sieltä kun lähdin kotiin päin, matkalla Varkaus - Kuopio heikotti kerta kaikkiaan niin mahottomasti, koska en ollut pystynyt syömään. Myöhemminkin leipää sain suuhun vain käsin tukkimalla.

Sinäkin päivänä tullessamme Nurmeksesta Varkauteen pommarit jurnuttivat, seurasivat matkaamme ja pommittivat kovasti Varkautta. Saman kohtalon koki ja kohtalotoverinani oli naapurini Veikko Haapala Syrjälän talosta.

Kasvoissani olevaa sirpaleen repäisemää poskea ei ommeltu, ei pantu tikkejä eikä muotoiltu mitenkään. Rivanoolisella aineella haavaa tuputeltiin. Kasvot saivat jäädä semmosekseen, siinä kai se on näkösällä.

Sain kuntoloman ja pääsin käymään kotonani Mäntyjoassa. Sitten tuli komennus Ruukkiin 19.4.1940.

Kevään tullen teki kovasti mieli päästä kotiin kylvötoihin. Päämajan päätöksellä vapauduin Ruukista 11.5.1940. Pääsin siis pois konien täisaunasta.

Palveluaika 6 kk 27 päivää

Sellainen se sota.

Jatkosota

Komennus 2.10.1941 Raahen sot.piiriin. Sinä syksynä, piti ostaa kihlat... Kohta kiilteli naapurikylän (Latvankylän) Kirstillä vasemman käden nimettömässä kultasormus.

Ankeana sota-aikana antoi voimaa se että joku muistaa, että oli ystävä ja piti yhteyttä.

Siirto 3.1.1942 Lahteen, josta pääsin vihkilomalle. Vihkimisen suoritti 18.1.1942 Pulkkilan pappilassa silloinen kirkkoherra Veikko Pentikäinen. Sellaiset sota-ajan pienet häät, kuppi korviketta tai vastiketta ryypättiin, oli tammikuun sää. Heti piti lähteä kytkyttelemään takaisin Lahteen, josta siirto 26.2. Laatokan rannalle Lahdenpohjaan polttoaineosasto 2:een.

Siellä Suomi-äidin helmoissa kului 3 vuotta 1 kk 11 päivää. Hommaa riitti sodan loppuun asti luovutuspäivään saakka. Sitten tulivat venäläiset herrat Lahdenpohjaan.

Kotiutuspäivä: 13.11.1944.

Myös sota-aikana mentiin naimisiin, kuvassa vihkipari Valma o.s. Kyöstilä ja Timo Pietiläinen, v. 1942 jouluna.

JATKOSOTA, SODAN TAUSTA

Lähtökohdat Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden rakentamiselle olivat Moskovan rauhan jälkeen kaikin puolin huonot. "Hävityn sodan jälkeen ankaaraan rauhaan pakotettuna, taloudellisesti ja sotilaallisesti uupuneena, yksinäisenä, ilman avunsaantimahdollisuutta miltään taholta maamme oli, välien mahtavaan naapuriimme ollessa kireät, tukalassa asemassa. Kreml epäili meitä, ja kaiken koetun jälkeen oli ymmärrettävää, että me korva herkkänä ja silmä tarkkana tähystimme ja seurasimme tuulen ja sään merkkejä", kirjoittaa muistelmissaan J.K. Paasikivi, jonka Suomen hallitus oli rauhanteon jälkeen taivuttanut lähettilääkseen Moskovaan.

Suomessa pidettiin huutavana väärytenä niitä ehtoja, joihin maan oli täytynyt kunniaakkaan taistelun jälkeen alistua. Mutta tämä ei merkinnyt sitä, että olisi ryhdytty heti hautomaan hyvityssotaa menetettyjen alueiden takaisin valtaamiseksi. Pikemminkin uskottiin, että jokin käänne suursodan myöhemmässä kulussa tai sodanjälkeinen rauhankonferenssi korjaisi tehdyn vääryyden. Hallitsevana oli sillä hetkellä epävarmuuden ja pelon täyttämä tunne.

Taloudellisesti ja henkisesti maa oli edelleen sodassa. Suursota jatkui, ja Suomen kuten muidenkin puolueettomien maiden ulkomaankauppa oli suurvaltojen taloudellista sodankäyntiä johtavien viranomaisten armoilla. Perinteiset vientimarkkinat sulkeutuivat. Teollisuuden raaka-aineiden, polttoaineiden ja elintarvikkeiden tuonti vaikeutui. Useimmat elintarvikkeet saatettiin säännöstelyn piiriin. Sotatilalaki oli voimassa, kokousten pitoa ja matkustamista oli rajoitettu, ja lehdistöä valvoi sensuuri. Poikkeusajan tilanteessa valta siirtyi merkittävässä määrin eduskunnalta ja valtioneuvostolta suppealle sisäpiirille ja myös siviilijohdolta sotilasjohdolle. Avoin tyytymättömyys tukahdutettiin poliisitoimin. Talvisodan kokemukset, Neuvostoliiton hyökkäyksen uudistamisen pelko ja kansainvälisen tilanteen jyrkät muutokset hallitsivat suomalaisten mielialoja Moskovan rauhasta kesään 1941. Talvisodan hirvittävä yksinäisyys oli jättänyt mieliin pysyvät arvet. Suomalaiset olivat kokeneet taistelleensa oikean asian puolesta. Siitä huolimatta heidät oli hylätty. Katkeruus kohdistui tietysti Neuvostoliittoon, mutta myös niihin valtioihin, jotka vain omien etujensa määräämissä rajoissa olivat Suomea tukeneet: Ruotsiin, jota syytettiin oman nahkansa varjelemisesta, ja länsivaltoihin, jotka nähtiin saattomina auttajina. Katkeruus Saksaa kohtaan haihtui sitä mukaa kuin ilmeni, että se tarjoaisi ainoan vastapainon Neuvostoliitolle.

Ratkaisevat askeleet otettiin kesällä 1940. Baltian tapahtumat kypsyttivät lopullisesti mielialat Saksan linjalle. Poliittinen johto oli tehnyt päätelmänsä jo aikaisemmin, sen jälkeen kun Saksa oli varmistanut otteensa Narvikiin ja viimeistään sen saavutettua Englannin Kanaalin rannikon.

Kauppa suuntautuminen Saksaan, kauttakulkusopimus ja aseiden suurhankinnat johtivat Suomen siirtymiseen Saksan vaikutusalueeseen. Tavoitteet olivat tuolloin vielä puolustuselliset: poliittisen tuen ja uudenaikaisten aseiden

saaminen. Mutta Saksan ja Neuvostoliiton välirikon tulo näköpiiriin houkutteli tavoitteiden korottamiseen: Moskovan rauhansopimuksen mitätöiminen ja uusi rajanveto idässä näyttivät tulleen mahdolliseksi.

Talvisota oli suomalaisille nopea, huumaava kokemus. Sen päätyttyä Suomi keskittyi pitkäjänteiseen totaaliseen voimainponnistukseen. Ennen talvisodan rauhantekoa presidentti Ryti oli tilannetta viileästi analysoiden katsonut, että tärkeintä oli säilyttää armeija taistelukykyisenä. Tilaisuuden tullen voitaisiin menetetty alue vallata takaisin. Maanpuolustuksen tarpeet menivät rauhanteon jälkeen kaikkien muiden edelle. Armeija oli varustettava uudelleen, jotta uutta rajaa pystyttäisiin puolustamaan. Tämä oli myös välttämätön edellytys hyvityksen hankkimiselle, jos siihen tarjoutuisi tilaisuus. Ensimmäistä kertaa itsenäisen Suomen historiassa myönnettiin puolustusvoimille avokäisesti ja liikoja kyselemättä niiden vaatimat varat.

Välirauhan aikaa seurasi jatkosota. Suomen joutuminen sotaan Neuvostoliittoa vastaan kesäkuun 25. päivänä 1941 ei ole selitettävissä ottamatta huomioon Saksan hyökkäyssuunnitelmia ja erityisesti sen pohjoisen sivustan etenemiselle asetettuja operatiivisia tavoitteita.

Kursmajoen ylitys Kiestingin suunnalla.

Jatkosodan hyökkäysvaihe merkitsi talvisodan jälkeen alkaneen totaalisen ponnistuksen huipennusta. 16 prosenttia väestöstä oli lippujen alla ja divisioonien luku lähes kaksinkertainen talvisodan alkuun verrattuna. Hyökkäysvaiheen voimannäytön psykologiset juuret olivat talvisodassa. Saksan hyökkäys Neuvostoliittoon loi tilaisuuden hyvityksen hankkimiseen. Kesä 1941 tuotti ensin odotuksia ja sitten pettymyksiä. Odotettiin Saksan helposti lyövän Neuvostoliiton ja Suomen tällä kertaa säästyvän raskailta uhreilta. Muutamassa kuukaudessa hyökkäys vei Suomen armeijan Syvärille ja Äänisen rannoille. Moskovan "pakkoviivan" yli astuminen ei herättänyt arveluja, vanhan rajan ylittäminen sittemmin kylläkin. Pettymyksiä tuotti neuvostojoukkojen vastarinnan lujuus ja saksalaisten suoritusten riittämättömyys, joka ensimmäisenä paljastui juuri pohjoisessa. Vain aniharva osasi syksyllä 1941 ennustaa Saksan tappiota idässä. Ja kun usko Saksaan vihdoin alkoi horjua, oli luottamus omiin johtajiin ja omaan armeijaan edelleen vahva.

Rajojen linnoittaminen ja armeijan varustaminen välirauhan aikana ja laajojen sotatoimien toteuttaminen jatkosodan hyökkäysvaiheessa merkitsivät kaikenkattavaa voimainponnistusta, joka saattoi koetukselle kansan henkisen ja taloudellisen kestäkyvyn. Jollain tavoin sota kosketti kaikkia ja lähensi siten ihmisiä toisiinsa. Aseveliaate levisi nopeasti yli totunnaisten luokka- ja puoluerajojen. Talvisodan aikana syntynyt yhteistunne saavutti välirauhan ja jatkosodan vuosina hyvin käytännöllisiä ilmenemismuotoja. Syntynyt laaja avustus- ja työaputoiminta oli itse asiassa erittäin ainutlaatuinen ilmiö maailmassa.

Mutta ponnistus oli liian ankara jatkuakseen pitkään. Syksyn tullen voimat uupuivat. Operatiiviset tavoitteetkin oli saavutettu. Kaikkien voimien ponnistusta seurasi hengähdystauko. Toisaalta oli sopeuduttava siihen, että sota jatkuisi ja että sen lopputulos oli arvailujen varassa. Kivääri jalalla jäätiin odottamaan suursodan lopputulosta - ja ehkäpä rauhankonferenssia.⁴⁾

VETERAANIT 1939-1944

Aalto Johannes alikersantti s. 05.06.1898 Pulkkila k. 18.03.1966 Puoliso: Martta o.s. Hyvönen Lapsia: 11. Joukko-osasto: KTP, 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Äänislinnan

ja Karhumäen suunnalla. Kotiuttamis-
pvm: talvisodasta 24.04.1940 ja jatko-
sodasta 31.10.1942.

**Aalto Urho Art-
hur** korpraali s. 19.07.1914 Pulk-
kila k. 29.05.1994 Kanada. Puoliso: I
Helli o.s. Taipaleenmäki, II Elsa
o.s. Oikarinen. Lapsia: 2. Osanot-
to taisteluihin:

Talvisodassa Tolvajärvi - Aittojoki - Äglä-
järvi -rintamilla eversti Pajarin joukoissa,
jatkosodassa ilmatorjuntatykistössä Uhtu-
an ja Kiestingin rintamilla ja lopuksi poh-
joisrintamilla Rovaniemi - Sodankylä
suunta.

**Aamuvuori Ur-
ho Einari** ylikers-
antti s. 08.12.1916 Pulkkila-
Puoliso: Katri Eli-
sabet o.s. Oja. Lapsia: 7. Joukko-
osasto: 3PS, kent-
täsairaala A12. Osanotto taistelui-

hin: lääkintäaliupseerina talvisota-ajan
Kannaksella, Nurmijärvellä, Muolaassa,
Munasuolla, Kämärällä ja Karisalmella,
jatkosodassa kenttäsairaalassa Kiestingin
suunnalla, Uhtuan suunnalla ja vielä poh-
joisessakin. Kotiuttamis-
pvm: talvisodasta 27.04.1940 ja jatkosodasta 25.11.1944.

**Aamuvuori
(Berg) Ville** kor-
praali s. 22.07.1907 Pulkkila.
Joukko-osasto: JR
25. Osanotto tais-
teluihin: Kuhmos-
sa. Kunniamerkit:
TsMm. Kotiutta-
mis pvm: kesä
kuussa 1940.

**Aho Leevi Jo-
hannes** vääpeli s. 22.11.1916 Pulk-
kila. Puoliso: El-
ma Elina o.s. Yli-
klaavu. Lapsia: 1.
Joukko-osasto: 5/
JR 25, KKK Ke-
vytosasto 5, JR
11. Osanotto tais-
teluihin: Pr. Wuokon mukana Kuhmossa,

viivytystaistelu Karvala - Rannankylä -
Metsäkylän suunnassa, 3. Divisioonan
torjuntataistelu Kivennapa, 3. D:n viivy-
tystaistelu Länsi-Kannaksella Kivennapa
- Muolaa - Heinjoki kannas, 3. D:n torjun-
tataistelu Noskuan Vuoksen loholla,
Vuoksen puolustustaistelut, Ihantalan
puolustustaistelu, Tornion taistelu, Tornio

- Paakkola - Rovaniemi, valtaustaistelu
Raate - Pistojoiki - Kiskisjärvi, asemasota
Uhtuan länsipuolella. Kunniamerkit: Vm
Kotiuttamis-
pvm: 18.11.1944.

**Aho Martti An-
tero** kersantti s. 04.05.1914 Pulk-
kila. Puoliso: Irja
Anni Maria o.s.
Paasiala. Lapsia:
1. Joukko-osasto:
E/SissiP3, LTP14.
Osanotto taiste-
luihin: Uhtuan

suunta Jyväskylän taistelut, Aunuksessa
semasota, Ala-Syvällä, vetäytymistäis-
telut Syväristä Impilahdelle, Kemin val-
taus. Kotiuttamis-
pvm: 12.11.1944.

**Alhosaari Her-
man** reserv. ali-
kersantti s. 31.12.
1903 Kärämäki-
Puoliso: Esteri
o.s. Hautajoki-
Lapsia: 4. Jouk-
ko-osasto: 5/JR
25. Osanotto tais-
teluihin: Kuhmo

Pr.W:n mukana Kotiuttamis-
pvm: 30.04.
1940.

**Arola Aaro Esko
Antero** korpraali
s. 03.10.1926
Pulkkila. Puoliso:
Anna-Liisa o.s.
Kempainen.
Lapsia: 3. Jouk-
ko-osasto: RTR-
11.

**Arola Aaro Mi-
kael** sotamies s.
19.06.1925 Pulk-
kila. Puoliso: An-
ni o.s. Tahvola.
Joukko-osasto:
Rv. Koul.K.,
Täyd.P.4, MHK,
2/JR 8. Osanotto
taisteluihin: Tuu-
losjoki, Pitkäranta. Kotiuttamis-
pvm: 01.
08.1945.

**Arola Elias Hen-
rik** sotamies s.
08.01.1901 Pulk-
kila k. 05.02.
1966. Puoliso:
Kerttu o.s. Ehrola.
Lapsia: 2. Jouk-
ko-osasto: 8/JR
56. Osanotto tais-
teluihin: Kollaa,

Näätäoja, Hiisjärvi, Nuosjärvi, Jandijärvi,
Petroskoi, Jalgonä. Kotiuttamis-
pvm: 26.
01.1942

**Arola Juho Ed-
vard (Jonne)** ali-
kersantti s. 02.03.
1897 Pulkkila k.
13.10.1972. Puo-
liso: I Katri o.s.
Junno, II Sylvi
o.s. Haapakoski-
Lapsia: 4. Jouk-
ko-osasto: 4/ErP

36, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin:
Vasovaarassa, Tetrivaarassa ja Uhtuan
länsipuolella. Kotiuttamis-
pvm: 09.02.
1942

Arola Otto Fredrik sotamies s. 18.07.1904 Pulkkila k. 01.02.1968. Osanotto taisteluihin: jatkosodassa Äänisen rintamalla.

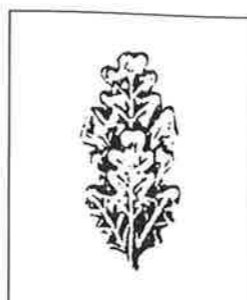
Arola Tapani Heikki korpraali s. 28.12.1922 Pulkkila. Puoliso: Saara o.s. Oja. Joukko-osasto: Jv. Koulutus. 11, D:n 8/JR 11, 27 Ksk:n JR 11/3/8, 5002. Osanotto taisteluihin: 1941 Uhtuan pohjoispuolen taistelut, 1944. Länsikannaksen viivytys- ja puolustustaistelut. Kunniamerkit: Vm2Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Arola Veli Voitto sotamies 15.03.1911 Pulkkila k. 08.12.1970. Puoliso: Kaisa o.s. Leinonen. Joukko-osasto: JR 25. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon rintamalla, jatkosodassa Kiestingin suunnalla, Uhtuan suunnalla, Vuokkiniemen seutu.

Arola Vihtoriinus sotamies s. 19.08.1894 Pulkkila. Puoliso: Anna. Lapsia: 1. Joukko-osasto: PJP (v. 1919), 5/ErP 37 (v. 1940) Kotiuttamispvm: 30.11.1919, 07.04.1940

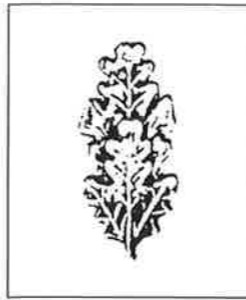
Autio Antti Ilmari korpraali s. 10.12.1923 Pulkkila. Joukko-osasto: 3.Jv.Koul. K. 15, 2/JR 53. Osanotto taisteluihin: 1941-1944 Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 22.11.1944

Autio Eino Anselm sotamies s. 09.07.1921 Pulkkila. Joukko-osasto: 3/Jv.Koul. K. 25, 1/JR 5. Osanotto taisteluihin: 1944 II AK:n alueella perääntymisvaiheen aikana. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 06.02.1945.

Autio Iisakki Niilo alikersantti s. 28.09.1906 Piippola k. 08.04.1967. Puoliso: Aino Jenny o.s. Lanne. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR 25, KKK/Kev. os.5, 4/JR 32 KK. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Pr. W:n mukana Kuhmossa, taistelut Kuhmon alueella, jatkosodassa taistelut Uhtuan suunnalla, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi Kunniamerkit: JsMm.

Autio Toivo Johannes korpraali s. 27.03.1919 Pulkkila. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 8/Jv.KK5, Huolto K/8 Pr. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Laatokan, Karjalan, Äänislinnan, Aunuksen, Keski-Syvärin, Länsikannaksen ja Tornion suunnalla. Kunniamerkit: Vm2 ja JsMm. Kotiuttamis pvm: 14.02.1942 ja 27.11.1944.

Eerola Viljo Teodor res.lääk.kapteeni s. 29.10.1900 Orivesi k. 06.12.1984. Puoliso: I Irja Esteri o.s. Heikkilä, II Hellin Ilona o.s. Aho. Lapsia: 3. Joukko-osasto: JR 26, E/JR 32, E/JR 11, III/AK.HTK.11. Osanotto taisteluihin: Vuoksela - Salmenkaija, Vuosalmi, Juntusranta - Vuoninen - Pistojoeki ja Uhtuan länsipuolen taistelut, viivytystaistelut Ino - Mesterjärvi - Humaljoki. Kunniamerkit: VR3 Ylip.42.

Erkinharju Toivo Johannes alikersantti s. 01.05.1918 Piippola k. 10.06.1993. Puoliso: Helli ent. Oikarainen o.s. Leskinen. Lapsia: 7. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kannaksen mm. Summan ja Kämärän taistelut, jatkosodassa Uhtuan suunnan taistelut.

Erkkilä Niilo Kalervo korpraali s. 17.11.1924 Haapavesi. Puoliso: Eini Veera o.s. Jussila. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 2. RjP1, 45 SotaS. Osanotto taisteluihin: Syvärin, Tuulosjoen, Viteleen ja Salmin taistelut.

Farin Ville kersantti s. 29.09.1906 Iisalmi k. 04.08.1984. Puoliso: Aino Mirjam o.s. Miettinen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: JP5, Torj.K. Osanotto taisteluihin: Peurajoki, Tolvajärvi, Vegara, Varpakylä, Suojärvi, Onkamo, Ravangora, Olkkoila, Hornanniemi, Koikari, Kontupohja, Perälähti, Karhumäki, Hiisijärvi. Kunniamerkit: Vm1. Kotiuttamispvm: 07.08.1942.

Haapakorva Matti s. 15.06.1920 Pulkkila.

Haapakorva Veikko ylikersantti s. 02.04.1911 Pulkkila k. 25.09.1986. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev. os.5, 8/JR 32, 7/JR 32. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtua, Karjalan kannas, Rajajoki,

Vammelsuu, Viipuri, Kivisilta, Viipurinlahti. Kunniamerkit: Vm1, Vm2x2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Haapala Reetrikki Andreas (Antti) s. 25.04.1903 Pulkkila k. 20.06.1951. Puoliso: Vieno o.s. Piippo. Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: osallistunut talvisotaan.

Haapala Veikko Leander sotamies s. 09.07.1912 Nivala k. 25.09.1986 Puoliso: Helvi o.s. Ylioja. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa. Kunniamerkit: Vm2, TsMm. Kotiuttamispvm: 13.04.1940.

Haapalainen Heimo sotamies s. 23.12.1911 Pulkkila k. 09.06.1970. Puoliso: Sylvi o.s. Heino. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 5/JR 25, Pr.W Kuhmo, 4/ErP13. Osanotto taisteluihin: Kiestingin suunta, Uhtuan pohjoispuolen taistelut, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Haapalainen Johan Henrik (Heikki) sotamies s. 02.05.1901 Pulkkila k. 19.08.1992. Puoliso: Selma o.s. Hatunen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: vapaussodassa

Oulussa sotavankien vartiomiehenä, talvisodassa Pieksämäellä huoltoporukassa, jatkosodassa 24ELK. Osanotto taisteluihin: Vasovaara - Uhtuan suunnalla.

Haapaniemi Matti Ensio ylikersantti s. 29.06.1913 Pulkkila Puoliso: Aili o.s. Alasalmi. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5. Erikoiskoulutus: KK Joukk.puol.

joukk.joht. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Pr. W:n mukana Kuhmossa, jatkosodassa Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Vuokkiniemen erämaalohkon korpitaistelut, Laatokan koillispuolen taistelut, Tolvajärven eteläpuolella. Kotiuttamispvm: lomautettu 23.04.1940, kotiutettu 25.11.1944.

Hakola Toivo Mikael sotamies s. 12.01.1926 Pulkkila k. 24.04.1971. Puoliso: Riitu Sanna o.s. Kalliokoski. Lapsia: 2. Joukko-osasto: jatkosodassa RTR.4.

Osanotto taisteluihin: Vanhajoella. Kotiuttamispvm: 15.10.1944.

Halmetoja Hannes Ilmari sotamies s. 05.08.1918 Pulkkila Puoliso: I Aili Josefina o.s. Alama, II Anna-Liisa o.s. Kärki. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Ha/Le.V.K.Le

V:lle Ha/Le V:lle 52 SotaS 32 SotaS. Osanotto taisteluihin: palveluksia sodassa pääasiassa lentokentillä. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Halmetoja Väinö Martti korpraali s. 14.04.1922 Pulkkila k. 19.09.1991. Puoliso: Tuovi Anna-Liisa o.s. Kinnunen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 11/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla Jyväskylä, Enonsuu, Alajärvi, Pistojoensuu, Malviainen, Raateen tien alueet, pohjoisen taistelut. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Hankonen Aappon Benjamin korpraali s. 04.06.1905 Pulkkila k. 14.01.1979. Joukko-osasto: Kev. os.5. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Ponkalahti, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Korpivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, puolustus Juustila, Tolvajärvi. Kotiuttamispvm: 11.10.1944.

Hankonen Matti Henrik sotamies s. 09.01.1924 Pulkkila. Puoliso: Elma Sofia o.s. Ahonpää. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 4U Rakuunarykmentti. Erikoiskoulutus: Kiv.

mies ratsuväessä Lappeenrannassa; raukuuna. Osanotto taisteluihin: Vammelsuu-Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Hankonen Tauno Antero korpraali s. 28.08.1921 Pulkkila k. 26.09.1992. Puoliso: Toini o.s. Karppinen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: jatkosodassa JR 45. Osanotto taisteluihin: Maaselkä, Syväri - Jandepa, Ilakorpi, Porajärvi, Saarimäki, Niiniselkä, Korpiselkä, Käsnäselkä, Korpiselkä, Käsnäselkä, Syskyjärvi, Impilahti, Maaselkä, Laatokan Syväri. Kunniamerkit: Vm1, Vm2. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

Hannonen Johannes s. 22.08.1907 Uukuniemi k. 06.05.1956. Puoliso: Iida o.s. Ahokas. Lapsia: 8.

Hannula Eino Orvokki korpraali s. 13.10.1919 Pulkkila. Joukko-osasto: 12/JV. Koul. K.15, 12/JR. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Uhtuan länsipuolen taistelut, 3

D:n torjuntataistelut VT-linjalla (Kivennapa), 3 D:n viivytystaistelut Länsi-Kannaksella, Kivennapa - Muolaa - Heinjoki suunnassa, 3 D:n torjuntataistelut Noskuan - Vuoksen lohkolla, Vuosalmen puolustustaistelut (Sintala). Kotiuttamispvm: 06.11.1944.

Hannula Olavi Johannes sotamies s. 19.11.1923 Pulkkila k. 10.01.1983. Osanotto taisteluihin: Kannaksella.

Hantula Ilmari Jubo vääpeli s. 08.12.1903 Korttesjärvi k. 18.02.1970. Puoliso: Lilja Maria o.s. Fränti. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 3. Er.KKK, 60. Sot.

Osanotto taisteluihin: Syskyjärvi, Nitro, Koirinoja, Vorojenkivi, Kollaanjoki, Pitkäranta, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoliset taistelut.

Hartikka Kaarlo Henrik (Kalle) alikersantti s. 07.08.1913 Muhos k. 07.06.1978. Puoliso: Kerttu o.s. Koski. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 5./K.T.R.11. 6

K.T.R. 16. 2/Lin. Psto 6. V.B.Pol. 2/32 Sot.S:aan. HTK/111 AK:aan. Esik.K/3. DE:aan 1 VP 13: IV/32 Sota S:aan Osanotto taisteluihin: Yläluostari, Maajärvi, Salmijärvi, Porojärvi, Laukkajoki, Höyhenjärvi, Kaskamo, Heдеоja-Kornettijoki, Sohjana, Kokkosalmi, Kiestinki ja Kiestingin itämaasto, puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella.

Hartikka Tauno Akseli sotamies s. 05.03.1912 Muhos k. 28.03.1982. Puoliso: Reeta Aleksantra o.s. Kalliokoski. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR 25, Kevytos.5, JR 14,

Erik.K 1 JR 14. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon rintamalla, jatkosodassa Uhtua, Säämäjärvi, Suojärvi, Kotajärvi, Vuontelee, Ägläjärvi, Tolvajärvi.

Hartikka Veikko Johannes kersantti s. 22.07.1917 Pyhäjoki k. 15.07.1988. Puoliso: Mirja. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Ek/II JR 26, 11/JR 5, 25.Tal.K. Osanotto taisteluihin: Himmalmäki, Kuurnan-

pohja, Ihantala, Vääräkoski, Säiniö, Markkila Villavaara, Patojärvi, Kihojoki, Elmusjärvi, Karhumäen suunta, Krivin suunta, Maaselkä, Karjalan kannas 1944.

Hatunen Heikki Vilhelm ammusmies s. 10.01.1898 Haapavesi k. 01.04.1966. Puoliso: Maikki Johanna o.s. Viitanen. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: siirretty ns. Kotiuttamispvm:

heittokomppaniaan. 24.04.1940.

Hautala Arne Einari alikersantti s. 03.06.1912 Jurva k. 13.09.1978. Puoliso: Seidi Maria o.s. Mäntymäki. Lapsia: 7. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon

Kiimasenvaaran taistelut, jatkosodassa Kannaksen taistelut käyden Äänislinnassa, asemasodan aikana Syvärillä

Hautala Olli Ilmari sotamies s. 19.10.1924 Pulkkila. Puoliso: Elsa o.s. Mylly. Lapsia: 4. Kotiuttamispvm: 04.11.1945.

Hautala Reino Kalervo alikersantti s. 16.05.1919 Piippola. Puoliso: Anni Esteri o.s. Alatalo. Joukko-osasto: Koul.K.1, Jääk. Patal.4 Panssari- (os. Lagus).

Osanotto taisteluihin: Korpiselkä, Aunus,

Karhumäki, Syväri, Kuurteselkä, Vuosalmi, Ihantala, Äänislinna, Tuulosjoki.

Hautala Tauno Johannes korpraali s. 12.03.1923 Piippola. Puoliso: Betti. Joukko-osasto: Jv.Kk.16, K/3Pr. Osanotto taisteluihin: Itä-Karjala: Kemi, Peippola, Summa, Tammisuo, Ventelä, Juutilankangas, Tienhaara, Krievi, Jalmajärvi, Salla, Härkävuori, Ventelä, Portinloikka. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 26.11.1944.

Heikkinen Martti Matias jääkäri s. 01.05.1920. Puoliso: Lea o.s. Laitala. Lapsia: 6. Joukko-osasto: Kev.os.3, 1/RajaJp7, YR/A 1 Kev/kiv, 1 RJP 7. Osanotto taisteluihin: Alakurtin varmistus, Uhtuan suunta, Kivijärvi, Tolvajärvi, Ristijärvi, Märkäjärvi. Kotiuttamispvm: 28.11.1944.

Heikkinen Reino sotamies s. 10.10.1913 Pulkkila k. 15.07.1967. Puoliso: Salme o.s. Männikkö. Lapsia: 6. Osanotto taisteluihin: Uhtualla.

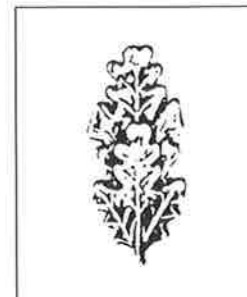

Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Heiskanen Yrjö Vilho sotamies s. 23.05.1911 Piipola k. 21.12.1985. Puoliso: Maikki o.s. Ojanaho. Lapsia: 4. Joukko-osasto: Järj.K2. Kunniamerkit: JsMm.

Heikkinen Vilhelm alikersantti s. 02.03.1910 Pulkkila k. 04.02.1975. Puoliso: Martta o.s. Uhre. Lapsia: 13. Osanotto taisteluihin: 1939-1940 osallistunut sota-toimiin Pr.W:n mukana Kuhmossa, 1941-1944 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, 3 D:n viivytystaistelut, Lintula-Kivennavan maastossa 10.-11.06.1944 viivytystaistelut Suulajärven etelä- ja länsipuolella ja pohjoispuolella 3 D:n viivytystaistelut, Muolaa - Heinjoki suunnalla 3 D:n torjuntataistelut, Noskua - Vuoksen lohkolla, Tornion, Rovaniemen ja Kittilän taistelut.

Helenius Mauno Matias s. 06.09.1919 Pulkkilassa k. 06.08.1975. Puoliso: Taimi o.s. Arola Lapsia: 5.

Helenius Reino Ensio sotamies s. 16.07.1921 Pulkkila k. 20.11.1976. Puoliso: Maija. Osanotto taisteluihin: Rukajärvi, Klyysivaara. Kotiuttamispvm: 13.11.1944

Herrala Hannes s. 25.02.1912 Pulkkila k. 08.03.1989. Puoliso: Hilda o.s. Mustakangas. Lapsia: 2.

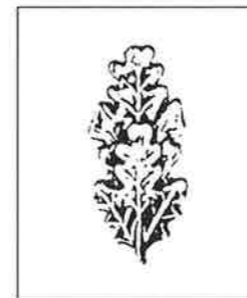
Himanka Lauri Antti sotamies s. 30.03.1918 Kalajoki. Joukko-osasto: SissiP2, JR 29, KvPsto 19. Osanotto taisteluihin: Korpiselkä, Karjalan kannas, Taipale, Sakkola, Tolvajärvi, Aittojoki. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Hirviniemi Yrjö Iisakki sotamies s. 24.05.1904 Rantsila. Puoliso: Lyyli o.s. Jokela. Lapsia: 7. Joukko-osasto: JV.KK 5 KeV. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 04.10.1944.

Hyvärinen Elis Johan Matias alikersantti s. 14.06.1917 Pulkkila k. 05.08.1977 Puoliso: I Anna o.s. Karjalainen, II Tyne ent. Paakinaho o.s. Arola. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Pohj.R, 4/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuolella, Karjalan kannaksella, Vuosalmella. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Hyvärinen Kalle Arvid s. 24.01.1910 k. 11.12.1952 Puoliso: Iida Maria o.s. Ylioja. Lapsia: 10.

Hyvärinen Lauri II lk nostomies s. 04.10.1917 Pulkkila k. 12.01.1968. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

Hyvärinen Väinö Alfred korpraali s. 13.03.1912 Pulkkila k. 12.11.1961. Joukko-osasto: 5/JR 25, 4/ErP20. Osanotto taisteluihin: 1939-1940 Pr.W:n mukana

Kuhmossa, 1941-1944 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut, Rajajoki, Vammelsuo, Viipurin Kivisilta, Viipurinlahti. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Hyvönen Kaarlo Johannes korpraali s. 13.10.1921 Rantsila. Joukko-osasto: Jv.Koulutuskeskus 13, IK, 5/YR45, 67SotaS, 5/JR 45, 67 SotaS, 32 SotaS, HTK/Kotij., HTK 12, 4.Er.It.Psto, 3 Kls.Jaosa. Osanotto taisteluihin: Maanselkä, Laatokan Syväri, It-joukoissa: Oulu. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Hyvönen Valde Oskari kersantti s. 23.10.1917 Rantsila. Puoliso: Reetta Liisa o.s. Taskila. Lapsia: 3. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5, 22/JR 53, III/JR 11, 7/JR 200, Käkisalmi HTK, 4.Er.K, HTK 11, 3 Ksaari. Osanotto taisteluihin: Vaasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankolahti, Korpivaara, Tetrivaara, Viipurinlahti, Uhtuan länsipuoliset taistelut (Jyväskylä), Vuoksen torjuntataistelut. Kotiuttamispvm: 24.11.1944.

Hyvönen Väinö Alfred ylivääpeli s. 04.01.1908 Rantsila k. 07.08.1989. Puoliso: Sylvi Sofia o.s. Uljua. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kunniamerkit:

1939-40 muistomitali miekoilla ja soljella, Vm2, IV luokan vapaudenristi miekkoineen, JsMm.

Hyytinen Matti Viljo alikersantti s. 01.02.1911 Lappajärvi. Puoliso: Hilja Katariina o.s. Piippo. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25, JR 56, JR 60, ErP 14. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Pr.W:n mukana

Kuhmossa, jatkosodassa Itäkarjalassa Hiisjärvi, Kirvesjärvi, Nuosjärvi, Nikka, Joutsijärvi, Äänislinna, Jalgonä, Orsa, Vaaksjärvi, Taivaslahti, Teräslahti, Seesjärvi ja Kannaksella Leipäsuu, Summa, Kämärä, Honkaniemi, Tali, Karisalmi, Ihantala.

Hyytinen Oiva Johannes sotamies s. 16.05.1923 Lappajärvi. Puoliso: Eeva Stiina o.s. Kotisaari. Lapsia: 6. Joukko-osasto: Rajajääkäripataljoona 8. Osanotto taisteluihin: Vuokkiniemen erämaalohko - Tolvajärven eteläpuoli. Kotiuttamispvm: 25. 11.1944.

Hyytinen Taavi Anselm korpraali s. 27.03.1925 Lappajärvi. Puoliso: Ines Annikki o.s. Uusitalo. Lapsia: 4. Joukko-osasto: JV.Koul. K.25, 14 D 262 It.KKK, 50 Kev. It.Ptri, It.R.15, 5/It.R.2. Osanotto taisteluihin: Rukajärven suunnan ilmatorjunta-

tykistö, tehtävä lkp:n aikana Kev. it.tyk.suuntaaja. Pohjoisrintama saksalaisten ajo Kemistä asti. It-tykistössä samat tehtävät. Kotiuttamispvm: 15.07.1945.

Hyytinen Veikko Ilmari kersantti s. 12.04.1921 Lappajärvi. Puoliso: Anna Venla Eliisa o.s. Junno. Lapsia: 15. Joukko-osasto: 7/JR 53, 31. sotasairaala. Osanotto taisteluihin: Louhen suunta: Sohjanan suunnan rajataistelut, Sohjanan taistelut, Kiestingin valtaustaistelut, Kangasvaaran ja rantatien puolustustaistelut, Kiestinki - Louhi maantie 23 km läpimurtotaistelut, Korpi-

lahden puolustustaistelut, Uhtuan suunta: puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella.

Härmä Toivo korpraali s. 02.03.1920 Piippola. Puoliso: Alina Charlotta o.s. Svärd. Lapsia: 6. Joukko-osasto: JR 11 II patalj. 8 kompp. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsi- ja itäpuoli.

Iso-Junno Ahti Armas Henrik luutnantti (majuri) s. 19.06.1914 Pulkkila. Puoliso: Helvi Maria o.s. Ristiluoma. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Prikaati Wuokko, KKK/

Kev.os.5 (Fossi), 6/JR 32, 2/Er.P 20.

Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Kannaksen torjuntataistelussa Rajajoki - Viipurinlahti.

Iso-Junno Eino Heikki korpraali s. 17.11.1922 Pulkkila k. 25.11.1991. Puoliso: Kaisa Maija o.s. Myllykoski. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 12/JV KK 15, 3 D.

Jarva Aappo Vilhelm sotamies s. 13.03.1906 Pulkkila k. 03.01.1987 Puoliso: Liisa o.s. Pyöriä. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 3/JR 25, 4/Koul. patalj., 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Sallan Märkäjärvellä, Kivennapa. Kotiuttamispvm: 27.02.1942.

Jarva Aimo Fredrik sotamies s. 20.09.1921 Pulkkila. Puoliso: Siiri Lapsia: 3. Joukko-osasto: JR 32. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta Röhönpuoleinen rintamalinja, Hevosenkentä, Kiestinki, Jelttijärvi, takaisin Uhtuan suunta, Turistikukula, Vuokkiniemi, Jyvälahti, jonka jälkeen oli Sotasairaala 32 Ouluun HTK kotij'hennalaan, Sotasairaala 8 Vaasassa. Kotiuttamispvm: 26.11.1944.

Jarva Antti Ananias sotamies s. 27.08.1913 Pulkkila k. 23.11.1958. Puoliso: Marjatta o.s. Himanen. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Uhtuan suunnan taisteluihin, siirto Mikkeliin hevostalille, jossa hän hoiti hevosia mm. sotamarsalkka Mannerheimin ratsua.

Jarva Toivo Matti Johannes korpraali s. 27.03.1920 Pulkkila. Joukko-osasto: KKR/JP1. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Tolvajärvi, Suojärvi, Onkamo, Säämäjärvi, Mundjärvi, Kundjärvi, Kontupohja, Karhumäki, Tolvajärven suunta, Mainila, Lempiälä, Lahdenperä, Muurila, Ilomantti. Kunniamerkit: Vm1, JsMm. Kotiuttamispvm: 30.10.1944.

Jarva Väinö Mattias ylikersantti s. 24.03.1918 Pulkkila k. 15.07.1967. Puoliso: Martta Sofia o.s. Koukkari. Lapsia: 9. Joukko-osasto: 3/Siss.P3. Osanotto taisteluihin: 1939-1940 Nurmijärvi, Muolaa, Muna-

suo, 1941-1944 Uhtua, Kiestinki, Pääjärven suunta, Länsi-Syväri, Sammatus, Viitele, Rajakontu, Uusikyliä, Salmi, Pitkäranta, Kemi. Kunniamerkit: Vm1 ja Vm2. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Jokela Tauno Aleksanteri jääkäri s. 19.11.1925. Taivalkoski Joukko-osasto: 6/JV. Koul.K.12, 5/JV. Koul.K.12, os. 3941, 1/Rj.P.1, 2/R 1 ja 2/R 5. Kotiuttamispvm: 31.12.1944.

Jokilehto Kalle Fredrik sotamies s. 03.12.1904 Pulkkila k. 29.07.1982. Osanotto taisteluihin: Mäkäjärvi, Pelkosenniemi, Savukoski, Karjalankannas, Säkkijärvi, Uhtuan suunta ja Varpajärvi. Kotiuttamispvm: 04.10.1944.

Junkkari Viljo Matti sotamies s. 07.04.1909 Kestiläk. 21.04.1967 Puoliso: Tyne Esteri o.s. Lehtimäki. Lapsia: 9. Joukko-osasto: 5/JR 25, El.Lääk. K. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa. Kotiuttamispvm: 15.06.1941.

Junno Heimo Brynolf Antero alikersantti s. 09.09.1919 Pulkkila-Puoliso: Aini o.s. Kareketo. Lapsia: 5. Joukko-osasto: talvisota 40 Erillinen 42 Vironlahdella, jatkosota Panssaridivisioona Lagus, Jalkaväenrykmentti 11. Osanotto taisteluihin: 1941-44

Korpiselästä Tohmajärven kautta Pitkäranta, Salami, Aunuksen Syvärille, Syvärin jokivartta Äänislinnaan, Karhumäkeen, Poventsaan, Paateneeseen, siirrettiin 1944 Kannakselle Leningradin tien suuntaan Kivennavalle. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Junno Pentti Johannes ylikersantti s. 08.03.1914 Pulkkila k. 25.02.1973. Puoliso: Eeva Eliisa o.s. Konola Lapsia: 4. Joukko-osasto: JR 25, JR 64, Koul. K.15, JR 26, JV.Koul.K.20, Koul.K.17. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Suomussalmi Raate, Pitkäranta, jatkosodassa Suokermu, Ahvola, Kovatsaari, Lyylykylä, Vääräkoski, Säiniö, Villovaara.

Junno Tauno Antti alikersantti s. 30.08.1911 Pulkkila k. 02.10.1983. Puoliso: Eila Emilia o.s. Rainevaara. Lapsia: 9. Joukko-osasto: 5/JR 25, JR 32. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Uhtuan länsipuoliset taistelut, Kannaksen puolustustaistelut, Tornio, Rovaniemi, Kittilän suunta.

Junno Toivo Matias sotamies s. 26.09.1912 Pulkkila k. 08.07.1979 Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os. 5., 32 SotaS, HTK/VAK, JR. Osanotto taisteluihin: Pr W:n mukana

Kuhmossa, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Uhtua, Vienan Kannas, Hiisjärvi, Maaselkä, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: TsMm ja JsMm. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Junno Tuomas Heikki korpraali s. 30.11.1926 Pulkkila Puoliso: Auli Annikki o.s. Uusitalo. Lapsia: 9. Joukko-osasto: 13.04.1944 Oulun mykkäkoululle, 03.10.1946 Ouluun.

Junno Veikko Vilho Anselmi korpraali s. 12.02.1915 Pulkkila-Puoliso: Kirsti Irene o.s. Heikkinen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25, Koti-Hevossairaala 3, 60. SotaS, JvKK 19, 2. Polttoaineosasto. Osanotto taisteluihin: Kuhmon taistelut. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

Junno Vilho Antero (Antti) korpraali s. 07.05.1922 Pulkkila k. 19.04.1987. Puoliso: Eeva Maria Sofia o.s. Ojanlatva. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 12/JV KK 15. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki; Tornion suunnassa joutunut 03.10.1944 saksalaisten vangiksi, palautettu 12.06.1945.

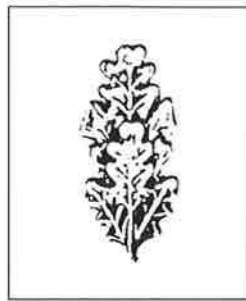
Junnonaho Eemeli korpraali s. 22.02.1903 Pulkkila k. 12.07.1991. Puoliso: Taina. Lapsia: 9. Joukko-osasto: 2/ Kompp.Pkmies ja Kkmies. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Säkkijärven taistelut, Virojoki, Vironlahti, Kev.os.5:n mukana Uhtuan suunnalla. Kunniamerkit: TsMm.

Junnonaho Eino Kustaa sotamies s. 22.03.1926 Pulkkila. Joukko-osasto: Jv.Koul. K.28, 3/Jv.Koul. K.25, Jv.Koul. K.1, Raahen Skp. Osanotto taisteluihin: suorittanut sodanaikaista nostomiespalvelusta ajan 23.2.-4.10.1944, osallistui Porkkalan asukkaiden evakuointiin, kuljetukset meren saaresta uuden rajan taakse ja oli apuna siviileille sadonkorjuussa. Kunniamerkit: JsMm.

Junnonaho Heimo Johannes korpraali s. 16.10.1912 Pulkkila-Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1939 -1940 Pr.W:n mukana Kuhmossa, 1941-1944 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 20.11.1944.

Junnonaho Kaarlo Iivari sotamies s. 24.01.1910 Raahe k. 07.03.1975. Puoliso: Hilja o.s. Joutsenkoski. Lapsia: 6. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1939-1940 Pr.W:n mukana Kuhmossa, 1941-1944 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Vuoninen, Pistojoiki, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolisen taistelut, Pohjois-Suomessa syksyllä 1944. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Junnonaho Kaarlo Yrjö Johannes sotamies s. 16.09.1922 Pulkkila k. 02.06.1979. Puoliso: Laina Annikki o.s. Vanhatalo. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 12/Jv.

Koul.K.15. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Uhtuan länsipuoli, Kiestinki - Ahvenlampi. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Junnonaho Kalle Aukusti s.29.09.1896 k. 10.06.1959 Puoliso: Anna Markareetta o.s. Hauru. Lapsia: 8. Osanotto taisteluihin: Rukajärvi. Kunniamerkit: TsMmKotiuttamispvm: 22.04.1940.

Junnonaho Unto Aaro sotamies s. 06.12.1919 Pulkkila k. 06.07.1963 Puoliso: Aino o.s. Lindh. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 2/Jv.Koul.K.5. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Kiiskilahti, Uhtuan länsipuolen taistelut, viivytystaistelut Korvola - Rommunkylä - Metsäkylä suunnassa. 3 D:n torjuntataistelut W-linjalla (Kivennapa) Kannaksella Kivennapa - Muolaa - Heinjoki suunnassa, 3 D:n torjuntataistelut Noskuan, Vuoksen lohkolle ja päätien suunnassa, Tornion taistelut. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 22.11.1944.

Junnonaho Yrjö Antero sotamies s. 06.02.1923 Pulkkila. Puoliso: Aili Lyydia. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 8/Jv.kk 16. Osanotto taisteluihin: Syvärin sillanp.as.torjuntataistelut, Viipuri, Juustila, Tolvajärvi. Kotiuttamispvm: 17.11.1944.

Junntola Martti Salomo alikersantti s. 10.06.1921 Pulkkila k. 23.06.1983. Puoliso: Helvi o.s. Riikola. Lapsia: 1. Joukko-osasto: I/III 12 Pr, 11 HTK. Osanotto taisteluihin: Liinahamari, Paitahamina, Pikehujax, Lutto, Pohjois-Suomen vapauttamistaistelut, Kemin valtaus. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 23.11.1944.

Junntola Tenho Viljami alikersantti s. 15.07.1918 Pulkkila k. 23.03.1989. Puoliso: Lyyli Lapsia: 2. Joukko-osasto: 7/JR 64. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Jyvälahti. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Jylhä Matti Antti s. 28.10.1907 Pulkkila k. 07.09.1981. Puoliso: Aili o.s. Tuominen. Lapsia: 1.

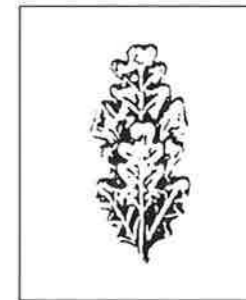
Jylhäkangas Anselm Uuria kersantti s. 17.07.1907 Pulkkila. Puoliso: Taimi. Lapsia: 3. Joukko-osasto: PPP3, 1/JR 37, 3/JR 49. Osanotto taisteluihin: 1939-40

Aittojoki, Ruskeala, Leppäselkä, Särkisyrjä. 1941-44 Äyräpään sillanpääaseman ja Vuosalmen taistelut. Kunniamerkit: Vm1. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

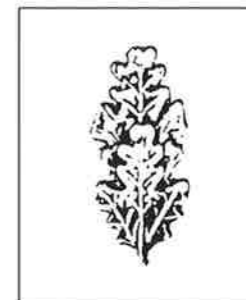
Jylhäkangas Urho Gunnar kersantti s. 25.11.1913 Pulkkila k. 04.07.1981. Puoliso: Irja Kustaava o.s. Junno. Lapsia: 8. Joukko-osasto: 9 Esik.K., 3/KKK, JR 53,

Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Kuhmo, Uhtua, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpi-vaara, Tetrivaara, Karjalan kannas, Tornio, Vuosalmi, Ihantala, Muolaa, Kämärä, Heinijoki, Harjula. Kunniamerkit: Vm1, Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Jylhänniska Arvi Henrik korpraali s. 11.07.1914 Pulkkila k. 22.09.1972. Joukko-osasto: Jv. kk. 5, 1/JR 2. Osanotto taisteluihin: Kortolajärvi, Lep-
päsyrjä, Tulema-

järvi, Palalahti, Suurmäki, Tuulos, Tuuksi, Aunus, Enomajärvi, Uuterjärvi, Syväri, Dorejamjärvi, Aänisjärvi, Karhumäki, Suurniemi, Kuuterselkä, Perkjärvi, Somme, Portius, Hoikka, Ylimaa, Vuotso, Laanila, Kaunispää. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Jylhänniska Eino Adolf sotamies s. 06.05.1921 Pulkkila k. 05.04.1968. Joukko-osasto: 4/Jv. Koul.K.15, II/JR 1. Kotiuttamispvm: 26.09.1946.

Jylhänniska (myöh. Tervo) Jalmari korpraali s. 18.09.1919 Pulkkila k. 26.10.1969. Joukko-osasto: Pp.KK1, 27 SotaS., EK/Pr, JR 14. Osanotto taisteluihin: Lohi-

vaara, Uhtua, Säämäjärvi, Kotajärvi, Ägläjäjärvi, Suojärvi, Vuonteale, Tolvajärvi-
Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm:
18.11.1944.

Jylhänniska Johannes sotamies s. 11.12.1919 Pulkkila k. 31.03.1989. Puoliso: Anna Inkeri o.s. Koskenkorva-
Joukko-osasto: 18 Div, JR 6. Osanotto taisteluihin:

Vuoksi, Miettälä, Matikanlahti, Tietävälä, Aleksandravka, Valkeasaari, Riihisyrjä, Pihlainen, Vakkila, Kaltovesi, Rautjärvi-
Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Jylhänniska Lauri Eemeli sotamies s. 28.02.1924 Pulkkila k. 30.08.1965. Joukko-osasto: Rv. Koul.K. JP 6. Osanotto taisteluihin: 1943 Lempaalan puolustus-

taistelut, 1944 Kannaksen viivytystaistelut, Hapensaaren taistelut, Ilomantsin suunnan taistelut. Kotiuttamispvm: 09.11.1944.

Jylhänniska Tauno Ilmari korpaaali s. 08.01.1914 Pulkkila k. 25.12.1977. Puoliso: Martta. Joukko-osasto: 3/I Patalj., 13/Jv.KK 15. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Pel-

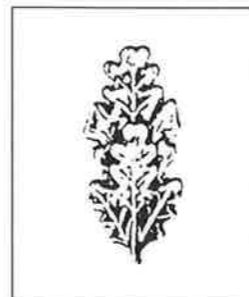
kosenniemi, Saarikoski, Kotala, Vilojoki, 1941-44 ottanut osaa sotatoimiin Karjalan

Maaselän Kannaksella Varesjärvi, Torajärvi, Ilomantsi suunnassa. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 17.11.1944

Jäykkä Vilho Leander (Ville) kersantti s. 16.01.1902 Jalasjärvi k. 28.10.1984. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5, JR 11. Osanotto taisteluihin: Kuhmos-

sa Pr. W:n mukana, Uhtua, Karjalankannas, Tornio, Rovaniemi. Muuta: suojeluskuntakersantti Pulkkilan suojeluskunnassa 1920 lähtien. Kunniamerkit: Vm1, Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 23.04.1944 lomautettu.

Jääskelä Olli Arvi sotamies s. 17.07.1900 Haapavesi k. 19.02.1977. Puoliso: Hanna o.s. Koskela. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.5, 3/JR 25. Osanotto taisteluihin: Salla, Tuusjoki. Kotiuttamispvm: 11.04.1942.

Kaainen Einari Jaakko sotilaspastori s. 29.01.1896 Oulunsalo. Puoliso: Tekla. Lapsia: 3. Joukko-osasto: I/JR 53; 32 SotaS. Kunniamerkit: VR.4 keltaisin nauhoihin.

Kotiuttamispvm: vap. 28.07.1943. Tuomiokapitulin käyttöön ja määräyksestä o.t.o hoitamaan 32 SotaS:n pastorin tehtäviä.

Kaarlela Paavo Ilmari Jääkäri s. 04.10.1925 Nivala. Puoliso: Vieno Esteri o.s. Männikkö. Lapsia: 8. Joukko-osasto: HTK 4 Äänislinna, KRH/JR 1. Kotiuttamispvm: 31.12.1944.

Kaartinen Aarre Einari alikersantti s. 12.04.1912 Jaakkima k. 20.12.1976. Puoliso: Sanni Kaarina o.s. Tiainen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 34 KssK, 27 KssK. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Uuksalanpäässä taistelulähetinä, jatkosodassa Polkuvaara, Makiakuunvaara, Voitajoki, Vilajoki, Uhtuan länsipuoli ja Länsikannas.

Kaikkonen Onni Armas alikersantti s. 11.04.1916 Pulkkila-
Puoliso: Irma Elviira o.s. Laitinen. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kuhmo, 1940-1941 Uhtuan suunta, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Karjalankannas 3 D torjuntataistelut, 3 D viivytystaistelut Muolaankannas, Hotakka, Kämärä, Heinjoki, 13 D torjuntataistelut Noskua Vuoksen lohkolle, Kuparivaara, Vuosalmi, Ihantala, Harjulan puolustustaistelut.

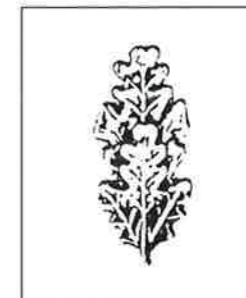
Kaikkonen Samuli Henrikki sotamies s. 20.02.1924 Pulkkila. Puoliso: Maija o.s. Hartikka. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Rv.Kk. 3/URR. Osanotto taisteluihin: Kar-

jalan kannaksen viivytystaistelu, Ihantala. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 12.11.1944.

Kalliokoski Matti Henrikki sotamies s. 27.01.1916 Pulkkila. 14.05.1976. Puoliso: Salme o.s. Hakola. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 5/JR 25, 10/JR 53. Osanotto taiste-

luihin: 1939-40 Pr W:n mukana Kuhmossa, 1941-44 Kiestinki, Uhtuan suunta, Karjalan kannas. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Kalliokoski Toivo Johannes alikersantti s. 11.04.1909 Pulkkila-
Puoliso: Anna. Lapsia: 5. Joukko-osasto: JR 25. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Pr W:n mukana

Kuhmossa, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 10.11.1944.

Kalliokoski Unto Eelis kersantti s. 07.01.1917 Pulkmila. Joukko-osasto: 1/Pion.Kk, 6/Pion.P5. Osanotto taisteluihin: Kiestinki - Soljana - Summa rajataistelut, Soljana - Lou-

hen maantien läpimurtotaistelut, Ahvenlahti - Viipuri - Juustila, Tolvajärvi. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Kangas Juho Henrikki korpraali s. 04.08.1909 Pulkmila. Puoliso: Laina o.s. Murtomäki. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Pr 12, Pr 25 Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon rintamalla, jat-

kosodassa Tiironkylä, Kiestinki, Lohilahdi, Ihantala, Pohjois-Suomi. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Kangas Urho korpraali s. 20.02.1918 Pulkmila k. 28.09.1945. Puoliso: Meimi o.s. Palokangas. Lapsia: 2. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Mais-

niemi - Perkjärvi, Itälemetti, Lavajärvi, Vilajoki, Mukulahti, Kev.os.5 mukana Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut.

Kankaala Matti Edvard aliker-santti s. 22.07.1897 Rantsila k. 05.02.1988. Puoliso: Lempi o.s. Kilpeläinen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5119, 3/JR 65. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Vuokkiniemi, Latva-

järvi, Pankalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli. Kotiuttamispvm: 09.02.1942.

Kankaala Mau-no Matias sotamies s. 31.12.1924 Pulkmila. Osanotto taisteluihin: Ontajoella 1944.

Kansanaho Matti Anton s. 10.11.1914 Pulkmila k. 29.06.1989. Puoliso: Hilma o.s. Juutistenaho. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5 II/JR 11:ssa, JR 53

Järj.K/11 AK:ssa. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 11.11.1944.

Kansanoja Antti Jeremias sotamies s. 31.12.1916 Pulkmila. Puoliso: Paula o.s. Tuohimaa. Lapsia: 10. Joukko-osasto: III/3 Pr, KKK/Kev.os.5 24 Tal.K, 24 EVärK

ja 32 SotaS. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Tetrivaara, Nurmijärvi, Muolaanjärvi, Munasuo, Kitee, Kämärä, Karisalmi, jatkosodassa Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli, Korpivaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankalahti. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Kansanoja Jaako Ilmari sotamies s. 07.01.1905 Pulkmila k. 27.07.1969. Puoliso: Maria o.s. Keränen. Lapsia: 6. Joukko-osasto: 6/JR 40, JR 53/24 ELK, JR 53,

1/Pion.P 34. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsjärvi, Märkäjärvi, Vasovaara-Uhtuan suunta, 3 D:n puolustustaistelut Ihantalan lohkolla. Kotiuttamispvm: 25.04.1940, 07.06.1943, 04.10.1944.

Kansanoja Otto Anselm sotamies s. 04.04.1910 Pulkmila k. 12.03.1991. Puoliso: I Vieno, II Aili o.s. Junno. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR 26, 24 ELK, 4/JR 12. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Vuoksela, Vuosalmi,

1941-44 Vasovaara, Uhtuan suunta, Povenza, Ihantala, Pohjois-Suomen puolustus. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Kansanoja Vilho Johannes korpraali s. 25.07.1912 Pulkmila. Puoliso: Lempi o.s. Myllylahti. Joukko-osasto: JR 25, Div. J 12. Osanotto taisteluihin: Kuhmo,

Sohjana, Kiestinki, Maaselkä, Ilomantsi. Kotiuttamispvm: 14.11.1944.

Kansanoja Yrjö Matias sotamies s. 17.10.1910 Pulkmila k. 04.09.1976. Puoliso: Helvi Emilia o.s. Pelkonen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 5/JR 25, JR 32, 12/JR 53. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtuan suunta,

Karjalan kannas, Ihantala - Harjulan alue, Lapinsota, Tornio - Rovaniemi, Kittilä.

Karihtala Aappo Matias sotamies s. 03.01.1923 Pulkmila k. 17.09.1984. Puoliso: Martta o.s. Lehtosaari. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Jv.Koul.K. Tornio, HTK, RajaP

6, Täyd.Py, KKK/20 Pr, 7/JR11, 21 SotaS, Jv.Koul.K 16, Täyd.P 11, Täyd.P 4, HTK 3, JR22, 32. Osanotto taisteluihin: Syväri, Paatene, Kivennapa, Hiirosenmäki, Muolaa, Heinijärvi, Heinijoen pohjoispuoli, Syväri, Karjalan kannas. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Karihtala Niilo s. 09.04.1924 Pulkmila. Osanotto taisteluihin: jatkosodassa.

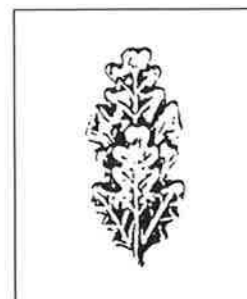
Karjalainen Eelis Edvard korpraali s. 02.07.1920 Pulkkila k. 14.04.1977. Puoliso: Lyydia o.s. Oja. Lapsia: 7. Joukko-osasto: KvOs3, RajaJP 7. Osanotto taisteluihin:

Kelsinkäinen, Isonselänlaki, Uulantoivaara, Tuorevaara, Nuottavaara, Voitajoki, Alakurtti, Uhtua, Kotajärvi, Kiskisjärvi, Syväri, Tolvajärvi, Ristijärvi, Märkäjärvi, Taivalkoski, Posio, Kemijärvi, Savukoski, Salla.

Karjalainen Johannes Fredrik korpraali s. 18.07.1922 Pulkkila k. 20.12.1978. Joukko-osasto: 3 KKK/JR 50. Osanotto taisteluihin:

Vadrusjärvi, Kuzsijärvi, Känskilänjärvi, Lavola, Tornio, Alavoikkala, Karunki, Martinus, Ylitornio, Aavasaksa, Kaulinranta, Juoksenki, Olostunturi, Muonio. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

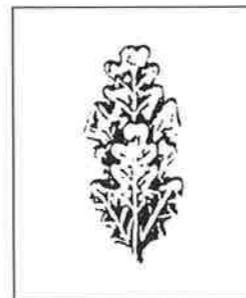
Karjalainen Juhani Kaarlo Henrikki sotamies s. 19.09.1906 Pulkkila k. 12.11.1965. Puoliso: Laina o.s. Pelkonen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin:

1939-40 Pr. W:n mukana Kuhmossa. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 09.10.1944.

Karjalainen Kaarlo Adolf Ernesti (Aate) alikersantti s. 02.05.1913 Pulkkila k. 06.12.1976. Puoliso: Kerttu Valpuri o.s. Viitanen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: Jv.Kk 5,

Kev.os.5, JR 53. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut, Tornio, Rovaniemi. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 23.11.1944.

Karjalainen Uno Ilmari korpraali s. 10.03.1914 Kestilä. Puoliso: Anna o.s. Ahola. Lapsia: 9. Joukko-osasto: P/LR, 11/12 K.Hev.S. Osanotto taisteluihin:

talvisodassa kaukopartiossa Petsamon rintamalla, jatkosodassa Tuhkala, Poventsa, Karhumäki, Porajärvi, Ilomantsi, väliajat kengitysseppänä, muuten kaukopartiossa. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Karppinen Arvo Valfrid alikersantti s. 26.08.1913 Pulkkila. Puoliso: Lyyti Maria o.s. Junnonaho. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 11/JR 25, LinP14, III/JR 11, 2/VP

31, 64 Autokompania ja RaskasP 16. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli, Jyväskylä, Karjalan kannas ja Pohjois-Suomi. Kunniamerkit: Vm1 ja Vm2. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Karppinen Eino alikersantti s. 05.11.1908 Pulkkila k. 02.03.1973. Puoliso: Rauha o.s. Aamuvuori. Lapsia: 8. Joukko-osasto: JR 25/5 kompp., Kev. os.5 KKK, III

AKE, Raahen SkpE. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara - Latvajärvi - Vuokkiniemi - Pankalahti - Korpijärvi - Tetrivaara - Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, Viipurinlahti. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Karppinen Matti Arvid sotamies s. 23.05.1921 Pulkkila k. 03.02.1990. Puoliso: Lilja o.s. Ollila. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 2/ER os Pennasessa. Osanotto taiste-

luihin: Nurmesniemellä, Liinahamarissa, Pikkujeffissä, Lutossa ja Kemissä. Kotiuttamispvm: 25.10.1944.

Karppinen Taino Arvid alikersantti s. 25.06.1911 USA. Joukko-osasto: KKK/Kev.os., 24 TALK, E/Var.K. Osanotto taiste-

luihin: Hansavaara, Tetrivaara, Kuhmo. Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Karttunen Paavo sotamies s. 06.06.1903 Polvijärvi k. 10.10.1959. Puoliso: Anna o.s. Pihkakoski. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Kev.os.5, KKK/Kev.os.5. Osanotto taiste-

luihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Korpijärvi.

Kauppinen Heikki Juho sotamies s. 27.10.1917 Pulkkila k. 01.08.1987. Puoliso: Vieno o.s. Piippo. Lapsia: 10. Joukko-osasto: 13 Pr, Kev.os. 5, JR 35, JR 56.

Osanotto taisteluihin: talvisodassa Nurmi-järvi, Muolaa, Kitee, Kämärä, Karisalmi, jatkosodassa Poventsa, Hiisjärvi, Vuoljärvi, Krivi, Maaselkä, Vuorjärvi, Sotjärvi, Loimola, Lampisuo. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

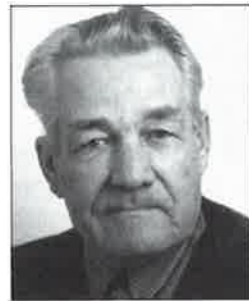
Kauppinen Kalle Ville korpraali s. 26.09.1913 Pulkkila. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev.os.5. Osanotto taiste-

luihin: 1939-40 Kuhmossa Pr. W:n mukana, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pankalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, kannaksen puolen taistelut. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Kauranen Pieti ylikersantti 1940, väpeli 1941 s. 16.08.1903 Oulu k. 08.1957. Puoliso: Lyyli o.s. Ähkynen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5/JR 25, Jalkaväen Koulutuskeskus

15, Pohjois-Karjalan Suojeluskuntapiirin Esikunta, Raahen Sotilaspiirin Esikunta, Keskusvarikko 1 Hämeenlinna. Osanotto taisteluihin: Kuhmon vakauttamistaistelut, Kuhmon ja Lieksan väliin tunkeutuneen venäläisen hiihtopataljoonan tuhoamistaistelut ja Kuhmossa venäläisten mottien tuhoamistaistelut.

Keränen Antti Johannes korpraali s. 12.03.1922 Pulkkila. Puoliso: Aila Viola o.s. Viitala. Lapsia: 1. Joukko-osasto: jalkaväkikoulutuskeskus, JR 11 3. pataljoona

12. komppania kk. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoli, Etu-Kukkula, Kuusamosta toipumislomalta Kannaksen Kivennavan uudelle kirkolle, Muolaan kautta Heinjoelle - Vuosalmeen, Ihantalaan, Tomio, Laurila, Rovaniemi, Kittilä. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

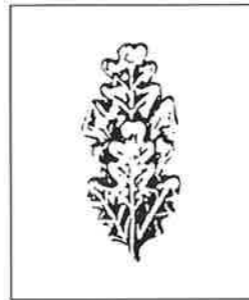
Keränen Johannes ylikersantti s. 27.02.1908 Paltamo. Puoliso: Eeva o.s. Kyrö. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 5/JR 25, 1/JP 2. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kuhmo, 1941-44 Ra-

te - Ponkalahti, Pistojoiki, Uhtuan länsipuoli, Vuosalmi, Viipurinlahti. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Keränen Kalevi Matias jääkäri s. 22.02.1925 Pulkkila. Puoliso: Elma Linnea o.s. Pehkonen. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Jv.Kk 25, 1/R 3. Kunniamerkit: JsMm. Kotiutta-

mispvm: 01.08.1945.

Keränen Kalle luutnantti s. 17.06.1910 Paltamo k. 27.01.1954. Puoliso: Martta-Lapsia: 3. Joukko-osasto: 11 SPolJ, PMValv.os., VP 6. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Sal-

lan suunta, SPol.J., 1941-44 Pohjois-Suomen taistelut, Kiiminki, Pudasjärvi, Rannua, Rovaniemi, Sodankylä, Ivalo. Kunniamerkit: VR4. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Keränen Matti Hemminki sotamies s. 07.05.1922 Pulkkila k. 21.07.1988. Puoliso: Elli Josefiina o.s. Kivenkorva-Lapsia: 3. Joukko-osasto: 12/Jv. Koul.K.15, 3 D, 8/YR.11, 11.KHav.S. Osanotto taisteluihin: Uhtuan pohjoispuolen taistelut, Kivennapa - Muolaa - Heinjoki, Noskua - Vuoksi, Vuosalmi, Ihantala. Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Keränen Matti Hemminki korpraali s. 20.01.1917 Pulkkila k. 12.01.1985. Puoliso: Ida Hanna o.s. Lyytinen. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: Latvajärvi, Aju-

anlahti, Kiskisjärvi, Lyly, Summa, Pilppula, Pasuri, Kotka. Kotiuttamispvm: 24.11.1944.

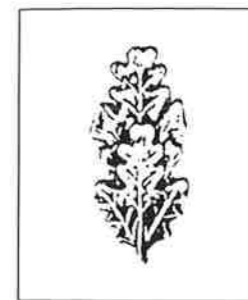
Keränen Tuomas yliluutnantti s. 31.01.1911 Pulkkila k. 08.04.1982. Joukko-osasto: 29.ELK, TLK, 8 Div., EUD SKP, SAVL SKP. Osanotto taisteluihin: Ait-

tojoiki, Tolvajärvi, Ilomantsi, Vieksinki, Kukkasjoki. Kotiuttamispvm: lomautettu 18.03.1944, kotiutettu 12.10.1944.

Kilpelänaho Eino Vilhelm s. 29.12.1903 Pulkkila k. 17.06.1985. Puoliso: Irja Annikki o.s. Kivikangas. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 4/JR 40. Osanotto taiste-

luihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Vilajoki. Kunniamerkit: TsMm.

Kilpelänaho Yrjö Johannes sotamies s. 22.06.1900 Pulkkila k. 21.09.1973. Puoliso: Helka o.s. Tahvola. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 3/Jv.Koul.K 15. Osanotto taiste-

luihin: Pelkosenniemi, Säkkijärvi.

Kinnunen Antti Johannes sotamies s. 23.03.1920 Pulkkila-Puoliso: Helena o.s. Savolainen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 14/15 Pr, 11 Pr. Osanotto taisteluihin:

Kuusamon Kurkijärvi, Kiimasvaara, Kiestinki, Uhtua, Äänislinna, Syvärin alajuoksu, Jelettijärvi, Koirinoja - Oulu - Kemi etenemistaistelu, Kemin valtaus, Rovaniemi. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Kinnunen Martti Eemeli sotamies s. 29.09.1922 Pulkkila. Puoliso: Taimi o.s. Malo. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 12/JvKK 15, 8/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan

suunta, Kiestinki, Karjalan kannas ja Lapinsota. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

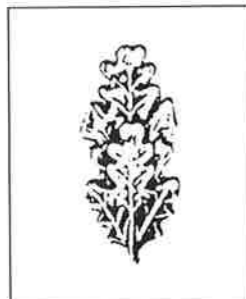

Kivijärvi Eino Johannes alikersantti s. 08.01.1920 Piippola. Joukko-osasto: HuoltokoulutusK, 11 ELK, Esik/12.Pr, 27 ELK, II/12 K.Hev.S, I/12

K.Hev.S, 5/JR 53. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta 3 D:n torjuntataistelut VT-linjalla (Kuuterselkä), Noskuan - Vuoksen lohko, Tomio. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Kivikangas Eino Fredrik alikersantti s. 27.09.1916 Pulkkila-Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Latvajärvi, Ilvesvaara, Aajalahti, Kiskis maasto, Vasovaara, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.04.1943.

Kivikangas Pentti Pauli alikersantti s. 31.12.1925 Pulkkila. Puoliso: Vieno. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 3/JR1, 2/ERP 20. Osanotto taisteluihin: Juor-Humaljoen viivytystaistelut, Viipurinlahden puolustustaistelut. Kunniamerkit: JsMm, SVR M 2. Kotiuttamispvm: 16.12.1945.

Koistinen Väinö sotamies s. 04.08.1906 Pulkkila k. 16.03.1994. Joukko-osasto: Jv. Koul. K.5, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Uhtuan suunnalla, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi - Vuoninen - Äyräpää. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Koivula Reino Henrik kersantti s. 12.01.1917 Pulkkila k. 02.01.1970. Puoliso: Paula o.s. Tuomikoski. Lapsia: 6. Joukko-osasto: Kev.os.5, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Pr.W:n mukana Kuhmossa, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoliset taistelut, Kannaksen taistelut 1944, Tornion valtaus. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Kolehmainen Viljo Aukusti sotamies s. 03.05.1923 Pulkkila. Puoliso: I Lahja Helena o.s. Vuori, II Vieno Sofia ent. Partanen, o.s. Ronkainen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.15, HTK 11, 5000, 12/JR 11, Järj.K 2, HTK 1. Osanotto taisteluihin: 3 D:n torjuntataistelut VT-linjalla (Kivennapa), Uhtuan suunnalla aikaisemmin, myöhemmin Kivennavalla.

Konola Onni Henrikki kersantti s. 18.01.1915 Pyhäntä k. 05.05.1990. Puoliso: Anna Emilia o.s. Väyrynen. Lapsia: 2. Osanotto taisteluihin: Märkäjärvi, Viipurinlahti, sotilasvirkailijana Paateneessa.

Konola Paavo Johannes sotamies s. 22.02.1923 Pulkkila. Puoliso: Aune o.s. Haapalainen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Koul. K.16, Sinisen prikaatin 2 pataljoonan kk komppania, jääkärikomppania. Osanotto taisteluihin: Krivi, Maaselän kannas, Seesjärvi, Salla, Viipurin edusta, Juustila, Tienhaara. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Korpela Olavi Matti korpraali s. 12.06.1920 Pulkkila. Joukko-osasto: 13/PrKK1, 1/JP4. Osanotto taisteluihin: Villokki, Pitkäranta, Salmi, Tuulos, Aunus, Syväri - Äänislinna, Karhumäki, Stalinin kanava. Kunniamerkit: Vm1, Vr4, JsMm. Kotiuttamispvm: 31.10.1942.

Koskela Kalevi Johannes jääkäri s. 12.06.1924 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Lempaala, Mainila, Kivennapa, Ilomantsi. Kotiuttamispvm: 26.10.1944.

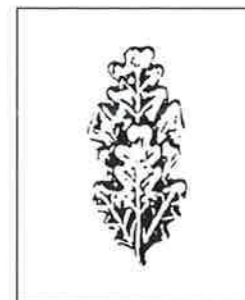
Koskela Vilho sotamies s. 04.12.1908 Pulkkila k. 09.12.1963. Puoliso: Hanna o.s. Mylly. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: talvisodan aikana Kuhmossa, jatkosodassa Uhtualla.

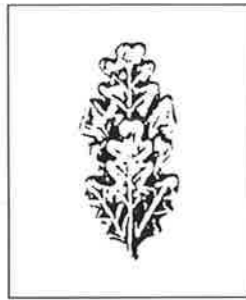
Koskela Väinö Veikko Heikki kersantti s. 07.01.1914 Pulkkila k. 26.03.1969. Puoliso: Eliina Tellerovo o.s. Aitamurto. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: talvisodassa pr.v:n mukana Kuhmossa, jatkosodassa Uhtuan länsipuolen taistelut, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Ketrivaara.

Koskenkorva Antti sotamies s. 21.07.1907 Pulkkila. Puoliso: Saimi. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 5/JR 25, Jv.KK 19, Rv.PrE. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kuhmo, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Tetrivaara, Kiskisjärvi, Ilomantsi. Kunniamerkit: JsMm.

Koskenkorva Matti Vilho sotamies s. 19.06.1918 Pulkkila k. 16.08.1985. Puoliso: Taimi o.s. Väyrynen. Lapsia: 8. Joukko-osasto: JR 64, Kev.os.5, JR 11. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Raate, Pitkäranta, Vasovaara, Latvajärvi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Jyväskylä, Karjalan Kannas, Pohjois-Suomi.

Koskenkorva Uno Viljam ylikersantti s. 10. 12. 1916 Pulkkila. Puoliso: Toini. Joukko-osasto: Esik.K/Pohj.R, 2/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Nurmi-järvi, Muolaa, Leipäsuu, Kilttee, Kämärä, Karisalmi, 1941-44 Kananainen, Sohjanajoki, Kiestinki, Louhi, Tiuro, Tuhkapatuna. Kunniamerkit: TsMm, Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

Koski Erkki Alfred korpraali s. 22.05.1914 Pulkkila k. 05.06. 1991. Puoliso: Elma Eliisa o.s. Törmälehto. Lapsia: 6. Joukko-osasto: K.KHK, Poh.Sp, 5/JR 25, KKK/Kiv.os.5, 10/JR11, 11/JR 11. Osanotto taisteluihin: Pr.W:n mukana Kuhmossa, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pongkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Uhtuan pohjoispuoliset 3 D torjuntataistelut VT-linjalla Kivennapa, Viktanamäki 3 D:n viivytystaistelut Kivennapa Muolaa Heinjoki suunnassa 3 D:n torjuntataistelut Noskuan Vuoksen loholla Vuosalmen puolustustaistelut Lintola.

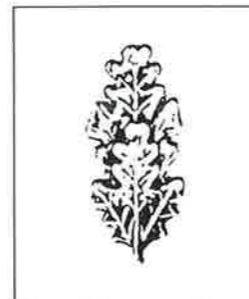
Kotisaari Uno rajajääkäri s. 30. 06.1917 Pulkkila k. 17.12.1971. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas ja Syväri, Karhumäki.

Koukkari Artturi Heikki Isakki sotamies s. 13.12. 1923 Pulkkila. Joukko-osasto: autokomppania Rovaniemi, 1/Rask.P.sto 22 Karhumäki, 3/Ryn. Tyk./PpsPrk Äänislinna. Osanotto taisteluihin: Kannaksen torjuntataistelu, Rikkalanjoki, Tali, Portikank.k., Viipurin taistelu, Vuosalmi, Lapin sotatoimet. Kotiuttamispvm: 01.11.1944.

Koukkari Yrjö Johannes korpraali s. 12.09. 1905 Rantsila k. 15.01.1977. Puoliso: Aino o.s. Rautio. Joukko-osasto: Jv.Koul. K.5, KKK/Kev.os.5, I/JR 32. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut ja pohjoispuolen taistelut. Kotiuttamispvm: 01.04.1942.

Kulotie (ent. Klaavu) Toivo Ahti Henrik vääpeli s. 04.06.1911 Paavola. Puoliso: Martta o.s. Kujanperä. Joukko-osasto: 5/JR 25, II/JR 32. Osanotto taisteluihin: Kev.os.5 mukana Uhtuan suunnalla, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Pongkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kotiuttamispvm: 27.04.1942.

Kyrö Tauno Abraham alikersantti s. 18.12. 1906 Pyhäntä k. 11.05.1978. Puoliso: Hildur o.s. Hepoaho. Joukko-osasto: Kuorm.P 11 Liik.K, Raahen SotPE ja Oulun korjaamoitten tarkastaja. Osanotto taisteluihin: Salla, Säkkijärvi. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 03.10. 1944.

Kyöstilä Aimo Matti korpraali s. 14.01.1917 Pulkkila. Puoliso: Sirkka o.s. Leppänen. Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: Sallan suunnalla.

Kyöstilä Arvo Urho Sakari vääpeli s. 06.03.1913 Pulkkila k. 21.11. 1984. Puoliso: Aura Sofia o.s. Simojoki. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5, 12/JR 53. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa, Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella sekä Pohjois-Suomessa. Kunniamerkit: 2 kpl Vm1, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11. 1944.

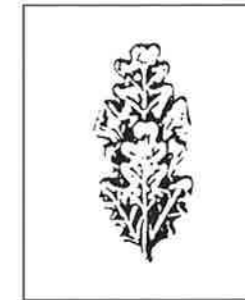

Kärenaho Heimo Ilmari sotamies s. 13.07.1918 Pulkkila. Puoliso: Helmi. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Jv.KK.6, JP 2, IvP 4. Osanotto taisteluihin: Karhumä-

ki, Poventsa, Kiestinki, Ahvenlahden taistelut, Hammaslahti, Rukajärvi. Kunniamerkit: Vm1, JsMm. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Kärenaho Janne Evert alikersantti s. 14.09.1911 Pulkkila k. 07.05. 1979. Puoliso: Anna Lyydi o.s. Ojanaho. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 3/Jr 40, KKK/Kev.os.5, JR 32, 32 SotaS. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Salla, Kotala, Vilojoki, Akonjoki, Vasovaara, Tetrivaara sekä Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Kärenaho Johan Henrik sotamies s. 12.08.1915 Pulkkila. Puoliso: Martta. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25, Jv.Koul. K.15. Osanotto taisteluihin: Pr W:n mukana Kuhmossa, Uhtua, Kiestinki, maantien suunta läpimurtotaistelut. Kunniamerkit: TsMm. Kotiuttamispvm: 11.10.1944.

Kärki Kalle Heikki s. 27.01. 1900 Pulkkila k. 26.05.1977. Puoliso: Anna o.s. Stång. Lapsia: 3. Joukko-osasto: PPP3, Kevyt.KaI. Osanotto taisteluihin: Suomussalmella, joutui vangiksi 08.01.1940, vapautettiin 20.04.1940.

Kärki Veikko Artturi luutnantti s. 04.10.1922 Pulkkila. Puoliso: Aune Maria o.s. Simojoki. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 3 D. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli sekä keskikannaksen puolustus-taistelut.

Kärki Väinö Johannes alikersantti s. 12.12.1905 Pulkkila k. 28.03.1991. Puoliso: Katri o.s. Turunen. Lapsia: 8. Osanotto taisteluihin: Syskyjärvelä, Pitkärannalla, Impilahdella, Uhtualla, Kiestingissä, Karjalan kannaksella, Kemissä ja Tervolassa. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Laakko Eino Iisakki korpraali s. 24.02.1924 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: lähetti, Lempaala, Karjalan kannas, Ilomantsin suunta.

Laakko Erkki Viljami sotamies s. 19.05.1925 Pulkkila k. 11.07.1992. Puoliso: Eeva Maija-Liisa o.s. Hantula-Lapsia: 5. Joukko-osasto: 8/Jv.Kk 25, Täyd.P.13, 20 SotaS, HTK III AK, KKK/Täyd.KP 13, 41 SotaS. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla. Kunniamerkit: JsMm.

Laine Veikko Sakari korpraali s. 20.02.1922 Paa-vola k. 14.10.1978. Puoliso: Eeva Annikki o.s. Tuomaala. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 9 SPol.K, Jv.Kk 15, 3 Div. 25, Rajajääk.K., 41 SotaS, 32 SotaS. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla, Kuhmon ja Saunajärven taistelut, Jyväskylä. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 31.05.1943.

Laitila Aaro Johannes s. 31.05.1925 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Laatokalla.

Laitila Arvo sotamies s. 16.05.1901 Pulkkila k. 05.10.1961. Puoliso: Eeva o.s. Kraft. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Kiestingin suunnalla.

Laitinen Otto Henrik sotamies s. 08.05.1908 Pulkkila k. 03.07.1988. Puoliso: Iida o.s. Oravakangas. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: Vuokkiniemessä keittäjä ja muonittaja.

Latvalehto Heimo Ilmari jääkäri s. 22.11.1901 Pulkkila k. 09.10.1964. Puoliso: Vieno o.s. Kansanoja. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5 Jv/25. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa Pr W:n mukana, Kuhmo - Raate - Uhtua.

Laukka Arvid Leander ylikersantti s. 02.03.1908 Pulkkila k. 11.07.1976. Puoliso: Olga o.s. Hankonen. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Pr W:n mukana Kuhmossa, Latvajärvi, Kiskisjärvi, Vasovaara, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara. Kotiuttamispvm: 15.12.1941.

Laukka Niilo Andreas sotamies s. 23.07.1913 Pulkkila-Puoliso: Saima o.s. Pirttiaho. Lapsia: 3. Joukko-osasto: RTR 3, KKK/JR 32. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, Uhtuan suunta, Kiestinki, Vuoninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, Kivennapa, Kivennapa - Heinjoki - Muolaa, Noskuan - Vuoksen lohko, Vuosalmi, Ihantala, Tornio - Laurila - Rovaniemi. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Laukka Paavo Uolevi sotamies s. 01.04.1923 Pulkkila k. 16.06.1983. Joukko-osasto: 8/Jv.Koul. Keski., 12/JR 22 Osanotto taisteluihin: Syvärin sillanpääasema torjuntataistelut, Karhumäki, Kannas, Juustila. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 11.11.1944.

Laukka Unto Taupio kersantti s. 13.05.1910 Pulkkila k. 12.07.1979 Puoliso: Laina o.s. Junnonaho. Lapsia: 6. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5, KRH 5/11/JR 53, KRH J/11/JR 32, 2/JR 11, Tyk.K/19 pr. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa, Kiestingissä, Kangasvaaralla, Uhtuan suunnalla, Vuosalmella, Tetrivaaralla, Kuparisaarella. Kunniamerkit: Vm1 ja Vm2. Kotiuttamispvm: 08.11.1944.

Launonen Väinö Matti Henrik korpraali s. 06.10.1922 Pulkkila. Puoliso: Elli Kaisa o.s. Kaikkonen. Joukko-osasto: J.Kk 15, 12/ Kompp.Konek. kompp.os., JR 11 III pat.LKP, 12/Liikennekomppania. Osanotto taisteluihin: Uhtuan taisteluihin, sotatoimiin Hevosenkengässä, Itäkannaksella, Suomussalmella. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Lautaoja Niilo Elias Oskari korpraali s. 13.04.1924 Pulkkila k. 07.06.1985. Osanotto taisteluihin: Rukajärven suunta, Porajärven suunta.

Lautaoja Toimi Johan Fredrik yliluutnantti s. 14.02.1919 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Kirvesjärvi, Nuosjärvi, Säämäjärvi, Kutisma, Piensunajoki, Kemjakki, Mundjärvi, Sumujoki, Mäntyselkä, Tsopina, Maaselkä, Vienankanava, Poventsa, Suurilahti, Ihantalan ratkaisutaistelu, Harjulan puolustustaistelu.

Lautaoja Uuno Jaakko Viljo korpraali s. 19.11.1920 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Ilomantsin taistelut. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Lehti Pentti Johannes sotamies s. 05.03.1926 Piippola. I puoliso Maija o.s. Ojanaho. II puoliso: Anna-Maija o.s. Korpela. Lapsia: 4. Joukko-osasto: T.Le.Lv.17, KLe. V4, Täyd.Le.Lv. 17, E/LeR 4. Kotiuttamispvm: 01.10.1944.

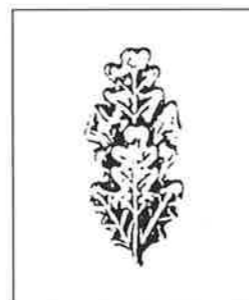
Lehto Antti Voitto korpraali s. 18.02.1926 Pulkkila. Puoliso: Anna-Liisa o.s. Mustonen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: RPr, 8 Mt RakPtri, 17 D, RTk.koul.psta. Osanotto taisteluihin: Juustilan lohko. Kotiuttamispvm: 04.10.1944 (15.06.1946 Niinisalo).

Lehto Felix Toivo Henrik sotamies s. 18.01.1918 Rantsila. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.32, Täyd. P.8, 13 K.Hev.S. Kotiuttamispvm: 14.11.1944.

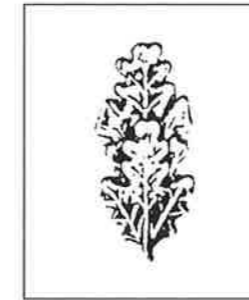

Lehto Kalevi Evert Aapeli kersantti s. 08.09.1924 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Inkeri, Siiranmäki, Punnus, Salmenkaita, Äyräpään sillanpääasema ja Vuosalmen taistelut.

Lehtosaari Erkki Aaprami sotamies s. 08.11.1924 Pulkkila k. 25.09.1961. Puoliso: Kaisa o.s. Oravakangas. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 4/Jv.Koul. Kes.15. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuolen taistelut, 3 D mukana (Kivennapa) sekä Länsi-

kannaksella, Vuosalmen puolustustaistelut, Ihantalan suunnan puolustustaistelut, Tornion sillanpäässä, Paakkola - Rovaniemi - Meltaus. Kotiuttamispvm: 22.11.1944.

Lehtosaari Viljo Johannes. 22.05.1922 Pulkkila. Puoliso: Taimi o.s. Pistemaa. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 8/JR 11, 5/JR 11, 8 SotS. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoli, Kiestinki, Jyvälahti, Hiirelä, Metsäkylä, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua, Vuoksi, Ihantala, Tornio, Paakkola, Rovaniemi, Meltaus, Antrea. Kotiuttamispvm: 1944.

Leinonen Leonard s. 18.12.1923 Kuusamo. Puoliso: Kaarina. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 15 Pr JR 11, JR 1. Osanotto taisteluihin: Paanajärvi, Pohjois-Suomen vapaustaistelu. Kotiuttamispvm: 03.04.1945.

Leinonen Uuno Henrikki alikerantti s. 27.06.1913 Pulkkila k. 20.01.1962. Osanotto taisteluihin: Uhtuan pohjoispuoli torjuntataistelut VT-linjalla.

Leppäniemi Jaakko Hemminki korpraali s. 19.07.1910 Pulkkila k. 24.07.1977. Joukko-osasto: ollut mukana talvi- ja jatkosodassa.

Leppäniemi Pauli Viljami sotamies s. 04.09.1919 Pulkkila k. 1988. Osanotto taisteluihin: Syvärillä kenraali Laguksen joukoissa.

Leskisenoja Kalte Julius sotamies s. 04.01.1924 Oulainen. Osanotto taisteluihin: Vammensuu, Ino, Humaljoki, Kuolemanjärvi, Viipurinlahti, Ilomantsi, Lempaala.

Leskisenoja Leevi Johannes sotamies s. 23.07.1920 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Vellivaara, Ristisalmi, Yläjärvi, Veganus, Sunajoki, Kendjärvi, Sumujoki, Äänisniemi, Vammellahti, Viipurinlahti, Ilomantsi.

Leskisenoja Toivo Matias sotamies s. 02.11.1921 Oulainen k. 30.03.1985. Osanotto taisteluihin: Maaselkä, Laatokka - Syväri.

Limingoja Veikko Andreas ylikersantti s. 12.10.1919 Pyhäjoki.. Puoliso: Asta o.s. Heistari. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Pst.tyk.komp. jouk.165/Os.Salpo/ 6/JR 11/II, JR

11. Osanotto taisteluihin: JR 11 joukkojen mukana, mm. Muolaanjärvi, Tornion Kyäläjoki.

Lind Timo Taavi sotamies s. 04.12.1924 Pulkkila k. 10.01.1983.

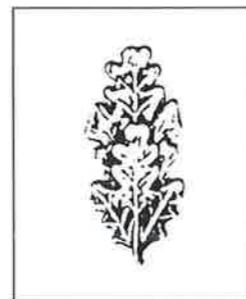
Linkolehto Tuomas Martti jääkäri s. 02.12.1925 Pulkkila. Osanotto taisteluihin: Laguksen joukoissa, Vuosalmi, Pudasjärvi, Ranua, Sodankylä, Sattama, Kitisenjoki.

Luttinen Matti jääkäri s. 07.06.1904 Pulkkila k. 21.12.1957. Puoliso: Martta o.s. Paakkonen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 5/II/JR 40. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi Kev.os. 5 mukana. Kotiuttamispvm: lom. 14.06.1940.

Lyytinen Antti Johannes korpraali s. 09.08.1913 Pulkkila k. 18.07.1986. Puoliso: Maikki o.s. Kangas. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR 32, PKarj.Hevoskomp., Kulj.Os. RK. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Lyytinen Eino Vilhelm alikersantti s. 06.09.1914 Pulkkila. Puoliso: Anna Maria o.s. Pussinen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25 Kev.os.5, 3KKK/JR 53. Osanotto taisteluihin: Kuhmon, Uhtuan suunnan, Vuokkiniemen, Latvajärven, Vasovaaran, Ponkalahden, Tetrivaaran, Uhtuan länsipuolen, Muolaan, Hotakan, Kämärän, Heinjoen, Noskuan, Vuoksen, Korpivaaran, Vuosalmen, Ihantalan, Tornion, Rovaniemen ja Kittilän taistelut. Kunniamerkit: TsMm ja JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Lyytinen Heikki sotamies s. 15.10.1917 Pulkkila. Puoliso: Martta o.s. Viio. Lapsia: 2. Osanotto taisteluihin: Summa - Muolaa - Kämärä. Kotiuttamispvm: 22.11.1944.

Lyytinen Matias Aabram sotamies s. 21.05.1909 Pulkkila k. 22.12.1984. Puoliso: Mirja o.s. Viitanen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: Linn.P, Er.KK/111 AKE. Osanotto taisteluihin: Viipurinlahti, Uhtua. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Lähtevänoja Heimo Alfred jääkäri s. 03.11.1904 Kestilä k. 12.02.1981. Puoliso: Martta o.s. Hautajoki. Lapsia: 2. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5, HTK/Raaskp. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelu, Syskyjärvi, Impilahden Koivuselkä.

Mannermaa Eino Ilmari alikersantti s. 15.04.1922 Pulkkila k. 17.07.1975. Puoliso: Olga Esteri o.s. Jokelainen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Jv. Koul.K 15, 3 D,

14/JR 11, 30 SotaS, Dar.Sp, 14/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoliset taistelut, torjuntataistelut Kivennapa, Kannas, Muolaa, Heinijoki suunnassa, Ihantalan puolustustaistelut, Tornion valtaus ja Rovaniemen tien suunta.

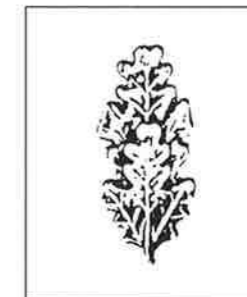
Mannermaa Heikki Johannes kersantti s. 02.10.1919 Pulkkila. Puoliso: Kerttu-Lapsia: 2. Joukko-osasto: 2/JP 4. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Aittojoki, 1941-

44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Onkamongangas, Muolaa, Kämärä, Heinjoki, Noskua, Vuoksi, Kuparsaari, Vuosalmi, Ihantala, Harjula, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kotiuttamispvm: 03.12.1944.

Meriläinen Aaro Olavi korpraali s. 31.03.1925 Pulkkila k. 20.04.1981. Puoliso: Rauha Amalia o.s. Pennanen. Lapsia: 8. Joukko-osasto: Jv. Koul.K 25, KKK/

Täyd.P, SotaS 31, 8/Täyd.P/3, Erik.K/2D, HTK/2 D. Osanotto taisteluihin: Kannaksen taistelut, Äyräpään sillanpään ja Vuosalmen taistelut. Kotiuttamispvm: 31.12.1944.

Minkkinen Eugen Nikolai korpraali s. 23.09.1911 Pulkkila k. 20.01.1990. Puoliso: Tyyne o.s. Viio. Joukko-osasto: JR 26, E/ Kev. os.5. Osanotto taisteluihin:

Uhtuan länsipuoli, Karjalan kannas, Tornio - Rovaniemi. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 27.12.1944.

Moilanen Artturi Jaakoppi kersantti s. 12.06.1912 Suomussalmi. Puoliso: Anna Sofia o.s. Pyykkönen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 2/Lt.psto/ KTR 16, 6/Linn.Psto Niemi, 3/Rask.Psto 16. Osanotto taisteluihin: Vasovaara - Latvajärvi, Vuokkiniemi - Ponkalahti, Vuoninen - Pistojohti, Korpi-vaara - Tetrivaara - Uhtuan länsipuoliset taistelut, Jyväskylä, Loimolan suunta. Kunniamerkit: II luokan Vp:n mitali. Kotiuttamispvm: 20.11.1944.

Moilanen Lauri s. 01.06.1901 Pulkkila k. 19.05.1961. Puoliso: Martta o.s. Mustonen. Lapsia: 1.

Moisanen Eetu Ilmari korpraali s. 08.11.1911 Kestilä,k. 05.03.1990. Puoliso: Anna o.s. Hyvärinen. Lapsia: 13. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Tetrivaara. Kotiuttamispvm: 18.09.1944.

Moisanen Yrjö Eino sotamies s. 12.01.1915 Kestiläk. 04.05.1986. Puoliso: Hanna Alina ent. Tahvola, o.s. Kangas-Lapsia: 1. Joukko-osasto: 5/JR 15 pääll:n V 3, As.H/Järj.K2, HTK/III AK, Res.os.5, 34 KK/JR 53, 46 SotaS, 12/JR 53, KKK/Kev.os.5, 12/JR 3. Osanotto taisteluihin: Pr W:n mukana Kuhmossa, Karjalan kannas (Onkamokangas), Länsikannas (Muolaan kannas), Hotakka, Kämärä, Heinjoki, Varkuna - Vuoksen lohko, Kuparsaari, Noskua, Vuosalmi, Ihantala, Harjula, Uhtuan suunta: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Taukolahti, Korpi-vaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Murtomäki Aarno sotamies s. 13.02.1908 Haapavesi k. 03.08.1976. Joukko-osasto: JR 32, JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmon, Uhtuan suunnan ja Karjalan kannaksen taistelut. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Murtomäki Arvid sotamies s. 11.07.1905 Haapavesi k. 07.07.1978. Puoliso: Sylvi o.s. Vierimaa. Lapsia: 5. Joukko-osasto: JR 32. Osanotto taisteluihin: Laatokan koillispuoli, Uhtuan suunta, Syskyjärvi, Impilahti, Uromaa, Karinoja. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Mustakangas Väinö Jaakko sotamies s. 03.12.1900 Vihanti k. 27.03.1972. Puoliso: I Hilja o.s. Salo, II Sandra o.s. Ojanlatva. Lapsia: 5. Joukko-osasto: JR 16. Osanotto taisteluihin: Hiisjärvi, Nuosjärvi, Nirikka, Oisa, Vaaksijärvi. Kotiuttamispvm: 06.02.1942.

Mustonen Johan Sylvester s. 08.06.1903 Pulkkila k. 18.06.1946. Puoliso: Saimi Eveliina o.s. Suorsa. Lapsia: 5.

Mustonen Yrjö Eino sotamies s. 01.08.1903 Piippola k. 28.08.1980. Puoliso: Iida Madilta o.s. Laukka. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Uhtuan suunnalla osallistunut sota-toimiin. Kotiuttamispvm: 01.06.1943.

Mylly Einari Henrikki sotamies s. 20.12.1915 Pulkkila k. 20.12.1948. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kuhmo, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Korpi-vaara, Uhtuan länsipuoli, Kivennapa, Muo-

laa, Heinjoki suunta, Noskua, Vuoksenlohko, Vuosalmi, Ihantala, Tornio, Laurila, Rovaniemi. Kotiuttamispvm: 05.11.1944.

07.1940.

Mylly Heimo Johannes s. 23.01.1904 Pulkkila k. 13.11.1958. Puoliso: Reeta Sofia o.s. Nurkkala. Lapsia: 9. Joukko-osasto: Jv.Kk. 15.K/JR 25. Kotiuttamispvm: 21.

Mylly Matti Kusto ylikersantti. 13.06.1908 Kestilä k. 14.12.1992. Puoliso: Selma o.s. Kyllönen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: KKK/ Kev.os.5, 8/JR 32, HTK. Raa.SKp.E. Osanotto taisteluihin: Vasovaara - Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen ja pohjoispuolen taistelut, Viipurinlahti. Kunniamerkit: Vm2, Vm1. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Myllykangas Juhani Iivari alikersantti s. 31.12.1921 Pulkkila k. 1978. Puoliso: Ensi Lempi o.s. Anttila. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Jv Koul.K 13, 2/ JR 12. Osanotto taisteluihin: Vienan kanava, Hiisjärvi, Ihanta-

la, taistelut Pohjois-Suomessa 1944. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Myllykangas Martti Antero sotamies s. 05.09.1923 Pulkkila-Puoliso: Maija o.s. Nousiainen. Osanotto taisteluihin: Rukajärven suunnalla.

Myllykoski Jaakko Ilmari sotamies s. 11.02.1902 Pulkkila k. 10.04.1993. Puoliso: Fanni. Lapsia: 9. Joukko-osasto: EKL/JR 40. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Märkäjärvi, Vilujoki. Kunniamerkit: Vm2.

Myllykoski Sulo Ilmari sotamies s. 29.04.1922 Pulkkila k. 04.04.1990. Puoliso: Mirja o.s. Saarikoski. Lapsia: 9. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.15, JR 53, JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla, Jyväskylän puolustustaistelu, Kannas, Tornio. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 26.11.1944.

Myllykoski Tauno Matias jääkäri s. 07.03.1925 Pulkkila. Puoliso: Irma o.s. Junkkari. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.5, KKK/Täyd.P.13. Osanotto taisteluihin: Petäjäjärvi, Ylimaa, Tarvainen, Sodankylä, Vuotso, Laanila, Kaunispää, Inari. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 01.08.1945.

Myllykoski Vilho Arvid sotamies s. 21.05.1904 Pulkkila. Puoliso: Ruusa o.s. Kalliokoski. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Jv.Kk.15, 3KKK/Jr 25. Osanotto taisteluihin: Uhtua, Kiestingin rintama.

Myllyoja Antti Ensio korpraali s. 20.07.1920 Pulkkila. Puoliso: Lyyli Esteri o.s. Kilpeläinen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Js. JP4, 14Polttos. Osanotto taisteluihin: Pitkäranta, Salmi, Kaukjärvi, Säämäjärvi, Äänislina, Karjalan kannas, Sääkjärvi. Kunniamerkit: Vm1 ja 2. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Mämmi Antti Aukusti sotamies s. 23.03.1905 Pulkkila k. 24.06.1979. Puoliso: Iida o.s. Hankila. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Viipurin suunnassa, Uhtualla hevosmiehenä, pohjoisrintamalla.

Mämmi Heimo Alfret korpraali s. 18.05.1914 Pulkkila k. 09.06.1994. Puoliso: Annikki Elisabet o.s. Rahko. Lapsia: 3. Joukko-osasto: JR 11 1pl/II komp. Osanotto taisteluihin: Latvajärvi, Vasovaara, Vuokkiniemi, Pistojoensuu, Uhtua, Korpjärvi, Tetrivaara, Kiskiskukkulat, Kivennapa, Noskua, Tali, Ihantala, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kotiuttamispvm: 24.11.1944.

Mämmi Johan Aabraham korpraali s. 04.08.1911 Kestilä k. 13.10.1983. Puoliso: Kerttu. Lapsia: 12. Joukko-osasto: 3/PPP 7, 1/2 Pr, Kev.os.5, 21 E Var.K, Er.P 20. Osanotto taisteluihin: Laatokan pohjoispuoli, Tali, Uhtuan suunta, Vasovaara, Länsikannas, Viipuri, Uusikirkko. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Mämmi Kalle Erkki sotamies s. 18.05.1914 Pulkkila k.22.11.1973 Puoliso: Helvi Ester o.s. Heikkilä. Lapsia: 2. Osanotto taisteluihin: Sotkamo - Onkamon, Kuusamon rajakompp., Kiestingin suunnan, Uhtuan suunnan ja Laatokan koillispuolen taistelut.

Mämmi Martti Jalmari sotamies s. 11.10.1919 Pulkkila k. 25.12.1966. Osanotto taisteluihin: Petsamo, Salla.

Mämmi Olavi Ilmari sotamies s. 14.05.1923 Pulkkila. Puoliso: Helvi o.s. Hyytinen. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: Liistepohja, Karhumäki, Seesjärvi, Uhtuan suunta Röhön tien varteen. Kotiuttamispvm: 26.10.1944.

Mämmi Onni Henrik ratsumies s. 21.03.1917 Pulkkila k. 06.06.1940. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Raateentie.

Mämmi (myöh. Hailosmaa) Vilho Matias rajamiess. 19.03.1912 Pulkkila k. 21.06.1992. Osanotto taisteluihin: Sallan rintama, Kies-tinki.

Nevala Edvard Vilho alikersantti s. 18.03.1898 Pulkkila. Joukko-osasto: lääkin-tääu:na. Kotiuttamispvm: 19.04.1940.

Nevala Kalle Jaakko s. 27.08.1907 Pulkkila k. 26.08.1984. Puoliso: Lempi o.s. Tahvola. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 5/JR 25, 24 ELK, 1/HRR. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Suojärvi, Onkamus, Lahtakylä, Suur-joki, Kivanto, Veikajärvi, Viipurinlahti. Kotiuttamispvm: 10.11.1944.

Nevala Matti sotamies s. 22.11.1900 Pulkkila k. 31.12.1985. Puoliso: Ruusa o.s. Lyytinen. Lapsia: 6. Joukko-osasto: 5/JR 27, 24 ELK, 27 ELK. Osanotto taisteluihin: Suomussalmella, Vasovaaralla, Uhtualla ja Summassa. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: huhtikuussa 1942.

Nevala Matti Jeremias sotamies s. 26.06.1921 Pulkkila. Puoliso: Hilja Fredriika o.s. Herrala. Lapsia: 3. Joukko-osasto: ennen sotaan joutumista kotirintamalla erilaisissa vartiointi- ja päivystystehtävissä. Osanotto taisteluihin: Rukajärven suunta, Klyyssivaaran suunta.

Nevala Toivo Johannes sotamies s. 30.05.1921 Pulkkila. Joukko-osasto: 3 divisioona. Osanotto taisteluihin: Lohen suunta, Uhtuan länsipuoli, Karjalan kannaksella monissa eri kohteissa, Pohjois-Suomi, Tornio - Rovaniemi suunta.

Nevala Urho Antti alikersantti s. 03.02.1911 Pulkkila k. 29.07.1970. Puoliso: Sohfvia. Joukko-osasto: PJR. Osanotto taisteluihin: Sovajärvi, Tuutijärvi, Nenäpalo, Tuorevaara, Nuottavaara, Koski - Vilmajoki, Alu - Vilmajoki. Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Niemi Lauri korpraali s. 02.11.1902 Pulkkila k. 04.08.1986. Puoliso: Adna Batseba o.s. Soukka. Lapsia: 4. Joukko-osasto: Esik. K/II/Jr 40. Osanotto taisteluihin:

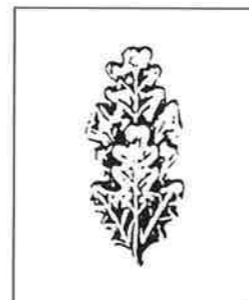
Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Säkkijärvi. Kotiuttamispvm: 27.04.1940.

Niilekselä Mau-no ylikersantti s. 05.12.1907 Pulkkila k. 31.12.1977 Puoliso: Martta o.s. Kurkinen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: JR 25, KKK/Kev. os.5, I/Kr 32, 8/JP 11, 2/Autok. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa, Vasovaaralla, Tetrivaaralla, Uhtualla, Viipurinlahdella. Kotiuttamispvm: 1944.

Niilekselä Toivo Heikki korpraali s. 29.12.1925 Pulkkila. Puoliso: Enni o.s. Pirttikoski. Lapsia: 6. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.15, 4/JR 7. Osanotto taisteluihin: Äyräpään sillanpään ja Vuosalmen taistelut. Kunniamerkit: JsMm.

Nikumatti Antti sotamies s. 07.09.1907 Haapavesi k. 13.06.1962. Puoliso: Helmi Sofia o.s. Haaranieniemi. Lapsia: 7. Joukko-osasto: ollut huoltojoukoissa.

Oja Martti Vilhelm korpraali, taistelulähettiläs s. 30.12.1917 Nivala k. 26.01.1989. Puoliso: Lyyli o.s. Kyöstilä. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: torjuntaaistelut Länsikannaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskuan - Vuoksen lohkolla, Vuosalmen puolustustaistelut, Ihantalan suunnan puolustustaistelut, Lapinsota, Tornion sillanpään taistelut, takaa-ajotaistelut Rovaniemi - Meltaus suunnalla. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Ojanaho Aaro Johannes s. 29.09.1927 Pulkkila. Puoliso: Aino Hellen o.s. Viitala. Lapsia: 1. Joukko-osasto: meni vapaaehtoisena palvelukseen 01.03.1944 ja palveli ilmatorjuntatykistössä sotatoimialueella. Kotiuttamispvm: 04.10.1944.

Ojanaho Juho Erkki s. 24.01.1898 Pulkkila k. 19.06.1962. Puoliso: I Anni Maria o.s. Junttola, II Anna-Liisa o.s. Kaurala. Lapsia: 4. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuolen suunnalla, Vasovaara - Latvajärvi, Vuokkiniemi - Ponkalahti, Korpivaara - Tetrivaara. Kotiuttamispvm: 1944.

Ojanaho Lauri Tapani alikersantti s. 17.01.1900 Pulkkila k. 16.04.1959. Puoliso: Alina o.s. Maikkola. Lapsia: 2. Joukko-osasto: II/15 LK. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi.

taisteluihin: Kavantniemi. Kotiuttamispvm: 18.10.1944.

Kunniamerkit: JsMm.

Kotiuttamispvm: 29.12.1941.

Oravakangas Olavi sotamies s. 24.10.1916 Pulkkila k. 09.10.1983. Puoliso: Lahja ent. Kärenaho, o.s. Vähäkoski. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Korpivaara, Tetrivaara, Länsikannas, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Vuoksela, Vuosalmi, Ihantala, Tornio, Rovaniemi, Pelkosenniemi, Jyväskylä. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Kotiuttamispvm: 13.10.1944.

JV.Kk 15, AutoV3. Osanotto taisteluihin: Maaselkä, Laatokan Syväri, Pohjoisrintama. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Kotiuttamispvm: 13.10.1944.

Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Varsovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Lintula, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Nouskua, Vuoksen Kuolivaara, Ihantala, Tornio, Rovaniemi, Kittilä.

Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Paakki Vilho Johannes sotamies s. 01.06.1917 Pulkkila k. 08.04.1963. Puoliso: Inkeri o.s. Ammuset. Osanotto taisteluihin: Nurmijärvi, Muolaa, Muolaan Suursaa-ri, Munasuo, Kiltei, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli, Kiestinki, Annenlahden taistelut, Kannaksen taistelut, Tornion taistelut.

Paakki Yrjö Fredrik sotamies s. 24.09.1920 Pulkkilak. 27.06.1994. Puoliso: Helga Laine Mirjami o.s. Stång. Lapsia: 10. Osanotto taisteluihin: Kivennapa, Kuuttiselkä, Rokkolanjoki, Tali, Vuosalmi, Aittojoki, Saukkojärvi, Rovaniemi, Sodankylä, Lohijoki, Launila, Kaunispää, Kokkari, Vilokki, Koirinoja, Pitkäranta, Salmi, Kaukjärvi, Vitele, Tuulos, Aunus, Syväri, Äänislinna, Buljua.

Parkkila Arvi korpraali s. 29.07.1902 Vihanti k. 23.03.1987. Puoliso: Olga o.s. Aho. Lapsia: 6. Joukko-osasto: 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Äänislinnan suunnassa, on ollut myös vapaussodassa 1918 ja Viron sodassa. Kotiuttamispvm: 12.07.1944.

Partala Frans Johannes korpraali s. 10.12.1903 Oulainen k. 30.11.1981. Puoliso: Eeva Maria o.s. Pesämaa. Lapsia: 7. Joukko-osasto: Kkamp, JR 32, JR 11. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Jousijärvi, Märkjärvi, Vilaniemi, Vuonninen, Pistojoiki, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli, Vuosalmi, Ihantala. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 20.10.1944.

Pelkonen Tauno Ilmari korpraali s. 24.08.1911 Pulkkila k. 12.02.1989. Puoliso: Mimmi o.s. Paakinaho. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev.os.5, 8/JR 32. Osanotto taisteluihin: Pr. W:n mukana Kuhmossa, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Pellikka Eino Aapraham sotamies s. 02.08.1917 Pulkkila. Puoliso: Hilka Ester o.s. Hirvonen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Pohj.R/9/III/3 Pr. Osanotto taisteluihin: Nurmijärvi, Muolaa, Summa, Kämärä, Ponkalahti, Uhtuan suunta, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Uhtuan länsipuoli, Tornio, Rovaniemi, Kittilä.

Pellikka Elo Iivari sotamies s. 03.06.1924 Pulkkila k. 05.09.1978 Joukko-osasto: Rv.Koul.Kesk. Osanotto taisteluihin: Lempaala, Humaljoki, Vammelsuu, Viipurinlahti, Ihantala. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Pellikka Sulo Anselmi kersantti s. 21.04.1920 Pulkkila k. 12.07.1957. Puoliso: Fanny o.s. Hassinen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 18/Pp.Kouluk.1. Osanotto taisteluihin: Vuorijärvi, Alakurtti, Alavilmajoki, Sissiprikaatin tuhoaminen Seesjärven länsipuolella, Krivin taistelu, Vienan kanava, Nausjärvi, Ilomantsin mottitaistelu. Kunniamerkit: JsMm, Vm2. Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Pellikka Viljo Johan sotamies s. 07.08.1917 Pulkkila k. 20.03.1966. Joukko-osasto: Jv.Koul.Kesk.5. Osanotto taisteluihin: työpalvelua Sodankylässä.

Pietiläinen Aimo Vilhelm kersantti s. 06.01.1918 Pulkkila. Puoliso: Aura o.s. Uotila. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: Laatokan koillisosan taistelut, esim. Kollaa.

Pietiläinen Timo Ensio vääpeli s. 22.10.1916 Pulkkila. Puoliso: Valma Irene o.s. Kyöstilä. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5, Vienan PE:n maatal.tsto, 2/JR 53, Itäkar.SE:n Vienan piiri. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 20.11.1944.

Pietiläinen Urpo Esaias korpraali s. 05.11.1921 Pulkkila. Joukko-osasto: JR 10. Osanotto taisteluihin: Repola - Rukajärvi suunnassa aseellisena puhelinmiehenä, erikoiskoulutus puhelinmies, vapaaehtoisena 25.05.1940 linnoitustöissä Kannaksella. Kotiuttamispvm: 10.11.1944.

Pihkakoski Eino Matias korpraali s. 01.08.1913 Kestilä k. 07.07.1994. Puoliso: Hilma o.s. Seppälä. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtuan suunta, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Honkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen puolustustaistelu, pohjoispuoliset taistelut, Karjalan kangas 3 D:n torjuntataistelut VT-linja, Onkamonkangas 3 D:n viivytystaistelu Länsikangaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinijoki,

Muolaankangas, Hotakka, Kämärä, Heini-
joki, 3 D:n torjuntataistelu Noskua Vuok-
sen lohkolla (Kuparisaari Noskua), Vuok-
salmen puolustustaistelu, Ihantala Harju-
lanlohkon puolustustaistelu, Tornio, Ro-
vaniemi, Kittilä.

Piippo Matti Antero alikersantti s. 29.08.1926 Pulk-
kila. Puoliso: An-
ja o.s. Ojala. Lapsia: 1. Joukko-
osasto: 3/Jv.Koul.
Keskus 15.

Piippo Niilo Iisakki korpraali s. 08.12.1911 Rant-
sila k. 20.02.
1990. Puoliso:
Elisabet o.s. Rau-
tiainen. Lapsia: 5.
Joukko-osasto: JR
26, Kev.os.5, JR
32. Osanotto taiste-
luihin: Karjalan kannaksella sekä jatko-
sodan aikana Uhtuan suunnalla, Karjalan
kannaksella ja Pohjois-Suomessa. Kun-
niamerkit: TsMm ja JsMm. Kotiutta-
mispvm: 1945.

**Piippo Toivo Ed-
vard** sotamies /
ylikersantti s. 03.
05.1909 Rantsi-
lassa. Puoliso:
Riitta Liisa o.s.
Laukka. Lapsia: 5.
Joukko-osasto: JR
25, 11/12 K.He-
vosS, J/2 ELK.
Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Kiestinki,
Lohi, Uhtuan suunta, Karjalan kannas.
Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Ko-
tiuttamispvm: 02.10.1944.

**Piippo Viljo
Heikki** sotamies
s. 18.02.1925
Pulkkila. Puoliso:
Anna Liisa o.s.
Haukipuro. Lapsia:
2. Joukko-
osasto: 5/JR 49,
5/JR 7. Osanotto
taisteluihin: Siir-
ranmäen, Valkjärven - Pasurinkankaan -
Punnk - Salmenk - Äyräpään ja Vuosalm-
en taistelut.

Pinolehto Matti
tykkimies s. 04.
03.1911 Pulkkila.
Puoliso: I Anja
o.s. Ollila, II Aino
o.s. Hankonen.
Lapsia: 4. Joukko-
osasto: 2.VM.os./
KTR 2, Kev.os.5,
II/JR 53. Osanotto
taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Vuok-
kiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetri-
vaara, Kiestinki, Ahvenlampi, Uhtuan
länsi- ja pohjoispuoli, Kunterselkä, Muo-
laa, Heinjoki, Kuparsaari, Tornion taiste-
lu, Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi,
Märkäjärvi, Vilajoki. Kotiuttamispvm:
30.11.1944.

**Pirttikoski Antti
Viljami** sotamies
s. 13.07.1898 Oul-
ujoki k. 21.09.
1958. Puoliso:
Emma Josefiina
o.s. Svärd. Lapsia:
5. Joukko-osasto:
TKK1-TKK2,
Rask.Psto 8, Jääk.
KKK/Kev.os.5, Kaa.skp, Jv.Koul.K.18,
5800/4, 6/JR 26, vartijana sotavankileiril-
lä. Osanotto taisteluihin: Karhumäki. Ko-
tiuttamispvm: 30.01.1942.

**Pitkäaho Antti
Samuli** sotamies
s. 02.11.1919
Pulkkila. Puoliso:
Tuovi Orvokki
Tellervo o.s. Sa-
vunen. Lapsia: 5.
Joukko-osasto:
Jv. Koulut.Keskus
5, I/12 K.Hev.S,
5/JR 53, 41 SotaS. Osanotto taisteluihin:
Uhtuan länsipuolen puolustustaistelut.

**Pitkäaho Toivo
Leander** korpraai-
lis. 13.03.1908
Pulkkilak. 05.05.
1972. Puoliso:
Alli o.s. Etelänen.
Lapsia: 7. Jouk-
ko-osasto: 5/JR
25. Osanotto taiste-
luihin: 1939-40
Pr. W:n mukana Kuhmossa, 1941-44 Va-
sovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponka-
lahti, Vuoninen, Pistojoiki, Uhtuan poh-
joispuoli. Kunniamerkit: TsMm. Kotiutta-
mispvm: 11.09.1943.

**Pussila Lauri
Valtteri** aliker-
santti s. 15.02.
1919 Rantsila.
Puoliso: Lyyli o.s.
Koukkari. Lapsia:
8. Osanotto taiste-
luihin: 12.02.
1940-19.01.1944
tykkimiehenä;
1939-40 Viipurin taistelu, 1941 Kontu,
Kanneljärvi, Kuuterselkä, Vammelsuu,
Ino, Lempaala, loppusodassa Syväri, Pisi,
Alavoinen, Vitele, Rajakontu, Salmi, Pit-
käranta, Lapinsodassa Kemi, Karisalmi.

**Pussinen Kalle
Jaakko** sotamies
s. 03.04.1915 Sot-
kamo k. 06.06.
1982. Joukko-os-
asto: 11/JR 26,
Kev.os.5, 11/JR
11. Osanotto taiste-
luihin: Karjalan
kannaksen, Uhtu-
an suunnan ja Pohjois-Suomen vapautus-
taistelut.

**Pussinen Matti
Renne** sotamies s.
22.05.1925 Sot-
kamo. Puoliso:
Selma o.s. Jumis-
ko. Lapsia: 3. Jou-
kko-osasto: 3 Pr.
JR 1. Osanotto
taisteluihin: 1943
-44 Kanneljärvi,
Peippola, Summa, Tammisuo, Portinhoika,
Ventelä, Viipurilahti. Kotiuttamispvm:
27.11.1944.

Pyöriä Antti so-
tamies s. 14.04.
1909 Pulkkila k.
12.10.1952. Puo-
liso: Hilda o.s.
Haapala. Lapsia:
8. Joukko-osasto:
PJv.P, 24 ELK.
Osanotto taiste-
luihin: Äänislin-
nassa suutarin tehtävät. Kotiuttamispvm:
14.11.1944.

Päivärinta Väinö
s. 03.03.1915
Yläneen Uusikar-
tano k. 25.12.
1976. Puoliso:
Valma o.s. Saara-
nen. Lapsia: 8.
Osanotto taiste-
luihin: Äänislin-
nan suunnalla.

Raate Yrjö Henrik korpraali s. 12.04.1925 Pulkmila. Puoliso: Maija o.s. Raate. Lapsia: 2. Joukko-osasto: NV Jv.Koul.K.25, Täyd.P.3, 9/3 PT I/JR 1. Osanotto taisteluihin: Länsi-Kannas. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 25.10.1945.

Rantala Pauli Vilho sotamies s. 14.09.1919 Pulkmila k. 16.05.1983. Puoliso: Ruusa o.s. Stüing. Lapsia: 4. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5, 8/JR 11, Tyk.K/19 Pr. Osanotto taisteluihin: Heinijoki. Kunniamerkit: JsMm.

Rantonen Eino Juha Vilhelmi sotamies s. 14.11.1904 Rantsila k. 26.03.1993. Puoliso: Nanni o.s. Viitanen. Lapsia: 1. Joukko-osasto: JR 25, Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Rantonen Onni Martti Jaakko alikersantti s. 25.07.1918. Pulkmila. Puoliso: Iida o.s. Mämmelä. Lapsia: 11. Joukko-osasto: JR 25, JR 36, Kev.os.5, HTK/111 AK. Osanotto taisteluihin: Kuhmon, Uhtuan linjan, Jyvälahden ja Rukajärven suunnan taistelut. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Repo Juho Fredrik korpraali s. 11.07.1903 Iisalmen mlk k. 23.12.1956. Puoliso: Aino Maria o.s. Yliklaavu. Lapsia: 4. Joukko-osasto: KKK/Kev.os. 5119. Osanotto taisteluihin: 1939-1940 mukana Kuhmossa, Itä-Karjala, Aunuksen Kannas, Särkijärvi, Vardurijärvi, Pitkäranta, Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli.

Riikola Sulo Artturi jääkäri s. 13.11.1920 Pulkkilak. 28.11.1992. Joukko-osasto: JP 4. Osanotto taisteluihin: Kokkarissa - Vilokissa - Stalinin kanavalla, Kivennapa - Kuuterselkä, Rokkalanjoki - Tali, Vuoksela, Vuosalmi. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Riikola Toivo Henrik kersantti s. 28.05.1915 Pulkmila k. 18.09.1988. Joukko-osasto: JR 25, KKK/Kev.os.5, Jv.KK.20. Osanotto taisteluihin: Pr. W:n mukana Kuhmossa, Vasovaara, Latvajärvi, Aajjalahti. Kunniamerkit: Vm1, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Ristiluoma Urho Viktor reservin majuri s. 16.12.1912 Pulkmila. Osanotto taisteluihin: Hangon rintama.

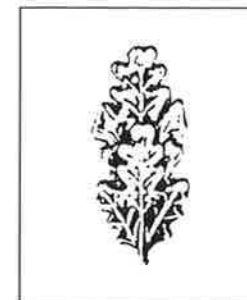
Ritolehto Aappo sotamies s. 03.06.1900 Pulkmila k. 30.11.1961. Puoliso: Martta Katriina o.s. Tossavainen. Lapsia: 12. Joukko-osasto: Kev.Kulj./Jr 40. Osanotto taisteluihin: Äänislinna, Karhumäen suunta 16 K.Hev.S:n ja J/24 ELK:n mukana. Kunniamerkit: Vm2.

Rönkkömäki Arvi sotamies s. 07.10.1906 Pulkmila k. 16.04.1960. Puoliso: Emilia o.s. Viio. Lapsia: 11. Joukko-osasto: 24 ELK. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 20.11.1944.

Rönkkömäki Arvi Viljami jääkäri s. 04.09.1925 Joukko-osasto: jalkaväkijoukoissa. Osanotto taisteluihin: Vuosalmi, Lapinsota. Kotiuttamispvm: 16.12.1945.

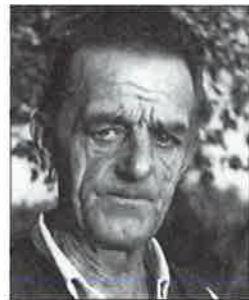
Rönkkömäki Väinö Ilmari korpraali s. 23.02.1902 Pulkmila k. 28.05.1975. Puoliso: Aada. Lapsia: 6. Joukko-osasto: JR 40, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Märkäjärvi, Joutsijärvi, Säkkipjärvi, Vasovaara, Latvajärvi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuoli. Kotiuttamispvm: 09.02.1942.

Saaranen Eino Aapeli sotamies s. 24.03.1909 Pulkmila k. 30.09.1987. Puoliso: Martta Sofia o.s. Haapakoski. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 24 ELK, Jv.KK.19. Osanotto taisteluihin: osallistunut sekä talviettä jatkosodassa taisteluihin. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.01.1942.

Saaranen Leino Matias sotamies s. 26.01.1921 Pulkkila. Puoliso: Eila o.s. Jokiperä. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Er.Os. P, 36. RajaK/Er. Os. P, 1/Er.P. Ke-mi, 3/Er.Os.P. Osanotto taisteluihin: Rannikopuolustus Numeroniemi, Liinahamari, Piksujeff, Luton Nummen taistelut, Kemin valtaus, Pohjois-Suomen vapautustaistelut. Kotiuttamispvm: 24.11.1944.

Saaranen Tauno Oiva Johannes sotamies s. 03.03.1911 Pulkkila k. 10.03.1988. Puoliso: Siiri Vappu o.s. Huovinen. Lapsia: 15. Joukko-osasto: JR 32, 8 SotaS. Osanotto taisteluihin: Suomussalmen, Uhtuan suunnan, Karjalan kannaksen, Kivennavan, Muolaan, Heinjoen, Noskuan, Vuoksen, Vuosalmen, Ihantalan ja Tornion taistelut. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Saaranen Urho Taistelma kiväärimies s. 10.03.1918 Pulkkila k. 06.01.1986. Puoliso: Eila Maria o.s. Ojakoski. Osanotto taisteluihin: Rautun, Nurmijärven, Muolaan ja Munasuon taistelut. Kunniamerkit: TsMm. Kotiuttamispvm: 1940.

Saaranen Viljo Einari sotamies s. 31.05.1907 Pulkkila k. 28.03.1971. Puoliso: Martta o.s. Arola. Lapsia: 4.

Saarikoski Heikki Teodor s. 11.10.1914 Pulkkila. Lapsia: 2. Joukko-osasto: JR/11. Osanotto taisteluihin: Kuhmo.

Saarikoski Johan Ilmari sotamies s. 24.01.1908 USA k. 02.04.1986. Puoliso: Helvi ent. Lustig o.s. Jylhänniska. Lapsia: 3. Joukko-osasto: II JR 32. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan suunnalla. Kotiuttamispvm: 11.12.1942.

Saarikoski Matti Nestori s. 04.09.1913.

Saarikoski Olavi Iisakki rajajääkäri s. 26.06.1920 Rantsila k. 06.07.1986. Puoliso: Ida Maria Lapsia: 2. Joukko-osasto: 14/JR 53. Osanotto taisteluihin: Sohjanan, Kapustaajan, Kangasvaaran, Louhen ja Uhtuan suunta, Kiestinki, Ilomantsi. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 12.11.1944.

Saarikoski Viljo Artturi korpraali s. 21.03.1920 Pulkkila. Lapsia: 1. Joukko-osasto: PpKK1, RajaJP7. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Taanjärvi, Nenäpalo, Isonselänlahti, Tuorevaara, Voittojoki, Alavilmajoki, Uhtuan suunta, Kivijärvi, Tolvajärven taistelut, Ristijärvi, Karhujärvi. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 26.11.1944.

Sarkkinen Reino Alfred yliluutnantti s. 01.06.1914 Haukipudas k. 13.12.1990. Puoliso: Anni Kyllikki o.s. Louet. Lapsia: 3. Joukko-osasto: K/LentoR1, kaukopartiojoukoissa, R/JSK. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Uhtuan pohjoispuolen taistelut, Karjalan kannas. Kunniamerkit: TsMm, Vm. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Seppälä Tauno Mikko korpraali s. 23.05.1925 Pulkkila. Puoliso: Lilja Sofia o.s. Kajjala. Lapsia: 5. Joukko-osasto: RatsuväkiPr, 1/Täyd.Pl, 6/JR 49, Esik.K/JR 7. Osanotto taisteluihin: Siiranmäki, Pasurinkangas, Punnus, Salmenkaita, Äyräpää, Vuosalmi, Vuoksenranta.

Sippari Heimo Aarne sotamies s. 19.06.1913 Pulkkila k. 28.09.1973. Joukko-osasto: 5/JR 25. Osanotto taisteluihin: Kuhmon rintamalla, Uhtualla, Latvajärvi, Ajuanlahti, Vuoninen, Tetrivaara, Kiskijärvi. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 10.12.1941.

Sippari Unto Armas sotamies s. 02.06.1918 Pulkkila k. 11.02.1993. Puoliso: Anni o.s. Viitanen. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 3/JR 32. Osanotto taisteluihin: Kiestingissä, Uhtuan suunnalla, Pistojoella. Kotiuttamispvm: 17.11.1943.

Sippari Veikko Artturi työvelvollinen s. 07.10.1914 Pulkkila k. 20.10.1978. Puoliso: Aini o.s. Kaurala. Lapsia: 1. Joukko-osasto: Osanotto taisteluihin: vanginvar-

tijana Kaamasen Karhujärvellä ja Aittojärvellä. Kunniamerkit: TsMm.

Soini Aake Ture Johannes korpraali s. 20.03.1920 Pulkvila. Puoliso: Saara. Joukko-osasto: Huoltokoul. Erik.K, 1K/Er. Os..P. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Luton suunnan taistelut, Kemin kaupungin taistelut. Kotiuttamispvm: 22.11.1944.

Soini Paavo Johannes sotamies s. 06.02.1921 Pulkvila. Joukko-osasto: KKK/11 Pr, 4/JR 53. Osanotto taisteluihin: 1941-42 Louhen suunta, Sohjanan suunta, Kiestingin valtaustaistelut, Korpilohkon puolustus-taistelut, Lohivaara - Kiestinki - Ahvenlahti, Uhtuan länsipuoli, 1942-44 Karjalan kannas, 3 D:n torjuntataistelut VT-linjalla, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksi, Vuosalmi, Tornion taistelut. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamispvm: 08.02.1945.

Soini Yrjö sotamies s. 20.04.1902 Haapavesi. Puoliso: Hilja. Lapsia: 8. Joukko-osasto: Jv. Koul.Kesk.19. Osanotto taisteluihin: Kiestinki - Louhi. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamispvm: 07.04.1942.

Soukka Joonas Augusti kersantti s. 13.10.1903 Oulainen k. 22.01.1968. Puoliso: I Impi o.s. Kyöstilä, II Elina o.s. Jarva. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Uhtuan suunta. Kotiuttamispvm: 23.06.1944.

Soukka Matti Israel korpraali s. 21.09.1905 Oulainen k. 26.06.1994. Puoliso: Tytyne. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 6/JR 40, Kev.os.5, 1 JR 32, HTK. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemiellä, Savukoskella, Vasovaaralla, Latvajärvellä, Korpivaaralla, Tetrivaaralla sekä Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Mäntyvaaralla. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 06.10.1944.

Still Uno s. 30.11.1903 Kestilä k. 28.05.1987. Puoliso: Katri o.s. Heikkinen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: Pion.P.5, Tien.HK, Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Kuhmossa, Uhtuan suunnalla, Vuokkiniemellä, Vasovaarassa, Latvajärvellä, Ponkalahdella, Vuonisissa, Pistojoella, Tetrivaa-

ralla, Röhössä, Kiskisvaaralla ja Kuittijärvellä. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: marraskuussa 1944.

Stjerna Toivo Ilmari s. 10.12.1922. Puoliso: Lilli Helli o.s. Härkönen.

Stång Aarne Armas korpraali s. 21.07.1908 Pulkvila k. 27.10.1976. Puoliso: Hilde o.s. Fisk. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 1/JR 25, KKK/Kev.os.5, 8/JR 32, 15/20 Pr. Osanotto taisteluihin: Kuhmon, Pirttimäen, Saunajärven, Rostin tienhaaran, Vasovaaran, Tetrivaaran, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen, Kiestingin, Juustilan sekä Tolvajärven taistelut. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 16.11.1944.

Suvinen Vilho Mikael sotamies s. 01.10.1902 Ala-staro. Puoliso: Helmi. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Jääk/KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpjärvi, Eljanka, Suurjoki, Viiksjärvi, Kiskisjärvi. Kotiuttamispvm: 28.02.1942.

Säisä Antti Aaro sotamies s. 11.04.1920 Pulkvila. Puoliso: Kerttu. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 3/Jv.3, 3 Er.AutoK., 1/JR 52, 11/JR 10. Osanotto taisteluihin: Ondrajoen as.taistelut, Lieksa, Tiiksa, Ondrajoki. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 11.11.1944.

Säisä Arvo Ensio sotamies s. 24.04.1922 Pulkvila. Puoliso: Kerttu Mirjam o.s. Jarva. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.15, 3/I JR 11, Rj.P8. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli, Vuokkiniemen erämaalohko, Tolvajärven eteläpuoli, Jelettijärvi. Kotiuttamispvm: marraskuun 1944.

Säisä Johan Jalmari sotamies s. 24.06.1911 Pulkvila k. 14.10.1980. Puoliso: Hanna o.s. Perätalo. Lapsia: 4. Joukko-osasto: JvKK.5, EV 6, 5/JR 31. Osanotto taisteluihin: Kiskisjärvi. Kotiuttamispvm: 24.11.1944.

Säisä Väinö Henrikki sotamies s. 24.05.1913 Pulkvila k. 15.04.1965. Puoliso: Anna o.s. Huovinen. Lapsia: 8. Joukko-osasto: Erik/II JR 40, 3/I JR 32.

Osanotto taisteluihin: 1939-40 Pelkosenniemi, Savukoski, Salla, Saija, Säkkijärvi, 1941-44 Vuoninen, Pistojoensuu, Kiskisjärvi, Uhtua. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamis-
pvm: 30.04.1943.

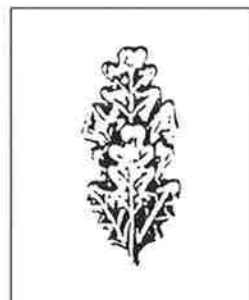
Tabell Heimo Olavi sotamies s. 03.07.1918 Pulk-
kila k. 25.04.1975. Joukko-
osasto: Jv.KK.6, 28 EaLinn.LK. Osanotto taisteluihin: Stalinin kana-
va. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamis-
pvm: 05.11.1944.

Tabell Kauko Johannes sotamies s. 10.11.1913 Pulk-
kila k. 1974. Joukko-
osasto: Sot.K/RL.

Tahvola Heimo Johannes aliker-
santti s. 03.11.1920 Pulk-
kila k. 29.11.1976. Puo-
liso: Taimi o.s. Viitanen. Lapsia: 1. Joukko-
osasto: JR 10. Osanotto taisteluihin: Re-
pola, Rukajärvi. Kotiuttamis-
pvm: 10.11.1944.

Tahvola Matti Heikki korpraali s. 24.02.1920 Pulk-
kila. Joukko-
osasto: 18/PpLK1, Jääkptl. Osanotto taisteluihin: 1941-44 Vai-
nikkala, Ilomantsi, Tolvajärvi,

Suojärvi, Onkamus, Säämäjärvi, Mund-
järvi, Kendjärvi, Kontupohja, Karhumäki, Lempaala - Mainila, Lahdenperä, Muuri-
la, Rokkala, Iljanjärvi, Lehmusvaara. Ko-
tiuttamis-
pvm: 30.10.1944.

Tahvola Paavo Jaakko yliker-
santti s. 24.06.1913 Pulk-
kila k. 16.09.1988. Puo-
liso: Helli o.s. Aalto. Lapsia: 8. Joukko-
osasto: Kev.os.5, JR 53 ja 32. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Raate, Uhtuan
suunnalla. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamis-
pvm: 08.11.1944.

Tahvola Yrjö Heikki korpraali s. 15.02.1919 Pulk-
kila k. 30.12.1976. Puoliso: Nanni o.s. Yliant-
tila. Lapsia: 1. Joukko-
osasto: 8/Jv.KK.5, Esik./II/2 pr. Osanotto taisteluihin: Rauhiala, Nuijamaa, Simpe-
le, Hutola, Elisenvaara, Kuulijoki, Rautu, Pihkalanjärvi, Hotakka, Leipäsuu, Sum-
ma, Uusikirkko, Terijoki, Rajajoki, Val-
keasaari, Lempaala, Äyräpää, Vuosalmi. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamis-
pvm: 18.11.1944.

Taipaleenmäki Ahti s. 11.02.1918 Pulk-
kila k. 14.11.1988. Puo-
liso: Irja o.s. Pel-
konen. Lapsia: 5.

Taipaleenmäki Matti Paavali korpraali s. 31.01.1925 Pulk-
kila k. 05.1991. Puoliso: Aune o.s. Jarva. Lapsia: 7. Osanotto taisteluihin: Viipurin lahden, Ilomantsin taiste-
lut. Kotiuttamis-
pvm: 31.12.1944.

Taipaleenmäki Oskari korpraali s. 01.12.1913 Pulk-
kila k. 18.06.1986. Puoliso: Martta o.s. Aalto-
Joukko-
osasto: 5/JR 25, Kev.os.5, 12 km Korj:ssa 41 Sotas, 1 Tal.K:ssa. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Uhtuan suunta, Pohjois-Suomessa. Kun-
niamerkit: TsMm, JsMm. Kotiutta-
mis-
pvm: 21.11.1944.

Taipaleenmäki Viljo Henrik so-
tamies s. 15.06.1915 Pulk-
kila. Puoliso: Aili. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: Kiestingissä, on
palvellut molem-
missa sodissa.

Taskila Juho Antti s. 11.08.1905 Haapavesi k. 11.04.1984. Puoliso: Hilja o.s. Törmälehto. Lapsia: 9. Joukko-
osasto: KKK/Kev.os.5, 1/JR 32, 8/JR 25. Osanotto

taisteluihin: Vasovaaralla, Tetrivaaralla, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella sekä Karisalmella. Kotiuttamis-
pvm: 08.10.1944.

Taskila Oskari sotamies s. 30.07.1913 Pulk-
kila k. 21.12.1978. Puo-
liso: Bertta o.s. Korkkala. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Uhtua.

Taskila Tauno Jalmari sotamies s. 10.06.1922 Pulk-
kila. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuoli, Kivennapa, Muolaa, Heinjo-
ki, Vuoksen loh-
ko, Vuosalmi, Sintala.

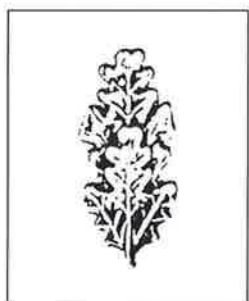

Taskila Urho Vilhelm alikersantti s. 29.07.1915 Pulk-
kila. Puoliso: Martta Katariina o.s. Junno. Lapsia: 6. Osanotto taisteluihin: Kar-
jalan kannas, 3 D:n torjuntatais-
telut VT-linjalla (Onkamonkangas), 3 D:n viivytystaistelu Länsi-Kannaksella, Kivennapa, Muolaa, Heinjoki (Muolaankangas, Hotakka, Kämärä, Heinjoki), 3 D:n torjuntataistelu Noskuan - Vuoksen loh-
kolla, Vuosalmen puolustustaistelu (Kuparsaari, Noskua), Ihantala, Harjulän loh-
kon puolustustaistelu, Tornio - Rovaniemi Kittilä. Kotiuttamis-
pvm: 20.11.1944.

Toljamo Onni Aatos vääpeli s. 27.11.1923 Rannua. Puoliso: Karin Maria o.s. Nieminen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: IVA:n päällikkönä ja muissa suoje-luskuntatehtävissä

Ranualla, IVA 293. Osanotto taisteluihin: II AK:n alaisissa joukoissa (HTK 8. ja 12. SPol.K) Karhumäen suunnalla. Kunniamerkit: TsMm, Vm2 44, JsMm, SL R 73, XXX 78, Pol.ansioristi, SNY kult. am, SKunnall hop. kunniamerkki, MKJ hop.am.

Tossavainen Eino Matti Vilhelm korpraali s. 17.06.1920 Piippola k. 31.12.1985. Puoliso: Aune o.s. Mustonen. Lapsia: 1. Joukko-osasto: PpKK 1, 3/PRP 7. Osanotto

taisteluihin: Vilokki, Pitkäranta, Salmi. Kotiuttamispvm: 19.10.1944.

Träskelin Eino Antero alikersantti s. 11.10.1913 Oulu. Joukko-osasto: KS 9, 10 RKorj.K. Osanotto taisteluihin: radan jälleenrakennus rataosilla MS-Uuk. Sjä Wna,

Tj.Mal-Srl, Änl, Kark, Mala-Krivi. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 22.11.1944.

Träskelin Esko Juhani Fredrik vääpeli s. 12.01.1918 Oulu k. 10.06.1971. I puoliso: Aune o.s. Timonen, II puoliso: Ilma Vilhelmiina o.s. Laukka. Lapsia: 4. Joukko-

osasto: JR 25, VP 31, 41. SotaS. Osanotto taisteluihin: Kuhmon, Uhtuan suunnan, Kiestingin, Karjalan kannaksen ja Pohjois-Suomen taistelut. Kunniamerkit: Vm1, Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Tuomaala Aarne Johannes yliluutnantti s. 12.08.1917 Pulkkila. Puoliso: Sirkka-Liisa. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 9/III/3 Pr, Ru. AUK, 8/JR 11. Osanotto

taisteluihin: Nurmijärvi, Muolaa, Munasuo, Kämärä, Karisalmi, Ukraina, Kaukasus, Uhtuan länsipuoli, Jyväskylä. Kunniamerkit: Idän mitali -42, Hyökk.merkki -43. Kotiuttamispvm: 18.11.1944.

Tuomaala Matti Antero korpraali s. 11.08.1924 Pulkkila. Puoliso: Helvi Lapsia: 4. Joukko-osasto: 9/VKoulK. 2. JVR. Osanotto

taisteluihin: Sovajärvi, Paanajärvi, Ylimuonio. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 03.03.1945.

Tuomaala Onni Olavi ylikersantti s. 28.05.1920 Pulkkila. Puoliso: Emmi Liisa o.s. Anttila. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 27 ELK, II/12 KHev. S, I/12 KHev.S, 24 ELK, 12

KHev.S. Osanotto taisteluihin: osallistunut sotatoimiin kenttäarmeijassa, Uhtua, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Tuomikoski Erkki Vilho kersantti s. 13.11.1920 Pulkkila. Puoliso: I Nelly o.s. Heikkilä, II Hilikka Helena o.s. Koski-Lapsia: 5. Osanotto

taisteluihin: Paanajärvi, Kelsinkäinen, Nenäpalo, Isonselänlaki, Uulantavaara, Tuoraja, Nuottavaara, Vaittijoiki, Alavilmajoki, Alakurtin varmistus, Uhtuan suunta, Kotajärvi, Kivijärvi, Tolvajärvi, Ristijärvi, Märkäjärvi.

Turunen Aate sotamies s. 26.02.1896 Pulkkila k. 20.09.1969. Puoliso: Fiija. Lapsia: 2. Joukko-osasto: Kaj.varuskunta K.os. Oulujärvi vartiomiehenä. Kotiuttamispvm: 08.04.1940.

Turunen Niilo Viljami korpraali s. 03.05.1922 Pulkkila. Puoliso: Helvi o.s. Kaikonen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.15, 12 kompp., 3 Div, 8/R 53. Osanotto

taisteluihin: Uhtuan suunta: Uhtuan länsi- ja pohjoispuoliset taistelut, Jyväskylä, puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella, Kannas, Tornio. Kotiuttamispvm: 13.11.1944.

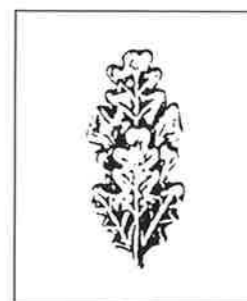
Turunen Pentti Olavi korpraali s. 30.12.1920 Pyhäntä. Puoliso: Helvi Maria o.s. Keränen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Kev.os.3, 2/Rj.P7, 5367. Osanotto

taisteluihin: Paanajärven kahakka, Kelsinkäinen, Nenäpalo, Isonselänlaki, Alavilmajoki, Alakurtin varmistus, Uhtuan suunta, Kivijärvi - Tolvajärvi, Ristijärvi - Savukoski. Kotiuttamispvm: 27.11.1944.

Turunen Veeti sotamies s. 16.02.1909 Pulkkila k. 17.12.1974. Puoliso: Nelly Katriina o.s. Mylly. Lapsia: 4. Joukko-osasto: Kev. os.5, KssK, 34 KssK. Osanotto

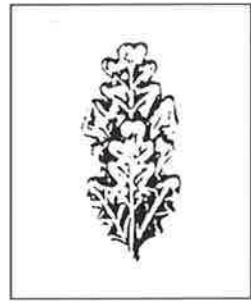
taisteluihin: Vasovaara - Latvajärvi, Vuokkiniemi - Ponkalahti, Vuoninen - Pistojoiki, Uhtuan länsi- ja pohjoispuolen taistelut, Ihantalan taistelut, taistelut Pohjois-Suomessa.

Turunen Väinö sotamies s. 29.12.1919 Pulkkila. Joukko-osasto: JR 6, 3 pataljoona. Osanotto taisteluihin: Kannas, Suursaari - PST komppania, Heimopataljoona Uhtuan suunta.

Törmäkangas Vilho sotamies s. 21.12.1902 Vi-hanti k. 31.01.1968. Puoliso: Fanny Esteri o.s. Kansanoja. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Jv.Koul. K.16, MKK, Le Ry, Tkk 17, E/Le Ry. Kotiuttamis-pvm: 03.10.1944.

Törmänen Vilho Olavi korpraali s. 14.04.1922 Salla k. 10.04.1988. Puoliso: Lyyli Maria o.s. Erkinharju Lapsia: 4. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, Summa, Salla, Nurmitunturi, Karhumäki, Lapin sota. Kotiuttamis-pvm: 1944.

Ukonaho Heikki Olavi jääkäri rat-suväessä, rakuuna s. 10.03.1924 Pulkkila. Puoliso: Aino Hilikka Maria o.s. Junno. Osanotto taisteluihin: Lempaala, Mainila, Lempiälä, Muurila, Rokkalanjoki, Ilomantsi. Kotiuttamis-pvm: 21.09.1944.

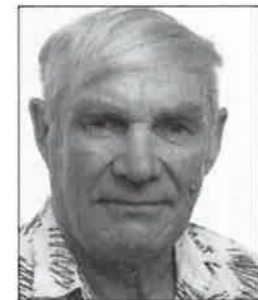

Ukonaho Matti Tapio sotamies s. 22.02.1926 Pulk-kila. Puoliso: Enni Kerttu o.s. Niva-Lapsia: 2. Joukko-osasto: 3/Jv.Koul. K.25, 31 SotaS, Jv.Koul.K.25, Jv. Koul.K.1. Osanot-to taisteluihin: suorittanut sodanaikaista

palvelua Petsamossa 1943 ja sodanaikaista III luokan nostomiespalvelusta ajan 23.02.-09.10.1944 ja 07.10.1945-21.07.1946.

Ukonaho Toivo Aabraham Kalevi korpraali s. 24.08.1922 Pulk-kila k. 10.02.1980. Puoliso: Hilikka Irene o.s. Kutvonen. Lapsia: 1. Osanotto taiste-luihin: Uhtua, Länsi-Kannas.

Uusitalo Frans Hannes korpraalis. 05.04.1922 Pulkkila. Puoliso: Tyyne o.s. Viitanen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 9/JR 32. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsipuolella, Luomajärvellä. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamis-pvm: 31.07.1943.

Vanhatalo Veikko Viljo s. 15.12.1917 Pulkkila k. 12.04.1994.

Varis Teuvo Henrik korpraali s. 14.09.1920 Pulkkila. Puoliso: Hilde. Joukko-osasto: 27/ELK, 2/JR 99. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamis-pvm: 18.11.1944.

Varis Veli Kaarlo s. 22.12.1921 Pulkkila. Puoliso: Aune Maria o.s. Viio. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 3/JV.Koul.K.12, JV/ Koul.K 27. Kotiuttamis-pvm: 15.11.1944.

Verkkoperä Aaro Elias s. 20.08.1924 Pulkkila-Puoliso: Sisko Raakel o.s. Tyrvelä. Osanotto taisteluihin: osallistunut talvi- ja jatko-sotiin.

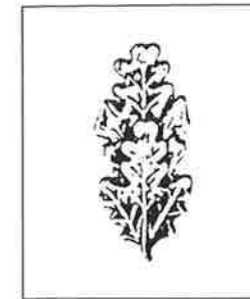

Verkkoperä Ahti Einari kersantti s. 28.03.1921 Pulk-kila. Puoliso: Paula Armida o.s. Jarva. Joukko-osasto: 4/I/JR 53. Osanotto taisteluihin: Kiestingin ja Uhtuan suunnalla sekä Karjalan kannaksella, mm. Kokkosalmella, Lohilahdessa ja Antreassa. Kotiuttamis-pvm: 30.11.1944.

Viio Aarne Arvid ylikersantti s. 17.10.1916 Pulk-kila. Puoliso: Martta o.s. Tahvola. Lapsia: 1. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev. os.5. Osanotto taisteluihin: Pr. W:n mukana, Uhtuan suunta: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpijärvi, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut, Karjalan kannas: 3 D:n torjuntataistelut Noskuan - Vuoksen lohkolla

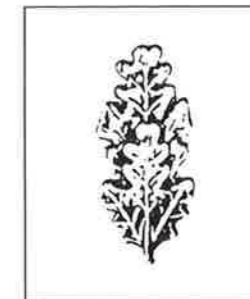
(Kuparsaari, Noskua), Vuosalmen puolustustaistelut, Ihantala, Harjula, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kotiuttamis-pvm: 20.11.1944.

Viio Heimo Alarik korpraali s. 30.07.1902 Pulk-kila k. 04.01.1980. Puoliso: I Helmi Maria o.s. Minkkinen, II Lyydi Sofia o.s. Visuri, III Hilda Sofia ent. Lustig, os. Lyytinen. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Kev.os.5, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Savukoski, Joutsijärvi, Märkäjärvi, Vilajoki, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Korpijärvi. Kunniamerkit: TsMm. Kotiuttamis-pvm: 20.11.1944.

Viio Iivari Reetrikki sotamies s. 14.04.1900 Pulk-kila k. 20.08.1968. Puoliso: Aino o.s. Nevala. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 24/Er. EL.lääk., Jv.Koul. K.20. Osanotto taisteluihin: toiminut hevostamiehenä ja vartiomiehenä

Viio Juho Einari korpraali s. 10.11.1906 Pulkkila k. 10.01.1982. Puoliso: Helli o.s. Jylhänniska. Lapsia: 3. Joukko-osasto: Js.Kev.os.5, I/JR 32, 2/JR 12. Osanotto taisteluihin: Uhtuan länsi- ja pohjoispuolella, Karjalan kannaksella, Ihantalassa sekä Pohjois-Suomessa. Kunniamerkit: TsMm ja JsMm. Kotiuttamis-pvm: 06.10.1944.

Viio Matti Alfred korpraali s. 11.10.1912 Pulkmila. Puoliso: Selma. Joukko-osasto: Jv.KK, Jv.KK 9, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Kiskisjärvi, Uhtua, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Viio Olli Arvit korpraali s. 17.12.1916 Pulkmila. Puoliso: Anni o.s. Jumisko. apsia: 5. Joukko-osasto: JRV 5. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Saunajärvi, Uhtuan suunta, Kirvu, Kiviniemi, Sakkola, Vuosalmi.

Viio Sulo Kaarlo korpraalis. 04.03.1909 Pulkmila k. 01.06.1983. Puoliso: Martta o.s. Pätsi. Joukko-osasto: Kev.os.5, 2/JR 32, VHSP, Er.P.22, III/JR 56. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla, Maaselällä, Sotjärvellä ja Loimolassa. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 15.11.1944.

Viio Vilho Matias sotamies s. 19.02.1925 Pulkmila k. 02.02.1980. Joukko-osasto: 1/Jv.Kk.K. 15, 3/JR 2. Osanotto taisteluihin: Sallan rintama, Kannaksen puol.

taistelut, Kanneljärvi, Summa, Tammi-suo, Ventelä, Viipurinlahti. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 1946.

Viio Väinö Artturi sotamies s. 18.12.1910 Pulkmila k. 08.03.1974. Joukko-osasto: Kiv./K. 9D, KKK/ Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Suomussalmi, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Uhtuan länsipuoli, Pohjois-Suomen taistelut. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 21.11.1944.

Viitanen Eino Henrikki s. 21.01.1924 Pulkmila k. 10.02.1986. Puoliso: Aune o.s. Pitkäaho. Lapsia: 3. Osanotto taisteluihin: osallistui jatkosotaan.

Viitanen Eino Johannes sotamies s. 20.01.1925 Pulkmila k. 28.11.1978. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.25, 5/JR 2. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 25.10.1945.

Viitanen Heimo Aaprami korpraali s. 29.04.1922 Pulkmila k. 05.12.1990. I puoliso: Aili o.s. Aamuvuori, II puoliso: Lea o.s. Junno. Lapsia 4. Osanotto taisteluihin:

Uhtuan länsipuolen, Karjalan kannaksen ja Tornion taistelut, mm. Kivennapa ja Kyläjoki. Kotiuttamispvm: 19.11.1944.

Viitanen Heimo Ropert s. 23.10.1919 Pulkmila. Puoliso: Lyyli Johanna o.s. Kempainen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: 3/Linn.P14, 6/JR 53. Osanotto taisteluihin: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Vuoninen, Uhtuan suunta, Jyväskylä, Karjalan kannas sekä Tornio. Kotiuttamispvm: 1944.

Viitanen Leonard sotamies s. 28.02.1905 Pulkmila k. 1967. Puoliso: Leena Maria o.s. Marjomaa. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 12/JR 25, 25 KS. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas (Ihantala), Pelkosenniemi, Savukoski, Märkäjärvi, Vilajoki, Joutsijärvi, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Korpivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 01.10.1944.

Viitanen Matti sotamies s. 19.03.1898 Pulkmila 20.07.1968. Puoliso: Lyyti Serafiina o.s. Kananen. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla.

Viitanen Niilo Andreas sotamies s. 22.12.1907 Pulkmila k. 11.03.1990. Puoliso: Eeva o.s. Keränen. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Osanotto taisteluihin: Vuokkiniemi, Korpivaara, Tetrivaara, Vasovaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli.

Viitanen Olavi Antero korpraali s. 09.10.1925 Pulkmila. Puoliso: Kaarina o.s. Pellikka. Lapsia: 3. Joukko-osasto: 4/Jv.KK 15, I JR 8. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, Viipurinlahti. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 16.12.1945.

Viitanen Otto Ilmari sotamies s. 20.06.1904 Pulkmila k. 17.07.1981. Puoliso: Anna o.s. Niemi. Lapsia: 5. Joukko-osasto: JR 40. Osanotto taisteluihin: Märkäjärven, Pelkosenniemen, Joutsjärven, Savikosken, Sallan, Saijan, Suomussalmen, Vuokkiniemen, Uhtuan, Karhumäen, Lemetin, Syskyjärven, Syvärin, Kiteen taisteluihin ja Kemin valtaukseen. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 1944.

Viitanen Toivo Vilhelm kersantti s. 04.12.1917 Pulkkila. Puoliso: Helli Elisa o.s. Tani. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 7/JR 64, Esik.K/III/JR 64, 3/III/11Pp, Kev.os.5, JR 11, 32 SotaS. Osanotto taisteluihin: Uhtua, Karjalan kannas, mm. Pitkäranta. Kotiuttamispvm: 14.11.1944.

Viitanen Veikko Ilmari korpraali s. 06.10.1913 Pulkkila k. 02.08.1976. Puoliso: Katri o.s. Niskanen. Lapsia: 6. Joukko-osasto: Pr 4, JR 25, Kev.os.5, JR 11. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon rintamalla, jatkosodassa Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella eri kohteissa, Pohjois-Suomen taistelut, Tornio - Rovaniemi alueet.

Viitanen Väinö Henrikki s. 10.04.1922 Pulkkila. Puoliso: Saara o.s. Rainevaara. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 12/JR 11. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunnalla, Karjalan kannaksella, Pohjois-Suomessa. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 30.11.1944.

Vikman Lauri s. 11.09.1903 Pulkkila k. 04.12.1976. Puoliso: Anna o.s. Koskenkorva. Lapsia: 9. Joukko-osasto: Kol./1/KTR 11, 24 ELK, 23 Tyk.K, 3/HTK 12. Osanotto taisteluihin: Salla, Säkkijärvi, Vasovaara, Uhtua, Vuoninen. Kunniamerkit: TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 09.10.1944.

Vilppula Arvo Stefanus alikersantti s. 01.01.1912 Pulkkila k. 27.06.1985. Puoliso: Hanna Maria o.s. Qveflander. Lapsia: 3. Joukko-osasto: JR 25 Kev.os.5, 12.K. Hev.S. Osanotto taisteluihin: Kuhmo, Kiestinki, Uhtuan suunta, Karjalan kannas, Pohjois-Suomi. Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Virkkunen Arvi Heikki korpraali s. 31.08.1917 Pulkkila. Puoliso: Helmi o.s. Keränen. Lapsia: 2. Joukko-osasto: III 3 Pr, 64/Aut.K. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Nurmijärvi, Muolaa, Munasuo, Kitee, Kämärrä, Käkisalmi, 1941-44 Sallan lohko, Karjalan kannas, Uhtuan länsipuoli, Kittilän suunta. Kunniamerkit: TsMm. Kotiuttamispvm: 29.11.1944.

Virkkunen Heimo Iisakki korpraali s. 14.11.1900 Pulkkila k. 25.02.1970. Puoliso: Laina Maria o.s. Hyvönen. Lapsia: 10. Joukko-osasto: Keskus K/VP9, 24 ELK, VauTroil Kuusamo. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Suomussalmi ja Kuhmo, jatkosodassa Vasovaara - Uhtuan suunta. Kotiuttamispvm: 19.05.1942.

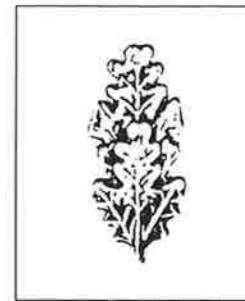
Visuri Eino Kailevi Henriikki sotamies s. 21.07.1923 Pulkkila k. 24.07.1992. Puoliso: Eeva Inkeri o.s. Haapakangas. Joukko-osasto: 1/Jv.KK 15. Osanotto taisteluihin: Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 18.11.1943.

Visuri Matti korpraali s. 15.03.1906 Pulkkila k. 06.06.1980. Puoliso: Naimi Fredriika o.s. Niemi. Lapsia: 1. Joukko-osasto: talvisodassa lääkintäjoukot (sair.kant.), jatkosodassa 3/JR 12 (konepist.mies). Osanotto taisteluihin: talvisodassa Suomussalmella, jatkosodassa Kiestingin suunnalla Louhen maantien 23 km läpimurtotaistelut ja Lakijärven suunnan puolustustaistelut. Kunniamerkit: Vm2, TsMm, JsMm. Kotiuttamispvm: 06.07.1942.

Visuri Yrjö Jaakoppi jääkäri s. 29.05.1901 Pulkkila k. 29.07.1982. Puoliso: Lempi o.s. Kesti. Lapsia: 4. Joukko-osasto: 24 ELK. Osanotto taisteluihin: Suomussalmi, Äänislinna, Karhumäki suunnassa 16 K.Hev.S:ssa J/24 ELK:n mukana.

Väisänen Kalle sotamies s. 11.05.1911 Lapinlahti k. 1967. Puoliso: Hilda o.s. Hinttaniemi. Lapsia: 5. Joukko-osasto: Jv.Koul.K.5. Kunniamerkit: JsMm.

Väisänen Klaus sotamies s. 21.12.1909 Lapinlahti k. 1968. Puoliso: Annikki. Joukko-osasto: Jv.Rk.5/II-Osanotto taisteluihin: toiminut autonkuljettajana. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamispvm: 25.11.1944.

Väyrynen Lauri Einari sotamies s. 22.05.1902 Kestilä. Puoliso: Anni o.s. Haapaniemi. Lapsia: 2. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Märkäjärvi, jatkosodassa Uhtuan suunta, Kiestinki, Kangasvaara rautatien suunta, Ponkolahti, Vuokkiniemen Pistojoeki.

Yliklaavu Antti Ilmari kersantti s. 02.09.1897 Pulkmila k. 17.02.1980. Puoliso: Katri o.s. Viitanen. Lapsia: 7. Joukko-osasto: 27 ELK. Osanotto taisteluihin: Uhtuan suunta. Kunniamerkit: Vm2. Kotiuttamis-pvm: 25.02.1942.

Yliklaavu Arvo s. 04.01.1913 Pulkmila. Puoliso: Saara o.s. Pitkähö. Lapsia: 1. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon rintamalla.

Yliklaavu Kalle Henrik s. 13.07.1925 Pulkmila k. 23.03.1952. Osanotto taisteluihin: Ägläjärvellä.

Yliklaavu Reino Allan korpraali / tykkimies s. 22.03.1915 Pulkmila. 08.02.1985. Joukko-osasto: KKK/Kev.os.5, KKK/JR 12, JR 53. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Kuhmon suunnan taistelu 5/Pr. W:n patruunan ajoneuvon ajaja, jatkosodassa patruunan kantaja ja kk-mies Uhtuan suunta: Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi,

mi, Pankalahti, Korpivaara, Petrvaara, Uhtuan länsipuoli, puolustustaistelut Uhtuan länsipuolella.

pvm: 31.12.1944.

Yliklaavu Sampo Ilmari sotamies s. 23.08.1925 Pulkmila. Puoliso: Rauha Maria o.s. Piippo. Joukko-osasto: Jv. Koul.K.15, Täyd. 31, III/JR 6, 5/JR 6. Kotiuttamis-

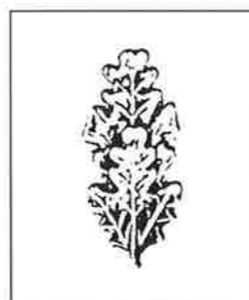

hin: Äänisniemen, Vienan kanavan, Hiisjärven, Ihantalan ja Pohjois-Suomen taistelut. Kotiuttamis-pvm: 19.11.1944.

Yliklaavu Taavi Heikki Antero korpraali s. 30.11.1923 Pulkmila k. 08.12.1980. Puoliso: Maria o.s. Isojunno. Lapsia: 3. Joukko-osasto: KKK/JR 12. Osanotto taisteluihin:

Yliklaavu Yrjö Fredrik sotamies s. 21.02.1919 Pulkmila k. 23.07.1967. Osanotto taisteluihin: erilaisissa vartio- ja palvelutehtävissä Oulussa Kasarmilla sota-aikana.

Ylioja Arvi Olavi korpraali s. 27.09.1921 Pulkmila k. 12.03.1994. Joukko-osasto: 2/Jv.KK. 13, 9 TKK. Osanotto taisteluihin: Karjalan kannas, Taipale. Kunnia-

merkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamis-pvm: 07.10.1944.

Ylioja Veeti jääkäri s. 26.09.1904 Pulkmila k. 30.03.1990. Joukko-osasto: I/JR 40, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: Pelkosenniemi, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut, Katitsalampi, Impilahden Koivuselkä - Katitsalammen puolustus. Kotiuttamis-pvm: 04.10.1944.

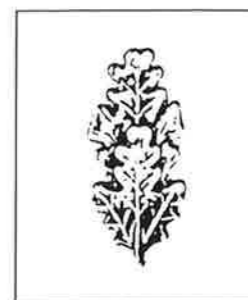

Ålander Johan Eemeli kersantti s. 12.12.1911 Pulkmila k. 03.08.1970. Puoliso: Aili o.s. Paakinaho. Lapsia: 2. Joukko-osasto: 5/JR 25, Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1939-40 Kuhmo, 1941-44 Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan suunta. Kunniamerkit: VmIII, VmII, VmI. Kotiuttamis-pvm: 21.11.1944.

Åsnabrygg Kalle Erland lääkintäsotamies s. 11.03.1913 Pulkmila. Puoliso: Lyyli o.s. Pietarila. Lapsia: 5. Osanotto taisteluihin: Vasovaara - Latvajärvi - Vuokkiniemi, Tetrivaara - Ponkalahti - Korpivaara, Uhtua, Rannankylä, Metsäkylä, Kivennapa - Muolaa, Heinijoki, Kannaksella, Noskuan Vuolahdella 3 D, Tornion sillanpää: Paak-

kola - Rovaniemi, Meltaus, Kuhmossa: Hiirelä, Karvola.

Åsnabrygg Tauno Oskari aliker-santti s. 23.05.1911 Pulkmila k. 03.04.1975. Joukko-osasto: 5/JR 25, KKK/Kev.os.5. Osanotto taisteluihin: 1940-44 Kuhmo, Vasovaara, Latvajärvi, Vuokkiniemi, Ponkalahti, Korpivaara, Tetrivaara, Uhtuan länsi- ja pohjoispuoli, Lintula - Kivennavan Suulajärven länsi- ja eteläpuoli, Muolaa, Heinjoki, Noskua - Vuoksi, Tornio, Rovaniemi, Kittilä. Kunniamerkit: JsMm. Kotiuttamis-pvm: 30.11.1944.

Åsnabrygg Toivo Hemminki korpraali s. 26.11.1917 Pulkmila. Joukko-osasto: 7/III/3 Pr, KKK/Kev.os.5, JR 11, JR 53, 32 SotaS, 10/JR 11. Osanotto taisteluihin: talvisodassa Nurmijärvi, Muolaa, Leipäsuu, Kämärä, Karisalmi, jatkosodassa Vasovaara, Tetrivaara, Uhtuan länsipuolen taistelut, Kannaksen taistelut, Tornio - Laurila - Rovaniemi. Kunniamerkit: Vm2, JsMm. Kotiuttamis-pvm: 19.11.1944.

Lapinkoski Ransu sotamies s. 5.10.1906 Pyhäjärvi. Puoliso: Esteri Elisabet o.s. Lapinkoski. Lapsia 6. Osallistunut talvi- ja jatkosotaan, Kiestingin suunnalla.

LOTTA SVÄRD - NAISTEN ARMEIJAKUNTA

Suojeluskuntien sisärjärjestön, Lotta Svärdin arvokas työ juontaa juurensa jo vapaussota-kansalaissodan aikoihin. Etelä-Pohjanmaan miesten ryhtyessä riisumaan venäläisiä joukkoja aseista alkoi suojeluskuntien yhteyteen syntyä naisosastoja muonituksen ja vaatetuksen hoitamiseksi.

Ajatus naisten osallistumisesta aseelliseen toimintaan hylättiin alkuunsa. Ylipäällikkö Mannerheim lausui kantanaan mm. seuraavaa: "Minä odotan Suomen naisilta apua armeijan monien kipeiden tarpeiden tyydyttämisessä, kuten sairashoidossa, vaatekappalten valmistuksessa, kodin ja konnun hoitamisessa ja niiden lohduttamisessa, jotka ovat rakkaimpansa menettäneet. Sotaista kamppailua rintamalla pidän sitä vastoin miehen yksinomaisena oikeutena ja velvollisuutena." Punaisten puolellahan naisia osallistui jonkin verran sotatoimiin. Periaatteellisen kannan aseelliseen taisteluun selvittyä naisjärjestöt julkaisivat lehdistössä kannanottonsa, jossa kiteytettiin naisten osuus sota-ponnistuksiin näin: "Meidän etupäässä, juuri naisten, on huolehdittava siitä, että urhoollisten joukkojen ei tarvitse vilusta värjöttää, eikä kärsiä sellaista puutetta, mikä naisten työllä voidaan poistaa. Meidän on pidettävä huolta siitä, että sairaat ja haavoittuneet saavat huolellisen hoidon ja että väsyneellä soturilla, joutuipa hän minne tahansa, on kotoinen nurkka, missä levähtää." Vuoden 1918 sotaan ehti osallistua tuhansittain naisia huolto-, muonitus- ja sairaanhoitotehtävissä. Sodan jälkeen useat naisyhdistykset jatkoivat toimintaansa omien sääntöjensä varassa ilman keskusjärjestöä. Moni otti nimekseen Lotta Svärd J. L. Runebergin Vänrikki Stoolin tarinain erään runon mukaan. Lotta Svärd -yhdistyksen perustava kokous pidettiin 12.9.1921, ja sääntöjen 3§:ssä määriteltiin lottien tehtävät:

Lotta Svärd -yhdistyksen tarkoituksena on herättää ja kehittää suojeluskunta-aatetta, ja avustaa suojeluskuntaa suojaamaan kotia ja isänmaata. Tätä toteuttaa Lotta Svärd -yhdistys: 1. Toimimalla maan ja suojeluskunnan kansallisen ja siveellisen kunnan kohottamiseksi 2. Avustamalla suojeluskunnan lääkintä-osastoa 3. Avustamalla suojeluskunnan muonitusosastoa 4. Huoltamalla suojeluskuntalaisten vaatevarustusta 5. Keräämällä varoja oman työnsä ja suojeluskunnan hyväksi. Lottajärjestö jakautui suojeluskuntapiirijakoa vastaaviin piireihin, piirit paikallisosastoihin ja nämä tarpeen mukaan kyläosastoihin. Järjestön toimintaa johti keskusjohtokunta, johon kuului puheenjohtaja, 8 varsinaista jäsentä ja 2 varajäsentä. Piirien ja paikallisosastojen toimintaa johtivat piiri- ja paikallisjohtokunnat, joihin kuului 8 varsinaista ja 2 varajäsentä.

Lottien jäsenmäärä kasvoi tasaisesti ja ylitti 1930-luvulla 100 000 rajan.

Järjestön piirissä vallitsi kristillis-isänmaallinen henki, ja johto valvoi tiukasti jäsenien käyttäytymistä. Alkoholin käyttö oli ehdottomasti kielletty, eikä tupakointikaan ollut sallittua ainakaan lottapuvussa. Tanssimiseenkin isänmaallisten tilaisuuksien jälkeen suhtauduttiin karsaasti. Lotaksi paikallisjohtokunta hyväksyi hakemuksen perusteella ja määrätyn koeajan jälkeen jokaisen 17 vuotta täyttäneen, lailliselle yhteiskuntajärjestykselle uskollisen naisen, jolla oli kaksi tunnettua ja luotettavaa henkilöä suosittelijanaan. Jos lotta toiminnallaan tai käyttäytymisellään vahingoitti Lotta Svärd -järjestöä tai suojeluskuntajärjestöä, niin paikallisosasto voi erottaa hänet. Erottamiselle tarvittiin ylimmän johtoportaan vahvistus.

Lottajärjestöllä oli myös tyttöosastoja, jotka perustettiin paikallis- tai kyläosastojen yhteyteen. Pikkulotaksi johtokunta voi hyväksyä jokaisen vähintään 8 vuotta täyttäneen Suomen tytön, joka esitti vanhempiensa tai holhoojiensa kirjallisen suostumuksen. Tyttöosastot jaettiin kasvatustyön helpottamiseksi kahteen ikäluokkaan, 8 - 13 ja 14 - 16 -vuotiaisiin tyttöihin, joita vanhemmat lotat ohjasivat rakastamaan uskontoa, kotia ja isänmaata.

Lotta Svärd sai toimia rauhanomaisissa tehtävissä talvisodan puhkeamiseen asti. Aika käytettiin jäsenistön kouluttamiseen. Lotat uurastivat pyyteettömästi ompeluilloissa, suojeluskunnan harjoituksissa, lääkintäharjoituksissa ja toimeenpanivat arpajaisia, myyjäisiä, illanviettoja ja juhlia. Järjestö harjoitti myös liiketoimintaa perustamalla kahviloita, ravintoloita, matkustajakoteja, kioskeja, matkahuoltoasemia, leipomoita, naiskampaamoita ja jopa elokuva-teattereja. Liiketoimintien määrä oli v. 1940 251.

Talvisodan aika asetti lottien rauhan aikana saadut opit ankaralle koetukselle, josta selvittiin kuitenkin kunniakkaasti. Talvisodan 105 päivän kuluessa 64 lottaa sai sankarikuoleman ja monet potivat ankarien olosuhteiden seurauksia pitkiä aikoja sairastuoteella. Lotta Svärd -yhdistyksessä oli sodan puhjetessa runsaat 105 000 jäsentä ja oman kortensa kekon kantoivat myös lähes 24 000 pikkulottaa. Lottien toimintaa johti keskusjohtokunta puheenjohtajanaan Fanni Luukkonen.

Lottien merkityksellinen työ on jäänyt sotahistoriassamme aivan liian vähälle huomiolle. Sotamarsalkka Mannerheimin päiväkäskyyn 14.3.1940 on enemmän kuin helppo yhtyä: "Ilolla ja ylpeydellä ajattelen Suomen lottia ja heidän osuuttaan sodassa - heidän uhrimieltään ja uupumatonta työtään eri aloilla, mikä on vapauttanut tuhansia miehiä tulilinjoille. Heidän jalo henkensä on kannustanut ja tukenut armeijaa, jonka kiitollisuuden ja arvonnannon he täysin ovat saavuttaneet." Lottien työn numerollinen kuvaaminen on vain osa totuudesta.

Lottajärjestön jatkosodan aikana suorittama vapaaehtoinen työ vapautti useita divisioonia suomalaisia sotilaita rintamataisteluihin. Lotat ovat talvi- ja jatkosodan unohdettuja taistelijoita, jotka vaikuttivat ratkaisevasti omilla palveluspaikoillaan Suomen säilymiseen itsenäisenä valtiona. Moskovassa 19.9.1944 allekirjoitetun Neuvostoliiton ja Suomen välisen välirauhansopimuksen seurauksena valtioneuvosto lakkautti 23.11.1944 Lotta Svärdin sotilaallisena järjestönä.⁹⁾

Rintamalotat

Aho Paula muonituslotta s. 16.10.1911 Pulkkila k. 04.04.1981. Kunniamerkit: TsMm, Vm2.

Kyllönen Rakel Sofia o.s. Korkatti lääkintälotta s. 18.05.1922 Kärsämäki. Puoliso: Viljo. Lapsia: 2.

Häcklin Anna Kaisa o.s. Keränen muonituslotta s. 14.06.1917 Pulkkila.

Laukka Toivi Charlotta lotta s. 12.07.1917 Pulkkila.

Kilpelänaho Irja Annikki o.s. Kivikangas s. 18.08.1923 Pulkkila. Puoliso: Eino. Lapsia: 5.

Lehto Hertta Iines Katariina sotilaskotisisar/rintamalotta s. 04.11.1916 Rantsila.

Konola Rauha linnoitustöissä s. 23.06.1916 Pulkkila.

Linkolehto Elli Annikki rintamalotta s. 17.04.1922 Pulkkila. Lapsia: 5.

Myllyoja Lyyli Esteri o.s. Kilpeläinen lotta s. 22.04.1919 Säräisniemi. Puoliso: Antti Ensio. Lapsia: 2.

Toljamo Karin Maria lotta s. 20.01.1923 Oulu. Puoliso: Onni. Lapsia: 3. Kunniamerkit: VM II, Päämajan risti, Kotijoukkojen muistoristi ja Lotta Svärd -muistomitali

Niemelä Martta Kaarina o.s. Mannermaa rintamalotta s. 14.04.1915 Kestilä k. 17.11.1983.

Turunen Saimi Irene Annikki lotta s. 24.11.1924 Pulkkila k. 27.02.1944 siviilissä sodassa saamaansa tautiin ja on haudattu Pulkkilan sankarihautaan.

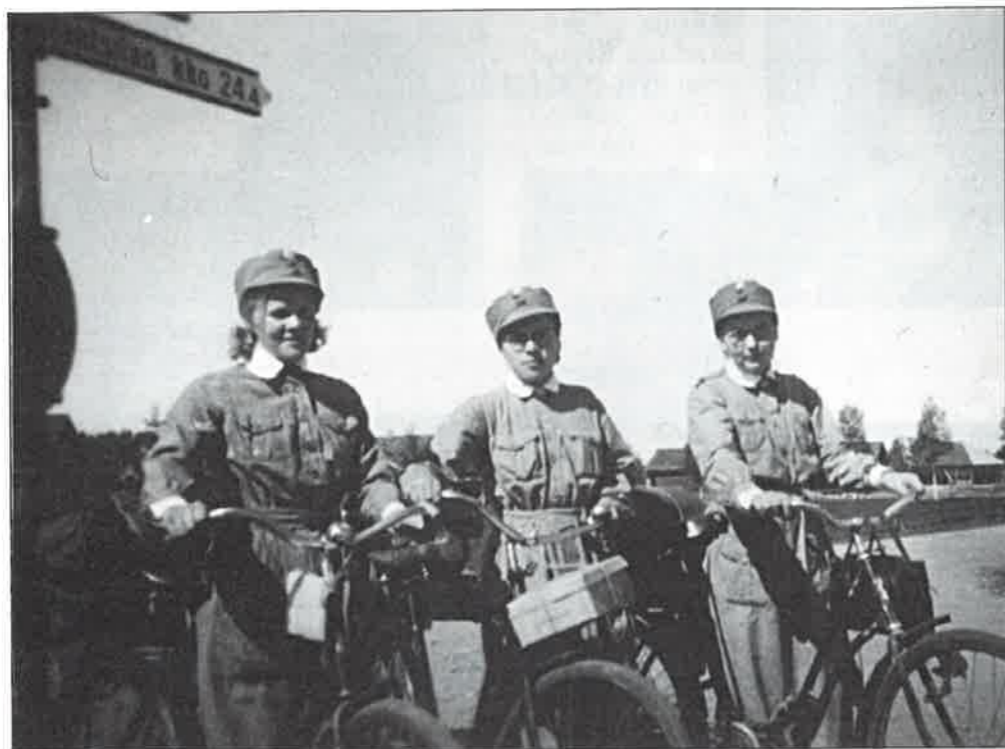
Oja Beata Lyyli Kustaava o.s. Kyöstilä lotta/apusisar s. 17.02.1919 Pulkkila. Puoliso: Martti. Lapsia: 3.

Vahtokari Vappu o.s. Mäkelä-Pun. Ristin sairaanhoitaja s. 08.11.1914 Pulkkila. Kunniamerkit: Ts Mm, Vm2 Pun. Ristin kera, Vm1 Pun. Ristin kera, JsMm, SVRM I kultarist. (Tilkas-ta).

Pitkäaho Tuovi Orvokki Teller-vo o.s. Savunen lotta s. 15.09.1915 Ilmajoki.

Rintamalotat, vas. Elli Linkolehto, Anna Häcklin os. Keränen ja Martta Niemelä, o.s. Mannermaa.

Kotirintamalotat

Aalto Hellin Rachel o.s. Taipaleenmäki s. 17.12.1920 Pulkkila.

Alasalmi Lea Elina o.s. Simojoki s. 23.08.1923 Pulkkila.

Alhosaari Esteri Eriika o.s. Hautajoki s. 20.05.1911 Kärämäki.

Eerola Hellin Ilona o.s. Aho s. 07.09.1919 Pulkkila.

Eerola Irja o.s. Heikkilä s. 30.09.1906 Vesilahti.

Hyytinen Hilja Katariina s. 23.07.1906 Piippola.

Iso-Junno Helvi Maria o.s. Ristiluoma s. 13.10.1918 Pulkkila.

Kaakinen Tekla Pauliina o.s. Virtanen s. 01.12.1892 Janakkala.

Kauranen Lyyli Sofia o.s. Ähkynen s. 20.11.1904 USA.

Kyöstilä Aura Sofia o.s. Simojoki s. 05.06.1921 Pulkkila.

Kärki Aune Maria (Maija) o.s. Simojoki s. 24.06.1919 Pulkkila.

Laine Eeva Annikki o.s. Tuomaala s. 17.04.1923 Pulkkila.

Laukka Maria Josefiina o.s. Suorsa s. 24.10.1885 Säräisniemi.

Leinonen Aune o.s. Lämsä s. 11.01.1918 Kuusamo.

Mannermaa Olga Esteri o.s. Jokelainen s. 28.12.1925 Kestilä.

Marjomaa Sirkka o.s. Repo s. 01.01.1928 Soanlahti.

Mäntymaa Kaisa Sofia o.s. Luukko s. 15.04.1905 Nurmo.

Nevala Sofia o.s. Korkatti s. 12.06.1911 Kärämäki.

Niskanen Iida Johanna o.s. Lysti s. 01.08.1898 Ylivieska.

Ristiluoma Airi o.s. Hyvönen s. 12.02.1917 Viipuri.

Rönkkömäki Vieno Katariina s. 27.10.1916 Temmes.

Siira Aino Fanni Maria ent. Koukkari o.s. Rautio s. 01.10.1911 Oulu.

Simojoki Iida Sofia o.s. Tuokkola s. 20.01.1895 Rantsila.

Träskelin Ilma Vilhelmiina o.s. Laukka s. 28.10.1914 Pulkkila.

Vares Anna-Liisa o.s. Junno s. 20.07.1924 Pulkkila.

LAPIN SOTA

Useat eri syyt vaikuttivat Lapin sodan syttymiseen. Venäläisille oli sotilaallisesti tärkeää saksalaisten yli 200.000 miehen vahvuisen 20. Vuoristoarmeijan sitominen pitkäaikaisiin taisteluihin, jotta sitä ei voitaisi siirtää Keski-Euroopan ratkaisutaisteluihin. Poliittisesti taas oli tärkeää lyödä kerta kaikkiaan pohja pois Suomen ja Saksan mahdolliselta tulevalta yhteistyöltä. Saksalaisten kannalta antautuminen oli poissuljettu vaihtoehto yksistään jo siitä syystä, että se olisi merkinnyt joutumista sotavankeuteen Neuvostoliittoon. Rauhanomaista vetäytymistä ei annetussa määräajassa taas voitu toteuttaa, varsinkin kun joukkojen tehtäväksi oli annettu runsaiden tarvikevarastojen kuljettaminen Norjaan.

Suomi oli välirauhan sopimuksessa sitoutunut riisumaan aseista Suomen alueelle 15.9.1944 jälkeen jääneet saksalaiset. Molotov oli välirauhansopimuksesta neuvoteltaessa useaan otteeseen tiukannut, mihin käytännön toimiin suomalaiset olivat maassa olevia saksalaisia vastaan ryhtyneet.

Hävitetty Rovaniemi, SA-kuva.

Turhan verenvuodatuksen ja hävitysten välttämiseksi pyrittiin sotaa pohjoisessa käymään aluksi eräänlaisena valesotana siten, että "hyökkäävät suomalaiset" seuraisivat vuorokauden etäisyydellä vetäytyviä saksalaisia. Mutta Moskovan neuvotteluista saadut tiedot pakottivat Mannerheimin pian muuttamaan asennettaan. Myös välirauhansopimuksen noudattamista valvomaan saapuneet liittoutuneiden valvontakomission edustajat vaativat tehokkaampia toimia saksalaisia vastaan.

Varsinaiset aktiiviset sotatoimet saksalaisia vastaan aloitti kenraaliluutnantti Siilasvuon johtama III AK, joka 24.9. sai tehtäväkseen Lapin saksalaisjoukkojen internoimisen. Siilasvuon toimintasuunnitelman olennaisin kohta oli maihinnousu saksalaisten selustaan, johon hän päätti ryhtyä vielä päämajan vastustelusta välittämättä.

Kenraalimajuri A. Pajarin 3.D:n joukkojen 1.10. Tornioon alkanut maihinnousu ja samanaikainen hyökkäys Kemiin johtivat Lapin sodan laajamittaisimpiin ja kiihvimpiin taisteluihin, joihin suomalaisten puolelta ottivat lopulta osaa kahden divisioonan joukot ja saksalaiselta puolelta ainakin divisioona ja prikaati.

Tappiot olivat raskaita kummallakin puolella. Suomalaiset menettivät kaatuneina lähes 200 miestä ja saksalaiset noin 500 miestä. Tornio ja Kemi joutuivat suomalaisten haltuun varsin vähän vaurioituneina mutta sen sijaan saksalaiset täydellisesti hävittivät Rovaniemen, joka vallattiin 16.10.

Suomalaisten etenemisen hidastamiseksi saksalaiset vetäytyessään systemaattisesti hävittivät maantie- ja rautatiesillat, asutuskeskukset ja yksittäiset asumuksetkin.

Ivalo joutui suomalaisten haltuun 4.11. Norjan raja saavutettiin Utsjoen suunnalla 20.11. ja Karasjoen suunnalla 21.11. Käsivarren suunnassa oli Muonio vallattu 30.10. Kun suomalaiset tämän jälkeen välirauhansopimuksen mukaisesti joutuivat kotiuttamaan kenttäarmeijan, ei varsinaisiin sotatoimiin juuri enää ollut mahdollisuuksia. Suunnilleen käsivarren puolivälissä Lätäsenon asemassa saksalaiset puolustautuivat tammikuun 10. päivään 1945 asti. Viimeiset saksalaisjoukot poistuivat Suomen luoteiskolkasta huhtikuun 25. päivänä 1945. Suomalaisten kokonaistappiot Lapin sodassa olivat 774 kaatunutta, 262 kadonnutta ja 2904 haavoittunutta eli yhteensä 3940 miestä. Saksalaisten tappioista suomalaisia vastaan ei ole yhtä tarkkoja lukuja, mutta joidenkin laskelmien mukaan saksalaisten kokonaistappiot olivat noin neljä ja puolittuhatta miestä. Aseet olivat nyt lopullisesti vaienneet.⁶⁾

Sota-aikaan liittyviä tapahtumia

Muistelmia lottatyöstä Pulkkilassa ennen talvisotaa

Lotta Svärd -yhdistyksiä alettiin perustaa heti itsenäisyytemme alkuaikoina, noin vuonna 1919.

Pulkkilassa yhdistyksen nimi oli aluksi Suojeluskuntanaiset, myöhemmin se muutettiin nykyiseen muotoonsa.

Lotta Svärdin keskusjohtokunnan pitkäaikainen puheenjohtaja Fanni Luukkonen syntyi Oulussa vuonna 1882. Ammatiltaan hän oli kansakoulun opettaja. Hän oli myös lottajärjestön Raahen piirin puheenjohtaja. Leikillisesti kutsuimme häntä "Emälotaksi". Yhdistys jakaantui lääkintä- ja muonitusjaostoihin, joista jälkimmäiseen allekirjoittanutkin kuului.

Alkuaikoina, kun ei ollut omaa taloa, jouduttiin muonittamaan tilapäisissä tiloissa. Kytölän pirtti ja keittiö olivat poikkeuksetta käytössämme.

Muonitustarvikkeet, kuten maito, leipä ja juurikasvit kerättiin kyliltä ja taloista. Suojeluskunnalla oli pieni mökki Kytölän navetan takana, jossa kokoonnuttiin. Iltamat ja juhlat pidettiin nuorisoseurantalolla. Juhlapuhujana nähtiin silloin tällöin myös Fanni Luukkonen piiristä. Lotilla oli myös oma

Lottapäivät Pulkkilassa 29.7.1934.

kuoro, joka esiintyi suojeluskunnan ja lottien tilaisuuksissa. Kuoron ohjelmistoon kuului tietysti lottien oma marssi:

Vapaan Suomen vartiojoukkoa on,
tämä lottien rintama harmaa.
Kukin meistä kuin urhokin taipumaton,
käypi kohti nyt maalia varmaa.
Me nyt riemulla tahdomme ponnistaa,
kun kutsuvi syntymämaamme,
lotat kaikki te liittohon kiiruhtakaa,
Isänmaata me palvella saamme.

Monien unohtumattomien muistojen joukossa on myös se tapahtuma, kun miehemme olivat kokoontuneena nuorisoseuran kentällä, rintamalle lähtöä varten. Kirkkoherra Einari Kaakisen johdolla he lauloivat:

" Kuullos pyhä vala, kallis Suomenmaa,
sinuun koskea ei väkivalta saa.
Sua suojelemme, verin varjelemme,
ollos huoleton, Poikas valveill' on"

Vuosikymmenienkin päästä saatan vieläkin kuulla mielessäni tuon sydänjuuria riipaiseen laulun, jota miehet lauloivat. Monet heistä eivät koskaan palanneet.

Aune Junno, o.s. Laukka

Pulkkilan lottia keväällä 1939.

Sananen Pulkkilan suojeluskunnan ja lottien toiminnasta

Suomen suojeluskunnat ilmaantuivat historiaamme vuonna 1917. Virallista syntymäpäivää ei niille voida osoittaa. Asiasta on mahdollista esittää erilaisia otaksunia, mutta täsmällistä selvitystä ei ole löydetty.

Suojeluskuntien onkin sanottu syntyneen ikäänkuin perustamatta, vapaudenrakkauden ja itsenäisyystahdon ilmaisuna. Niiden voimin maamme lopullisesti irroitettiin Venäjän vallasta keväällä 1918.

Mutta mitä olisivat olleet suojeluskunnat ilman taitavien ja ahkerien naisten mukana oloa. Jo vapaussodan loppuparantissa toukok. 16.pnä 1918 kenraali Mannerheim mainitsi puheessaan Lotta Svärdin tavoin toimineiden naisten merkittävästä osuudesta Suomen itsenäisyyden saavuttamiseksi käydyissä sotatoimissa. Virallinen Lotta Svärd -järjestön perustamisvuosi on kuitenkin vasta 1921.

Suojeluskuntien ylipäällikkö kenrl. Lauri Malmberg kiinnitti päivä käskysään v:lta -37 huomiota mm. seuraaviin asioihin: "Tärkein tehtävämme on maan vapauden ja itsenäisyyden turvaaminen ulkoapäin uhkaavilta vaaroilta. Suomen maantieteellisestä asemasta seuraa, että vaara on aina olemassa. Kun tämän lisäksi kansamme vähälukuisuus ja taloudellinen heikkous estävät meitä ylläpitämästä niin lukuista vakinaista armeijaa, että se edes jotakuinkin riittäisi näitä hyökkäyksiä torjumaan, on suojeluskuntia kehitettävä olemaan armeijan täysikelpoisena tukena. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on välttämätöntä kohdistaa suojeluskuntien koulutuksessa päähuomio taistelu- ja kenttäpalvelukseen".

Pulkkilan suojeluskunta perustettiin 2.2.1918. Perustajina tuolloin olivat H. Kalliosalo ja U. Tuomikoski. Suojeluskuntien alkuvuosien vaikeutena oli ennen muuta se, että vapaussota-kansalaisista oli aiheuttanut välien rikkoontumista ja poliittista erimielisyyttä, joi den seuraamukset tuntuivat pitkään eteenpäin. Tästä ja heikosta ta loudellisesta tilanteesta huolimatta suojeluskunta- aate laajeni ja voimistui sekä kaupunki- että maalaiskunnissa. Järjestön organisaation vakiinnuttua syntyivät suojeluskuntapiirit joko hallinnollisten rajojen tai maakuntien mukaisina. Raahen sk-piirin alue käsitti 30-luvulla Pohjois-Pohjanmaan alueen yhteensä 24 kuntaa. Piirit jakautuivat aluepiireiksi, joihin (I-IX) kuhunkin kuului yksi tai useampi kunta asukasmäärän mukaan. Haapavesi ja Pulkkila muodostivat yhdessä VI alueen, jonka johdossa lähes koko järjestön toiminta-ajan oli kapt. Taavi Kujala sijoituspaikkanaan Haapavesi. Toiminnan vakiintuessa ja laajetessa muodostuivat kyläosastot, joita olivat kirkonkylä, Hyvärilä, Junnonoja, Jylhänranta, Latvankylä, Viitanen ja Vorna. Myöhemmin uuden organisaation myötä Pulkkilasta tuli oma alue, jonka aluepäälliköksi nimitettiin ltn Ilkka Elovaara. Pieti Kauranen hoiti tunnollisesti paikallispuhallikön lukuisat tehtävät. Koulutus tapahtui joko kyläosaston puit-

teissa, osastojen yhteisharjoituksina tai alueellisina harjoituksina, leiripäivinä yms. Kokoontumispaikkoina olivat kylien koulut, seurojen talot sekä Paukkulan ampumarata-alue ja Honkalinna. Harjoitusten ruoka- ja virvoketarjoi lun hoitivat lotat ja pikkulotat mallikelpoisesti.

Eri tasoisten harjoitusten johtajina toimivat paikallispuhallikko, sk-upseerit ja aliupseerit sekä aluepuhallikko.

Harjoitusohjelmat koostuivat eri aiheisista oppitunneista, joita seurasi useasti käytännön harjoittelu (esim. kartan luku ja suunnistus), tst-koulutus, maaston hyväksikäyttö, suojauminen, ampumakoulutus kilpailuineen, urheiluharjoitukset kilpailuineen yms.

Sotilaallinen käytös, rehellisyys ja lain kunnioitus sekä uskonnon ja isänmaallisuuden korostaminen olivat opetuksen vakioaiheita. Vapaa-ajan toimintoihin voidaan katsoa kuuluneen mm varsin vireä yleisurheilu sekä pesäpallo-peli. Juhlia ja illanviettoja järjestettiin myös kyläosastoissa ja Honkalinnassa näytettiin säännöllisesti elokuvia, joiden tuotto oli taloudellisesti varsin merkittävä.

Urheilusaavutuksista voi mainita hyvin tyydyttävät ampumatulokset, joita saavuttivat mm. H. Alhosaari, O. Juntola, Y. Jäykkä, K. Karjalainen, A. Kyöstitä, A. Lassila, L. Laukka, H. Ojanaho, A. Oravainen ja V. Viitanen. Ampu-

Pulkkilan lotat ja suojeluskuntalaiset noin v. 1935.

matasoon vaikutti myönteisesti v-31 valmistunut Paukkulan ampumarata-alue.

Hiihtosuoritukset sensijaan jäivät naapurisuojeluskuntiin verraten lähes olemattomiksi. Pesäpallo oli kilpailulaji, jossa saavutettiin mm. v-32 piirikilpailujen b-sarjan II tila. Yleisurheilun 5-otteluissa ovat parhaiten sijoittuneet: V. Hyytinen, O. Junno, O. ja V. Kaakinen, M. Pinolehto ja U. Ristiluoma. Poikaosaston jäsenistä voidaan mainita A. Hyvönen, L. Hyytinen ja A. Pietiläinen.

Suojeluskunnat ja lottajärjestö ehtivät toimia ajoittain varsin vaikeissakin olosuhteissa 27 vuotta. Niiden osuus käydyissä sodissa on ollut erittäin merkittävä. Suojeluskuntien päällikkö totesi viimeisessä päiväkäskyssään 6.11.-44: "Lausun hartaimmat kiitokseni suojeluskuntien päällystölle, alipäällystölle ja vapaaehtoiselle miehistölle pitkäaikaisesta ja uhrautuvasta toiminnasta maamme puolustuksen hyväksi sekä luottamuksellisesta yhteistyöstä. Samalla kiitän kansanomaista Lotta Svärd -järjestöä sen voimakkaasta tuesta, jota ilman talvi- ja jatkosodan muonitus-, lääkintä- ja monet muut huol otoi-menpiteet eivät olisi toteutuneet. Vielä kiitän koko suojeluskuntaväkeä, vanhoja ja nuoria sekä kaikkia niitä, jotka tavalla tai toisella ovat suojeluskuntatyötä tukeneet."

Majuri, evp Ahti Iso-Junno

Ikäluokkani armeijaan lähtö

Vuoden 1941 tapahtumat pani armeijan miesvahvuudesta vastaavat kovalle koetukselle. Uusi ja yhä nuorempi ikäluokka toisensa jälkeen oli kutsuttava palvelukseen, jopa niin, että vuoden 1941 kuluessa oli kutsunta kolmelle ikäluokalle, 1921 syntyneet astuivat palvelukseen huhtikuussa, 1922 syntyneet syksyllä -41 ja jo joulukuussa oli kutsunta meille 1923 syntyneille. Palvelukseen astumispäiväksi tuli 15. ja 16. tammikuuta 1942, palveluspaikaksi Tornio ja Pulkkilan pojille Kivirannan koulu, jonne tuli myös Piippolan, Oulaisten, Vihannin, Raahen ja Limingan poikia. Junaan, jossa menin Oulaisista Tornioon, liitettiin silloisella Lapin asemalla Raahesta tulleet "härkävaunut", joilla alokaskoulutuksensa päättänyttä 1922 ikäluokkaa vietiin rintamalle. Tapasin menevien joukossa tuttuja samankylän poikia mm. Antti Junnon, Olavi Uusitalon ja Martti Halmetojan ja olin heidän härkävaunussa muutaman asemanvälin ennen Oulua. Taisipa mennäkin aikaa, ennenkuin seuraavan kerran tavattiin.

Siitähän se sitten ruotuväki Tornion maisemissa alkoi ja meistä 18-vuotiaista poikasista alettiin kouluttaa täydennysmiehiä matkansa päättäneiden aukkoihin. Itse tosin jouduin rivistä pois muutaman päivän kuluttua, kun kuntoisuusluokakseni oli kutsunnassa pantu B 2, joka velvoitti vain apupalvelukseen kotirintamalla. Päädyin pataljoonan esikuntaan viestitushommiin, jossa kevättalvi -42 meni mukavasti, sillä esikunta oli sijoitettu Tornion kaupunginhotellin tiloihin.

Kevättalvi 1942 lienee ollut elintarviketilanteen kannalta sota-ajan vaikeimpia. Kun vielä kasvuiässä olevat 18-vuotiaat pojat äkseerasivat talven pakkasissa, tuli heille nälkä. Jäätäneistä perunoista ja hevosenlihasta keitetty perunasoppa ei kaikilta mennyt kurkusta alas. Leipä tuli arvoonsa, mutta sitä sai vain puoli junttaa aamuisin. Muutamille pojille tuli kotoa runsaasti paketteja ja niin he aamuisin pitivät saamallaan armeijan leipäpalalla huutokaupan.

Kuvassa 1923 ikäluokka Pulkkilan poikia alkuvuodesta 1942 alokkaina Kivirannan koululla Torniossa. Joukossa on myös muutamia aikaisemmissa kutsunnoissa lykkäyksen saaneita. Istumassa vasemmalta: Antti Ylioja, Arvi Kankaala, Oiva Hyytinen, Aappo Karrihtala, Paavo Konola ja Martti Myllykangas. Seisomassa vas: Pentti Keränen, Tauno Junnonaho, Tauno Hautala, Olavi Mämmi, Artturi Koukkari, Taavi Yliklaavu, Johannes Karjalainen, Niilo Koskenkorva, Olavi Hannula ja Aimo Stång. Kuvasta puuttuvat Uolevi Laukka ja Yrjö Junnonaho, sekä eri komppaniassa palvelleet Kalevi Riikonen, Reino Hakola ja Sulo Halmi.

Tauno Junnonaho, Niilo Koskenkorva, Arvi Kankaala ja Pentti Keränen lepäävät Pulkkilan sankarihaudassa.

52 vuotta kestäneellä pitkällä marssilla on rivistä poistunut suurin osa. Tätä kirjoitettaessa helmikuussa 1994, lienee meitä tietojeni mukaan marssia jatkamassa enää 4-5 harmaahapsea...

Mieleeni on jäänyt, että tuosta päivän leipäannoksesta maksettiin jopa lähes silloisen miehen päiväpalkkaa vastaava summa. Monet pojat tilasivat kotoaan leipäkortteja, joilla koetin - kaupungilla kun joka päivä kuljin - ostaa heille leipää, mutta sitä ei kaupoissa ollut. Torniossa ja sen ympäristössä oli runsaasti saksalaisia ja rohkeimmat pojat menivät kerjäämään heiltä leipää ja saivatkin, kunnes siihen tuli päällystön taholta ankara kieltö.

Toukokuun alussa ne pojat, joilla oli kotona maanviljelystä, pääsivät 2 kuukauden maatalouslomalle. Oltuamme muutaman viikon tuon loman jälkeen palveluksessa, pääsivät ne, joilla oli kotona 30 ha tai enemmän viljeltyä, jälleen heinänteko- ja viljankorjuulomalle. Tuon toisen loman aikana oli palvelukseen jääneet viety rintamalle ja meille lomalta palanneille oli Kemin Karihaarassa muutamien viikkojen koulutus, josta tuli siirto Hyrynsalmen henkilotäydennyskeskukseen. Kun minunkin kuntoisuusluokkaa oli "pykätty" paremmaksi, olin rintamaa kohti menevien joukossa. Mutta sehän onkin jo toinen juttu!

Oiva Hyytinen, Australia

Kaukopartioreissu

Jatkosodan vuosi -42 oli loppupuolella. Olimme Karhumäen pohjoispuolella Maaselän kannaksella linjoissa, kun komppanian toimistoon tuli tiedotus, että Sininen prikaati perustaa jääkärikomppanian, johon otetaan vapaaehtoisia.

Niinpä mekin kolme poikaa, jotka olimme 2. pataljoonan konekiväärikomppaniassa ja tuttuja jo koulutuskeskusajalta Tornioista, Väinö Alakulju Oulaisista, Unto Kallio Raahesta ja minä, päätimme lähteä mukaan. Tiesimme että jääkärikomppaniassa on parempi muona, kun meitä koulutetaan kaukopartiointia varten, eikä ole aina niin paljon vartiointia kuin linjassa on.

Jääkärikomppania saatiin koottua vapaaehtoisista ja koulutus alkoi tammi-kuun alussa -43. Komppanian päällikkö oli kapteeni Korpimaa. Aluksi majoitus oli pahviparakeissa ja joka päivä oli harjoituksia, usein pitkiä hiihtoreissuja. Siinä ne päivät kuluivat.

Sitten saimme muuttaa parempaan majoitukseen, siirryimme Sarakylään, jossa oli pyöreistä hirsistä rakennettu varsin pitkä rakennus. Siinä oli saatujen tietojen mukaan ollut aikaisemmin naisvankila, jota kutsuttiin Haaremiksi. Se oli meille varsin hyvä majoitus niissä oloissa. Hyvin poikia nukutti laverilla ja aina illalla kuului jostakin nurkasta, että oispa vielä ne tytöt täällä, jotka olivat olleet ennen meitä, niin vinski poikakin sais viettää vielä muutaman ihanan il-

lan.

Harjoittelu jatkui ja aina joskus jouduimme tekemään lumitöitä, kun huoltoautot tarttuivat paljooon lumeen kiinni.

Asemasota jatkui varsin kiinteänä, eikä varsinaisia partioreissuja ollut pitkään aikaan.

Olimme jo maaliskuun puolella, kun tuli tieto, että jokaiselle jaetaan viikon sissimuona ja rautainen annos. Valmistauduttiin reissuun ja kun meillä oli komppanian vahvuus, niin piti ottaa matkaan useita teltoja ja lisäksi ahkioita, joilla tavaraa kuljetettiin. Tarvittiin monta kuorma-autoa, joihin tavarat lastattiin ja sitten pojat lavalle ja Paateneen kautta kohti Rukajärven kenttävartioaluetta. Kun Sarakylästä lähdettiin, niin aika mitoitettiin siten, että olimme puolenpäivän jälkeen sivuuttaneet venäläisten tarkastuspartion käynnit tukikohtien välillä ja että pääsemme siitä huomaamatta vihollisen selustaan ja voimme jatkaa matkaa ahkioita vetäen aika pitkälle ennen kuin ilta hämärtää.

Autot ajoivat määrättyyn paikkaan ja sitten sukset ja ahkiot esille ja kohti suunniteltua määränpäättä.

Kun olimme ylittäneet venäläisten tarkastusladun, eikä venäläisten partio sattunut paikalle, niin saimme vetää ahkioita kaikessa rauhassa, minäkin Alakuljun kanssa niin kuin monesti ennenkin.

Kyllä siinä oli hikoiltu, kun matkaa oli tehty 5-6 tuntia.

Iltakin rupesi jo hämärtämään, vaikka kuun valo tosin valaisi. Niinpä sitten

Kaukopartio 1943.

ruvettiin katsomaan teltojen paikkaa ja löytyihän se suojainen hyvä metsän kätkö. Teltta pystyyn, lunta vähän pohjalta pois ja hakoja alle, niin kaminan lämpö alkoi tuntua hyvältä.

Toiset tekivät kuulovartiopaikalle lumeen suoja-aitaa. Minä ehkä porukan nuorimpana jouduin ensin yhdeksi vartiomieheksi.

Kuun valossa ja pakkasilmassa kuulostivat pienetkin äänet melko isoilta, mutta sitten kuului ihan niin kuin olisi ammuttu konepistoolin pieni sarja - vartiomies joutui yhä enempi tarkkaamaan, kääntelemään päätään ja kuuntelemaan.

Ja kun minun vartiovuoro päättyi, niin selvisihän se sitten: teltassa pojat olivat istuneet kaminan lämmössä ja joku kaveri oli ruvennut konepistoolia vähän puhdistamaan ja vahingossa painoi liipaisimesta, niin että lyhyt sarja meni Vuoristo Osmon jalkaan. Siinä olikin sitten puuhaa, kun joutuivat kuljetamaan omien puolelle hoitoon.

Väsytys painoi ja kohta kaikki nukahtivat kaminan lämmössä, vaikka alta jäiset kuusen havut hohtivatkin kylmää.

Aamulla pojat olivat jo paljon reippaampia, joskin paikat olivat kipeät. Saimme etupäässä levätä vartioinnin ja sivustatarkkailun ohella

Jatkoimme matkaa. Päämäärä oli käydä hävittämässä vihollisen tukikohta Ontajärven koillisosassa ja samalla sitoa vihollisosasto, jotta sissipataljoonan majuri Pääskylän osasto pääsisi paremmin liikkumaan. Ne olivat lähteneet partioreissulle saman aikaisesti tämän kapteeni Korpimaan komppanian kanssa.

Siitä vihollisten tukikohdasta, jota olimme menossa hävittämään, oli aikaisemmin saatu vanki, jonka tietojen perusteella tukikohdan miinoitus oli tiedossa ja myös aukko, josta pääsee parhaiten tukikohtaan.

Kun olimme hiihtäneet päivän, niin sitten iltahämärää odoteltiin ja käytiin mielessä toimenpiteitä, joita äkkiryökkö vaatii. Suunniteltiin, että kun tukikohdassa alkaa olla hiljaisuus, niin sitten se tapahtuu.

Hiljaa edeten loppumatka, ei kuiskausta eikä mitään kolinaa. Pääsimme aika pitkälle, kun se tapahtui. Kirkas valo ja miinan räjähdys. Yhden pojan jalka meni, ehkä runsas lumi pelasti pahimmalta. Mutta tukikohtaan tuli liikettä, valoraketteja alkoi lennellä ja ampuivat lyhyitä sarjoja. Tiedettiin, että siellä oli myös raskasta kalustoa vastassa. Jouduimme perääntymään ja muutamat pojat ottivat haavoittuneen ja lähtivät viemään omalle puolelle.

Me toiset jatkoimme matkaa. Kävimme miinoittamassa vihollisen huoltoiteitä ja kun olimme saaneet kohteet miinoitetuksi, lähdimme hiihtämään takaisin omaan tukikohtaan päin. Mutta matka oli pitkä ja raskas, päivän hiihto takana ja yökin kulunut pitkälle. Aloimme epäillä, jaksammeko enää taivaltaa.

Vuorotellen vedimme ahkiota ja kun oli sopiva paikka, yritimme levätä. Istuttiin suksien ja repun päälle pitkäkseen, moni poika nukkui siinä.

Joukkueen johtaja Lemonkalma tiedusteli aina välillä pojilta, miten jaksetaan, ja tuntui paljon turvallisemmalta, kun joukkueen johtaja oli siinä lähellä. Samoin tuli tunne, kuin kaikkien jääkärien kesken olis tultu jotenkin lähemmäksi, kuin ennen oltiin.

Kun alkoi kylmä tulla, piti taas jatkaa matkaa. Mutta kaikkia poikia ei tahotonut millään saada hereille ja suksien päälle.

Niin sitä ajan kanssa kuitenkin pääsimme omaan tukikohtaan ja lepäämään. Kuulovartiossa olimme vuorotellen.

Vaikka olimme kaukana vihollisen puolella, niin posti oli saatu tulemaan lentokoneiden avulla. Huolto pelasi ja kyllä oli mukava lukea kirjeitä. Ne olivat kuin toisesta maailmasta ja tuntui, että me sittenkin vielä pääsemme omien luo.

Sitten kun olimme kunnolla levänneet ja todenneet, että ei vihollisen partio ollut likellä, alkoi paluumatka.

Meitä oli komppanian vahvuinen porukka, joten liikkeemme olivat sen mukaisesti tavallista hitaammat. Sivustavarmistus oli aina tarpeen. Ennen kaikkea olimme varuillamme vihollisen kenttävartioiden tukikohtien takia. Epäilimme, pääsemmekö ollenkaan vihollisen tukikohtien varmistuslatujen läpi, sillä niin hyvin niillä oli tiedossa meidän liikkeet. Mutta ihme ja kumma, sillä kohtaa mistä me ylitimme tarkastusladut, ei ollut järjestetty väijytystä ja matka jatkui omien puolelle ja sieltä edelleen Sarakylän tuttuun tukikohtaan. Kylä helpotti.

Paavo Konola

Muistelmia talvi- ja jatkosodan ajoilta

Talvisotaa edeltäneinä vuosina olin nuori tyttö, vielä koululainen. Sodista en tiennyt muuta, kuin mitä olin lukenut historian lehdiltä. Opettajani oli kasvattanut meihin oppilaisiinsa vahvan isänmaata rakastavan mielen.

Perustettiin pikkulotat-yhdistys. Oli suurenmoista, kun saatiin harmaat lotta-asut. Kävimme esiintymässä suojeluskuntatalolla pidetyissä juhlissa ja muutakin touhua meillä oli, laulettiin ja näyteltiin.

Sitten alkoi levitä huhuja, että asiat eivät ole oikein tolallaan. Alettiin pelätä, että siitä voi syttyä sota. Ei ollut radioita eikä tiedotusvälineitä ja lehdet kertoivat niukasti. Muistan miten tuntui kauhealle, kun tuli tieto, että Helsinkiä on pommitettu ja tehty ilmahyökkäyksiä muillekin paikoille. Sota oli alkanut ja sen seuraukset. Miehet kutsuttiin puolustamaan kotikontujaan. Tavarat katosivat kauppojen hyllyiltä. Elämä oli ankeaa. Pimennysverhot määrättiin ikkunoihin, sillä valoa ei saanut näkyä ulospäin mahdollisten pommikoneiden pelosta.

Nyt meitä pikkulottia tarvittiin monenlaisiin tehtäviin. Yritimme auttaa lähimmäisiä parhaamme mukaan. Suruviestejä alkoi vyöryä rintamilta. Mones-

sa kodissa oli itkua ja surua. Evakkokuormat ja eläimet alkoivat täyttää meidänkin kylää.

Koulut suljettiin opiskelulta ja niihin sijoitettiin asumaan kodittomia. Yritettiin auttaa heitä kaikin mahdollisin keinoin. Oli sairaita vanhuksia, lapsia ja monen ikäistä väkeä. Näin meni talvikuukaudet, paljon tuhoa tuonut talvi.

Saatiin välirauha - iloiten se otettiin vastaan. Evakkoväki alkoi palata kotiseuduilleen. Toivomme oli, että elämä palaisi uomiinsa. Näin ei kuitenkaan käynyt. Jatkosota syttyi.

Kerron erään tapahtuman siitä päivästä, kun jatkosota syttyi. Enoni perheessä oli ollut kuolemantapaus. Oli hautajaispäivä, ajoin polkupyörällä Pulkkilan kirkkoon jumalanpalvelukseen, jossa piti olla myös sukulaiseni siunaustilaisuus. Kun jumalanpalvelus päättyi, kävin katsomassa, eikö jo hautajaisväkeä näkyisi. Silloin saattoväki kulki hevosilla, sillä ei ollut autoja niinkuin nyt. Ei näkynyt saattoväkeä. Palasin kirkkoon. Minua kiinnosti, kun siellä oli kaksi nuortaparia vihittävänä avioliittoon. Vilkuilin kuitenkin tielle. Vihkimistositus päättyi, hautajaissaattoa ei vain näkynyt. Ajelin Pulkkilan raitilla ja näin kiireisiä ihmisiä, seurasin heitä. Nykyisen seurakuntatalon paikalla oli kanttorila. Pihalla oli paljon liikettä. Oli tullut yleinen liikekannallepano. Miehet olivat saaneet pikaisen lähtömääräyksen puolustamaan kotejaan ja vapauttaan, jatkosota oli alkanut. Miehillä jaettiin varusteita kanttorilan pihalla. Sitten autojen lavoille ja matkaan sinne jonnekin. Kun ne nuoret miehet, joista äsken kerroin, palasivat kirkosta, heille ojennettiin jo kirkon ulko-ovella lähtölittera käteen. Ajatukseni olivat lohduttomat, kun lähdin ajelemaan kotiin.

Ei näkynyt hautajaisväkeä. Kuulin myöhemmin, että surutalon pihalle oli tuotu miehille lähtömääräykset ja että sielläkin oli syntynyt kaaos. Oli pitänyt touhuta uudet kantajat. Äkimys hevonen vielä hidastutti matkaa. Sokeripalalla houkuteluna hevonen oli kuitenkin suostunut kulkemaan ja illan suussa oli vainaja saatu hautaan.

Oli alkanut vaikea aikakausi. Minulla on kolme veljeä, he olivat silloin niin nuoria, ettei heidän tarvinnut lähteä. Ja iäkkäälle isälleni annettiin sotilaskivääri desantteja ja kotirintaman puolustustehtäviä varten. Vartiointipaikkoja oli monia. Evakkoväkeä vyöryi taas kylällemme. Yritin auttaa kaikin tavoin. Työtä oli kotirintamalla niin paljon kuin jaksoi tehdä. Seurasi monta sotavuotta ja kaikki tavara loppui. Piti käyttää korviketta kaikille mahdollisille tavaroille. Oli kovia pakkastalvia ja hallakesiä. Pikkulotta oli kasvanut aikuiseksi. Kerättiin taloista villoja. Kartattiin, kehrättiin ja kudottiin miehille rintamalle sukkaa, lapasia ja villapaitoja. Lähetettiin rintamalle myös ruokapaketteja. Surviestit kulkivat koteihin ja sankarihautajaisia oli jatkuvasti. Kansanhuolto toimi, elintarvikkeet menivät kortille, ihan kaikki: kengät, vaatetavarat, pyöränkumit - osa tavaroista katosi kokonaan.

Kun oli isompi perhe, niin vaatteiden paikkaus oli jokapäiväinen työ, sillä uutta vaatetta ei saanut. Ei tahtonut olla paikkavaatetta eikä lankaa paikkaukseen. Vanhoista vaatteista teimme purkamalla ompelulankaa ja resujen liepeistä paikkaa, reikiä piti yrittää saada tukkoon. Pahalle haiseva karbiiti oli va-

laisuainetta, jos sitä sattui saamaan. Sähkövaloja ei ollut kuin keskuspaikoissa.

Kansanhuoltoon piti luovuttaa viljaa, lihaa, voita ym. Elintarvikkeet oli jaettu kansalaisille. Niillä sai pienen määrän kuponkia vastaan. Kaikki elintarvikkeet menivät kortille suoloja myöten. Musta pörssi rehoitti. Siellä tavaramaksoi monin kerroin, jos sattui saamaan. Tällaisia kauppiaita kutsuttiin kulansseiksi. Se oli pimeää kauppaa.

Liisa Halmetoja

Hörhiläinen

Asemasotavaiheen rintamaolosuhteissa jäi vartiovuorojen välillä ylimääräistä aikaa, jota kulutettiin monin eri tavoin. Ehkäpä yleisin ajankulu oli kortinpeluu, jossa varsinkaan päivärahojen jaon jälkeen ei ollut osanottajista puutetta. Päivärahat kulkeutuivat useimmiten niitten miesten taskuihin, jotka osasivat pelien niksit ja omasivat hyvän pokerinaaman - joskin tietysti tuurillakin oli osansa.

Kirjeenvaihto omaisille, morsiamille, tyttökavereille, tutuille ja tuntemattomillekin oli monien harrastuksena. Tunnen useampia tapauksia, jossa kirjeenvaihdolla alkanut yhteys tuntemattomien tyttöjen kanssa johti avioliittoon saakka, joten kirjeenvaihtoharrastuksella saattoi olla kauaskantoisetkin seuraukset. Joissakin yksiköissä myös shakin peluu yleistyi niin, että pidettiin shakkimestaruuskilpailuja. Tammi- ja myllypeli olivat myös suosittuja ajanvietteitä. Sodan loppupuolella myös puhdetyöharrastus sai jalansijaa, joskaan siihen ei ollut kaikissa olosuhteissa mahdollisuuksia.

Kiinnostavat harrastukset vievät monien mielenkiinnon niin, ettei ajankuluakaan huomata. Ei ollut harvinaista, että korttimiehillä meni koko yö "neljän kuninkaan" palvelussa. Rahapelissä voittajat useinkin maksoivat "p.a." -miehille vartiovuoronsa, joita nämä mielellään tekivät, jotta saivat pikku tienestää ja pääsivät sitten taas koettamaan uudelleen korttipelissä tuuriaan.

Mutta tarkoitukseni oli nyt kertoa hiukan harvinaisemmasta harrastuksesta. Se oli vallannut sotamies X:n jopa niin, etteivät edes sodan vaaratilanteetkaan häntä siinä juuri häirinneet. Sotamies X oli käynyt oppikoulua ja varmaankin hänellä oli luonnontieteilijän elämäntehtävä päämääränä, sillä hän tutki perhosia ja kaikkia pikkuitikoita suurella innolla aina siinä ympäristössä, missä milloinkin oli. Kesällä 1943 sotamies X oli Vuokkiniemen suunnan Luomajärven tukikohdan radioasemalla sähköttäjänä. Tukikohdan päällikkö kyseli puhelimitse Kenttjärven viestikämpän vanhimmalta, että mikä mies tämä sotamies X oikein on, kun hän kuuhailee yksin tuolla ympäristön pusikossa. Ker-

Rukajärven suunnan perunateatteri kesällä 1942.

santti Laakso lohdutteli kyselijää toteamalla, että aivan vaaraton kaveri X on, sillä hän tutkii vain hyönteisiä. Olin vierestä kuuntelemassa tätä keskustelua.

V. 1944 alkukesällä, kun jatkosodan loppurytökkä alkoi, pataljoonamme sai siirron Laatokan koillispuolelle, jossa peräännyimme Hirsylän mutkasta Tolvajärven eteläpuolelle. Siellä olimme pienessä Kontron kylässä, johon rintamasittemmin vakiintui. Mainittakoon, että pataljoona menetti perääntymisvaiheen aikana yhtenä päivänä 17.7.-44 39 miestä kaatuneina. Kontroon saavuttuamme tilanne oli vielä kriittinen, sillä olimme jonkin aikaa motissa. Samaan aikaan pataljoonan komentaja piti upseereille puhuttelua radioasemamme vieressä, jossa silloin olin sähköttäjänä. Naapuri heitteli "römpsäterveisiä" tämän tästä, minkä vuoksi kaikenlaiset kuopat ja poterot olivat ahkerassa käytössä. Paikalla oli myös sotamies X, mutta häntä ei tilanne surettanut. Hän eli vain omissa perhosmaailmoissaan ja oli todellinen tiedemiestyypin tutkien nytkin erilaisten hyönteisten liikkeitä. Yht'äkkiä sotamies X huutaa: "Varokaa,

varokaa" Tietysti kaikki paikalla olijat hyppäsivät mikä mihinkin suojakuoppaan otaksuen kranaatin olevan tulossa. Kun mitään ei kuitenkaan kuulunut, niin sotamies X rauhallisesti tuumaili: "Eihän se ollut kuin hörhiläinen..."

"No, sotamies X sai kyllä loppuajaksi uuden nimen: sotamies "Hörhiläinen".

Oiva Hyytinen

Tiedustelupartiossa

Tämä tapahtui keväällä 1942 Louhen torjuntataistelujen aikana Jelettijärven perukoilla. Olin Uhtuan suunnalta Kiestinkiin avuksi siirretyn Jr. 11:n 1 pataljoonan 3 komppanian leivissä. Kun tilanne tuppasi olemaan vihollisen hyökkäilyjen takia hyvin epäselvä, niin eräänä päivänä tuli määräys komppaniasta, että on lähetettävä kolmimiehinen tunnustelupartio. Matkaan lähti alikersantti Hytti, yksi mies Ruukista, jonka nimi on jo unohtunut ja minä kolmantena. Oli määräys, että alikersantti kulkee keskellä ja minä oikealla puolella. Aseena meillä jokaisella oli konepistooli niinkun itsepuolustusta varten. Tehtävänäme oli vain tiedustelu.

Lähdimme liikkeelle noin 100 m:n päässä toisistamme, maasto oli hyvin peitteistä. Se oli aikanaan hakattu ja tilalle oli kasvanut tiheä taimisto. Kuljin varoen. Olin mennyt ehkä vajaan kilometrin - kavereita ei näkynyt, kunnes huomasin kasan vihollisen lentolehtisiä maassa. Huomiokyky herpaantui. Luin, kuinka Ryti ja Mannerheim olivat aivan mitättömiä miehiä. Lisäksi lehtisissä luvattiin, että jos tulet vangiksi, näytät vain tätä paperia, niin turvallisuutesi on taattu. No eihän sitä koskaan tiedä - pistin lappusen taskuun. Katsoin eteenpäin ja edessä 10-15 m:n päässä oli vihollisen pitkä kaksipuoleinen havulaavu, josta mies juuri työntyi näköksälle. Katseet kohtasivat. Ammuin konepistoolilla sinnepäin pitkän sarjan varmaankaan osumatta ja sitten kiireesti sydän kinttaanpeukalossa karkuun. Oli hetken päästä paljon "irtokuulia" ilmassa. Juoksin lähtökohtaani nähden vahingossa niin paljon vinoon, että jouduin toisen komppanian alueelle, jossa ei tiedetty partiostamme mitään. Sattui onneksi hyvähermoinen vartiomies, joka luuli saavansa vangin ja sitä kautta kotiloman.

Ensio Säisä

Kalle Mäkelän kirjeitä äidilleen Riikka Mäkelälle

Sota-aikana toiminta kotiooloissa

Kylä Maatilan hoito
Talo Pulkkila
Henkilöiden nimet Turula
Työt ja tehtävät Riika Mäkelä

Leski-emännän kaikki maa ja -karjatalouteen liittyvät.
Poika, joka kaatui, oli ainoa mies talossa. Tyttäret olivat
jo ammateissa.

Yhteydenpito puolustustehtävissä oleviin
esim. kenttäposti

Kenttäposti oli vilkasta molemmin puolin.

Valokuvia

Liitteenä Kalle Mäkelän viimeinen kirje äidilleen Riika Mäkelälle.

Kalle Mäkelä kaatui 11.6.44.

Toinen kirje rintamalta kotiin 11/10-41

Viimeisiä kirjeitä
kaatui 11/6-44.
Äitienpäiväkirje!

Kannaksella 9.5-44

Äiti Rakas!

Parhain kiitos jälleen saapuneesta kirjeestä.

Äitienpäivä on varmasti hyvin lähellä kun tämä kirje saapuu sinne, tahtoisin tässä kiittää tai paremminkin sanoa jotain kaunista josta äitini mieli tulisi hyvin iloiseksi, mutta minähän en ole mitenkään runollinen sielu, joten pelkään että lauseista tulee aivan arkipäiväisiä ja tyhjiä.

Te, äiti, olette nähnyt paljon huolta ja vaivaa sekä epätietoisestä uhrautuvaisuutta on kysytty joka ainoa päivä meidän kolmen kasvattamisessa. Emmekä me ole varmasti olleet niitä parhaimpia ja kiltimpiäkään lapsia.

Olisin onnellinen jos voisin joskus edes vähänkään palkita vaivojanne. Olette monesti ollut murheellinen ja huolten painama, olen sen huomannut äiti Teidän kasvoistanne, olisin silloin tahtonut lohduttaa, mutta en ole löytänyt sopivia sanoja - kyllin hyviä äidilleni.

Älkää äiti murehtiko siitä että olisitte meidät kasvattanut tai ollut opettamatta sitä mikä on jokaiselle ihmiselle tärkeintä. Uskonne Korkeimpaan olet-

te istuttanut myöskin lapsiinne.

Ette ole sitä jokapäivä pakolla ajanut vaan omalla esimerkillänne ja vakauksellanne painanut jo lapsen herkkään mieleen, joka on jäänyt sinne siunaukseksi ja säilyy siellä läpi elämän.

Kerran kun vastaamme Korkeimmalle siitä miten olemme meille uskotun leiviskän hoitanut.

Vastaamme silloin jokainen omasta puolestamme - ei äiti lastensa, enempää kuin lapsi äitinsäkään puolesta.

Muistattehan sen Mestarimme vertauksen jossa hän tämän toi niin hyvin esille ja selväksi.

En nyt muuta osaa kuin toivottaa, kaikkea hyvää äidilleni.

Poikanne

Kalle

Tämä kirje on kirjoitettu
ampumapöytäkirjan sivulle:

Venäjällä 11/10-41

Hyvä kotiväki!

Ihmettelette varmaan tälläistä kirjettä mutta siihen on hyvin yksinkertainen selitys. Olen tulen johtopaikalla (ja) eikä ole matkassa muuta paperia. Aikakin tulee niin pitkäksi kun aamua odottaa. Kello on siinä 23-30, kaikkialla on niin hiljasta että ei rapsaustakaan kuulu, on sellainen korsun tapanen jossa taskulampun valossa kirjottaa jätistän. Vihollinen on tuossa saanmetrin päässä ja voi ehkä kirjottaa jätistaa samalla lailla. Aamu kun tulee niin aletaan taas kaikilla varkeilla ampua vanjan punkkereita. Miksi että ole kirjoittaneet? Rajalan Väinö tulee siinä keskiviikon maissa lomalle lähettäkää sitten se paketti. Eikai mitään erikoista P:laan nyt kuulu. Täytyy lopettaa loppuu lampusta paritri. Paljon terveisiä teille kaikille + napureille

Kalle

Kalle Mäkelä.

Juho Haapala
Pulkkila

Sodassa tapahtuu paljon sanomattoman surullista ja raskasta. Raskaimpia taakkoja, joita sota tuo, on varmaan se, kun sotilaan omaiset eivät saa juuri minkäänlaista tietoa rakkaansa viimevaiheista, vaan saavat jäädä epätietoisuuteen ehkäpä koko elämänsä ajaksi. Te kuulutte niihin surevan kansamme jäseniin, jotka kantavat taakkaa kadonneesta omaisesta.

Niinkuin viralliselta taholta olette jo ilmoituksen saaneet poikanne, jääkäri Reino Haapala katosi 17.6.1944 Muurilassa. Hyvin niukat ja vähäiset ovat ne tiedot, jotka meillä on annettavana poikanne katoamisesta. Noina päivinä oli pataljoonamme, johon poikanne kuului, ankarissa taisteluissa. Niin myös 17.6. vihollinen hyökkäsi raivoisasti. Pataljoonamme sai käskyn irrottautua taistelusta ja vetäytyä taakse päin. Tämän vetäytymisen jälkeen ei poikanne enään ollut mukana, hän oli kadonnut tavalla, josta on vaikea sanoa mitään varmaa. Käsitykseni mukaan on olemassa kaksi mahdollisuutta: hän joko joutui vihollisen vangiksi tai kaatui.

Joukko-osastoni puolesta esitän Teille samoin kuin poikanne muille omaisille aseveljien kunnioituksen poikanne suorittamasta taistelusta isänmaamme vapauden puolesta.

Tiedän sen, että raskas on tämä Teidän takkanne. Mutta me uskomme, että se Herra, jolle ei mikään ole mahdotonta ja joka on antanut Teille tämän taakan, on antava myöskin voimaa sen kantamiseen.

Kaikkivaltias Jumala Teitä ja kaikkia poikanne omaisia ja ystäviä siunatkoon ja vahvistakoon.

Jumalan rauhan terveisin

Kunnioittaen
Olavi Toivonen
sot.pastori

Olin 9322:n sotilaspastorina sairastumiseeni asti jolloin myös osoitteeni muuttui ollen nyt 7.Kpk 3289.

Lähettäjä: Raahen sotilaspiirin Esikunta.

Reeta Matilda Haapala

Pulkkila

Vapaakirje N:o

(Sotilaspiirin toimitettava tämä kortti edelleen lähimmälle omaiselle.)

Ilmoitetaan, että alla mainittu sodassa kadonnut henkilö on puolustusministeriön toimesta julistettu kuolleeksi.

Haapala, Reino Arvid, Jääk., 414.
Kuolleeksi julistetun täyd. nimi, sot.arvo ja N:o puolustusministeriön kadonneiden luettelossa.

9.3.24 Pulkkila, Pulkkilan srk., I-367.
Synt. aika ja -paikka. Kirkonkirjan tai siv.rek. N:o.

Raahen, 23.8.1946. 17.6.1944.
Sotilaspiiri Oikeuden päätös. Kuolinaika.

Äiti: Reeta Matilda Haapala, Pulkkila, Pulkkilan
Lähin omainen (suk.suhde, nimi ja osoite). kylä N:o 10.

Huomautuksia.

Puolustusministeriössä 17.9.1946
Hallitussihteeri Gunnar Söderlund.

Kuvassa: Opettaja Keränen ja Irja Eerola.

Erään matkan pää

Kerron tässä yhden sotakaverini viimeisen hänen kohdallaan olleen taistelun. Hänen nimensä on Kulkki Risto, kotipaikka Mänttä. Olimme juuri kulkeutuneet sen raskaan viivytystaistelun Karjalan kannaksella, sieltä vanhalta rajalta Kivennavan - Muolaan kautta Kuparsaareen ja edelleen Vuokselle Äyräpäähän. Täällä kuulumme, että oli tehty rauha Neuvostoliiton ja Suomen välillä. Tuntui vapauttavalta, että saamme viimeinkin jättää aseet ja palata kotiin rauhan töihin. Täältä meidät siirrettiin Ouluun, jossa majoituimme kaupungin pohjoispuolelle. Emme päässeet vielä siviiliin, sillä Neuvostoliiton rauhanehdot vaativat, että saksalainen sotaväki oli karkoitettava Suomesta pois.

Niin meidät lastattiin syksyisen harmaana päivänä Toppilan satamassa laivaan. Emme tieneet määränpäättä mihin mennään. Yö oli erittäin synkkä ja kostea. Aamulla meidät laskettiin maihin Tornion Röytän satamassa, josta nopeasti etenimme Kemi - Tornio väliselle radalle. Siellä tuli saksalaisten kanssa kiivaat taistelut. Saksalaisten paluutie Kemistä Tornion kautta pohjoiseen oli poikki. Sodan luonne muuttui kokonaan, koska vastassamme oli hyvin koulutettu saksalainen sotaväki. Olimme asemassa rautatien varressa ja suojauduimme kranaattien tekemiin kuoppiin kiivaalta tulitukselta. Silloin alkoi kuulua oikealta puoleltani voimakasääninen valitus ja näin, että Ristoon oli osunut, ehkä konetuliaseen suihku. Lähdin ryömimään hänen luokseen. Päästyäni sinne sanoin hänelle: "Koita olla, että et valittaisi noin ääneen, koska se vai-

Haavoittuneita sidotaan.

kuttaa meihin toisiin niin pahasti ja masentavasti." Hän vastasi minulle: "Kuule Leevi, kyllä minä sen ymmärrän, vain minun on niin paha olla." Panin käteni hänen vaatteittensa alle ja tunsin, kuinka hänen vyötärönsä oli rikkoutunut ja vuoti verta. Hän pyysi minua: "Minulla elää vanha äiti, kirjoita hänelle ja kerro, miten minulle on käynyt. Minä en enään itse sitä voi tehdä". Sain vaivojen Riston sairaankantajan paareille, joilla häntä lähdettiin kuljettamaan sidontapaikalle.

Kuulin kohta, että Riston elämä oli päättynyt. Hän täytti sotilaan velvollisuuden loppuun asti. Minä palasin omalle paikalleni. Mieleni oli paha, mutta ei saanut sitä kenellekään näyttää, valppaana vain oli jatkettava eteenpäin. Täytin Riston toivomuksen ja kirjoitin hänen äidilleen Riston viimeiset toivomukset. Sain äidiltä palautteen, että kaikki oli mennyt perille.

Risto oli yksi heistä, jotka vuosien aikana viereltäni jäivät kentälle.

Leevi Aho

Vuosilta 1941 - 1944

Jouduin armeijaan 28.6.1941 Limingan koulutuskeskukseen. Oltuani siellä noin kaksi ja puoli kuukautta jouduin rintamalle Uhtuan suunnalle 32:een paavolalaisten pataljoonaan. Tuolloin oli jo hyökkäysvaihe loppuillaan. Osallistuin kuitenkin viimeiselle koukkausretkelle, jonka järjesti Einari Seppo (Piippolan pappi). Tuolla retkellä minua ja erästä rantsilalaista poikaa ei määrätty mihinkään yksikköön. Niinpä me jäimme kahdestaan seisomaan ja odottamaan, mitä tapahtuu. Yksi konepistoolimies tuli linjoista päin ja kysyi meiltä, että mitä pojat odottavat. Kerroin tapauksen - mitä oli tehty ja mitä tiesimme. Mies käski meidän lähteä heti takaisin, sillä hän oli viimeinen ja seuraavat ovatkin toista maata. Samassa mies katosi ja me lähdimme hänen jälkeen. Emme kuitenkaan pysyneet hänen perässään. Onneksi meillä oli suunnistusapuna eräs ojaapuro, jota pidimme ohjeena ja jonka vartta osasimme pois. Tämä ristiretki olikin viimeinen, ja sen jälkeen ryhdyttiin pysyviä linjoja rakentamaan.

Jouduin pikakiväärimehelle apulaiseksi. Teimme kiväärille ampumahaudan. Olimme jo siinä toivossa, että tässä saadaan olla rauhassa. Yöllä tuli hälytys ja kaikki linjoihin. Satoi vettä ja oli pimeää niin kuin syksyinen yö on. Jossakin ampuivat valoraketin ja näin, että meidän edessä seisoivat kaksi miestä. Tämän jälkeen pikakiväärimes ampuu lippaan toisensa perään. Minä jouduin täyttämään pimeässä noita lippaita. Sattui sitten niin että pikakivääri teki lakon. Toimitin ampujan teltalle putsamaan sitä. Kun hän ei lähtenyt yksin, niin

minun piti lähteä mukaan. Oltuamme vähän aikaa teltassa kuului jysähdyks, kuin olisi pommi tullut. Siinä putsatessa kivääriä tuli teltan ovelle joukkueemme johtaja vänrikki Sjöblom ja huokasi syvään ja sanoi: "Hyvä pojat, teidän monttu on entinen". Päivän tultua katselimme etumaastoa, oliko jäänyt mitään. Ampumapesäke oli sekaisin. Kasapanoksen jälkiä oli vain - siinä olisi saattanut mennä muutakin.

Korsussa jatkosodan aikana.

Paavolalaisten pataljoona pääsi lepoon Puumalan kankaalle. Tässä sitten erotettiin nuoremmat ja vanhemmat erilleen. Minä jouduin nuorempain porukkaan. Tällä porukalla teimme koko syksyn partioretkiä. Vuoden vaihteessa jouduimme Jyvälahteen. Siellä oli Vennään mies tehnyt hyökkäyksen Enonsuuhun. Meidän piti lähteä häätämään hyökkääjiä pois. Olin tuolloin taistelulähtettinä ja lääkintämiesten apulainen. Tuossa rytkässä haavoittui Kuusamosta oleva mies nimeltään Pätsi Verner. Verner oli joutunut hakkuuaukiolle ja siinä haavoittunut. Meidän piti saada Verner sieltä pois. Jouduin lääkintämiehelle kaveriksi ja minun piti lähteä edeltä, niin että saisimme haavoittuneen ahkioon. Lähdin kuitenkin konttaamalla, etten joutuisi samaan luotisuihkuun. Venäläisillä oli joka kymmenes patruuna valojuovaluoti ja näin näki pimeässä ampumasuunnan. Pääsin aika lähelle Verneria niin, että sain hänen jalkojaan nostettua ylös. Toinen työnsi ahkion alle - minä sain jostain takin lie-

peestä kiinni, josta vetäsin Vernerin ahkioon. Näin saimme Vernerin aukiolta pois. Kun kuljetimme haavoittunutta Verneria, niin hän luuli olevansa Eliaan vaunuissa ja matkalla taivaaseen. Sanoin, että käydäänhan ensin jsp:llä. Vernerin kuului johonki uskonlahkoon, en tiedä mihin.

Vuosi vaihtui ja talvi 1942 olikin yhtä partiointia. Meille annettiin sukset ja näin kävi partiointi nopeammin. Lähtöön oli aina auto valmiina, mutta paluumatkalle ei. Kuljimme etupäässä korpia ja metsiä. Keväällä 1942 jouduimme Kiestinkiin. Tuolloin meidät oli siirretty JR 11:een. Kiestingissä jouduimme sivustaan. Uudeksi joukkueen johtajaksi saimme Pentti Koskelan (Karhukan-kaalta). Koskela oli sopuisa mies kaikin puolin, eikä hän hyökkäyttänyt joukkueetta tuohon. Vaikka me kierrettiinkin tuolla Kiestingissä kaikki suot, niin ei meistä kaatunut eikä haavoittunut kukaan. Se oli kaikkein pahinta, kun piti kolmen päivän muonalla olla koko viikko. Näin kevät 1942 ja Vapun vietot oli vietetty.

Kiestingistä tultiin takaisin Uhtuan suunnalle Puumalan kankaalle. Siinä me jouduimme telttamajoitukseen, sillä meidän tekemämme rakennukset oli annettu saksalaisille. Kävimme saunassa ja vaihdoimme vaatteita. Seuraavana päivänä oli lähtö linjoihin Turistikukulalle. Toisille jaettiin Mannerheimin viinoja, mutta meille ei annettu, koska meidän uusi joukkueen johtaja kielsi. Nyt olikin joukkueen johtajana nuori kansakoulunopettaja Haukiputaalta, hänkin oli Pentti Koskela.

Vinskit saunomassa 10.10.1942.

Ryhmä, johon minä kuului, oli vanhimpia rintamalla olleita. Kun me ei saatu Mannerheimin vuosipäivänä myönnettyjä viinoja, niin päätimme, että kerätään sokeria ja tehdään kiljukaljaa juhannuksena. Näin teimme. Minä pyysin kotoa hiivaa kaljan tekoa varten ja sainkin koko paketin. Kaljan teko meiltä onnistui kaikin puolin hyvin. Minun piti viedä välimaastoon kalja käymään, sillä muuten olisi joukkueen johtaja hävittänyt koko panoksen. Hän piti meitä kuin koulupoikasia kaikin puolin. Juhannus tuli ja meidän kaljapanos oli hapanut jo tarpeeksi kauan. Ja kukas muu sen hakee kuin se, joka veikin: Jarva Aimo, kuului kuin yhteisestä suusta. Hain minä enkä uskaltanut päästää ei pieruakaan, ettei kuulisi vihollinen. Kalja oli hyvää ja lisäksi oli pönttöön mennyt muurahaisia ja niitä oli kanahkanaan. Vartionnin me maksoimme kahdelle, jotka erosivat kaljaporukasta. Kalja olisikin ollut melkoista, elleivät nuo muurahaiset olisi tuottaneet sellaisen maun, että se teki äkkiä tehtävänsä. Laulua se ei kuitenkaan estänyt. Ryhmän johtajalla oli hyvä laulun ääni ja lauluja muistissa vaikka kuinka paljon. Siinä tuli Isoa Iitaa, Heiliä Karjalasta, Röhörrantaa, ja tulipa sieltä vanhoja työväenlaulujakin.

Juhannuksen pyhät menivät joten kuten. Useammalla oli kuitenkin tullut ruilutauti, ja riuku oli ahkerassa käytössä.

Turistikukkulalla olo jäi minulla lyhyeen, sillä minut ja joitakin muita siirrettiin RP 8:aan Pinkojoelle. RP 8:n täydennys oli käynnissä ja pullikoijia oli paljon. Pataljoonan komentajana oli majuri Karhunen. Toiset, joilla oli tuttuja jossain porukassa, pääsivät niihin yksiköihin. Minun kaveriksi jäi lopuksi Sä-

Kranaatinheitinkoulutuksessa.

isä Ensio. Upseereiden edessä kun me seisoa tönötettiin, niin Karhunen kahto toisia kohti naurusuussaan ja kysyi, että mihinkäs nämä kaksi pannaan. Sovinto tuli ja me jouduimme viestikoukkueeseen. Näin meille alkoi RJ8:n palvelu. Hevosmieheksi ensiksi ja sitten jos... Pinkojoella oloaika päättyikin pian ja lähtö oli sitä luokkaa, että takaisin ei tulla. Suuntana oli Vuokkiniemi. Vuokkiniemessä meidät majoitettiin erääseen taloon. Vuokkiniemestä huollettiin kenttävartiopaikoille kaikki tarvikkeet. Kuittijärveä pitkin niin kauas kun paa-tilla pääsi ja siitä hevospelillä eteenpäin. Tollojoella oli varastoalueen säilytyspaikka. Meistä joutui Tollojoelle joitakin muonan kuljetukseen. Säisä ja minä jouduimme tuohon porukkaan.

Ensimmäinen muonan kuljetusreissu tehtiin Kenttijärvelle. Kenttijärven kenttävartiopaikka oli järven itäpuolella. Järven yli piti mennä puusta tehdyl-lä roomulla tai jonkintapaisella lautalla. Järven yli oli vedetty vaijeri, joka kulki lautalla olevien tolppien kautta, josta kapulalaitteella nykittiin. Näin pääsi aina järven toiselle puolen, jossa oli kenttävartiopaikka. Meistä jätettiin joita-kin hevosmiehiä Tollojoelle muonan ja postin kuljetusta varten. Kenttijärven jälkeen lähdettiin Kostamukseen. Kostamus olikin paremman tien päässä. Kantosatulassa vietiin tavaraa ja palatessa sai tulla ratsastamalla. Ruoan puute oli ainainen puute, eikä aina tahtonut olla muuta kuin korviketta ja joku vani-kan kappale.

Kerran lähdimme Säisä ja minä kahtelemaan, että minkälainen kylä seTol-lojoki on. Olihan siellä siviileitäkin. Ei niitä kovin paljon - kaksi perhettä, jois-sa oli vanhempaa väkeä. Ensimmäisellä kerralla me kävimme siellä jalkaisin. Eräässä paikassa meille annettiin teetä ja sultsinoita. Mies, joka oli tuossa ta-lossa, kehui meitä ja toivoi, että olisi saanut jonkinlaisen pyssyn ja ammuksia. Saimme maitopullon kumpikin ja lähdimme takaisin. Jonkin matkaa tultuamme minulla rupesi mahaa vääntelemään ja tuli niin paha olo, että täytyi pyllis-tyä pajupensaan taakse. Säisä rupesi nauramaan ja kehui ihtiään. Saatuani tar-peeni toimitettua tuli hyvä olo. Lähdimme jatkamaan matkaa. Jokin matkaa tultuamme rupesi Säisä lyömään jalkojaan ristiin ja noitumaan, että mitä se oli. Säisällä oli sama teko kun mullakin. Enää ei meitä naurattanut, meinaspa ve-tää naaman totiseksi.

Toisella kerralla lähdimme veneellä, sillä Tollojoki oli vesirikas joki. Niin-pä me soutaa liekutelttiin kylälle asti. Kylässä oli puintiaika käynnissä ja me ihailimme niiden puintia. Riihen kupeessa oli oikea puimakone ja voiman läh-teenä oli hevoskierrolla käyvä laite. Tällä kertaa me ei syöty eikä juotu mitään. Vaan ei me saatu maitoakaan. Pois lähtiessä lähti meitä saattamaan kaksi nuor-ta tyttöä. Kiersimme jonkinlaisen niemekkeen ympäri ja tulimme niemen toi-selle puolen. Tytöt istuivat keulassa ja Säisä souti - minä olin perän pitäjänä. Jonkin matkaa soudettuamme ja kaikenlaista höpistyämme tytöt rupesivat meille laulamaan että "rasbidaani bojunissa fussaa" (kauniisti kukkii syrenit ruusut). Niemen toiselle puolen, mistä lähdettiin, jäivät tytöt pois. Näkemiin kuitenkin jätettiin toisillemme. Saattoipa siinä jossakin ajatuksissa tulla mie-leen, että mikä meitä viiraa, kun vihataan toisiamme.

Syksy lähenee ja talvi teki tuloaan. Meiltä väheni muonan kuljetus, posti oli

tärkeintä mitä vietiin. Kerran lähdettyämme Kostamuksesta kulki edellä yksi meidän vauhottajista. Uhkasi tappaa kaikki mikä vastaan tulee. Lähtikin hyvin reippaasti. Jonkin matkaa mentyään hän palasi takaisin ja oli valkea kuin nauris. Ja hyvin hätäisesti selitti, että siellä on vanja tiellä, eikä hänellä itsellään ole mukana konetuliasetta. Lähdimme kuitenkin eteenpäin, minut ja Säisän komensi edelle. Vähän matkaa seurasin jälkiä ja huomasin niissä kuin kynnen jälkiä. Sanoin Säisälle, että meitä vastassa on vihanen armeija, niillä on kynnet ja kaikki. Säisä sanoi, että sehän on sitten karhu. Niinhän se olikin.

Tulimme syöttöpaikalle erään ojan varteen, jossa oli keitetty korviketta ja hevosia syötetty. Yöllä oli satanut lunta sen verran, että maa oli valkiana. Ojan varressa oli ollut muitakin aikaisemmin, koska nuotion paikka oli lämmin. Emme puhuneet toisillemme mitään, vaan teimme tulia niin kuin ei olisi ollut mitään. Tämä olikin viimeinen käynti Kostamuksessa. Illalla lähdin Säisän kanssa yrittämään jälleen Tollojoen kylään. Vaan meidän tiemme päättyi kosken rannassa olevaan taloon. Siinä joen rannassa oli kaksi naista kokemassa katiskatyypistä kalan pyydystä. Saimme heiltä siikaa ja lupasivat vielä maitoakin, jos käymme odottamaan. Menimme sisälle asuntoon, joka oli toisessa kerroksessa, navetta oli alakerrassa. Aikamme siinä istuimme ja seurasimme talon väen touhuja. Samovaari höyrysi pöydällä. Jäimme kahdestaan istumaan penkille ja odottamaan sitä luvattua maitopulloa. Aikamme istuttuamme tuli sisältä kaksi miestä eikä ne meille edes hyvää päivää sanoneet. Ottivat kuppinsa ja laskivat siihen teetä. Tuli mieleen että antaakohan ne meille. Ei kuitenkaan, vain itselleen ottivat. Sitten tuli vielä kolmas mies, joka piti oikeaa

Rjp. 8 viestiryhmä, Vuokkiniemessä.

kättään rintataskussa. Ikään kuin siellä olisi ollut jokin ase. Hänkin otti teetä ja rupesi keskustelemaan toisten kanssa. Kieltä mitä ne puhuivat, en ymmärtänyt, enkä muutenkaan saanut selville, mistä ne keskustelivat. Asiaa heillä oli keskenään. Ei meillä ollut aseita eikä muitakaan paukkurautoja. Saimme siinä maitopullot. Maksuksi he olisivat ottaneet mieluummin teetä kuin rahaa. Sanoimme, että meille ei anneta teetä, hätäisesti korviketta.

Tollojokipalvelu loppui samalla kun talvi teki tuloaan. Meidät siirrettiin Vuokkiniemeen. En päässyt lomalle, vaikka pyysin ja olin laittanut lomapaperitkin vetämään. Vuokkiniemessä oli isokokoinen höyrykone, joka käytti sahaa, myllyä ja sähköjä. Höyrykone oli Tampereella Lokomontehtaalla tehty.

Joulukuun alku tuli ja kovat pakkaset. Minut joukkueen johtaja määräsi uuteen kenttävartioon puhelinmieheksi. Kumminkin hän sanoi, että syökää ensin, sillä te että saa keittoruokaa koko viikolla. Haimme keiton keittiöltä ja kersantti Karjalainen rupesi jakamaan sitä. Yhtäkkiä hän karjaisee, että järveltä tulee lentokoneita. Äkkiä mehtään ja jokainen. Vuokkiniemen lotat olivat ruvenneet saunan lämmitykseen ja yksi oli tuolla lämmitystouhuissa samaan aikaan. Lähdin minäkin siitä erään Hulkkoson jälkeen. Ajattelin, että menen toisaalle mihin Hulkkonen. Hän kääntyi oikealle ja minä jatkoin suoraan. En kerinnyt pitkästi, kun pommi jyrähti ja taju pois. Tulin tajuihini ja yritin vasemmalla kädellä auttaa ylös, vaan eipä se toiminutkaan. Lähdin juoksemaan ja näin, kun saunasta tuli nainen, joka oli lämmittänyt sitä - nainen oli musta kuin murjaani. Siinä kiireessä ne minut kyydihtivät jsp:lle. Viljo Eerola oli lääkäriinä. Hän satoi haavat ja tilasi ambulanssiauton, jolla minut tuotiin Hyrynsalmelle. Sairaalassa oli jo Säisä ja näin me taas oltiin kämpppäkavereita. Tuo kohalokas päivä 14.12.1942 oli mulle viimeinen rintamallaolopäivä.

Tämän haavottumiseni jälkeen jouduin vieläkin vaikeampiin tilanteisiin. Sotatouhuista minä vapauduin vasta 24.11-1944.

Aimo Jarva, Pulkkila

Tapautui Petroskoissa

Oli syyskuun viimeinen päivä 1941. Olin niitten 40 miehen joukossa, jotka Jr 56:sta komennettiin jostakin Prääsän tienoilta n. 20-30 km päässä olevaan Petroskoihin. Reitimme oli oikotiet ja pikavauhti. Kaupunki oli jo jonkun aikaa ollut osittain piiritettynä. Saavuimme iltahämärissä kaupungin laidmille meille määrätylle kaistalle, johon asetuimme aseisiin. Käsky oli vallata aamulla 1. päivä lokakuuta kaupunki. Määrättyyn kellonaikaan alkoi voimakas tykistön keskitys puolustajien aseisiin ympäri kaupunkia. Paljon siihen ei

kyllä ruutia haaskattu, kun saimme käskyn lähteä etenemään kohti kaupunkia. Mikäpä siinä, olihan sitä jo totuttu kulkemaan monien murroksien läpi. Vähiin oli viety joukot edestämme, sillä yhtään laukausta vastaamme ei ammuttu. Rautatien suunnasta kaupungin eteläosasta kuului taistelun melskettä. Sieltä oli tulossa Laguksen panssarit. Saimme käskyn ottaa yhteyttä tähän panssariporukkaan. Valkoista lippua heiluttaen menikin osa joukostamme heitä vastaan. Silloin oli vihollinen vielä asemissaan välissämme. Olivat juuri antamassa tulikäskyä tykistölle puolustajan aseisiin. Toki säästyttiin joutumasta omien tulen alle. Osa välissämme olevista antautui vangeiksi. Suurin osa pääsi pakenemaan pitkin Äänisen rantaa pohjoista kohti.

Oli siinä varmaan kuululla panssariporukalla harmiakin, kun pahainen jalkaväkijoukkue pääsi ensimmäisenä kaupunkiin.

Kun päivä oli kulunut puoleen, saimme tehtäväksi tarkistaa vallattuja alueita, ettei sinne ole jäänyt sala-ampujia. Kuljimme kahden miehen ryhmissä talo talolta. Kohdalleni sattui mm. osa Onegan suurista tehtaita. Suurissa tehdassaleissa meitä oli vastaanottamassa suuri joukko laihoja nälkäisiä kissoja, jotka selkäpiitä karmien monkuivat. Mikä olisi ollut sanoma, jos sen olisi osannut tulkita. Ei ne ainakaan kehräten häntä pystyssä tulleet hyväilyjä kerjäämään. Kävimme läpi monta taloa, vaan eipä näkynyt mitään eikä ketään...

Sitten jostakin kahden huoneen hökkelin piipusta nousi harmaata savua. Siellä oli ? Työnnyin asumukseen konepistoolin piippu ensimmäisenä ovenraosta sojottaen. Edessämme oli jotenkin riipaisevan unohtumaton näky... Siviiliasukkaita oli varmaan peloiteltu suomalaisten raakuuksilla. Ja olivathan he jo nähneet ja kokeneet sodan armottomat kasvot. Tykit olivat jylisseet, kranaatit räjähdelleet, konetuliaseet paukkuneet ja kaupungissa riehui monta suurta tulipalaa. Kaikki sodan mielettömyyttä... Tuossa edessäni lattialla polvillaan kädet ristissä minuun ylöspäin katsoen oli pienikokoinen pitkäpartainen vanhahko mies, täysin ummikko venäläinen. Monista ikoneista ja muista yksityiskohdista päätellen lienee ollut ortodoksinen pappishenkilö. Paljon sieltä tuli puhetta "hospotipomiloi". En osaa edes kuvailla, miten suunnaton hätä ja pelko kuvastui hänen kaikesta olemuksestaan. Varmistuimme, ettei toisessa huoneessa ollut ketään, ja kun uskoin, että hän oli Jumalaansa turvaava tehdessään ristinmerkkejä ja hänen hätäinen puheensa kuulosti armon pyytämiseltä ja rukoukselta, otin puseroni taskusta uuden testamentin, jonka ensi sivulle vaimoni oli kirjoittanut sanat "Isälle Voimaksi sotaan". Näytin kirjankannessa oleva ristiä ja samalla tartuin kiinni hänen olkapäästään ja nostin hänet seisomaan. Myöskin osoitin kädelläni häntä ja itseäni viitaten ylöspäin... Nyt miekkoselle selvisi, ettemme ole tulleet häntä tappamaan. Äskeinen hätä ja pelko oli poispyyhkäisty ja se vaihtui äkkiä suunnattomaksi iloksi ja riemuksi. Syntynyt ystävyys olisi hänen pitänyt myöskin saada osoittaa aitovenäläiseen tapaan halaten ja pussaten. Moiseen touhuun en kuitenkaan ollut totunut. Enkä pitkään sallinut hyväily-yrityksiään. Ystävyystään ja kiitollisuuttaan pelastuksestaan hän olisi nyt halunnut osoittaa tarjoamalla kaikkea syötävää, mitä hänen kodissaan oli. Emme kuitenkaan voineet jäädä hänen kesteihinsä. Taisipa myöskin olla mielessä epäluulo, että vaikka mitä myrkyä syöt-

täisi. Poistuessamme talosta seisoi ulkona jonkun oven takana suuri roteva mies. Ei puhunut eikä puhtanut, eikä pieninkään ilme hänen kasvoillaan muuttunut. Kun varmistuimme, ettei hänellä ollut aseita, jätimme hänet siihen ketutarhan aidan viereen.

Lokakuun 1. päivän ilta Äänislinnassa, joksi kaupunki ristittiin, on luku erikseen. Kaikki ei ole mukavaa kerrottavaa. Ihmettelimme illalla sitä siviilien paljoutta. Aamulla, kun tulimme, ei kaduilla näkyneet ketään. Seuraavana päivänä jo marssimme eteenpäin vanjan jälkeen. Kohteena Kontupohja ja Karhumäki.

Meitä ei kelpuutettu Äänislinnan voiton paraatiin, vaikka olimme siellä ensimmäisenä.

Viljo Hyytinen

Arvo Kyöstilän päiväkirja-merkintöjä jatkosodasta

20.6.41	klo	3.00	Pulkkilan miehet, matkustivat junalla saavuttiin Hyrynsalmelle, jossa leiriydyttiin
		9.00	lähdettiin Suomussalmelle.
		15.00	saavuttiin tavoitteeseen, jossa leiriydyttiin Pappilan maastoon.
21.6.41	k:lo	6.00	herätys ja aamutoimet
		7.15	aseiden puhdistus ja tarkastus
		11.00	ruokailu omalla keittiöllä'
		13.00	aseiden kohistus k.k:lla ja pistooleilla.
		17.00	ruokailu
		21.30	iltahartaus, pastori
22.6.41	k:lo	6.00	herätys ja aamutoimet
		7.30	aamutee
		8.00	k.k:n käsittelyä
		11.15	ruokailu
		13.00	konekiväärin kantotavat ja asemaan meno. (joukk.joht.)
		17.00	käskynjako (vääpeli)
		17.15	päivällinen
		21.30	iltahartaus

23.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
8.00 k.k:n käsittelyä ja avonaisen aseman teko.
11.15 aamiainen
13.00 k.k:n puhdistus ja tarkastus
15.00 teltta-alueen puhdistus ja naamiointi
17.00 päivällinen
18.00 käskynjako
20.00 Juhannusjuhla (pappilan pihassa)
23.30 iltahartaus

24.6.41 k:lo 5.45 herätys ja aamutoimet
6.00 aamukahvi
6.45 lähtö maastoharjoitukseen
7.15 maastoharjoitus
11.15 aamiainen
13.00 k.k: pesäkkeiden teko ja asejärjestelyä
17.00 käskynjako
17.15 päivällinen
21.30 iltahartaus

25.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
8.00 järjestelytöitä
10.15 oppitunti: Saks.arvomerkit
11.15 aamiainen
13.00 taistelukoulutusta
17.15 päivällinen
21.30 iltahartaus

26.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
7.45 koekuormauksia (joukk. joht.)
10.15 oppitunti: Saksalaiset arvomerkit
11.15 aamiainen
13.00 maastoharjoitus
17.15 päivällinen
18.00 käskynjako
20.30 iltahartaus

27.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
8.00 maastoharjoitus
11.15 aamiainen
13.00 lääkärin oppitunti
14.45 aseiden käsittelyä
17.15 päivällinen
18.00 käskynjako
20.30 iltahartaus

28.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
8.00 kuormaus valmennusta
11.15 aamiainen
13.00 aseiden puhdistusta

17.00 päivällinen
18.00 käskynjako
20.30 iltahartaus

29.6.41 klo 5.15 herätys, aamutoimet ja kahvi
6.15 lähdettiin pappilan, Viitalan maastosta.
8.10 saavuttiin Saukon talon itäpuolelle, jossa leiriydyttiin tien pohjoispuolelle.
13.00 aamiainen ja sen jälkeen leirialueen naamiointia
18.00 päivällinen
21.30 iltahartaus (pastori)

30.6.41 k:lo 6.00 herätys, aamutoimet ja tee
8.00 varusjärjestelyä
11.00 aamiainen
13.00 aseiden puhdistusta
17.00 päivällinen
20.30 iltahartaus (os. pastori)

1.7.41 k:lo 00.30 herätys, aamutoimet ja aamiainen
1.00 teltan purkaminen
2.10 lähdettiin Saukon maastosta Raatteentietä kohti itää.
6.50 ylitettiin itäraja (ei vastarintaa)
11.10 saavuttiin Vasovaaraan, jossa oli vihollisen rajavartiokasarmi. Lentopommituksessa särkyivät ikkunat ja ovet edellämainitusta kasarmista. Kaikkialla oli hirvittävä epäjärjestys ja siivo.
22.45 saavuttiin Latvajärven kylään, jonka itäpuolelle leiriydyttiin. Matka, mikä oli kuljettu, oli melkein tietöntä ja sangen rasittavaa kulkea

2.7.41 klo 6.00 herätys ja aamutee
7.00 tien korjaustöitä
11.00 ruokailtiin
14.00 lähdettiin Latvajärveltä
19.50 saavuttiin Paahkomavaaraan, johon tien huonouden takia täytyi leiriä, ja vihollisen lentokoneita oli ilmassa, niin täytyi autot ajaa metsään.
20.10 Kev.os.5:n komentaja ratsumestari Talaskivi haavottu taistelussa vihollisen partiota vastaan, sekä adjutantti luutn. kaatui samassa tilanteessa

3.7.41 k:lo 6.00 herätys
7.00 lähdettiin Paahkomanvaaralta jatkamaan matkaa ja matka sujuikin kulkuvaikeuksia huomiomatta aika hyvin.

4.7.41 klo 23.00 Saavuttiin Vuokkiniemeen.
Vuokkiniemessä vietettiin päivä leväten, jossa

- oli hyvä tilaisuus uida ja peseytyä, jota pojat käytti hyväkseen. Myöskin pestiin pyykkiä.
- 19.45 vihollisen pommikoneet kierti kahteen eriker- taan ja pommittivat V.niemen kylää, jossa olim- me leiriytynyt, mutta ei erikoisempia vaurioita sattunut.
- 5.7.41 klo 2.45 lähdettiin Vuokkiniemestä, mutta n. 3 km pääs- sä oli silta poikki, jonka korjaus vei aikaa n.10 t Sen jälkeen jatkettiin matkaa
- k:lo 22.45 Saavuttiin n. 2 km Ponkalahden länsipuolelle, jossa ruokailtiin ja hetkinen levättiin.
- 6.7.41 3.15 Lähdettiin edellä mainitusta paikasta jatkamaan matkaa. Ponkalahden kylän itäpuolella oli jo voimakkaampi vihollinen vastassa, jossa kompp. sai tulikasteen m.m. 3.joukk. oli aika tiukassa paikassa, mutta selviytyi menetyksittä. Pst.joukk. haavottu 2 miestä korpr. Riikola T. ja stm Pellikka E.
- 17.30 Vieraili vihollisen koneet, pudottaen joi takin pommeja, mutta tuloksetta.
- 14.7.42 Kompp. päällikkö, asealiupseeri, sekä 4 miestä läksi komennukselle Raahen KKK/Kev.os.5:n aseita ja varusteita luovuttamaan Raahen S.k.piirin esikuntaan. Kaikki loput miehet siir- rettiin J.R.53:een. KKK/Kev.os.5 lakkasi ole masta.

Muistoja sota-ajalta

Välirauhan aikana huhtikuussa -40 jouduin alokkaaksi Kuusamon Kurki- järvelle. Kesä-heinäkuun vaihteessa mentiin rajan yli. Siellä sivuttiin Suvan- non kylä ja monta muuta kylää, joitten nimiä en enää muisöta. Sohjanan joki oli reilumpi kosketus vihollisiin. Itse jouvuin rintaman mukana eteneen Lou- hen suuntaan, oli heinä-elokuun vaihde. Suomen joukot ylitti suota, minä olin näissä joukoissa. Suolla kasvoi paljon hilloja, niitä myös syötiin. Silloin vi- hollinen avasi konekiväärin tulen. Siinä vaiheessa haavoituin ensi kerran, va- sempaan käsivarteen. Seurasi sairaalareissu ja loma. Se oli pieni pintahaava. Toinen loka-marraskuun vaiheilla sattunut haavoittuminen sattui iltapimeässä. Olin vartiossa, kun vihollisen partion tunnustelija tuli konekivääripesäkkee- seen. Tunsin vihollisen, koska kiväärissä oli pistin, jota meikäläisillä ei ollut,

myös piippalakki oli päässä. Itsepuolustusvaistoni heräsi. Ampumiseen ei ol- lut aikaa, löin vain kiväärillä päähän ja siihen se vihollinen vaipui. Olin yön- tiasennossa, kun toinen vihollinen ampui ja osui olkavarteeni. Silloin huusin tulta ja 4 konekivääriä ampui. Vihollispartio perääntyi. Mies, jota löin, se jäi siihen lähelle, mutta kenen luodista? Tästä seurasi sairaalamatka ja lomaa 2 viikkoa. Se oli myös pieni pintahaava. Tämä kahakka muistettiin ja sain aika- naan saksalaisen rautaristin. Tämän olen säilyttänyt sota-ajan muistona, sillä tällaista muistoa on harvalla sotilaalla.

Sotarintamani on ollut Kiestinki - Uhtua - Kannas. Uhtuan suunnalta on muistissa, kun kävin serkkuni Viljo Lehtosaaren luona kylässä. Oli kaunis ke- väinen päivä. Hiihtelin lähellä korsua, kun vihollisen tarkka-ampuja ampui ja luoti osui sauvaani polven korkeudelle. Silloin osasin mennä maihin ja ryömiä korsuun. Kyllä pojat kauhistui, että päivällä tulin. Päivällä liikkuminen oli kielletty. Pimeällä lähdin pois.

Karjalan kannaksella majoituttiin ensin teltoihin Kivennavan kirkolle, sii- tä levittäydettiin aseisiin. Sitten alkoivat kovat rytinät ja linjat murtuivat. Me peräännyimme. Asetuimme aseisiin Antrean pitäjässä, kivikkoiselle kankaal- le. Tykistötuli oli kova. Siinä minä haavoituin kolmannen kerran. Sain 12 sir- paletta yläruumiiseen, käsiin ja vatsaan. Seurasi sairaalareissu. Siitä jäi arvet, jotka näkyvät vieläkin saunassa, sanoo lauluntekijä. Sairaalassa haettiin vat- sasta sirpaleita. Tehtiin keisarileikkaus, mutta ei löytöjä ainakaan mulle tuotu, vaikka pyysin. Ihmeellisintä tässä oli, että olin kapalossa, perunan lohkot ja mustikat tuli kapaloon vielä, kun laitettiin lomalle. Aura-sisko vaihtoi siteet kotona, Paula-tyttö Viitasilla. Ihme oli sekin, että mitään sidetarvikkeita eivät hoitohenkilöt muistaneet antaa mukaan. Mutta hätä keinon keksii. Äiti sanoi, että hällä on puhtaat verkot harsokankaasta. Niin pantiin silitysrauta kuumak- si ja sidelaput painettiin ruskeeksi tulikuumalla raudalla. Basillit paloivat ja henkiin jäin. Yksi vuosi meni sairaalassa ja sotakin loppui. Saksalaisia ei mi- nun tarvinnut ajaa pois.

Sirpaleet tuovat onnea, sanotaan - niin minullekin. Käytyäni sotainvali- deille järjestetyn hitsaajakurssin, olen elämäntyöni tehnyt rautarakennehitsaa- jana. Voimalaitoksilla olin Oulujoki-, Kemijoki- ja Tuuloma-työmailla yht. 10 v sekä VR:n palveluksessa Oulun ja Pieksämäen konepajalla yht. 11 v.

Nyt olen eläkkeellä ja toimeentulo ja tulevaisuus turvattu.

Vaikka elämäni ei ole laulun arvoinen, on tämä ollut yhden sotilaan kohta- lo.

Ahti Verkkoperä

12-vuotiaan Lea Piipon o.s. Virkkunen
kirje tädilleen sotaorvon
Joulusta ja elämästä

Pulkkilassa 1/2.42

Täti hyvä!

Kiitos kirjeestäsi jonka sain jo aikoja sitten. Nyt on taasen talvi kulunut melko pitkälle, tullut jo kevään tuntuinen ilma. No niin sitä piti kertoa joulun vietosta.

Aattopäivänä haime kuusen puolen päivän jälkeen sitten järjestettiin kaikki hyvään kuntoon ja äiti meni navetta asiolle ja lämmittisaunan. Hämärän tulen koristettiin joulukuusi, ja sitten tuli äiti navetasta. Ja pani puuron tulelle ja sopan. (kun) Sitten käytiin saunassa ja saunan jälkeen kävi pukki. Me tytöt ja pojat laulettiin ja leikittiin joululauluja ja joululeikkejä. Äiti ja pienemmät katsoivat ja kuuntelivat. Sitten laulettiin, "enkeli taivaan". Sitten käytiin levolle. Aamulla heräsimme varhain vaikka joulukirkkoa ei ollut kuin vasta illalla, klo 4 ip. Kun meillä ei ole omaa pappia ja lukkaria. Ranttilan pappi ja lukkari ovat aina täällä. Oma seurakunan pappi ja lukkari ovat rintamalla. Illalla vasta palloivat sankarihaudoilla lerapadat ja kynttilät. Veitiin mekin isän haudalle kynttilä. Ei täällä ollut hetikään kaikilla hudoilla kynttilöitä. Kun niitä ei saanut mistään. Joulukuusi oli kuten ennenkin, isää vain puuttui. Muistimme monet entiset joulut jolloin oli isäkin kanssamme iloitsessa joulusta, muistimme myöskin sota talven joulun jolloin isä oli sielläjossakin viettämässä jouluansa kraanaattien räiskyessä kovassa pakkasessa. Tuntui niin ikävältä kun isää ei ollut joulu pöydässä hänen sijansa oli tyhjä. Usein näkee isää unissa niin elävänä tällä kotonalla. Mutta kun herää niin saa ajatella se oli vain unta. Ne entiset ajat jolloin isäkin oli seurassamme ne ovat kuin unta, unta vain. Isän vaatteet kun näkee tulee surullinen mieli. Ne vain odottavat pitäjää. Kauan menee aikaa kun ne sopivat poikien päälle. Työ kintaat riippuvat oven pielessä naulassa johon ne pani kun tuli viimeisen kerran työ maaltansa.

Nyt tänne tuli Korpelan Antti taasen lomalle eilen illalla. Kun ajallelee että ei isä tule lomallekaan, eikä silloinkaa kun sota loppuu ja muut tulevat kokonaan pois. Mutta isä on päässyt ainiaalle lomalle. Rauhaan kaikesta, pois maallisista töistä ja huolista. Hänen päivänsä ovat päättyneet. Ei muuta tällä kertaa.

Terveisiä teille molemmille ja
Hauskaa talven jatkoa

Piirteli Lea

Äiti kirjoittaa kun joutaa.

Ahti Isojunno
20.5.1984, Oulu

Arvoisat seurakuntalaiset, hyvät veteraaniveljet

Olemme saaneet olla mukana tänä keväisenä sunnuntaina palauttamassa mieliimme meitä jokaista, mutta ennen muuta sodissa kaatuneiden omaisia syvästi koskettavia tapahtumia. Seurakunta on halunnut näin arvokkaalla tavalla kunnioittaa maamme vapauden puolesta kalleimman uhrin antaneiden sankarivainajien muistoa.

Koska tänä päivänä, toukokuun kolmantena sunnuntaina, vietetään kautta maan kaatuneiden muistopäivää, niin lienee paikallaan käsitellä lyhyesti sotien aikaisia tapahtumia sekä tämän juhlapäivän syntyä ja merkitystä. Me ikkäämmät henkilöt muistamme vielä talvisotaa edeltäneen liikekannallepanon eli yh-vaiheen. Silloinhan meidät tämän pitäjän reserviläiset kuljetettiin hevoskolonnana Oulaisten asemalle ja (sieltä) edelleen rautateitse Oulun Lyseon tiloihin siellä muodostettavaan Jalkaväkirykmentti 25:en liitettäväksi. Mieli-alat niin lähtevien kuin jäävienkin joukossa olivat tietenkin haikeat ja jännittyneet. Tilanteen vakavuuden jokainen tajusi. Tietynlainen rauhallinen toiveisuus oli kuitenkin merkillepantavaa, eikä joukon käyttäytymisessä ollut moitteita sijaa. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että talvisodan ankarat koettelimukset Suomen kansa saattoi kestää vain äärimmäisin ponnistuksin ja suurin uhrein. Kaikki aineelliset ja henkiset voimavarat oli silloin keskitettävä puolustamaan nuoren valtakunnan itsenäisyyttä ja vapautta. Sisäiset ristiriidat pantiin nyt syrjään ja eri kansalaispiirit äärestä laitaa liittyivät yhteen rintamaan. Näin syntyi meillä ja maamme ulkopuolellakin tunnetuksi tullut käsite: TALVISODAN HENKI. Erityisen voimakkaana tämä yhteenkuuluvuus koettiin rintamamiesten keskuudessa. "Siellä jossakin" ei kysytty, oliko vierustoveri maalainen vai kaupunkilainen, työmies vai herra, sosialisti vai porvari, suomea vaiko ruotsia puhuva. Kysyttiin vain, kestämmekö me, pitääkö linjamme? Annetut uhrin ja yhteisen vastuun kokeminen synnyttivät aseveljeyden, joka yhdisti lujien sitein sodan kovan paineen alla olleet miehet ja naiset.

Talvisodan päätyttyä halusivat palveluksesta vapautuneet miehet ylläpitää sodassa syntynyttä toveruutta perustamalla useita järjestöjä, joista merkittävimmän, Sotainvalidien Veljesliiton, syntysanat lausuttiin v -40. Liiton tehtävistä mainittakoon mm: sotainvalidien työhön sijoitus, asuntojen rakennuttaminen, lääkinnällinen kuntoutus, henkinen ja hengellinen toiminta, invalidikotien ja huoltolaitosten ylläpito sekä sotasokeiden opaskoirien koulutuksen järjestäminen. Liitto on tehnyt ja tekee edelleen arvokasta työtä niiden n. 50.000 sodissamme invalidisoituneiden henkilöiden hyväksi.

Lyhyen rauhantilan - hengähdystauon - jälkeen alkoi sitten jatkosota juhannuksen aikoihin v -41. Nyt oli meidän kokoontumispaikkanamme Liminka, josta erillisosastomme Kevyt Osasto 5:n kuljetus jatkui omaa autokalustoa käyttäen odotusasemaan Suomussalmen vanhan pappilan maastoon. Mieli-aloissa oli luonnollisesti nähtävissä jossakin määrin edellisen sodan jättämää väsymystä, mihin osaltaan vaikutti huoli omaisten ja perheiden toimeentulosta sekä näiden entisestään enentyneestä työpaineesta. Toisaalta valtiovalta oli lyhyen rauhantilan aikana uhrannut entistä enemmän varoja aseistuksen ja varusteiston lisäämiseen ja parantamiseen, mikä jo sinänsä antoi luottamusta puolustuskykyymme. Henkilökohtaiset sotakokemukset, ainakin vaikeimmat vaiheet niistä, lienevät lähtemättömästi mukana olleiden muistissa, joten niitä ei tässä enempää.

Useimmat Suomen sotahistorian tutkijat ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että jos talvisota olisi jäänyt ainoaksi voimainponnistuköseksemme toisessa maailmansodassa vv 1939-45 ja olisimme säilyneet itsenäisenä kansakuntana, olisi suhtautuminen noihin lähihistorian vuosiin aivan toinen. Voidaan todeta, että jatkosota oli käytävä ja varsin yleisesti hyväksytyt käsityksen mukaan se oli todellakin väistämätön jatko talvisodalle.

Hävitystä sodasta puhuminen on sikäli harhauttavaa, että maamme säilytti itsenäisyytensä ja vapautensa ilmeisesti juuri ja vain taistelemalla.

Nämä vuodet olivat erityisen vaikeita sekä rintamajoukoissa palveleville että kotirintaman väelle. Viimemainituilla oli elintarvikepulan ja raskaan työmäärän lisäksi myös ainainen huoli sekä omasta että rintamalla olevien turvallisuudesta. Kotiseudun elintarvike-, polttopuun- sekä teollisuuden raaka-ainehuolto oli turvattava sodan aikanaikin. Tämä oli välttämätöntä siitakin syystä, että ulkomainen tuonti oli silloisissa oloissa huomattavasti vähentynyt jopa kokonaan pysähtynyt. Tässä tilanteessa olivat hyvät neuvot kalliita. Niinpä keuhalla -41 perustettiin johtava keskuselin, Suomen Huolto, jonka jäseniksi liittyivät väestön hädänalaisen aseman hyväksi jo toiminnassa olleet vapaaehtoisjärjestöt ja huoltoelimet. Näistä n 20 järjestöstä voidaan mainita aiemmin esitetyn Sotainvalidien Veljesliiton lisäksi mm. Suomen Punainen Risti, Mannerheim-liitto, Sosialidemokraattinen Naisliitto, Maatalousnaiset, Martta-liitto, Invalidisäätiö, Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliitto ja Lotta-Svärd-järjestö.

Eri toimintamuodoista mainittakoon tässä vain Suomen Aseveljien Liiton alulle panema laaja ja monipuolinen työapu- ja talkootoiminta sekä sotaleskien ja kaatuneiden omaisten huolto, joita toimintoja eri järjestöt jatkoivat Aseveljien Liiton v -45 alussa tapahtuneen lakkautuksen jälkeen.

Jo sotien aikana vietettiin kaatuneiden muistopäivää erityisin juhlallisuuksin. Järjestelyistä vastasi v:sta -45 alkaen Kaatuneiden Omaisten Liitto, mutta mukana olivat jo alun alkaen kaupungit, kunnat, seurakunnat ja useat muut yhteisöt. Lisäksi muistopäivää edeltänyttä viikkoa on vietetty kaatuneiden muistolle ja heidän omaisilleen omistettuna.

Kaatuneiden Omaisten Liiton perustamisajatuksen lausui aikanaan presidentin puoliso Alli Paasikivi. Liiton puheenjohtajana vv 1945-81 on ollut va-

luneuvos K.A.Fagerholm sekä varapuheenjohtajana kenraali A.E.Martola. Kaatuneiden Omaisten Liiton toimintamuodoista mainittakoon mm:

- sodassa kaatuneiden muiston vaaliminen,
- valtakunnallisen kaatuneiden muistojuhlan järjestäminen,
- toiminta henkisen virkistykseen virittäjänä omaisten keskuudessa järjestämällä kuntoutus- ja virkistystilaisuuksia,
- vaikeuksiin joutuneiden kaatuneiden omaisten taloudellinen tukeminen
- sekä omaisiin kohdistuvan lakisääteisen huollon kehittäminen.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi Liitto kerää varoja lahjoitusten, julkaisu-toiminnan, keräysten, myyjäisten ja arpajaisten avulla.

Liitto ei harjoita puoluepoliittista toimintaa.

Itsenäisen Suomen vapaus on vaatinut raskaat uhrit. Talvi- ja jatkosodassa kaatui tai katosi yhteensä n 85.000 parhaassa aikuisiässä olevaa suomalaista miestä ja naista. Kaatuneet jättivät jälkeensä n 30.000 sotalleskeä ja n 50.000 sotaorpoa.

Maamme sankarihautojen ristirivistö kertoo sekä meille että tuleville sukupolville siitä raskaasta uhrista, minkä vapautemme on vaatinut. Nykyisessä epävakaissa maailmantilanteessa saamme me suomalaiset olla onnellisia siitä, että maamme ei ole miltään suunnalta välittömän aseellisen uhanalainen. Taitavasti hoidettu ulkopoliittikkamme ja sitoumusten tunnollinen täyttäminen ovat hankkineet meille hyvät, luottamukselliset naapuruussuhteet sekä kansainvälisen tunnustuksen ja arvonannon puolueettomuusasemaamme kohtaan.

Suuri valtiomiehemme, suomalaisuuden esitaistelija J V Snellman on sanonut: "KANSA, JOKA UNOHTAA KAAATUNEET SOTURINSA, UNOHTAA ITSENSÄ JA OIKEUKSISTAAN ENSIMMÄISEN - VAPAUTENSA."

Majuri evp. Ahti Isojunnon puhe sankarivainajien nimilaattojen paljastustilaisuudessa 20.5.-84, Pulkkilan seurakunnan seurakuntatalon salissa, vietetyssä juhlassa.

Kenttäpostiromansseja

Ehkäpä odotetuimpia hetkiä rintamaoloissa oli - lomalle pääsyn jälkeen - kenttäpostin saapuminen. Tuli viestejä kotoa omaisilta, monille siltä rakkaalta tyttöystävältä, tutuilta ja myös tuntemattomiltakin. Useilla oli hiljaisen asemasotavaiheen aikana kirje yhteyksiä useampienkin tuntemattomien kanssa. Samoin lienee ollut kotirintamallakin! Kirjeenvaihto tuntemattomien kanssa oli pääasiassa vain ajankulua huumorimielessä. Mutta syntyihän niistäkin yhteyksistä jopa elinikäisiäkin suhteita.

Olin kirjeenvaihdossa sairaanhoitaja serkkuni kanssa. Erääseen hänen kirjeensä kirjekuoren taakse oli hänen työtoverinsa kirjoittanut terveisiä sekä nimensä ja osoitteensa. Eräs joukkuekaveri pyysi, että jos antaisin hänelle tuon terveisten laittajan osoitteen. Annoin. Jonkin aikaa rauhanteon jälkeen sain heiltä Helsingistä kortin, jossa kiittelivät osoitteen antamisesta ja ilmoittivat olevansa naimisissa. N. 10 vuotta tämän jälkeen olin käymässä Helsingissä ja puhelinluettelosta sain heidän osoitteensa ja soitin heille. Kaveri pyysi käymään. Menin. Hän esitteli sitten minut vaimolleen, että tässä on nyt se mies jonka kirjeeseen panit silloin terveisesi. Vaimo huokasi: "Olen sitä tekoani monasti katunut"

Täällä Australiassa kysyin eräältä Haapavedellä syntyneeltä mieheltä, jonka vaimo on Valtimolta, että kuinka te tapasitte? Ilmeni, että hän oli sotakaveriltaan saanut tämän karjalaistytön osoitteen. Siitä kirjeenvaihdosta alkoi kenttäpostiromanssi. Heidän kultahääpäivänsäkin on jo takanapäin, joten kestäviä ja onnellisia avioliittojakin näistä yhteyksistä syntyi. Elämä on siten joskus pienistäkin tapahtumista kiinni, ja niistä voi olla pitkäaikaiset seuraukset.

Kirjoittelu tuntemattomien kanssa alkoi joskus myös tyttöjenkin aloitteesta, kun he jostain saivat sotapoikien nimen ja osoitteen.

Oiva Hyytinen, 19 Victoria St, Cardwell 4849, Australia.

Kokemuksiani Pulkkilan seurakunnan ja veteraanien välisestä yhteistyöstä

Yli kaksikymmentä vuotta kestänyt aika Pulkkilan seurakunnan kirkkoherran virassa avasi minulle hyviä yhteyksiä sodan kokeneeseen ikäpolveen ja opetti ymmärtämään myös Pulkkilan seurakunnan ja veteraanijärjestöjen välistä vuorovaikutusta.

Sota-aikana myös kirkko oli kantanut kansakunnan tuskaa. Sotilaspappien tehtävänä oli monissa muodoissa toteutettava sielunhoito taistelevien sotilaitten parissa. Siihen kuului myös kaatuneitten huolto koteihin tapahtuvine yhteydenottoineen. Suomihan oli toisen maailmansodan ainoa sotaa käyvä maa, joka pyrki hoitamaan kaatuneensa heidän kotipitäjiensä kirkkomaiden multiin. Ilmeistä on, että jo näistä seikoista muodostui hyviä lähtökohtia seurakuntien ja veteraanijärjestöjen vuorovaikutukseen sotien jälkeisille vuosikymmenillekin.

Veteraanityöstä välittyneet ensimmäiset omakohtaiset kokemukseni sain veteraanien hautajaisten yhteydessä. Nuorena pappina olin jo 60-luvun alussa tottunut siihen, että veteraanit laskivat havuseppeleen tai havumiekan aseveljiensä haudoille. Näin tapahtui myös Pulkkilassa. Tapa palautti kerta toisensa jälkeen mieleen sota-ajan, jota silloisena koulupoikana jouduin kokemaan ilmapommitusten yhteydessä ja niissä aistimaan jotakin myös kuoleman pelosta. Vaikka näitä asioita ei varmaan koskaan opita rauhan aikana, niin väittäisin, että myöhemmin saamani reservin upseerikoulutus, karttuva elämän kokemus ja historian näköalojen selkiytyminen antoivat aineksia aavistella jotakin sodan todellisista vaikeuksista ja ymmärtää myös veteraanien asiaa.

Niillä miehillä ja naisilla, jotka omakohtaisesti ovat eläneet sodan kiirastulen, on sisäinen tarve tuntea yhteenkuuluvuutta myös rauhan aikana. Siinä joukossa toteutuu todellinen asevelihenki, jonka eräänä unelmana on ollut kansan vapauden ohella aina myös rauha. Tuskin kukaan kaipaa rauhaa sen hartaammin kuin sodan mielettömyyden kokenut sotilas. Veteraanityö sisältää tässäkin mielessä merkittävän sanoman myös varttuvalle nuorisolle. Nykyiset veteraanit ovat sota-ajan nuoria miehiä ja naisia, jotka joutuivat kerran tekemään hyvinvointimme edestä enemmän kuin rauhan ajan sukupolvet. Siksi heille kuuluu jälkipolvien arvostus. He antoivat myös esimerkin, jonka tulee elää nuorisossa.

Näitä mietteitä sain käsitellä monissa eri tilaisuuksissa Pulkkilan sankarihautausmaalla ja erilaisissa veteraanien järjestämissä juhlissa. Veteraanit pyysivät seurakunnan kirkkoherraa pitämään hartauspuheita, järjestämään erityisiä veteraanien kirkkopyhiä ja vihkimään järjestöjensä lippuja. Nämä kirkkopyhät lisäsivät poikkeuksetta kirkossakävijöiden määrää.

Yhtenä vuorovaikutuksen erityispiirteenä voisin mainita myös "Veteraanin joulun" kansikuvien suunnittelun, johon tehtävään minua pyydettiin. Viiden vuoden ajan toteutinkin tätä tehtävää, joka myös omalta osaltaan auttoi ymmärtämään veteraanityötä.

Seurakunta antoi veteraaneille kokoustiloja sekä avusti heitä kirkkolain suomissa puitteissa mm. lehdissä julkaistuin ilmoituksin. Moni veteraani sai puolisoineen käydä myös kuntoutuksessa ja siinä yhteydessä hiljentyä hengellisten näköalojen edessä. Tämän yhteistyön seurauksena rintamamiesveteraanit muodostivat keskuuteensa hengellisen toimikunnan, jonka tehtävänä oli pitää yhteyttä seurakuntaan ja järjestää hengellisiä tilaisuuksia jatkossakin.

Yhteistyön näkyvänä osoituksena seurakunta laittoi seurakuntatalolle sankarivainajien muistotaulut ja perusti myös ns. seppelerahaston, josta maksettiin veteraanijärjestöjen hautajaisissa käyttämät seppeleet. Pulkkilan rintamamiesveteraanit ja sotainvalidien veljesliiton Pulkkilan osasto lahjoittivat puolestaan seurakunnalle järjestöjensä standaarit.

Seurakunnan ja veteraanien välinen yhteistyö oli lämpimän vuorovaikutuksen leimaamaa. Itselleni se antoi paljon ajateltavaa, josta olen kiitollinen veteraaneille. Sain tuntea olleeni mukana historian linjoissa seurakunnan edustajana. Tunne antoi tiettyä jatkuvuuden kokemista. Seurakuntahan pysyy aina jossakin muodossa maailmassa niin kauan kuin ihmiskunta on olemassa. Sillä suuri Jumala, Kansojen Kaitsija, toimii kaikesta huolimatta epävarmimpinakin aikoina. Tästä avautuu jokaiselle hyvä sanoma, jonka esillä pitäminen kuuluu seurakunnan tehtäviin niin sodan kuin rauhankin aikana.

Esko Visuri

Haja-ajatuksia sotainvalidien veljesliiton Pulkkilan osaston toiminnasta

Sotainvalidien Veljesliiton Pulkkilan osasto aloitti toimintansa Oulun osaston alaosastona yli viisikymmentä vuotta sitten. Osaston perustava kokous pidettiin Pulkkilan suojeluskuntatalolla 2.11.1942. Kokouksen puheenjohtajana toimi piiriasiamies P. Jousi. Kokouksessa valittiin osaston puheenjohtajaksi Johannes Kilpelänaho Jylhänrannalta. Johtokuntaan valittiin aseveljet Kalle Hyvärinen, Olavi Korpela, Heimo Lähtevänoja, Veeti Ylioja, varajäseniksi Ville Konola, Viljo Junkkari. Erovuoroisiksi jäseniksi valittiin Matti Keränen, Matti Haapakorva, Ville Aamuvuori, Arvo Laitila, varalle Heikki Saarikoski, Matti Soukka. Osaston sihteeriksi valittiin Leander Laukka. Osaston toimintalueena on Pulkkilan kunta. Nämä tiedot ovat lehtileikkeestä sanomalehti Liitossa.

Tuolloin elettiin vielä sota-aikaa ja monta kotia oli isän tai pojan vammautuminen kosketanut. Näissä oloissa pidettiin avustavan järjestön perustamista erittäin tärkeänä. Toiminta ei heti päässyt kunnolla käyntiin, mikä ehkä johtui siitä, että sota jatkui ja miehiä vammautui vielä lisää.

Sota päättyi aikanaan ja tuli rauha. Myöhemmin ns. asekatkentuksen mukana häipyivät osaston perustamisasiakirjat, joten näitä muistelmia on pitkälti pitänyt tehdä muistitietojen ja haastattelujen pohjalta.

Alkuaikojen vaikeuksista huolimatta osasto pysyi kuitenkin hengissä ja seuraavaksi puheenjohtajaksi valittiin apteekkari Senja Jääskeläinen ja sihteeriksi piirityönjohtaja V. Suvinen. Tämän jälkeen puheenjohtajana toimi Iikka Autio ja sihteerinä Väinö Säisä. Säisän jälkeen sihteerin tehtäviä hoiti opettaja Katri Oravakangas ja kunnansihteeriksi Elma Paukku vuoteen 1955 saakka. Osaston puheenjohtajana Aution jälkeen toimi Arvo Karppinen vuoteen 1955 saakka.

Arvo Karppista seurasi osaston puheenjohtajana autoilija Aimo Jarva, joka hoiti tehtävää kunnioitettavan pitkään, vuodesta 1955 aina vuoteen 1984 saakka.

Sihteerinä hänen aikanaan olivat:

Arvo Karppinen vv. 1955-1967.

Urho Saarinen vv. 1967-1980.

Pankinjohtaja Arvo Kyöstilä vv. 1980-1984.

Vuonna 1984 valittiin osaston puheenjohtajaksi piirityönjohtaja Lauri Himanka. Hän hoiti tehtävää vuoteen 1985 asti. Osaston sihteeriksi saatiin vuonna 1984 Raili Niilekselä ja hänen toimikautensa kesti aina vuoteen 1989 saakka. Himankaa seurasi puheenjohtajana Heimo Viitanen vuodesta 1985 vuoteen 1988 saakka ja Viitasen jälkeen tuli puheenjohtajaksi Niilo Hassinen, joka jatkaa edelleen tehtävässään. Osaston sihteerinä Niilekselän jälkeen on toiminut

vuodesta 1989 vuoteen 1993 Aune Lehtosaari ja vuodesta 1993 lähtien opettaja Pentti Haapasalo.

Sotainvalidien Veljesliiton Pulkkilan osaston toiminta Oulun osaston alaosastona ei suinkaan ollut helppoa, varsinkaan alkuaikoina, kun sotainvalidit aloittelivat etujensa ajamista. Vammat vaikeuttivat monin tavoin sotainvalidien elämää ja ne saattoivat olla jopa este työpaikan saannissa.

Osasto itsenäistyi omaksi osastokseen ja se rekisteröitiin vuonna 1969 Pulkkilan osastoksi.

Sodan päätyttyä kun suojeluskunnat ja Lotta Svärd -osastot lakkautettiin, saivat sotainvalidit Haapaveden tien varresta ns. Lukkarinmäeltä kioskin "Lottatalan", jota sitten naisjaosto piti muutamia vuosia. Innostuksen puutteen ja kannattamattoman toiminnan takia kioski myöhemmin myytiin pois.

Osaston varsinaisina tulolähteinä on ollut perinteinen syyskeräys ja 1980-luvulta lähtien ns. veteraanihirven lihan huutokauppatulo. Varoja on hankittu myös arpoja myymällä ja osallistumalla vaalikeräyksiin.

Osaston toimintaan on kuulunut veljien auttaminen voimien mukaan ja avustaminen jälleenrakentamistyössä sekä perusavustusten hakemisessa veljesliitolta että kuntoutushakemusten laatimisessa. Osaston varat ovat aina olleet vähäiset ja erityisesti alkuaikoina. Niinpä alkuvuosina on kierretty kaupaliikkeissä keräämässä lahjoituksia, joista on sitten laitettu pikkupaketteja vähävaraisimmille veljille jouluna jaettaviksi.

Myöhemmin on pystytty järjestämään virkistysretkiä kesäisin osaston jäsenille ja veljien leskille.

Osaston kokonaisjäsenmäärä ei ole tiedossa, mutta se lienee ollut suurimmillaan 1970-luvulla n. 50 jäsenen tienoilla.

Osa Pulkkilasta sotaan lähteneistä ja siellä haavoittuneista on muuttanut pois ja osa heistä on kuollut muualla ja myös haudattu sinne. Pulkkilan hautausmaalle haudattujen sotainvalidien hautakiviin osasto on kiinnittänyt sotainvalidien hautakivimerkin.

Tällä hetkellä sotainvalideja on Pulkkilan osastossa jäsenenä 22 A-jäsentä ja 7 B-jäsentä.

Sotainvalidien Veljesliiton Pulkkilan osasto toimii ikäänsä nähden kohtalaisen virkeästi. Olemme Piippolan osaston kanssa yhteisesti järjestäneet jo puolenakymmenenä vuotena yhteisen kesäretken ja yhteisen pikkujoulun. Olemme myös retkeilleet piipposten vieraina Lamujärven majalla.

Samoin meillä on kiinteää yhteistoimintaa Pulkkilan Rintamamiesveteraanien kanssa. On retkeilty, pidetty kerhoja ja bingoa.

Osastolle hankittiin oma lippu v. 1988, joka edusti osastoa Sotainvalidien Veljesliiton 50-vuotisjuhlilla Helsingissä v. 1990. Sotainvalidien Veljesliiton Pulkkilan osasto vietti 50-vuotisjuhlaansa elokuun 30. päivänä 1992. Juhlissa muistettiin ansiotuneita invalideja erilaisilla ansiomerkeillä.

Jäsenten vanhentumisen ja askelten lyhentymisen myötä osaston toiminta on hidastunut, mutta avuksi olemme saaneet Pulkkilan Lions Clubin ansiosta sihteerin ja myös apua syyskeräyksiin jo useampana vuotena. Tästä lausun parhaimmat kiitokset.

Sotainvalidien joukko vanhenee ja harvenee, mutta arvostuksemme on noussut siitä mitä se oli sodan jälkeen. Nyt päättäjätkin arvostavat uhrauksiamme ja pyrkivät siihen, että saamme viettää vanhuutemme päivät entistä valoisammin.

Niilo Hassinen

Pulkkilan rintamamiesveteraanit ry Perustettu v. 1966

Pulkkilalaisten veteraanien keskuudessa oli jo monet vuoden elänyt ajatus yhdistyksen perustamisesta paikkakunnalla. Yhdistyksen tarkoitus olisi ajaa yhteisiä asioita, koota sodan kauhut kokeneet aseveljet yhteen, lisäksi sen avulla voitaisiin muutoinkin kokea yhteenkuuluvuutta. Yksittäisiä yhteydenottoja mm. Sotaveteraanijärjestöön oli ollut jo niin paljon, että Oulun piirin toiminnanjohtaja

Aimo Karjalainen

Ensio Säisä

tuli paikkakunnalle pitämään iltaneuvottelua haapaveteläisten veteraaniveljien kanssa. Tämä kokous ei tuottanut tulosta, osastoa ei perustettu.

Suomen Rintamamiesveteraanien Asunto-Tukiliiton kenttäpäällikkö Pauli Marle, oltuaan yhteydessä paikallisiin veteraaniveljiin, kutsui koolle veteraanikokouksen Pulkkilan Nuorisoseuran taloon 16.9.1966. Tässä kokouksessa päätettiin perustaa yhdistys, jonka nimeksi tuli Suomen Rintamamiesveteraanien Asunto- ja Tukiliitto ry Pulkkilan osasto. Nimi muutettiin vuonna 1967 sääntöjen muutoksella Pulkkilan Rintamamiesveteraanit ry:ksi.

Yhdistyksen perustamisasiakirjan rekisteröintiä varten allekirjoittivat Esko Träskelin, Einari Viio ja Martti Oja 15.9.1966, joten perustavan kokouksen osanottajat päättivät liittyä perustettuun yhdistykseen. Veteraaneja oli runsaasti paikalla, mutta kaikki eivät liittyneet tässä tilaisuudessa jäseneksi, koska he ihmettelivät, miksi veteraanijärjestöä piti olla niin monta.

Ensimmäisen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä Esko

Pulkkilan Rintamamiesveteraanien johtokunta 1995.

Träskelin ja sihteeriksi Eino Silvennoinen. Pöytäkirjantarkastajina toimivat Arvo Karppinen ja Martti Oja.

Osaston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Esko Träskelin. Johtokunnan varsinaisiksi jäseniksi valittiin 9 henkilöä:

–Einari Viio	–Toivo Riikola	–Matti Pinolehto
–Matti Soukka	–Einari Kaartinen	–Eino Karppinen
–Viljo Kolehmainen	–Mauno Ni ilekselä	–Arvo Karppinen

Varajäseniksi:

–Janne Kärenaho	–Martti Oja	–Matti Mylly
–Toivo Pitkäaho	–Heikki Lyytinen	–Aimo Karjalainen
–Kalle Junnoaho	–Eino Silvennoinen	

Yhdistyksen tilintarkastajiksi valittiin Reino Sarkkinen ja Aimo Karjalainen.

Johtokunta ensimmäisessä kokouksessaan 16.9.1966 valitsi varapuheenjohtajaksi Einari Viion ja sihteeriksi Arvo Karppisen sekä rahastonhoitajaksi Martti Ojan.

Osaston toiminta alkoi ripeästi, säännöt vahvistettiin mallisäättöjen mukaisiksi ja jäsenten keräys pantiin käyntiin tehokkaasti. Suurilukuinen johtokunta kokonaisuudessaan oli uusien jäsenten kerääjänä ja heidän lisäkseen valittiin joka kylälle lisähenkilöt, jotka olivat Latvankylällä Viljo Paakinaho, Laak-

kolassa Hannes Halmetoja, Honkaperällä Aarne Stång ja Hyvärilässä Jussi Kangas.

Parhaimmillaan osaston jäsenmäärä oli noin sadan paikkeilla, muutaman ylikin. Mutta kun veteraanien asioissa ei näyttänyt mitään korjausta tulevan eikä muutakaan toimintaa saatu niin vetäväksi, että työelämässä mukana olevat veteraani-ikäluokat olisivat olleet kovin kiinnostuneita, niin hyvin monet vetäytyivät irti jäsenyydestä. Luontainen poistuma ja muuten osastomme toiminnasta ja jäsenyydestä poisjääminen aiheutti osastomme kuihtumisen alle 40 jäsenen. Vuonna 1982 osastomme jäsenmäärä oli 37, mutta seuraavana toimintavuonna alkoi osastomme jäsenmäärä elpyä toiminnan lisääntyessä ja veteraanien enenevässä määrin päästyä irti työelämästä heidän kiinnostuksensa myöskin järjestötoimintaan lisääntyi. Jäsenmäärä oli enimmillään 85 jäsentä ja sen lisäksi vuonna 1986 perustetussa naisjaostossa noin sata jäsentä.

Osastomme toiminnassa hyvin keskeisenä ja määrävänä ohjeena on ollut sääntöjen 2§. Tulostaessamme toimintaamme kuluneilta vuosilta voimme todeta, että järjestömme tunnetaan kotipaikkakunnallamme, jopa joskus voidaan sanoa, että ”taasko te olette liikkeellä”.

Osastomme järjesti kotikunnan kanssa veteraaneille ilmaiset lääkärin tarkastukset, samoin varojemme mukaan olemme kunnan tuella ottaneet osaa veteraanien kuntoutukseen avo- sekä laituskuntoutusta. Virkistyslomia olemme kustantaneet sekä välittäneet liittomme kautta tulevia ns. sosialilomia.

Retkeilytoiminta on ollut etenkin viime vuosina suhteellisen vilkasta. Joka vuosi olemme tehneet yhden useampia vuorokausia kestävästä retkestä sekä useita päivän retkiä. Naistoimikunta on ollut erittäin hyvänä tukena taloudellisesti tässäkin virkistysmuodossa.

Osastomme on järjestänyt iltamia, näytelmäkerhoja, ravintola-arpajaisiltoja sekä säännöllisesti bingoa vuodesta 1985 lähtien – ja tämä kaikki rahan hankkimiseksi osaston toimintaan, tietysti myöskin mukana olevien veteraaniveljien viihdyttämiseksi.

Isänmaallisia juhlia olemme järjestäneet tai olleet mukana muiden järjestöjen kanssa. Pianokonsertin olemme järjestäneet kulttuuriköyhällä kotipaikkakunnalla.

Ulkoiluharrastuksemme liittyy läheisesti myöskin rahanhankintaan, sillä Uljuan tekoaltaan pilkkikilpailu on jokavuotinen traditio.

Osaston johtokunta totesi kokouksessaan 7. päivänä huhtikuuta 1971, että toimintaan tarvittaisiin rahaa, mutta mistä? Silloin oli bingo vielä kova sana ja niin päätettiin perustaa bingo-toimikunta, joka ei kuitenkaan koskaan kokoonnut ja näin ollen ei rahan puute sitä tietä paennut.

20.11.1983 perustettiin retkeily- ja virkistystoimikunta, jolla oli samat huolet kuin tuolla niin varhain kuolleella edeltäjällään. Päätettiin aloittaa bingo-toiminta ja bingoa on pelattu 10.11. 1985 lähtien joka viikon torstaina.

Retkeily- ja virkistystoimikunta on järjestänyt virkistys- ja retkeilytoimintaa.

Toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtaja Ensio Säisä, Tapani Arola jäsenenä ja Aimo Karjalainen toimikunnan sihteerinä, edellisten lisäksi osaston

kulloiset puheenjohtajat ensin Leonard Leinonen ja myöhemmin edesmennyt Heikki Urpelainen.

Osaston hengellinen toimikunta on toiminut 20.11. 1983 lähtien, järjestäen osastomme jäsenille hengen ravintoa paljolti seurakunnan kanssa yhteistyössä.

Toimikuntaan ovat kuuluneet Halmetojat Liisa ja Martti, Jaakko Moilanen, Martti Oja ja Heikki Urpelainen. Puheenjohtajina Liisa ja Martti Halmetoja.

Osaston johtokunta teki esityksen veteraaniasiain yhteistyötoimikunnan perustamisesta kuntaamme kunnanhallitukselle 16.2.1984 ja kunnanhallitus päätti toimikunnan perustamisesta 28.10.1984 nimeten kunnanhallituksen edustajiksi kunnanhallituksen puheenjohtajan Taavi Niemen, kunnanjohtaja Tuomo Haapalahden sekä sosiaalisihteerin. Osastomme edustajina on toimikuntaan nimetty Tapani Arola ja Aimo Karjalainen.

Naistoimikunnan saaminen osastomme yhteyteen oli erittäin vaikea tehtävä. Vuonna 1986 tuli osastomme puheenjohtajaksi Heikki Urpelainen ja hänen onnistui saada naiset mukaan veteraanitoimintaan, vaikka asia ei aikaisemmista yrityksistä onnistunutkaan.

Puheenjohtajana on toiminut 1986-1990 Lyyli Myllyoja, hänen työtään vuoden alusta lähtien jatkaa Aune Konola. Rahastonhoitajana vuoden 1990 loppuun saakka on toiminut Ester Urpelainen ja tämän vuoden alusta lähtien Maila Himanka. Sihteerinä on toiminut ja toimii edelleen Lea Alasalmi.

Naistoimikunnan työ on ensiarvoisen tärkeää rinnallamme, ei pelkästään hankkimassa rahaa toimintaan, vaan järjestämässä yhteisiä tilaisuuksia ja yleensä kaikkea toimintaamme.

Osaston toimintaan kotipaikkakunnallamme Pulkkilassa on suhtauduttu aina myönteisesti, vaikka joskus arpakauppiat onkin nyrein mielin saatettu ovelle.

Suhteemme seurakuntaan sekä kuntaan ovat olleet hyvät. Kunnalta rakennusmaata 1mk/m² silloin, kun veteraanitaloa alettiin rakentaa, niinkuin myös rakennuspuita keräykseemme.

Rintamamiesveteraanien Liiton naapuriosastoihin meillä on ollut erittäin hyvät suhteet ja on heidän kanssaan muodostunut miellyttävää kanssakäymistä, mikä pienen paikkakunnan yhdistykselle on erittäin tärkeää.

Osaston toimintaan liittyvää asiakirjamateriaalia on kertynyt ja se on säilytetty mutta ei varsinaisesti arkistoitu.

Osastollamme on oma viiri, joita on luovutettu merkkipäivinä ja milloin johtokunta on erikseen päättänyt.

Osastomme hankki oman lipun valmistautuessaan viettämään 20-vuotisjuhlaa. Lipunnaulauksen suoritettiin em. juhlassa 14.09.1986. Naulauksen aloitti Liittomme puheenjohtaja Magnus Haaksalo.

Yllä olevat tiedot koottu Rintamamiesveteraanit Oulun piiri 25 vuotisjuhla julkaisua varten vuonna 1992.

Tiedot koonnut Aimo Karjalainen.

Puhe veteraanien muistokiven paljastustilaisuudessa Pulkkilassa 15.9.1991

Arvoisat rintamamiesveteraanit, lotat ja kotirintamaväki sekä muu juhlayleisö!

Palautamme ajatuksemme ajassa taaksepäin runsaat 50 vuotta, toisen maailmansodan alkuvaiheeseen. Suomi uskoi saavansa pysyä rauhassa, olivathan meillä sopimukset Neuvostoliiton kanssa. Neuvostoliitosta myös vakuutettiin sopimusten olevan voimassa. Euroopassa tilanne kehittyi maallemme huonompaan suuntaan. Maassamme yleensä uskottiin rauhan säilymiseen. Luotettiin Saksaan kuten maamme itsenäisyystaistelussa. Toisin kuitenkin kävi.

Saksa ja Neuvostoliitto tekivät keskenään ns. Ribbentropin sopimuksen 23.8.1939. Sopimus oli etupiirijako Saksan ja Neuvostoliiton välillä. Baltian maiden tavoin Suomi joutui Neuvostoliiton etupiiriin. Me suomalaiset yhä toivoimme, että saisimme jäädä sivuun maailman riidoilta. Tapahtumat menivät kuitenkin toisin.

Neuvostoliitto kutsui Suomesta edustajat neuvottelemaan Suomen ja Neuvostoliiton välisestä rajasta Leningradin kohdalla. Rajaa olisi pitänyt siirtää, ja Suomelta vaadittiin melko laajaa aluetta. Neuvottelut keskeytyivät välillä ja taas niitä jatkettiin, kunnes ne katkesivat tuloksettomina. Maanpuolustusta tehostettiin kaiken varalta.

Mainilan laukaukset 26.11. klo 15.00 olivat naapurin tekosyy välien rikkomiseen - Neuvostoliitto syytti Suomea. Emme uskoneet omiemme olleen laukausten takana. Suomi pyrki yhä rauhanomaiseen ratkaisuun kaikin mahdollisin keinoin.

Suomi jäi yksin ylivoimaista vihollista vastaan. Ruotsin hallitus pidättäytyi kannanotosta samoin kuin Yhdysvaltain hallitus.

Pulkkilan asekuntoiset miehet oli vähää aikaisemmin kutsuttu ylimääräisiin kertausharjoituksiin 15.10.1939. Tiesimme tilanteen vakavuuden. Luotimme hallitukseen ja tiesimme sen vaalivan oikeutta ja rauhan säilymistä.

Torstaina 30.11.1939 neuvostojoukot ylittivät aamulla Suomen rajan useasta kohdista sotaa julistamatta. Sota oli alkanut. Me Pulkkilan miehet emme lähteneet sotaan kiihkomielellä, emmekä ihannoineet sotaa. Tiesimme puolustavamme kotia, uskontoa ja isänmaata. Puolustustahtomme oli vakaa. Emme tienneet, kuka meistä jää taistelukentälle. Tunsimme kotirintaman tuen ja Suomen kansan suuren yksimielisyyden.

Talvisodan 105 päivän aikana suomalaiset pysäyttivät suurvallan hyökkäyksen ja saavuttivat raskain uhrein ja ehdoin torjuntavoiton. Sen johdosta maamme säilytti kansallisen itsenäisyytensä ja vapautensa.

Torjuntavoiton taustalla uskomme olleen ennen muuta kaksi tekijää: talvi-

sodan henki ja talvisodan ihme. Suomalaiset nousivat silloin yksimielisesti ja yhtenäisenä puolustamaan isänmaata.

Talvisodan muisto antaa meille tänäänkin aiheen iloita vapaasta isänmaasta. On perusteltua muistella puolivuosisadan takaista aikaa. Mitä tapahtui rauhanteon jälkeen? Miten kansallinen yhteishenki säilyi välirauhan päivinä?

On opettavaa pysähtyä tarkastelemaan, miten kansamme yksimielisyyttä pyrittiin vaalimaan. Poliittiset tahot yrittivät silloin välttää toistensa ärsyttämistä. Sosiaalinen ajattelu levisi laajalle. Autettiin kaatuneitten perheitä ja vaikeuksissa olleita aseveljiä. Oli keräyksiä ja talkoita.

Kuitenkin mielissämme väikkyi kiireen ja työn keskellä sodan pelko. Kesäkuussa 1941 Pulkkilan reserviläiset saivat kutsun käydä taas puolustamaan maata.

Jatkosota oli talvisodalle jatkoa. Entisistä ystävistä, Neuvostoliitosta ja Saksasta, oli tullut vihollisia. Suomi joutui saksalaisten rinnalla taistelemaan Neuvostoliittoa vastaan. Sodasta tuli pitkäaikainen ja väsyttävä. Suomen joukot joutuivat tekemään vielä pohjoisen sotaretken.

Pulkkilasta lähti miehiä sotaan 305, joista sankarina isänmaan puolesta henkensä antoi 78 (vapaussodassa kaatui 7). Neljäkymmentä miestä invalidisoitui.

Pyydän poistamaan suojan muistomerkin päältä.

Hiljennymme hetkeksi.

Haluan tuoda julki ajatukseni Niilo Rauhalan sanoin:

"Anna meille joskus kiireetön hetki, että pysähtyisimme kunnioittamaan niitä, jotka ovat hiljaa tehneet työnsä, hiljaa rakentaneet meille tätä päivää ja hiljaa menneet pois."

Me veteraanit luovutamme tämän muistomerkin Pulkkilan kunnan hoitoon ja hallintaan. Toivomme muistomerkillle kuuluvan arvostuksen säilyvän aina.

Haluni on tuoda julki Pulkkilan kunnan väestölle toive: terve yksimielisyys ja kansallinen yhteisvastuu saanevat rakentaa yhteiskuntaamme myös tulevaisuudessa.

Timo E. Pietiläinen

Timo Pietiläinen puhuu Pulkkilan veteraanien muistokiven paljastustilaisuudessa. Oikealla Taavi Niemi. Sotilaat vasemmalla Timo Junno ja oikealla Jukka Kyösti.

Lähdeluettelo

- 1) Marsalkka Mannerheim Päiväkäsky 14.3.1940
- 2) Heikki Ylikangas Tie Tampereelle, ss. 15-21
- 3) Seppo Myllymäki Suomi Sodassa 1939-1945,
ss. 15-17, 30, 53-55, 62, 71-73
- 4) J. K. Paasikivi Muistelmat 1958
Olli Vehviläinen Kansakunta sodassa,
Opetusministeriön julkaisu ss. 332-333
- 5) Suomen Rintamamiehet -kirja, 9. täydennysosa ss. 47-56
- 6) Seppo Myllyniemi Suomi sodassa 1939-1945 ss. 411-416